

ਗੋਗਾ ਗਪੜਾ ਤੇ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਆਡਾ



ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ



ਪਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

੨

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ:- ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ

ਸਹਿਯੋਗੀ : ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਅਕੈਡਮੀ
ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਦਿਆ ਕੇਂਦਰ
ਸੈਕਟਰ 28, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਮਾਰਚ 2004

3000

ਟਾਇਪ ਸੈਟਿੰਗ :-

ਏਸ ਗਰਾਫਿਕਸ

ਐਸ.ਸੀ.ਓ. 2443-44, ਸੈਕਟਰ 22-ਸੀ
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਫੋਨ: (0172) 706589, 604432

ਛਾਪਣ ਵਾਲੇ :

ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ
ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

ਗੁੱਗਾ ਗਪੜਾ ਤੇ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਆੜਾ

(ਅਰੰਭਕ ਸ਼ਬਦ)

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ, ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾ ਦੀ ਮਾਰ ਹੋਣਾ ਅਨੇਕਾਂ ਰੁਹਾਨੀ ਤਸੀਹੇ ਸਹਿਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਮਾਨਸਿਕ ਭਟਕਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਕੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪੀਰ ਪੈਗੰਬਰ ਮੇਨਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਭੁੱਖੇ ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹਾਂ ਰੋਟੀ ਕੱਢ ਕੇ ਦੰਡੀਆਂ ਦੇ ਪੇਟ ਭਰਦੇ ਰਹੇ; ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਅਣਗਿਣਤ 'ਪੀਰਾਂ' ਅਤੇ 'ਵੱਡੇ-ਵਡੇਰਿਆਂ' ਦੇ ਕਈ ਥਾਂ ਮਾੜੀਆਂ, ਤਕੀਏ, ਪੀਰਖਾਨੇ ਦੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਰੌਣਕੀਲੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਮਹੱਲਸ ਜਿਵੇਂ 'ਕਾਲਾ ਮਹੱਲ' ਸਮਾਧਾਂ ਤੇ ਦਰਗਾਹਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪੀਰਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਜੁੜ ਗਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਥਾਂ ਪੂਜਣ ਯੋਗ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ।

ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਿੱਧ-ਬਾਬਿਆਂ, ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਗਾਹਾਂ, ਸੰਤਾਂ ਸਮਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਧਾਂ, ਵੱਡੇ-ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਥਾਨਾਂ ਦੇ ਮੰਦਿਰ, ਹਰਦਸਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਕੇਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਖ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਦੇ ਕੱਚੇ-ਪੱਕੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਮਿਲਦੇ, ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪੀਰਾਂ ਤੇ ਵਲੀਆਂ ਥਾਰੇ ਥੇਜ ਕੇ ਸਮੱਗਰੀ ਇੱਕ ਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਿਗਸਨ ਹੀਆਂ ਮਨੋਤਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗਾਥਾ ਦਾ ਉੱਤਮ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਕ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਅਰੰਭ-ਕਾਲ ਦੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਜੁਟਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਅਤੇ ਪੀਰਾਂ ਫ਼ਕੀਰਾਂ ਪੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਕਿੰਨੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਰਹਸ਼ਾਂ ਅੰਜ਼ਤਕ ਦੇ ਲੋਕ-ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਝਲਕਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸੱਜਣ ਜੀ ਨੇ 'ਗਾਲੂੜ ਪੀਰ' ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਲਿਖੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੀਰੀ ਦੇ ਮੂਲ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਬੜਾ ਹੀ ਮੰਨੋਰੰਜਕ ਹੈ : ਇੱਕ ਗਾਲੂੜ (ਕਾਟੇ) ਦੇ ਮਰ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਢੱਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਲੋਂ ਦੇ ਇੱਟਾਂ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਫਿਰ 'ਇਹ ਗਾਲੂੜ ਪੀਰ ਦੀ ਕਬਰ ਹੈ' ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਰਨ ਤੇ ਮੇਲੇ ਲੱਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਲੋਕ-ਸੁਭਾਉ ਦਾ ਇੱਕ ਭਖਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਨੀਵਾਂ, ਲੋਕ-ਚੇਤਨਾ, ਪੀਰਾਂ, ਵਲੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਲੀਹ ਪਈ ਅਤੇ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਉਸਾਰੇ।

ਇਸੇ ਭਾਂਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਲੋਕ ਕਹਾਣੀ 'ਪੀਰ ਜੁੱਤੇ ਸ਼ਾਹ' ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਸਿਆਣੇ ਵਜੀਰ ਨੇ ਆਪੂਰ੍ਵ ਹਿੱਕ ਥਾਂ 'ਜੁੱਤਾਂ' ਦਬਾ, ਉੱਤੇ ਕਬਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸੁੱਖਣਾ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦਰਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਰਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਸੁੱਖ ਮੰਨਵਾਈ ਸੀ। ਮੰਨਤ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਦੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਚੜ੍ਹਾਵਾਲੇ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਜੀਰ ਨੇ ਜੁੱਤੀ ਨੂੰ ਕਬਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁਟ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸਲੈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਹੀ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ ਜੁੱਤਾ ਹੈ; ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਮਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਲਪਾਟ ਕੇ, ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਦੱਬ ਕੇ, ਕਬਰ ਦੀ ਉਸਾਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 'ਪੀਰ ਜੁੱਤੇ ਸ਼ਾਹ' ਦੀ ਮੰਨਤ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਜਾਹਰ ਕਰਾਮਾਤ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੀਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਰਸ਼ਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਹਿਮਾਂ ਤੇ ਮਨਾਉਤਾ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਲੋਕ ਤੇਜ਼ਵੀਂ ਚੇਟ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਵਹਿਮਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲਚਕ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਅਜੇਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਟੁੱਟ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਹ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਸਥਿਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫਿਰ ਵੀ ਦਿੜ੍ਹ ਗਿੱਦੇ ਹਨ।

ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਨੇ ਪੌਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਬੁੱਧੂ ਬਣਾ ਕੇ ਠੱਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੋਕ-ਪੈਂਗਬਰ 'ਗੁੱਗਾ ਪੀਰ' ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ, ਦੂਜਾ 'ਸਖੀ ਸਰਵਰ', ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀਰਾਂ ਦਾ ਸੁਲਭਾਨ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇਵਾਂ ਲੋਕ-ਸਿਰਜੇ ਰੱਬਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਉਘਾਡੀ ਹੈ।

ਗੁੱਗਾ, ਚੌਹਾਨ ਰਾਜਪੂਤ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਬਾਗੜ ਵਿੱਚ ਮਾੜੀ ਹੈ, ਮਾੜੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਮਟੀਲੀ, ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਕੱਢ ਕੇ ਉਚੀ ਉਸਾਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿੱਟੀ ਚੁਕ ਕੇ ਪਾਉਣ ਨੂੰ 'ਮਿੱਟੀ ਕੱਢਣਾ' ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਉਚੀਆਂ ਮਟੀਲੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਪੱਕੀਆਂ ਸਮਾਧੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਲੋਕ ਉੱਵੇਂ ਹੀ ਧਰਤੀ ਪੁਟ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਪੇਲੀ ਕਰੀ ਜਾਣ ਨੂੰ 'ਮਿੱਟੀ ਕੱਢ ਲੈਣ' ਦਾ ਅਦਬੀ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਗੁੱਗੇ ਦੇ ਗੀਤ ਤੇ ਵਾਰਾਂ ਪੌਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚੂਹੜੇ ਤੇ ਸਾਂਹਸੀ ਹਾਲਾਂ ਤੱਕ ਭਾਦਰੋਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ 'ਗੁੱਗਾ ਨੌਮੀ' ਦੇ ਨੇੜੇ ਡੈਰੂ ਵਜਾ ਕੇ ਗਾਉਂਦੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਨਾਂ, ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਮੈਲ ਦੇ ਗੋਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੇ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਉਪਜ ਬਾਰੇ ਕਹਾਣੀ ਬੜੀ ਮਨੋਰੰਜਕ ਹੈ। ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਮਾਂ ਵਾਛਲ ਨੇ 12 ਸਾਲ ਜੋਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਰਖ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਘਾਲ ਬਾਏ ਪਾਈ। ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਵਰਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵੇਰੇ ਆਕੇ ਵਸੜ੍ਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਵਾਛਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ 'ਕਾਛਲ' ਨੂੰ ਜਾਦੌਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਵਾਛਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਵੇਰੇ ਜਾ ਕੇ ਗੋਰਖ ਨਾਬਤੋਂ ਬਖਸ਼ਸ਼ ਵਾਲੇ 'ਕਾਤੇ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਏ, ਵਾਛਲ ਗੋਰਖ ਨਾਬ ਕੇਲ ਪਿਛੋਂ ਪੁਜੀ ਤਾਂ ਗੋਰਖ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਸਾਰੀ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣ ਕੇ ਪਸੀਜ ਗਿਆ। ਵਾਛਲ ਨੂੰ ਕੌਨੋਂ ਦੀ ਮੈਲ ਕੱਢ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਗੋਲਾ ਵਟ ਕੇ ਪੁੱਤਰ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਗੋਲਾ ਖਾਧਾ ਜਾਂ ਘੋਲ ਕੇ ਪੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ, ਕਹਿੰਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਪੁੱਤਰ ਰਤਨ' ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਈ। ਵਾਛਲ ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਪਿਛੋਂ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮਾਂ ਬਣ ਗਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਗੁੱਗਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਇਆ।

ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਗੁੱਗੇ ਦੀ 'ਸੀਰੀਅਲ' ਨਾਮ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਮੰਗਣੀ ਹੋਈ। ਉਸ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਣ ਲਈ ਗੁੱਗਾ ਜੰਝ ਲੈ ਕੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਗੁੱਗੇ ਦੇ ਮਸੇਰ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਾਲ ਅਸਬਾਬ ਲੁੱਟ ਲਿਆ। ਗੁੱਗੇ ਨੇ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਲੜਿਆ ਤੇ ਉਨਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ। ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਮਾਸੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਰੇ ਵੇਖ ਕੇ ਰੌਦੀ ਕੁਰਲਾਂਦੀ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਪਾਸ ਫਰਿਆਦੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਮਾਂ ਦੁਖੀ ਵੀ ਹੋਈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਕਰੋਧਤ ਵੀ। ਗੁੱਗਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਨਾ ਝੱਲ ਸਕਿਆ, ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਚੌਗੀ ਛਪੀਂ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਉਂਦਾ ਦੇਖ ਕੇ, ਜਿਸ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਮੁਕਾਉਣ ਲਈ ਵੰਗਾਰਿਆ ਸੀ; ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਗੁੱਗੇ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਅੰਤ ਨੂੰ ਗੁੱਗਾ ਸਣੇ ਘੋੜੇ ਦੇ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਗਰਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਬੁੱਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਲੋਕ-ਵਹਿਮ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਚੌਕੀ ਭਰਿਆਂ, ਸੁਖਣਾ ਮੰਨਣ ਆਤੇ, ਅਗਾਧਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੱਪਾਂ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਗੁੱਗਾ-ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ, ਬਾਂਗੜ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬਾਂਗਰ ਤੇ ਜੰਗਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗੁੱਗੇ ਦੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ; ਜਿਥੇ ਗੁੱਗਾ ਪੂਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਰਿਬ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਇਸ ਵਹਿਮ-ਪੂਜਾ ਦੇ

ਅਛੰਬਹ ਨੂੰ “ਗੁੱਗਾ ਗਪੋੜਾ” ਨਾਮੀਂ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੰਗਿਆਂ ਕਰਕੇ, ਗਿਆਨ ਦੇ ਕੇ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਸੁਲਤਾਨੀਆਂ ਪੀਰ :

ਮੁਲਤਾਨ ਲਾਗੇ, ਦਰਿਆ ਤੋਂ ਪਾਰ ਇੱਕ ਧੋਕਲ ਪਿੰਡ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਪੀਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਰਿਵਾਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਡੰਗਰ ਚਾਰਨ ਲੱਗੇ ਪਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੜ੍ਹੀ ਹੀ ਧਨ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਤੇ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ ਵੱਡਾ ਉਦਯੋਗੀ ਪੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜੰਗਲ (ਬਾਰ) ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਸੀ, ਪਸੂ ਚਰਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਇੱਕ ਸ਼ੇਰ ਆ ਗਿਆ। ਡੰਗਰ ਚਾਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਇਹ ਕਿਆਮਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਉਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਏਸ ਗੱਲੋਂ ਡੰਗਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਪਾਲੀ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ, ਬਲੀ ਪੀਰ ਸਮਝ ਕੇ ਮੰਨਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਮਰਨ ਪਿਛੋਂ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਅੰਚੜ ਦਿੱਤੀ, ਪੀਰ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਬਣਾਈ ਗਈ।

ਇਸ ਪੀਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਾਨੀਂ ਜੱਟੀ ਸੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਉਸ ਨੇ ਬੜੇ ਪੀਰ ਫਕੀਰ ਮਨਾਏ ਸੀ, ਪਰ ਪੁੱਤਰ ਨਾ ਜੰਮਿਆਂ, ਅਖੇ। ਜਦੋਂ ‘ਸਰਵਰ’ ਦੀ ਮੰਨਤ ਮੰਨੀ, ਕਰਣਾ ਰੱਬ ਦਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਗੋਦ ਹਨੀ ਹੋ ਗਈ, ਤੇ ਬਾਂਝ ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਪੱਲੂ ਢੇਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਪੁੱਤਰ ਮੈਨੂੰ ‘ਸਰਵਰ’ ਨੇ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ। ‘ਸਰਵਰ’ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨ ਕੇ ‘ਸਖੀ’ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਤ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀ ਸੀ, ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਬੇਲ-ਚਾਲ ਵਿੱਚ ‘ਲਾਲ’ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ‘ਸਖੀ-ਸਰਵਰ’ ਹਣ ਪੁੱਤਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭੇਡਾਰਚੀ ਬਣ ਗਏ, ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਨਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਖੀ-ਸਰਵਰ, ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਆਦਿ ਉਪਾਧੀਆਂ ਪੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵੱਧ ਗਈ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਹੋਵੇ, ਡੰਗਰ ਵੱਛਾ ਗੁਆਚ ਜਾਵੇ, ਚੌਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦਾ ਭਰ ਹੋਵੇ, ਉਸ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਢਾਰਮ ਦੇਣ ਲਈ ਪੀਰ ਦੀ ਸੁਖਣਾ ਸੁਖ ਲੈਣੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਬੈਠ ਜਾਣੀ ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਪੀਰ ਦੀ ਮੰਨਤ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਣੇ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ੇਡਾ ਕਰਨੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਸ ‘ਰਚਨਾਤਮਕ’ ਪ੍ਰਗਰਾਮ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਗੀਤ ਰਚੇ ਗਏ, ਪੌੜੀਆਂ ਤੇ ਵਾਰਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ।

ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਰਾਈਆਂ ਲਈ, ਜੋ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸੇ

ਵਲੀ-ਪੀਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਸੁਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਲੋਕ-ਪ੍ਰਿਯਤੇ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪੀਰ ਲੱਭ ਪਿਆ। ਗਾਂਝੇ ਹੀਰ, ਸੋਹਣੀ ਮਹੀਂਵਾਲ ਦੇ ਕਿੱਸਿਆਂ ਤੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਇਸ਼ਕ-ਮੁਸ਼ਕ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਾਊਆਂ ਦੇ ਪਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਸੰਦ ਆਇਆ। ਵਾਧੇ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਚਾਅ ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ। 'ਸਰਵਰ' ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਮੁਗਦਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਿਗਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਉਤੇ ਸਮਾਂ ਖਰਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਗਿਓਂ ਕੁਝ ਮਿਲਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰੀ ਚੀਜ਼ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਦਾਤ ਤੋਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਬਖਸ਼ਣ ਵਾਲਾ 'ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ' ਪੀਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਡੰਗਰ-ਵੱਛੇ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹ ਪੈਣ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਅਤੇ ਅਗੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਰਕ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਲਈ ਹੋਰ ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ ਰਲ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਕਬਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਜਾਂ ਹੱਜ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਣ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਰਾਈਆਂ ਦਾ ਧੰਦਾ ਚਲ ਗਿਆ। ਕੰਨੋਂ ਕੰਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਇਸ ਨਵੀਂ ਲੱਭਤ ਦੀਆਂ ਕਨਸੋਆਂ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੀਰ ਜੀ ਦੇ ਗੁਣ ਬੰਬਾਂ ਤੋਂ ਡਾਰਾਂ ਬਣਾਕੇ ਅਜੇਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਡਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ।

ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਮੰਨਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਜਾਮਨੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੁਖਣਾਂ ਦਾ ਸਿਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀਰ ਦੀ ਕਥਰ ਉਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਧੰਦਾ ਅਰੰਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਰ ਦੇ ਏਜੰਟ ਸਮਝ ਕੇ ਮੰਨਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਡੰਗਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਉਤੇ ਝੜ੍ਹਾ ਫੁਕ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਹਥਾਉਣੇ ਅਰੰਭ ਦਿਤੇ, ਭਰਾਈਆਂ ਨੇ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲਮਾ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਉਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਤੇ ਏ ਧਰੋਂ-ਉਧਰੋਂ ਮੰਤਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਪੀਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੱਭ ਪੈਣ ਦੀ ਰੱਬੀ-ਸੁਹੂਲੀਅਤ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨੀ ਅਰੰਭ ਦਿੱਤੀ।

ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਭਰਾਈ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਗੋਨਾਈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਸਰਵ ਸਾਂਝੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹਰਨ ਤੇ ਸਾਰੇ ਸੁੱਖਾਂ ਤੇ ਨਿਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਲੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵੀ ਮਰਯਾਦਾ ਦੇ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ-ਮਿੱਲਤ, ਲੋਕ ਇਸ ਨਵੇਂ ਲੋਕ-ਪੈਂਗੋਬਰ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬਣ ਗਏ।

“ਜਗ ਕੀ ਭੇਡਾ ਚਾਲ, ਰਲਤੇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਚਲੈ।”

ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਿਆਨ ਤੇ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁਲਤਾਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਾਂਗਰ ਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਏਸ ਪੀਰ ਦੀ ਤੂਤੀ ਬੋਲਣ ਲਗ ਪਈ। ਜਿਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵੀਆਂ ਦੇ ਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਦੇ ਸਨ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਾਈਆਂ ਨੇ ਏਸ ਪੀਰ ਦੇ ਸੰਗ ਟੋਰਨੇ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਢੋਲ ਵਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ, ਫਿਰ ਇੱਕ ਝੰਡੇ ਹੇਠਾਂ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਰੜ੍ਹ ਤੇ ਖੁਲ੍ਹੀ-ਮੋਕਲੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕਰਕੇ, ਢੋਲ ਦੇ ਡੱਗੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਧੜਕਣਾਂ ਸਾਧ ਕੇ ਅਜੇਹਾ ਚਲਾਉਣਾ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਪੈਂਦਲ ਹੀ ਯਾਤਰਾ ਅਰੰਭ ਦੇਣੀ। ਪਦ-ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੋਂ ਪਹਿਲ ਖੂਬ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। “ਜਿੰਨਾ ਸਰਧਾ ਨਾਲ ਪੈਰੀ ਚਲ ਕੇ ਉਹ ਵੀ ਜੇ ਪੈਰ ਨੰਗੇ ਹੋਣ, ਪੀਰ ਦੇ ਚਾਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੇਨ ਦਾ ਫਲ ਨਹੀਂ।” ਇਸ ਮਨਾਉਤ ਦੀ ਤਾਬਿਆ ਸਥੀ ਸਰਵਰ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ, ਟੱਪੇ ਅਲਾਉਂਦੇ, ਪਉੜੀਆਂ ਤੇ ਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਫੇਰਦਿਆਂ ਦੇ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੰਗ ਧੋਕਲ ਤੱਕ ਚਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਤਾਂ ਇਹ ਪੀਰ ਤੋਂ ‘ਸੁਲਤਾਨੁਲ-ਪੀਰ’ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਸਰਧਾਲੂ ‘ਸੁਲਤਾਨੀਏ’ ਕਹਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀਂ ਦਰ ਮਾਝ ਮਾਲਵਾ ਦੁਆਬਾ ਦੇਸ਼ ਇਸ ਪੀਰ ਦੀ ਉਮਤ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਾ ਕੋਈ ਜਥਬੰਦੀ ਸੀ, ਨਾ ਜੀਵਨ-ਮਰਯਾਦਾ, ਨਾ ਅਚਾਰ ਤੇ ਸੰਜਮ ਤੇ ਨਾ ਸੁਭ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ। ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਪੀਰ ਦੀ ਜ਼ਿਆਰਤ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੀ ਸੀ; ਚੇਰ, ਯਾਰ, ਭਾਕੂ, ਧਾੜਵੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਮੁਗਾਦਾਂ ਲਈ ਸੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰਲ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਕਈਆਂ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੀਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਈ ਭਗਤ ਤੇ ਚੌਧਰੀ ਲੰਗਾਹ ਅਤੇ ਫਹੜਿਆਂ ਦੇ ਭਾਈ ਬਹਿਲੇ ਦੇ ਨਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਗਿਆਨ ਬਖਸ਼ਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਪੀਰ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਿਛੋਂ ਜਦੋਂ ਖਾਲਸਾ ਜੰਗ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਝ ਗਿਆ, ਜਥਬੰਦਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੜਾਕੇ ਦਸਤਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਿਰ ਇਸ ਪੀਰ ਦੇ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੰਘ ਸਭਾਲਹਿਰ ਦਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉੱਦਮ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ,

ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰਸਿੰਘਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਜੇਹੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰੋ।

ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੰਘ ਸੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਸੁਧਾਰਕ ਲਹਿਰ ਗੁਲਾਬ ਦਾਸੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੋ ਆਏ ਸਨ, ਗੁਲਾਬਦਾਸੀਏ ਦੇਖਣ-ਪਾਖਣ ਨੂੰ ਸਿੰਘ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਕੇ ਵੇਦਾਤੀਆਂ ਜਿਹੇ, ਤਰਕ-ਸ਼ਾਸਤ ਅਤੇ ਅਚਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਖੁਲ੍ਹੇ-ਖੁਲਾਸੇ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ “ਮੇਰਾ ਦਯਾ ਨੰਦ ਨਾਲ ਸੰਬਾਦ” ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਧੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਪੰਧੜਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਲਈ ਵਿਚਰ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਆਪ ਜੀ ਸਿੰਘ ਸੱਜ ਕੇ ਜਦੋਂ ਲਾਹੌਰ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਫੈਸਰ ਲੱਗੇ, ਨਾਲ ਹੀ ਖਾਲਸਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਐਡੀਟਰ ਬਣੇ ਤਾਂ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲਹਿਰ ਭਾਂਬੜ ਬਣ ਕੇ ਸੱਚੀ ਫਲ ਸਰੂਪ ਆਪਜੀ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਖਾਲਸਾ-ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵਹਿਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਲਿਖਣਾ ਅੰਗੜਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਤਾਂ-ਮਤਾਂਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਚਿਆਈਆਂ ਪ੍ਰਗਟਾ ਕੇ ਕੁਛਰ ਤੇ ਦੰਭ ਦੇ ਪਰਦੇ ਫਾੜ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ-ਸੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਏਸ ਸੁਧਾਰ ਲੜੀ ਵਿਚੋਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਗੀਬ ਪੁਸਤਕਾਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਰਗਾ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਆਹਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਪੰਮਾ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਮੀਗ ਮਨੌਤ, ਗੁੱਗਾ ਗਪੌੜਾ, ਤੇ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਆੜਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਅੱਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਣ ਲਈ ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ ਦਾ ਢੰਗ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਸਰਲ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਏਸ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਵਾਕ ਕੰਠਾਗਰ ਹੀ ਹੋ ਜਾਣ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਰੂਪ ਅੱਜ ਕਲ ਕੁਝ ਪੁਗਣਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੈ ਬੜਾ ਸਰਲ ਅਤੇ ਰੰਚਕ। ਕਈ ਮਿਸਰੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਹੀ ਜਬਾਨ ਉਤੇ ਖੇਲਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਆੜੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦੇਹਾ ਹੀ ਲੈ ਲਵੇ :

ਦਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਓਟ ਲੈ ਖੜਗ ਗਿਆਨ ਕੱਢ।

ਏਸ ਮੀਏ ਸੁਲਤਾਨ ਦਾ ਫਸਤਾ ਦੇਵਾਂ ਵੱਢ।

ਆਪਣੇ ਕਲਪੇ ਪਾਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨ ਚਰਚਾ ਕਰਾ ਕੇ ਆਪ ਨੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢ ਕੇ ਫੇਕੀਆਂ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਜਰਾ ਸਮਝਾ ਕੇ ਅਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਧੇਰੇ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਮਾਲ ਛੀ ਜ਼ਮਾਨਾ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਹੀ ਹਾਸਲ ਸੀ।

ਸਰਵਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ੇਰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਬਹਾਦਰੀਆਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸ ਕੇ, ਭੇਦ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਕਰਾਮਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਬੰਦਿਆਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ੇਰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਅਜੇਹੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਅੱਜ ਕਲੁਝੀ ਅਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਥੇ ਤੱਕ ਸੁਖਣਾ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਪੀਰ ਹੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਈ ਦਿਤ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਬਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ :

ਦਾਨੀ ਜਟੀ ਕਰੀ ਸਪੁਤਰੀ ਪੀਰ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦੇ।

ਅੱਜ ਕਲੁਝੀ ਜੇ ਸਰਵਰੀਏ ਹਨ ਕਿਤਨੇ ਔਤਰ ਮਰਦੇ। (ਸਫ਼ਾ ੧੯)

ਇਹ ਜੁ ਕੁਝੀ ਸੂਈ ਕੱਲ, ਬੇਠੀ ਹੈ ਤੇਰਾ ਘਰ ਮੱਲਾ।

ਬੱਚੇ ਸੱਤ ਜੋ ਏਸ ਨਿਕਾਲੇ, ਕਦੋਂ ਗਈ ਸਰਵਰ ਦੇ ਚਾਲੇ। (ਸਫ਼ਾ ੨੦)

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖਰੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਸਿਖਿਆ ਦਿੱਦਿਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸੱਜਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਵਾਚਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਹਿਤਕ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਕਿਵੇਂ ਰਚੀਆਂ ਜਾਂ ਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਤੇ ਕਿਸ ਭਾਂਡ ਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਨੋਦੀ ਰੰਗ ਹੈ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਅੱਜ ਕਲੁਹੇਰ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਏਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੀਰ-ਛਕੀਰ ਉੱਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਘੁੱਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮਲੇਰ-ਕੋਟਲੇ ਦੇ ਹੈਦਰ ਸੇਖ ਨੇ ਸਥੀ ਸਰਵਰ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਧਾ ਕਾਵੀ ਬਟੋਰ ਲਈ ਹੈ। ਜਗਗਾਵਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸਮੇਂ ਪੀਰ ਮੌਹਕਮ ਦੀਨ ਜੀ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਤੇ ਚਾਲੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਐਵੇਂ ਹੀ ਪੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਲੱਭ ਲੱਭ ਕੇ ਸਜਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਰੇ ਝੰਡੇ ਲਹਿਰਾ ਕੇ ਤਾਜ਼ਾ ਕਲੀ ਕੀਤੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਈਆਂ ਤੇ ਤਕੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਮੁੜ ਉਭਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਪੁਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਜੇਹੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੁ ਅਖੰਡੀ ਪੀਰਾਂ ਛਕੀਰਾਂ ਤੇ ਦੇਖੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਭੇਜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰੁੱਤਰ ਕਰ ਸਕਣ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਤ ਸਾਰੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਛਾਪ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਜੋ ਨੀਤੀ

ਬਣਾਈ ਸੀ ਹੈ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ
ਨਾਲ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਭੇਟ ਹਨ। ਆਸ਼ਾ ਹੈ, ਸਾਹਿਤ-ਪ੍ਰੇਮੀ ਤੇ ਤੱਤ ਵਿਹਾਜਣ ਵਾਲੇ
ਰਸੀਏ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਗੇ।

ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ
ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਅਕੈਡਮੀ,
22 ਏ ਚਡੀਗੜ੍ਹ।

ਗੁੱਗਾ ਗਪੌੜਾ

(ਲੇਖਕ :— ਗੁਰਪੁਰਵਾਸੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਿਆਨੀ, ਲਾਹੌਰ)
ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ॥ ਇੱਕ ਦਿਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੈਲ ਸੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਦਾ ਲਾਲ।
ਆਇਆਂ ਨਗ ਅਗੰਮ ਪੁਰ ਦੇਖ ਜਗਤ ਦੀ ਰਾਲ ॥੧॥
ਚੇਪਾਈ॥ ਦੇਖਨਗਰ ਦਾ ਰੂਪ ਸੁਹਾਵਾ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਪਜਥਾ ਉਸਦੇ ਚਾਵਾ॥
ਕੁਛ ਦਿਨ ਏਥੇ ਰਹਨਾ ਚਾਹੀਏ । ਕਿਸੇ ਟਕਾਣੇ ਆਕੇ ਬਹੀਏ ॥
ਤਦ ਉਸ ਪੁਛਿਆ ਦਸੋ ਭਾਈ। ਰਹਣੇ ਜੋਗੀ ਜਾਗਾ ਕਾਈ ॥
ਹੈ ਕੋਈ ਘਰ ਸਿੰਘਾਂ ਕੇਰਾ । ਜਿਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕਰਾਂ ਬਸੇਰਾ ॥
ਮੈਂ ਹਾਂ ਪੁਰਖ ਇੱਕ ਪਰਦੇਸੀ । ਜਿਸ ਦੀ ਬਥਰ ਨ ਕੋਈ ਲੇਸੀ ।
ਪਰ ਕੁਛ ਦਿਨ ਮੈਂ ਏਥੇ ਰਹਸਾਂ । ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣਸਾ ਕਹਸਾਂ ॥
ਜਿਸਤੇ ਦਸੋ ਕਿਤੇ ਟਕਾਣਾ । ਕੌਣ ਸਿਖ ਹੈ ਏਥੇ ਸਿਆਣਾ ॥
ਸੁਣਕੇ ਲੋਕਾਂ ਇਹ ਸੁਣਾਈ । ਏਥੇ ਜਾਗਾ ਹੋਰ ਨ ਕਾਈ ॥
ਹੈ ਗੁਰ ਬਲਭ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨ । ਨੁਗਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥
ਰਖੇ ਰਹਤ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪੂਰੀ । ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਰਦਾ ਨਾ ਮਗਰੂਰੀ ॥
ਆਇਆ ਗਿਆ ਸਿੰਘ ਘਰ ਉਸਦੇ। ਸਾਥੀ ਸਮਝ ਆਪ ਹੀ ਘਰ ਸੌਦੇ॥
ਅਰ ਉਹ ਭੀ ਪਰਸਾਦਾ ਦਾਲ । ਦਿੰਦਾ ਬਹੁਤ ਬੁਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ॥
ਅਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਖਾਤਰ ਚੰਗੀ, ਵਸੜ੍ਹ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਮੁਖ ਮੌਗੀ॥
ਅਰ ਹੈ ਹਸਮੁਖ ਵਵਾ ਗ੍ਰੰਥੀ । ਕਰੇ ਅਪਨੂੰ ਗੁਰ ਦਾ ਪੇਥੀ ॥
ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਲੋਗ ਸਰਾਹਨ। ਨਿੰਦਕ ਉਸ ਤੇ ਆਪ ਭਰਾਹੁਨ ॥
ਇਹ ਹੈ ਉਸਦਾ ਉੱਚਾ ਧਾਮ । ਜਾਣੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਭੀ ਗ੍ਰਾਮ ॥
ਤੁਸੀਂ ਓਸਦੇ ਜਾਕੇ ਪਾਸ। ਕਰੋ ਅਪਨਾ ਚੰਗਾ ਵਾਸ ॥
ਗਦ ਗਦ ਸੁਣ ਕੇ ਹੋਇਆ ਸਿੱਖ । ਸਾਂਤੁ ਕਰੂ ਮਨ ਉਸਨੂੰ ਪਿਖ ॥੨॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੜ੍ਹਿਆ ਚਾਉ ਅਨੰਦ ਮਨ ਭਰਿਆ ਅਗੇ ਝੱਟ ।
ਸੁਨ ਵਭਿਆਈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੋਈ ਪੁਸੀ ਨ ਘਟ ॥੩॥
ਬੁਹੇ ਉਪਰ ਜਾਇ ਕੇ ਫੜ੍ਹੇ ਗਜਾਈ ਬੁਥ ।

ਅਜ ਮਿਲੇ ਹਨ ਆਏ ਕੇ ਮਹਬੂਬਾਂ ਮਹਬੂਬ ॥੪॥
 ਚੌਪਈ॥ ਨਿਆਂ ਸਿੰਘ ਦਾ ਥੋਲ ਕਰਾਰਾ। ਮਾਰ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਜੈਕਾਰਾ॥
 ਛੇਤੀ ਬਾਹਰ ਆਇ ਖਲੋੜਾ। ਮੌਤੀ ਗੀਰੇ ਨਾਲ ਪਰੋੜਾ ॥
 ਪਹਲੇ ਗੁਰ ਦੀ ਫੜ੍ਹੇ ਸੁਲਾਇ । ਨਾਲ ਹਥ ਦੇ ਹਥ ਮਲਾਇ ॥
 ਮਗਰੋਂ ਚਾ ਗਲਵਕੜੀ ਪਾਈ। ਜਿਉਂ ਭਾਈ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਭਾਈ ॥
 ਅੰਦਰ ਘਰ ਦੇ ਜਾਏ ਬਠਾਇਆ। ਹਥ ਪੈਰ ਮੁਖ ਢੇਰ ਧੁਵਾਇਆ ॥
 ਚੰਗਾ ਖੇਸ ਬਿਛਾਕੇ ਪਾਸ । ਪਾਸ ਬਠਾਇ ਕਰ ਅਰਦਾਸ ॥
 ਕੁਖਾ ਸੁਖਾ ਭੋਜਨ ਖਾਓ । ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਆਸ ਪੁਜਾਓ ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਕਿਹਾ ਸਲਾਠੀ ਐਸਾ । ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਮੁਖ ਮੋਹਨ ਕੈਸਾ ॥
 ਦੇਹ ਅੰਨ ਹੈ ਤਨ ਦੀ ਓਟ । ਖਾਧੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਵਦਾ ਲੋਟ ॥
 ਇਸ ਖਾਧੇ ਤੇ ਆਵੇ ਹੋਸ਼ । ਹੈ ਇਹ ਦੇਹ ਅੰਨ-ਮੈਯ ਕੋਸ਼ ॥
 ਗੁਰੂ ਗੈਥ ਭਾਖੇ ਆਲਾਦ । ਜਪੀਐ ਨਾਮ ਅੰਨ ਦੇ ਸਾਦ ॥
 ਅੰਨ ਛੱਡ ਜੋ ਕਰੈ ਪਖੰਡ। ਨਾ ਉਹ ਸੁਹਾਗਨ ਨਾ ਉਹ ਰੰਡ ॥
 ਫਿਰ ਉਸ ਅੰਨ ਤਿਆਗਨ ਭਾਈ। ਹੈ ਮੂਰਖਤਾ ਨਾ ਚਤੁਰਾਈ ॥
 ਐਸਾ ਕਰ ਹਮ ਕਰਤਿ ਨ ਵੇਰ । ਪਾਥਾ ਭੋਜਨ ਕਰੀ ਨ ਦੇਰ ॥
 ਦੋਨਾਂ ਬਹਿਕੇ ਨਾਲ ਅਨੰਦ । ਖਾਧਾ ਜਿਤਨਾ ਸਈ ਪਸੰਦ ॥
 ਫਿਰ ਉਹ ਬਹਿਕੇ ਆਪਸ ਮਾਰਿ। ਮਨ ਪਰਚਾਵਨ ਲਗਾ ਤਾਰਿ ॥
 ਜੈਸੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਸੀ ਗੀਤੀ ॥ ਓਹੋ ਬਾਤ ਚੀਤ ਤਿਨ ਕੀਤੀ ॥ ੫॥

ਗੁਰ ਬਲਭ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ ॥ ਆਦਰ ਨਾਲ ਬਠਾਇ ਪੁੱਛਨ ਲਗਾ ਬਾਤ ।
 ਕਿਥੋਂ ਆਇਆ ਖਾਲਸਾ ਕਿਹੜੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਤ ॥ ੬॥
 ਚੌਪਈ॥ ਕਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਥੋਂ ਆਏ। ਅਰ ਹੋ ਕਿਹੜੀ ਵਲ ਸੁਧਾਏ॥
 ਕਿਹੜੀ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਕਾਰ । ਜਿਸਤੇ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕੁਜ਼ਗਾਰੁ ॥
 ਕਰੀ ਵਡੀ ਕਿਪਾ ਹੈ ਅਜ। ਆਏ ਸਾਡੇ ਰਹਿਨ ਪੱਜ ॥
 ਆਪਨੀ ਬਿਖਾ ਤੁਰਤ ਸੁਨਾਓ । ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਇਛਾ ਝੁਗਮਾਓ॥ ੭॥

ਸੈਲਾਠੀ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ॥ ਕਰੀ ਸੈਲਾਠੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਣੈ ਮੀਤ ਮਨ ਲਾਇ ।

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਗੁਰੂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਅਸਾਂ ਚੁਕਗਿ ॥੮॥
 ਚੌਪਈ॥ ਪਰਾਰਭਧ ਵਸ ਹੋ ਕੇ ਆਏ। ਮਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਰਮ ਨਿਵਾਏ॥
 ਭਰਮ ਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਸੰਸਾਰ । ਰਹੀ ਨਾ ਬਾਕੀ ਕਰਨੀ ਕਾਰ॥
 ਇਹ ਬਾਗ ਤੇ ਜਗਤ ਸਹਾਵਾ, ਮਹੌ ਅਚੰਭਾ ਜੋ ਪਰਚਾਵਾਂ॥
 ਇਸ ਵਿੱਚ ਭੋਰ ਸਮਾਠ ਸੁਦਾਈ। ਕਰਦਾ ਸੈਲ ਫਿਰਾਂ ਮੈਂ ਭਾਈ॥
 ਮਹਿ ਲੰਪਟ ਮੈਂ ਕਿਸ ਹੀ ਨਾਲ। ਰਲਾਂ ਨਿਰਾਲੀ ਅਪਨੀ ਚਾਲ॥
 ਕਰੇ ਸੈਲ ਮੈਂ ਬਹੁ ਮਨ ਭਾਏ ॥ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਰ ਦਰਸਾਏ ॥
 ਅਰ ਅਪਨੀ ਬੁਧਿ ਅਨੁਸਾਰ । ਕੀਤਾ ਮੈਂ ਅਟਕਰ ਉਪਕਾਰ ॥
 ਵੇਲਾ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਐਸਾ। ਖਾ ਕਰ ਪਸੂ ਸੋਵਦਾ ਜੈਸਾ ॥
 ਦੇਖੇ ਜਗ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕੁਚਾਲੇ। ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਕਰੀਤਨ ਪੈ ਘਰ ਗਾਲੇ ॥
 ਤਿਨ ਪਰ ਦੇਖ ਕੌਮ ਮਨ ਆਇਆ। ਫਿਰ ਕਰਨਾਂ ਰਸ ਨੈਨ ਨਛਾਇਆ॥
 ਜਿਸਤੇ ਕਰ ਉਪਦੇਸ ਘਨੇਰੇ । ਦਿਤੇ ਬੰਧਨ ਛੋੜ ਬਥੇਰੇ ॥
 ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਉਪਕਾਰ । ਜੋ ਬੈਠੇ ਸੇ ਲੋਗ ਵਿਸਾਰ ॥
 ਹੋਇ ਕਿਤ ਘਨ ਮਰਨ ਜੋ ਪਾਪੀ। ਅਨੇਮਤਾਂ ਦੀ ਲੈਕੇ ਬਾਪੀ ॥
 ਮੈਂ ਤਿਨ ਕੋ ਪਿੱਕਾਰ ਕਟਾ ਕੇ । ਓਸ ਪਖੜੋਂ ਫਿਰ ਛੁਡਵਾਕੇ ॥
 ਗੁਰ ਦੀ ਸਰਨ ਤਿਨੈ ਨੂੰ ਪਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਗੰਬ ਦਾ ਮਤ ਸਮਝਾਇਆ॥
 ਅਜ ਤੀਕ ਇਹੁ ਕੀਤੀ ਕਾਰ । ਚੰਗੀ ਲੁੱਟੀ ਮੌਜ ਸਹਾਰ ॥
 ਅਗੇ ਜਾਣਾ ਕਿਤੇ ਨ ਮੈਨੂੰ । ਕੇਹੜਾ ਕੰਮ ਸੁਣਾਵਾਂ ਤੈਨੂੰ ॥
 ਹੈ ਏਹੋ ਮੇਰਾ ਸਦ ਕਾਜ । ਕਰਾਂ ਧਰਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਾਜ ॥
 ਲਗੇ ਅਧਰਮ ਪੇਥ ਮਹਿ ਜੇਤੇ । ਮੌਜ ਕਰਾਂ ਗੁਰ ਪੇਖੀ ਤੇਤੇ ॥
 ਇਹੋ ਮਨੋਰਥ ਮੇਰਾ ਭਾਈ । ਹੋਰ ਨ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਛਾ ਕਾਈ ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਸਭ ਘਰ ਬਾਰ ਵਿਸਾਰਾ। ਜਗਤ ਸੁਖਾਂ ਤੇ ਕਰ ਕਨਾਰਾ॥
 ਅਰ ਲੋਗਾਂ ਦੀ ਮਾਨ ਵਡਾਈ । ਨਿੰਦਾ ਉਸਤਰ ਖੂਰੇ ਪਾਈ ॥
 ਅਨੁ ਮਤਾਂ ਦਾ ਪੱਲਾ ਛੱਡ। ਦਿੱਤਾ ਖਾਤੇ ਤਿਨ ਨੇ ਕੋ ਗੱਡ ॥
 ਸਭ ਤੇ ਹੋਇ ਨਰਾਸ ਪਯਾਰੇ । ਆਸ ਗੁਰੂ ਦੀ ਰਖੀ ਸਾਰੇ ॥
 ਤੇਰੇ ਜੇਰੇ ਜਿਥੇ ਸਿਖ । ਅੱਖੀਂ ਪੈਦੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਖ॥
 ਓਥੇ ਹੀ ਮੈਂ ਕਰਾਂ ਬਸੇਰਾ । ਗੁਰ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਰਚਾ ਮੇਰਾ॥
 ਇਹ ਹੈ ਹਾਲ ਮੁਝਦਾ ਮਿੱਤ। ਜੋ ਸੁਣ ਲੀਤਾ ਤੈਂ ਦੇ ਚਿਤਾ॥੯॥

ਦੇਹਰਾ ॥ ਰਾਤ ਪਈ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਵਸਦਾ ਛਿੱਠਾ ਗਾਊ ॥
ਸਿੰਘ ਜਾਣਕੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਆਇਆ ਤੇਰੇ ਥਾਊ ॥ ੧੦ ॥

ਗੁਰ ਬਲਭ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ ॥ ਧੰਨ ਭਾਗ ਹਨ ਮੁਝਦੇ ਦਿਤਾ ਆਨ ਦਿਦਾਰ।
ਤੇਰੇ ਜੇਹੇ ਪੁਰਖ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਜਗਤ ਉਧਾਰ ॥ ੧੧ ॥
ਚੋਪਈ॥ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਤੇਰਾ ਹਾਲ।ਮਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਯਾ ਨਿਹਾਲ॥
ਜਿਸ ਤੇ ਤੂੰ ਰੈਂ ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ।ਕਿਆ ਸੋਭਾ ਮੈਂ ਕਗਂ ਤੁਮਾਰੀ॥
ਜਿਨ ਗੁਰ ਉਪਰ ਆਪ ਘੁਮਾਇਆ।ਅਰ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦਿੜਾਇਆ॥
ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਪਰ ਪੁਛਾਂ ਕੁੱਝ।ਮੈਂ ਹਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਕੁੱਝ॥
ਜਿਸਤੇ ਬਾਹਰ ਪੈਰ ਨ ਪਾਵਾਂ।ਏਥੇ ਹੀ ਸਦ ਕਿੜ ਕਮਾਵਾਂ॥
ਪਰ ਹੈ ਧਰਮ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ।ਜੋ ਹੈ ਮਤਾ ਪਯਾਰੇ ਤੇਰਾ॥
ਜਿਸ ਤੇ ਕਦੇ ਕੰਦਾਈ ਕੇਈ।ਆਵੇ ਸਿੰਘ ਪਯਾਰਾ ਜੋਈ॥
ਕਰਦਾ ਦਰਸਨ ਦੇ ਕੇ ਸੁਖ।ਵਿਸਰ ਜਾਂਦੇ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖ॥
ਜਿਸ ਤੇ ਤੂੰ ਭੀ ਕਿਪਾ ਕੀਤੀ।ਘਰ ਬੈਠੇ ਦੀ ਹੈ ਸੁਧ ਲੀਤੀ॥
ਪਰ ਤੈਂ ਦੇਸ ਵਦੇਸ ਨਿਹਾਰੇ।ਫਰਿਆ ਨਗਰੋਂ ਨਗਰ ਮਝਾਰੇ॥
ਸੇ ਤੂੰ ਦਸ ਬਣਾ ਕੇ ਹਾਲ।ਕਥਾ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਹੈ ਹੁਣ ਚਾਲ॥
ਧਰਮ ਕਰਮ ਵਿੱਚ ਹਨ ਕੁਛ ਚੰਗੇ।ਗੁਰ ਬਾਣੀ ਸੇ ਤਨ ਮਨ ਰੰਗੇ॥
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਕਮਾਊਨ ਆਪ।ਕੈ ਸਿਰ ਲੈਨ ਚੌਗੁ ਨਾਂ ਪਾਪ॥
ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਦਰਸਨ ਜਾਂਦੇ।ਹਨ ਤਿਨ ਅੱਗੇ ਸੀਸ ਝੁਕਾਂਦੇ॥
ਜਾਨ ਆਪਨੇ ਗੁਰੂ ਨਿਸਾਨ।ਕਰਦੇ ਹਨ ਮਨ ਤੇ ਸਨਮਾਨ॥
ਫਿਰ ਗੁਰ ਦਸਮੇ ਦੇ ਹਨ ਪਯਾਰੇ।ਪੰਜ ਕਕਾਰਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ॥
ਮੜੀ ਮਸਾਨੀ ਤੇ ਹਨ ਦੂਰ।ਪਾਖੰਡਾ ਦੇ ਸਿਰ ਪਾਊਨ ਧੂਰ॥
ਜੋ ਜੋ ਤੈ ਹਨ ਦੇਖੇ ਐਨਾ।ਦਸੇ ਸੱਚ ਸੁਨਾਕੇ ਬੈਨ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਰਾਂ ਹਿਸਾਬ।ਸੁਧਰੇ ਪੱਥ ਕਿ ਹੋਇ ਖਰਾਬ ॥੧੨॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ ॥ ਕਿਆ ਮੈਂ ਦਸਾਂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਮੈਂ ਦੇਖਯਾ ਹਾਲ ॥
ਅੱਜ ਕੱਲ ਤਾਂ ਖਾਲਸੇ ਗੰਢੇ ਦਿੱਤੇ ਗਾਲ ॥੧੩॥

ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਕੇ ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸੈਲ॥
 ਓਥੇ ਛਿਠਾ ਖਾਲਸਾ ਅਨਿਮਤਾਂ ਦਾ ਬੈਲ ॥੫੮॥
 ਰੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੇਖਯਾ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਹੈ ਕੋਇ ॥
 ਭੌਦੂ ਸਾਹੀ ਟੱਕਰਿਆ ਫਿਰ ਕੇ ਦੇਖਯਾ ਜੋਇ ॥੫੯॥
 ਚੌਪਈ ॥ ਜੇ ਸੈਂ ਸਾਰਾ ਦਸਾ ਮਿਤਾ। ਸੁਣਕੇ ਦੁਖੀ ਹੋਇਗਾ ਚਿਤਾ॥
 ਲੈਂਥੇ ਲੈਵੇਂਗਾ ਤੂੰ ਸਾਹ । ਗਮ ਦੇ ਨਾਲ ਉਠੇਗੀ ਆਹ ॥
 ਜੇ ਕੁਛ ਮੈਂ ਹੈ ਛਿਠਾ ਭਾਈ। ਕਹਿਣੇ ਯੋਗ ਨ ਸੁਣਿਆ ਜਾਈ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਮਸਤ ਰਹੇ ਮਨ ਆਪ । ਕਰੋ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਦਾ ਜਾਪ॥
 ਗੰਢਾ ਛਿਲਯਾਂ ਕਥਾ ਹਥ ਆਊ। ਸਗੋਂ ਰਿਹਾ ਪੁਹਾ ਭੀ ਜਾਊ॥
 ਇਸ ਹਿੰਗ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਭਾਈ । ਖੋਲਨ ਤੇ ਬਦ ਬੂਝਿ ਫਲਾਈ ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਢਕਾ ਰਹਨ ਦੇ ਐਥੇ । ਕਰੋ ਪੁਛ ਕੀ ਲੈਨਾ ਮੰਥੇ ॥੬੦॥

ਗੁਰ ਬਲਭ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਕਿਹੜੀ ਛਿਠੀ ਬਾਤ ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੋਗ ।
 ਜਿਸਤੇ ਤੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚੇ ਵਰਤਿਆ ਇਤਨਾ ਸੋਗ ॥੬੧॥
 ਚੌਪਈ ॥ ਕਰਣ ਸੁਣਨ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਦੁੱਖ । ਰੋਟੀ ਮੰਗਯਾ ਰਹੇ ਨ ਭੁਖ॥
 ਜੇਕਰ ਚੁਪ ਰਹੇ ਨਰ ਕੋਈ। ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇ ਨ ਮਨ ਦੀ ਜੋਈ ॥
 ਤਾਂ ਉਦਮ ਉਸ ਕਾਰਨ ਕੌਣੈ । ਕਰੋ ਜਗਤ ਮਹਿ ਦੱਸੋ ਜੌਨ॥
 ਤਾਂਤੇ ਤੂੰ ਬੁਰਿਆਈ ਦੱਸੇ । ਅਰ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਪਾਈਏ ਭੱਸੇ ॥
 ਮਿਲ ਕੇ ਸੋਚ ਕਰੋਗੇ ਦੋਇ । ਅਰ ਪੁਰਖਾਰਥ ਜਿਤਨਾ ਹੋਏ ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਆਖੋ ਤੁਸੀਂ ਬਿਤਾਬ । ਚੜ੍ਹਿਆਂ ਗੁੱਝਾ ਨਹੀਂ ਮਤਾਬ ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਮੈਂ ਭੀ ਸਮਝਾਂ ਸਾਗੀ । ਕਿਆ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿੱਚ ਪਈ ਬੀਮਾਰੀ॥
 ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਪਤਾ ਕਥਾ ਲਗੇ । ਜਦ ਤਕ ਫੌਲ ਨ ਧਗੀਏ ਅੱਗੇ ॥
 ਦਸੇ ਬਾਤ ਸੱਚ ਹੈ ਜੋਈ । ਬਨੈ ਨ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਲਕੋਈ ॥ ੬੨॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਜੇ ਤੈ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹਿਆਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦਿਆਂ ਸੁਨਾਇ ।
 ਗੁਰ ਤੇ ਬੇਮੁਖ ਪੇਥ ਹੋ ਕਿਸ ਬਿਧ ਤੇ ਭਟਕਾਇ ॥ ੬੩॥
 ਚੌਪਈ ॥ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਛਿਠਾ ਮੇਣ ਦੁਆਬ, ਉਥੇ ਪਾਈ ਰਸਮ ਖਰਾਬ॥

ਸਿੰਘਾ ਦੇ ਸਨ ਘਨੇਰੇ । ਧਨ ਦੌਲਤ ਵਿੱਚ ਵਡੇ ਚੰਗੇਰੇ ॥
 ਸਿਰ ਪਰ ਕੇਸ ਮੂੰਹ ਪਰ ਹਾੜੇ । ਸਿਰ ਪਰ ਦੋ ਦਸਤਾਰੇ ਚਾੜ੍ਹੇ ॥
 ਪੜ੍ਹਨ ਗੁਰਮੁਖੀ ਕਿਤਨੇ ਭਾਈ । ਕਿਤਨਿਆ ਜਪੁਜੀ ਯਾਦ ਕਰਾਈ ॥
 ਪਰ ਉਥੇ ਸੇਂ ਦੇਖਯਾ ਏਹ । ਪਏ ਉਡਾਉਣ ਮੁਰਖ ਖੇਹ ॥
 ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਗੁਗੇ ਮਾੜੀ । ਬੰਨੇ ਉਪਰ ਖੜੀ ਉਘਾੜੀ ॥
 ਗੁਗੇ ਦਾ ਘਰ ਉਸਨੂੰ ਦਸਨ । ਉਸਦੇ ਪੁਜਲ ਰਾਈ ਨਸਨ ॥
 ਜਦੋਂ ਮਹੀਨਾ ਭਾਦੋਂ ਆਵੇ । ਤਦ ਚੂੜਿਆਂ ਪਰ ਜੋਬਨ ਪਾਵੇ ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਲੋਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਨ । ਧਰਮ ਕਰਮ ਸਭ ਅਪਨਾਂ ਰੱਦਨ ॥
 ਆਖਨ ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਜਸ ਗਾਓ । ਚਾਹਰ ਪੀਰ ਦੇ ਗੀਤ ਸੁਣਾਓ ॥
 ਢਮਕ ਢਮਕ ਕਰ ਵਜਦਾ ਛੋਰੁ । ਚੂੜਿਆਂ ਚੁਕ ਮਚਾਇਆ ਖੋਰੁ ॥
 ਚਾ ਗੁਗੇ ਦੇ ਢੰਗੇ ਲਾਉਨ । ਐਹਮਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਚਾਉਨ ॥
 ਚੰਗੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਦੇ, ਦਿਸਨ । ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਗੇ ਪਰ ਵਿਸਨ ॥
 ਮੰਜੇ ਉਪਰ ਮੂਲ ਨ ਸੌਦੇ । ਬਿਸਤਰ ਧਰਤੀ ਚਾਇ ਵਛੋਦੇ ॥
 ਆਖਨ ਚੌਕੀ ਅਸੀਂ ਭਰਾਈ । ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਜੋ ਸੁੱਖੀ ਮਾਈ ॥
 ਦੋਂਦੇ ਚੂਹੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਰਦਾਸਾ ਆਖਣ ਪਾਰ ਮਿੱਤਰ ਸਾਬਾਬਾ ॥
 ਤੈ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਵਾਹ ਮੁਨਾਈ । ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੀ ਤਪਤ ਗੁਵਾਈ ॥
 ਪੰਨਯ ਪੀਰ ਜੀ ਬਾਗੜ ਵਾਲੇ । ਸਾਡਾ ਤਨ ਮਨ ਤੁੱਧ ਹਵਾਲੇ ॥
 ਮਥੇ ਟੇਕਨ ਬਾਰੰਬਾਰ । ਮਾਗੀ ਮੱਤ ਨ ਛੜੀ ਸਾਰ ॥ ੧੯ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਖ ਅੰਧੇਰੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁ ਮੇਲੇ ਭਰੇ ਅਪਾਰ ॥
 ਫੇਰ ਚਾਂਦਨੇ ਪਖ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਨ ਕੋਈ ਸਾਰ ॥ ੨੦ ॥
 ਚੌਪਈ ॥ ਦੇਖ ਹਾਲ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਕੇਗਾ । ਧਰਮੋ ਕੂਚ ਕਰਿਆ ਜਿਨ ਡੇਰਾ ॥
 ਉਠਿਆ ਮੇਰਾ ਮਨ ਪਰ ਕ੍ਰੇਧ । ਗੁਰਮਤ ਕੌਲੋਂ ਦੇਖ ਵਿਰੇਧ ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਸੈ ਭੀ ਜੋ ਬਣ ਆਈ । ਕੀਤੀ ਠੀਕ ਨ ਛੜੀ ਕਾਈ ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਹੋਏ ਉਹ ਸਗਮਿਦੇ । ਕੌਡੀ ਦੇ ਸਨ ਚਾਰ ਵਿਕੰਦੇ ॥
 ਔਥੋਂ ਤੌੜੀ ਭਏ ਲਚਾਰ । ਮੰਨ ਗਏ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਗੁਵਾਰ ॥ ੨੧ ॥

ਗੁਰ ਬਲਭ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਿਆ ਗੱਲਾਂ ਸਨ ਕੀਤੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੁਸਾਡੇ ਨਾਲ ॥
 ਕਿੱਕੁਰ ਲਾਹੇ ਸਨ ਤੁਸੀਂ ਭੌਦੂ ਗਲੋਂ ਜੰਜਾਲ ॥ ੨੨ ॥

ਬੋੜਾ ਜੇਹਾ ਦਸ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਕਰੋ ਨਿਹਾਲ ।
ਸਾਨੂੰ ਤਾਰਨ ਆ ਗਏ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲਾਲ ॥੨੩॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਗਾ ॥ ਹ੍ਰਾਸੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਕੀਤੀ ਠੀਕ ।
ਜਿਸ ਦੇ ਮਿਹਣੇ ਮਾਰਿਆਂ ਨਕੋਂ ਕਢੀ ਲੀਕ ॥ ੨੪॥
ਚੌਪਈ॥ ਭਾਵੇਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦੀ ਗੱਲ। ਸੁਣ ਜੋ ਕਰਕੇ ਲੀਤੀ ਭੱਲਾ॥
ਗੁੱਗੇ ਮਾੜੀ ਮੇਲਾ ਭੜੀ । ਉਠ ਸਵੇਰੇ ਖਲਕਤ ਦੌੜੀ॥
ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਮੇਲੇ ਹੋ ਕਠੇ। ਪੈਰੋਂ ਨੰਗੇ ਘਰ ਤੋਂ ਨਠੇ॥
ਵਾਹੋ ਦਾਹ ਰਲੋਂ ਐਓ ਜਾਂਦੇ। ਉਠ ਬਿਪਾਗੀ ਨੇ ਜਿਉਂ ਲਿਆਂਦੇ॥
ਪੈਸੇ ਧੇਲੇ ਘਰੋਂ ਚੁਗਏ । ਮਾਇ ਬਾਪ ਤੇ ਕਿਨ੍ਹੇ ਮੰਗਏ॥
ਫੋਟੀ ਬੰਨ ਕਿਨ੍ਹੇ ਸਿਰ ਧਰੀ । ਕਿਨ੍ਹੇ ਪੰਜੀਗੀ ਚੰਗੀ ਕਰੀ॥
ਘਰ ਵਿੱਚ ਪੱਕਨ ਭੋਜਨ ਚੰਗੇ । ਨਾਲ ਸੇਵੀਆਂ ਦੇ ਹਸ ਰੰਗੇ॥
ਸੁਚੀ ਅੱਗ ਰੱਖ ਅਰ ਪਾਣੀ । ਪੂਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲੇ ਕਿਨੇ ਨ ਖਾਣੀ॥
ਪਹਿਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰ੍ਹੇ ਪੁਖਾਉਨ। ਬਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵੀਆਂ ਪਾਉਨ॥
ਪੈਰੋਂ ਨੰਗੇ ਨਰ ਅਰ ਨਾਗੀ । ਜਾਂਦੇ ਮਾੜੀ ਪਰ ਮਤ ਹਾਗੀ॥
ਯਾ ਬਰਮੀ ਪਰ ਮਥੇ ਰੱਖ । ਆਖਨ ਪੀਰਾ ਸੇਵੀਂ ਰੱਖ॥
ਪੰਜ ਸਤ ਬਰਮੀ ਪਰ ਧਰਦੇ। ਹੋਰ ਹਵਾਲੇ ਚੁਹੜੇ ਕਰਦੇ॥
ਜੇ ਲੈ ਵਿੱਚ ਕੁਨਾਲੀ ਪਾਵੇ । ਰਾਜੀ ਰਖੇ ਪੀਰ ਸੁਨਾਵੇ॥
ਇਸੇ ਰਵ੍ਹਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰ ਬਾਲੀ । ਮੁੜਕੇ ਘਰ ਦੀ ਰਾਹ ਸਮਾਲੀ॥
ਫੇਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾ ਵਰਤਾਉਨ। ਆਖਨ ਮਾਪੇ ਪੀਰ ਮਨਾਉਨ॥
ਅਰ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਰਾਜੀ । ਦੋਂਦਾ ਪੀਰ ਸੇਵੀਆਂ ਤਾਜੀ॥
ਜੇ ਮੇਲਾ ਗੁੱਗੇ ਨਾ ਹੁੰਦਾ । ਤਾਂ ਕਿਸਮਤ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਮੁੰਦਾ॥
ਜਦ ਮੈਂ ਛਿਠੀ ਏਹੁ ਕੁਚਾਲ । ਭਦ ਕਥੀ ਮੈਂ ਸੈਂ ਸੈਂ ਗਾਲ॥
ਖੁਬ ਸੁਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਤਾਂਈ । ਚਿਟੇ ਕੀਤੇ ਛੜ ਕੇ ਧਾਈ॥
ਜੇ ਮੈਂ ਪਾਈ ਉਨ ਸਿਰ ਖਾਕ । ਸੈਂ ਐਥੇ ਕੁਛ ਦੱਸਾਂ ਵਾਕ॥ ੨੫॥
ਦੈਯਾ ॥ ਦੇਖੋ ਮੁਰਖ ਦੇਸ ਅਸਾਡਾ ਕਿਕੁਰ ਛੁਖਦਾ ਜਾਂਦਾ॥
ਸੱਪਾਂ ਕੁਤਿਆਂ ਬਿਲਿਆਂ ਕਾਵਾਂ ਅਪਨੋਂ ਪੀਰ ਬਨਾਂਦਾ॥

ਕਰਨ ਚੂਰਮੇ ਸੁਖ ਕੜਾਹੀ ਮੇਟੇ ਰੋਟ ਪਕਾਵਨ ॥
 ਰਿਨ ਸੇਵੀਆਂ ਗੁੱਗੇ ਮਾੜੀ ਘਰ ਦੀਆਂ ਨਾਰਾਂ ਜਾਵਨ ॥੨੬॥
 ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਆਦਮੀ ਦਿੱਸਨ ਮੁੰਹ ਪਰ ਦਾੜੀ ਮੁੱਛਾਂ ॥
 ਅਕਲ ਬਿਨਾ ਉਹ ਅੰਜ ਬਣਾਈਆਂ ਜਿਉਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਪੁੱਛਾਂ ॥
 ਆਖਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੈਨ ਆਦਮੀ ਅਰ ਸੁਰਤ ਇਨਸਾਨੀ ॥
 ਅਕਲੋਂ ਥੋਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਥੋਰੇ ਕਰਦੇ ਕਥਾ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ॥ ੨੭॥
 ਰਤੀ ਸ਼ਰਮ ਨ ਆਵੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਰਦਿਆਂ ਕੰਮ ਅਜੇਹੇ ॥
 ਚੂਹੜਿਆਂ ਤਾਈਂ ਦੇਨ ਸੇਵੀਆਂ ਪੁੜ੍ਹ ਟੁਕਰ ਥੇਹੇ ॥
 ਸੱਪਾਂ ਅੱਗੇ ਮਥੇ ਟੇਕਨ ਅਰ ਬਹੁ ਦੁਧ ਪਲਾਉਨ ॥
 ਜੇ ਲੜ ਜਾਵੇ ਪੈਰ ਕਿਸੀ ਦੇ ਉਸਨੂੰ ਮਿਹਰ ਬਤਾਉਨ ॥
 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਾਰਾਂ ਦੇਖੋਂ ਘਰ ਪਰਧਾਨ ਸਦਾਉਨ ॥
 ਪਰ ਸੱਪਾਂ ਦੀ ਬਰਮੀ ਉਪਰ ਦੀਵੇ ਚਾਇ ਜਗਾਉਨ ॥
 ਕੁੰਨੀ ਪਿੱਛੇ ਮੱਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸੇ ਵਸਤੇ ਆਖੀ ॥
 ਬਰਮੀ ਉਪਰ ਦੁੱਧ ਮੁੰਧਾਉਨ ਗਾਂਈ ਚੌ ਕੇ ਲਾਖੀ ॥ ੨੯॥
 ਸ਼ਰਮ ਕਰੋ ਹੋ ਭਰੋ ਰਸ ਤੇ ਕਿਉਂ ਹੋ ਨਰਕੀਂ ਜਾਂਦੇ ॥
 ਛੱਡ ਰਸ, ਜੋ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ, ਗੁੱਗਾ ਪੌਰ ਮਨਾਂਦੇ ॥
 ਸਿੱਧਾ ਰਸਤਾ ਛਡ ਗੁਵਾਰੋਂ ਅੰਝੜ ਵਲੇ ਧਾਏ ॥
 ਇਸ ਗੁੱਗੇ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਦੇਨੋਂ ਲੋਗ ਗੁਵਾਏ ॥੩੦॥
 ਕਿਉਂ ਓਏ ਧੌਲੀ ਦਾੜੀ ਵਾਲਿਆ ਕਿਉਂ ਤੈਂ ਕੁਰਬਾਨੀ ਗੁਵਾਇਆ॥
 ਛਡ ਗੁਰੂ ਅਰ ਰੱਬ ਆਪਨਾ ਗੁੱਗਾ ਕੀਤਾ ਤਾਇਆ ॥
 ਦੱਸ੍ਹ ਓਸਤੇ ਕਿਆ ਤੇ ਛੈਣੇ ਭੁੱਖੇ ਵਾਂਗੂ ਲੱਭੂ ॥
 ਇਹ ਤਾਂ ਗੁੱਗਾ ਸੱਪ ਵੱਡ ਕੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਭੁਹਾਡੀ ਛੱਡ੍ਹ ॥ ੩੧॥
 ਧੁੱਪਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਧੌਲੇ ਆਏ ਕਥਾ ਤੈਂ ਚਾਉਲ ਚੱਬੇ ॥
 ਯਾ ਧੋਬੀ ਤੇ ਖੁੱਬ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਕੇਸ ਕਰਾਏ ਬੱਗੇ ॥
 ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਦਿੱਸਦਾ ਅਗੋਂ ਪਰ ਬੁਧੀ ਕਥਾ ਰੋਈ ॥
 ਕਾਉਂ ਉਭਾਉਨ ਗਿਆ ਖੇਤ ਦੇ ਵਾਂਗ ਘੁਮਾਈ ਥੋਈ ॥ ੩੨॥
 ਕਿਉਂ ਓਏ ਭੰਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੈਂ ਤਾਂ ਮੁੱਛੋਂ ਚੌੜ ਕਰਾਇਆ ॥
 ਛੱਡ ਗੁਰੂ ਤੈਂ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਗੁੱਗਾ ਗੁਰੂ ਬਣਾਇਆ ॥

ਜਿਸ ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਦਾਨ ਮਾਨ ਦੇ ਨੰਬਰਦਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ॥
 ਉਸਤੇ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲ੍ਹ ਮੂਰਖ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਮਤ ਲਿੱਤੀ ॥ ੩੩॥
 ਸੁਣ ਖਾਂ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੈ ਕਥੋ ਮੇਡੇ ਭਾਂਗ ਉਠਾਈ ॥
 ਉਠਾਂ ਵਾਂਗਰ ਸੂਬਾ ਚੁਕਿਆ ਕਿਉਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੁਦਾਈ ॥
 ਆਟੇ ਦੀਆਂ ਵੱਟ ਬੜੀਆਂ ਰਿਨ ਬਾਲ ਵਿੱਚ ਧਰੀਆਂ ॥
 ਓੜਕ ਨੂੰ ਜਾ ਨੰਬਰਦਾਰਾਂ ਚੁਹੜੇ ਅੱਗੇ ਧਰੀਆਂ ॥ ੩੪॥
 ਚੰਗੀ ਚੌਧਰ ਸਾੜਨ ਲਗੇਂ ਗਲ ਲੁਕਾਈ ਸਾਰੀ ॥
 ਚੂਹੜਿਆਂ ਸੱਪਾਂ ਕਾਂਵਾਂ ਕੁਤਿਆਂ ਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਵਿਗਾਰੀ ॥
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੱਪਾਂ ਨੂੰ ਮਥੇ ਟੇਕੇਂ ਜੇ ਉਹ ਰੈਨੂੰ ਵੱਢਨ ॥
 ਇੱਕ ਘੜੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇਰਾ ਮੁਰਦਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢਨ ॥
 ਵੰਗੜ ਸਿੰਘਾਂ ਕਿਧਰ ਦੀ ਹੈ ਤੈਂ ਭੀ ਕਗੀ ਤਿਆਰੀ ॥
 ਕਿਆ ਤੇਰੀ ਭੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁੱਧ ਗਈ ਹੈ ਮਾਰੀ ॥
 ਮੁੱਢ ਬੈਲ ਦੇ ਹੋਏ ਬਛੇਰਾ ਅੱਗੇ ਲਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ॥
 ਪੱਲੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇ ਰੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਭਰ ਭਰ ਖਾਂਦਾ ॥ ੩੫॥
 ਤੁਸੀਂ ਕਰੋੜਾ ਸਿੰਘ ਪਯਾਰੇ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਹੋ ਚੱਲੇ ॥
 ਟੁੱਟੇ ਛਿੱਤਰ ਪੱਧ ਪਈ ਹੋ ਕਥਾ ਪਈਗਾ ਪੱਲੇ ॥
 ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਅਰਾਮ ਨਾ ਆਵੇ ਪੈਧ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਦੀ ॥
 ਮੜ੍ਹੀਆਂ ਉਪਰੋ ਮੱਥੇ ਟੇਕਨ ਦੇ ਹੋ ਬੈਠੇ ਆਦੀ ॥ ੩੬॥
 ਤੂੰ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਚਲੀ ਸੁਣ ਖਾਂ ਰੂਪਾ ਘਰ ਦੀ ਰਾਣੀ ॥
 ਧੋਲੇ ਝਾਟੇ ਘਰ ਥੋ ਨੱਠੀ, ਕਰ ਸਿਰ ਵਾਂਗ ਮਧਾਣੀ ॥
 ਤੇਰੀ ਗੀਸ, ਘਰਾਣੇ ਦੀਆਂ, ਧੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਨੱਸਨ ॥
 ਅਖਨ ਦਾਦੀ ਜੋ ਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਤਾਉਹਰ ਕਥੂੰ ਘਰ ਵੱਸਨ ॥ ੩੭॥
 ਸੁਣਖਾਂ ਭੰਬ ਕੋਰ ਮਨ ਲਾ ਕੇ ਤੈਕੀ ਧੂਮ ਮਚਾਈ ।
 ਪਾਇ ਕਪੜੇ ਕੱਢ ਪਟਾਰੇਂ ਬੂਹੇ ਜੰਦੀ ਲਾਈ ॥
 ਮਗਰੋਂ ਚੋਰ ਭੰਨ ਕੇ ਜੰਦਾ ਭਾਂਡੇ ਭੀ ਲੈ ਜਾਉਨ ॥
 ਸਾਰੀ ਉਮਰਾ ਦੀ ਜੋ ਖਟੀ ਪਲ ਵਿੱਚ ਚਾਇ ਮੁਕਾਉਨ ॥ ੩੮॥
 ਏਹੋ ਜੇਹਾ ਯਾਦ ਆਵਸੀ ਮਗਰੋਂ ਤੈਨੂੰ ਗੁੱਗਾ ॥
 ਮੁੜਕੇ ਦੇਖੋਗੀ ਜਦ ਕਮਲੀ ਲੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ ਕੁੱਗਾ ॥ ੩੯॥

ਮੁੜ ਜਾ ਪਿੱਛੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਚਰਖੇ ਪੂਣੀ ਪਾਈ ॥
 ਯਾ ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਚਾਵਲ ਕਢੀ ਕੁਟ ਭੜੋਲਯੋਂ ਪਾਈ ॥ ੮੧॥
 ਐਵੇਂ ਪਾਗਲ ਵਾਂਝਣ ਭਰਕੀ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਖੁਆਰੀ ॥
 ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਵਿਰਨਾ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਜੋ ਕੁਲਵੰਡੀ ਨਾਗੀ ॥
 ਭੁਗੀ ਸਿਆਣੀ ਸੀ ਘਰ ਅੰਦਰ ਸੋ ਸਭ ਗਿਲਾ ਸੁਕਾਈ ॥
 ਬੰਗਰ ਬੱਡੇ ਥੰਨ੍ਹ ਖੁਰਲੀਏ ਬਾਹਰ ਨ ਨੱਸੀ ਆਈ ॥ ੮੨॥
 ਸੁਣੈ ਮੁੰਬਿਓ ਭੜ੍ਹੇ ਦੇਓ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਹੋ ਨਸੇ ॥
 ਵਾਂਗ ਭੁਤਨਿਆਂ ਕਮਰ ਕਸੇ ਹਨ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਕੱਸੇ ॥
 ਓਥੇ ਜਾਕੇ ਲਵੇ ਥਕੇਵਾਂ ਯਾ ਪਲਸੇ ਹਨ ਫੌਡੇ ॥
 ਖਾਉ ਤੇਲ ਦੀ ਚਾਇ ਮਠਾਈ ਛਡ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮੰਡੇ ॥ ੮੩॥
 ਮਝੀ ਚਾਰਨ ਖੁਣੈ ਰੱਖੀ, ਦੁਧੋਂ ਨੱਸੂ ਭਾਈ ॥
 ਦਸੇ ਸੱਖਨ ਬਿਥੋਂ ਖਾਵੋ, ਸੋਚੋ ਜਰਾ ਸੁਦਾਈ ॥
 ਗੁੱਗਾ ਛੁਗਾ ਗਲ ਨ ਕੋਈ ਹੈ ਇਹ ਮੁਰਖਤਾਈ ॥
 ਭੁਸਾਂ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਚਗੀਏ ਐਸੀ ਆਦਤ ਪਾਈ ॥ ੮੪॥
 ਜਦ ਮੈਂ ਏਹਾ ਜੇਹਾ ਧਰਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਚੱਕ ਦਬਾਇਆ ॥
 ਕਿਰਨਿਆਂ ਚੰਗਾ ਜਾਤਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਰਨਿਆਂ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ॥
 ਆਖਨ ਯਾਰੇ ਨਵਾਂ ਸਿੱਖ ਇਹ ਕਿਰੜੇ ਦੇਸੋਂ ਆਂਦਾ ॥
 ਜੇਹੜਾ ਗੁੱਗੇ ਜਾਹਰ ਪੀਰ ਨੂੰ ਸੌ ਸੌ ਪਜਾ ਸੁਨਾਂਦਾ ॥ ੮੫॥
 ਦੋਹਰਾ- ਜਦ ਮੈਂ ਇਤਨਾ ਆਖਕੇ ਦਿਤੇ ਕੰਨ ਮਰੋੜਾ ॥
 ਤਦ ਕੁਲਦੂ ਸਿੱਖ ਕੈਚਿਆ ਗੁੱਸਾ ਖੂਬ ਨਿਚੋੜਾ ॥ ੮੬॥

ਕੁਲਦੂ ਸਿੱਖ

ਦੋਹਰਾ-ਐਵੇਂ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਦੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇਥੇ ਆਏ ॥
 ਜਾਹਰ ਪੀਰਨ ਸੁੱਧਗਾ ਦੇਊ ਕਲਾ ਦੇਖਾਏ ॥ ੮੭॥
 ਚੌਪਈਂ॥ ਤੁਹਾਡਾ ਪਲਿਓਂ ਹੈ ਕੀ ਜਾਣਾ॥ ਸਾਡਾ ਟੱਬਰ ਮੁੜ ਇਆਣਾ॥
 ਗੁੱਗੇ ਨੂੰ ਨ ਕਢੇ ਗਾਲਾ। ਕੁੰਨੇ ਜਾਸਨ ਸਾਡੇ ਬਾਲਾ॥
 ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਮੰਨਦਾ ਆਇਆ। ਅਗੇ ਕਿਨੇਂ ਨ ਬੰਦ ਕਰਾਇਆ॥
 ਭੁਸੀਂ ਨਵੇਂ ਐਥੇ ਆ ਗਏ। ਲੈ ਕੇ ਸੋਟਾ ਦੁਆਲੇ ਭਏ॥

ਗੁੱਗਾ ਸਾਡਾ ਜਾਹਰ ਪੀਰ। ਅਜ਼ਮਤ ਦੇ ਜੋ ਤੀਰ॥
 ਸਾਡਾ ਵਿੱਨ ਕੁਲੋਜਾ ਸੁੱਟੇ। ਮੁਸਕਾਂ ਦੇ ਕੇ ਗੋਬੈ ਘੁੱਟੇ॥
 ਫਿਰ ਜਦ ਮੁੰਡੇ ਹੋਨ ਬੀਮਾਰ। ਅੱਖਾਂ ਦੁਖ ਨਾ ਕਰੇ ਖੁਆਰ॥
 ਦਿੱਸਨ ਸੱਪ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਾਲੇ। ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਰਮੇਸ਼ ਦਿਖਾਲੇ॥
 ਫਿਰ ਤੇਰਾ ਕਥਾ ਚੱਲ੍ਹ ਜੋਗ। ਸਾਡੀ ਗਰਦਨ ਦੇਊ ਮਰੋੜ॥
 ਜੇ ਗੁੱਸਾ ਗੁੱਗੇ ਨੂੰ ਆਉ। ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਠੇ ਕਰ ਲਟਕਾਉ॥
 ਇਹ ਤਾਂ ਚੌਰਾਵਰ ਹੈ ਪੀਰ। ਮੰਨਨ ਜਿਸੇ ਅਮੀਰ ਫਕੀਰ॥ ੪੯॥
 ਦੌਰਾਨਾ। ਤੇਰੇ ਆਖੇ ਪਜਾਰਿਆ ਲਗਨ ਤੇ ਹੈ ਦੁਖ॥
 ਨਿੰਦਜਾ ਕਰੀਏ ਪੀਰ ਦੀ ਜਲ ਜਾਉਗਾ ਮੁੱਖ॥ ੫੦॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਭਾਢਾ ਕਾਬੂ ਆਇਆ ਤੂੰ ਗੁੱਗੇ ਦੇ ਯਾਰ॥
 ਛਾਹੀ ਪਈ ਮਨੌਰ ਦੀ ਛੁੱਟਨ ਭਜਾ ਲਚਾਰ॥
 ਮੇਢੇ ਵਾਲਾ ਕੰਨ ਪਰ ਟਿਕਧਾ ਵਿੱਚ੍ ਆਨ॥
 ਚੁਕਧਾ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇ ਦੁਖ ਮਹਾਨ॥ ੫੧॥

ਚੌਪਈ॥ ਕੁਲਦੁ ਸਿੰਘਾ ਰੁਣ ਨਾ ਭਾਈ। ਕਿਊਂ ਤੋਂ ਅਪਣੀ ਅਕਲ ਗਵਾਈ॥
 ਤੂੰ ਤਾਂ ਹੈ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਖਾਨਾ। ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਸੁਰ ਗਯਾਨ॥
 ਪਿੰਡੋਂ ਅੱਧੀ ਪਤੀ ਤੇਰੀ। ਗਊ ਮੱਝ ਘਰ ਖੂਬ ਲਵੇਗੀ॥
 ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਤੇ ਰੱਬ। ਚੰਗਾ ਰਿਹਾ ਕਬੀਲਾ ਫੱਬ॥
 ਅਰ ਸੀ ਬਾਪ ਤੁਸਾਡਾ ਸਿੱਖ। ਸੱਪਾਂ ਦੀ ਜਿਨ ਕਢੀ ਮਿੱਖ॥
 ਗੁਮੇ ਝੁਗੇ ਕੁਝ ਨ ਮੰਨੇ। ਕਈ ਮਾੜੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਭੰਨੇ॥
 ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਦੀ ਵਲ ਪਯਾਰੇ। ਜਿਸਨੇ ਭੁਮਰੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ॥
 ਇਹ ਗੁੱਗਾ ਹੈ ਕੋਨ ਬਲਾਇ। ਜਿਸਨੇ ਤੈਨੂੰ ਲਿਆ ਦਬਾਇ॥
 ਸਚੋ ਸੱਚ ਕਰਾਣੀ ਇੱਕ। ਆਈ ਤੈਨੂੰ ਕਰਦੀ ਫਿਕ॥
 ਜਿਊਂ ਮੇਡਾ ਇਤਨਾਂ ਬਲ ਪਾਗੀ। ਚੌਰਾਵਰ ਦਲਨ ਨਰ ਨਾਗੀ॥
 ਜੇ ਇੱਕ ਟਕਰ ਚੁੱਕ ਲਗਾਵੈ। ਗੋਬੈ ਹਡ ਤੋੜ ਦਿਖਗਾਵੈ॥
 ਪਰ ਜਦ ਇਆਲੀ ਉਸਨੂੰ ਢਾਰ। ਲੰਬਾ ਪਾਵੈ ਚੌੜੇ ਰਾਹ॥
 ਤਦ ਇੱਕ ਤਿੜ੍ਹ ਲੈਕੇ ਓਹ। ਸਤ ਵੇਰ ਕੰਨਾਂ ਪਰ ਛੋਹ॥

ਮਲਕ ਦੇ ਕੇ ਕੰਨ ਟਿਕਾਏ। ਤਾਂ ਮੇਡਾ ਏਹਾ ਦਬ ਜਾਏ॥
 ਸਿਰ ਤੇ ਛਿਤਰ ਚੁਕ ਨ ਸਕੇ। ਸਮਝੇ ਕਾਮਣ ਪੈ ਗਏ ਪੱਕੇ॥
 ਸੇ ਕਾਣ ਨਾਹੀਂ ਕੁਛ ਭਾਈ। ਇਹ ਮੀਚੇ ਦੀ ਮੂਰਖ ਤਾਈ॥
 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੂੰ ਭੀ ਹੈ ਐਸਾ। ਮੇਡਾ ਪੁਸ਼ਟ ਦਿਸਾਵੇ ਜੈਸਾ॥
 ਤੂੜੀ ਗਜਾਰਾਂ ਮਨ ਦੀ ਪੰਡ। ਚੁਕੇ ਠੌਰ ਆਪਨੇ ਢੰਡ॥
 ਪਰ ਇਹ ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਭਰ ਖਾਲੀ। ਤੇਰੇ ਮੁਖੇ ਉਡਾਵੇ ਲਾਲੀ॥
 ਤਾਂਤੇ ਖਬਰਦਾਰ ਹੋ ਭਾਈ। ਗੁੱਗਾ ਫੁੱਗਾ ਵਸਤ ਨ ਕਾਈ॥ ੫੩॥

ਗੁਲਦੂ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ॥ ਮੈਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਹਟਾਉਂਦੇ ਦੇਖੋ ਲੋਗ ਹਜਾਰ।
 ਮੇਲਾ ਦੇਖਨ ਜਾਉਂਦੇ ਗੁੱਗੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ॥ ੫੪॥
 ਚੰਪਈ॥ ਕਿਆ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹਨ ਅਣਜਾਨ। ਜਾਇ ਸੇਵੀਆਂ ਉਸੇ ਚੜ੍ਹਾਨ॥
 ਚੰਕੀ ਭਰ ਦੇ ਕੂਈਂ ਸੌਂਦੇ। ਸਭੇ ਬਧੇ ਆਪਨੇ ਗਉਂਦੇ॥
 ਜੇ ਕੁਛ ਕਰਮਾਤ ਹੈ ਭਾਗੀ। ਤਾਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਖਲਕਤ ਸਾਗੀ॥
 ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਲੀਤੇ ਕੌਨ। ਜਾਂਦਾ ਪਰਸਨ ਮਾੜੀ ਭੈਨ॥
 ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਥੇ ਨਹੀਂ ਨਿਉਂਦੇ। ਉਸ ਤੇ ਛੈ ਵਰ ਕਥੇ ਨਾ ਜੀਉਂਦੇ॥
 ਜਿਸਤੇ ਸਭ ਐਥੇ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਜਾਹਰ ਪੀਰ ਬਨਾਇ ਮਨਾਂਦੇ।
 ਫਿਰ ਕਜੋਂ ਨਾ ਮੈਂ ਉਥੇ ਜਾਵਾਂ। ਆਪਣੀ ਸੁੱਖੀ ਸੁਖ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ॥ ੫੫॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ॥ ਵਾਹਿ ਅਕਲ ਦਾ ਕੋਟ ਹੈ ਕਥਾ ਮੈਂ ਦੱਸਾਂ ਹੋਰ॥
 ਸੁਤੇ ਹੀ ਦੀ ਲੈ ਗਏ ਅਕਲ ਚੁਗਾ ਕੇ ਚੋਰ॥ ੫੬॥
 ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਭੀ ਅਮਲ ਅਜੇਹਾ। ਗੁਲਦੂ ਰੱਖਯਾ ਨਾਮ ਤਿਵੇਹਾ॥
 ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਗੁਲਦੂ ਭਾਈ। ਨਾਮ ਅਸਰ ਨਹਿ ਬਿਖਾ ਜਾਈ॥
 ਕਿਆ ਇਹ ਜੇ ਹੁਣ ਨਠੇ ਜਾਂਦੇ। ਦਾਣੇ ਪੈਸੇ ਜਾਇ ਚੜ੍ਹਾਂਦੇ॥
 ਕਿਆ ਇਹ ਨਾਹੀਂ ਤੇਰੇ ਜੇਹੇ। ਅਪਨੇ ਧਰਮੋਂ ਪਿਛੇ ਰੇਹੇ।
 ਤੇਰਾ ਹੀ ਹਨ ਸਭ ਨਮੂਨਾ। ਸੋ ਸਮਝਾਇਆ ਕਦੇ ਕੁਕੁ ਨਾ॥
 ਦੇਗ ਭਰੀ ਤੇ ਇੱਕੋ ਚਾਵਲ। ਦੇਖ ਲੈਨ ਸਭ ਕਢ ਉਤਾਵਲ॥
 ਸੋ ਇਸ ਦੇਸ ਦੇਗਚੀ ਵਿੱਚ। ਤੇਰੇ ਜੇਹੇ ਕੰਠਦੇ ਖਿਚ॥

ਜਿਸ ਤੇ ਸਭ ਭੇਡਾਂ ਮੈਰ ਕਾਲੀ। ਦਕਨ ਤਿੰਨਾਂ ਪਤੋਂ ਖਾਲੀ॥
 ਸਾਰੇ ਅੰਧੇ ਗਿਗਸਨ ਟੋਏ। ਤਿਉਂ ਇਹ ਤੇਰੇ ਸਾਬੀ ਰੋਇ॥
 ਭੇਡ ਚਾਲ ਜਗ ਦੀ ਹੈ ਪਿਆਰੇ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਗਰ ਸਿਧਾਰੇ॥
 ਸਮਝ ਨ ਕਰਦਾ ਕੋਈ ਉਤਾ। ਸਭ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਇੱਕੋ ਭੂਤਾ॥
 ਹਨ ਅਗਜਾਨੀ ਭਰਮੀ ਛੋਗ। ਲੱਗੇ ਕਰਨੇ ਜੋਗ ਅਜੋਗ॥
 ਕਰਮਾਤ ਨਾ ਕੁਛ ਇਸ ਅੰਦਰ। ਪਯਾ ਨਚਾਵੇ ਭਰਮ ਕਲੰਦਰ॥
 ਜਿਉਂ ਬੰਦਰ ਦੇ ਵੱਸ ਨਾ ਕੁਝ। ਸੋਟੇ ਦਾ ਡਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਝ॥
 ਭੁਕ ਭੁਕ ਪਿਆ ਸਲਾਮ ਕਰਾਵੇ। ਨਚ ਤਮਾਸਾ ਪਿਆ ਦਖਾਵੇ॥
 ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਜਗ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ। ਭਰਮ ਨਚਾਵੇ ਅਨਕ ਪ੍ਰਕਾਰੇ॥
 ਸੱਚਾ ਗੁੱਗਾ ਪੀਰ ਤੁਮਾਰਾ। ਏਹ ਮੁਰਖ ਮਨ ਹੈ ਹਤਿਆਰਾ॥
 ਜਿਸਨੇ ਇਜ਼ਤ ਤੁਮਗੀ ਥੋਈ। ਭਟਕ ਰਹੇ ਨਾ ਮਿਲਦੀ ਢੋਈ॥ ੫੭॥
 ਦੋਹਰਾ॥ ਮੈਂ ਭੈਨੂੰ ਹਾਂ ਦਸਦਾ ਇਨ ਲੋਗਾਂ ਦੀ ਬਾਤ।
 ਰਾਈ ਕੋਲੋਂ ਪਲਕ ਮਹਿ ਪਰਬਰ ਏਹ ਬਨਾਤਾ॥ ੫੮॥
 ਜਦ ਮੈਂ ਸਾਂ ਇੱਕ ਬਾਲਕ ਉਮਰਾ। ਰਖਾਂ ਤਿਕ੍ਰ, ਬੁਲਖਲ, ਬੁਮਰਾ॥
 ਹੋਰ ਕਥੂਤਰ ਲੱਕੇ ਰੰਗੇ। ਤੋਤੇ ਹੁੰਦੇ ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ॥
 ਤਦ ਇੱਕ ਲੜਕਾ ਮੇਰਾ ਸਾਬੀ। ਛਿਆਇਆ ਫੜ ਕਰ ਤਿੱਤ ਗਾਬੀ॥
 ਸੀ ਉਹ ਬਚਾ ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ। ਇੱਕ ਦਿਹਾੜੇ ਜਿੰਦਾ ਰਿਹਾ॥
 ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਸਵੇਰੇ ਮੁਰਦਾ। ਪਾਇਆ ਜੋ ਨ ਮੂਲੇ ਤੁਰਦਾ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਹੋਇਆ ਮੈਨੂੰ ਥੋਕ। ਅਥਾਂ ਪਾਣੀ ਸਕਾਂ ਨ ਰੋਕ॥
 ਓੜਕ ਨੂੰ ਲੈ ਮੁੜੇ ਨਾਲ। ਪਾ ਕਰ ਉਸ ਪਰ ਟਾਕੀ ਲਾਲ॥
 ਜਾਕੇ ਬਾਹਰ ਢਾਥ ਕਨਾਰੇ। ਇੱਕ ਖੇਤ ਦੇ ਪਾਸ ਵਿਚਾਰੇ॥
 ਦਿਤਾ ਦਬ ਸਮਾਧ ਬਨਾਈ। ਅਰ ਉਪਰ ਤੋਂ ਖੁਲ ਲਪਾਈ॥
 ਜਦ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਲੋਗਾਂ ਦੇਖਾ। ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਪੇ ਗਿਆ ਭੁਲੇਖਾ॥
 ਜਾਣ ਸੀਰਲਾ ਦਾ ਉਹ ਬਾਨ। ਲਗੇ ਮਾਹ ਅਰ ਚਣੇ ਚਬਾਨ॥
 ਕਾਲੀ ਹਾਂਡੀ ਅਤੇ ਸੰਘੂਰ। ਰਖਨ ਆਕੇ ਉਸੇ ਹਜੂਰ॥
 ਟੇਕਨ ਮਥੇ ਕਇੱਕੇ ਮਾਈ। ਕਿਪਾ ਕਰ ਸਾਡੇ ਪਰ ਕਾਈ॥
 ਜਦ ਮੁੰਡਾ ਕੁਝ ਹੋਇ ਬਿਮਾਰ। ਲੈਕੇ ਜਾਉਨ ਤਿਸ ਦਰਬਾਰ॥
 ਓਥੇ ਮਿੱਟੀ ਮੁਖ ਵਿੱਚ ਪਾਉਨ। ਅਰ ਅਥਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਲਾਉਨ॥

ਅਰ ਵੰਡਨ ਉਸ ਦਾ ਪਰਮਾਦ। ਆਖਨ ਮਾਈ ਸੁਨ ਫਰਯਾਦ॥
 ਕਿਤਨੇ ਕਾਲਾ ਗਧਾ ਲਿਆਉਨ। ਉਸ ਢੇਰੀ ਪਰ ਆਏ ਖੜਾਉਨ॥
 ਪਾਉਨ ਛੋਲੇ ਆਖਨ ਏਹ। ਧੱਨ ਖੋਤੜਾ ਤੂੰ ਵਰ ਦੇਰ।
 ਧਨ ਸੀਤਲਾ ਦੇ ਹੇ ਘੋੜੇ। ਅਸੀਂ ਝਾੜੀਏ ਤੇਰੋ ਜੋੜੇ॥
 ਇੱਕ ਪੁਰਖ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਤਾਈਂ। ਮਾਤਾ ਨਿਕਲੀ ਵਡੀ ਅਜਾਈਂ॥
 ਉਸ ਨੇ ਓਸ ਸਮਾਧੀ ਕਾਜ। ਸੁਖਜਾ ਪਕੀ ਕਰਸਾਂ ਆਜ॥
 ਜੇ ਮੇਰਾ ਬਾਲਕ ਬਚ ਜਾਉਂ। ਤਾਂ ਗੁਲਾਮ ਇਹ ਤੁਰਤ ਬਨਾਉਂ॥
 ਗਧੂਆ ਮੁੰਡੇ ਰਖਯਾ ਨਾਉਂ। ਏਹੋ ਸੱਦੇ ਸਭ ਗਰਾਉਂ॥
 ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਗਿਆ ਬਚ ਓਹ। ਨ ਸੀ ਮੌਤ ਨੈ ਲੀਤਾ ਖੋ॥
 ਕਦ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਯਾਂ ਜਾਇ। ਪੱਕੀ ਧਰੀ ਸਮਾਧ ਬਨਾਇ॥
 ਮੈਂ ਸਾਂ ਹੁੰਦਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜੀ। ਮੇਰਾ ਤਿੱਤਰ ਲੈ ਗਿਆ ਬਾਚੀ॥
 ਜੇ ਮਰਕੇ ਭੀ ਪੁਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਹਰ ਇੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੈ॥
 ਪਰ ਜਦ ਕੁਛ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਤੇ ਬਾਦ। ਮੈਂ ਖੇਲਾਂ ਤੇ ਭਇਆ ਅਜਾਦ॥
 ਤਦ ਉਹ ਬਾਨ ਛਹਾਇਆ ਸਾਰਾ। ਖੇਤ ਇੱਕ ਦਾ ਸਈ ਕਿਨਾਰਾ॥
 ਉਪਰ ਦੀ ਹਲ ਤੁਰਤ ਬਹਾਇਆ। ਬਾਨ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਰੇ ਹਟਾਇਆ॥
 ਇਸ ਪਰ ਲੋਗ ਹੋਇ ਦੁਖਯਾਰੇ। ਲੋਗੇ ਹਾ ਹਾ ਕਰਨ ਵਿਚਾਰੇ॥
 ਆਖਨ ਹਾਇ ਮਸਾਣੀ ਬਾਨ। ਦਿੱਤਾ ਪੁਟ ਜੁ ਭਇਆ ਤੁਫਾਨ॥
 ਮੈਂ ਲੋਗਾਂ ਨੂੰ ਯਹਿ ਸਮਝਾਵਾਂ। ਤਿੱਤਰ ਦੀ ਸਭ ਗੱਲ ਸੁਨਾਵਾਂ॥
 ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਮਨੇ। ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਹੀ ਭਾਂਡਾ ਭੈਨੇ॥
 ਆਖਨ ਏਹ ਭਾਚੀ ਸੀ ਜਾਗ੍ਹਾ। ਤੇਰਾ ਮੱਥਾ ਜਿਸ ਸੇ ਲਾਗਾ॥
 ਅੱਜ ਕੱਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਖਪਾਉਂ। ਤੈਨੂੰ ਇਸਦਾ ਮਜ਼ਾ ਦਿਖਾਉਂ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਮੈਂ ਹਸ ਕੇ ਕਹਿ ਵਿਆਂ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਗੁਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆਂ॥
 ਏਹੋ ਜੇਹੋ ਹਸ ਦਖਾਉਂ। ਸੂਬ ਸੀਤਲਾ ਗਰਮ ਕੁਰਾਉਂ॥
 ਕੁਛ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਰਿਹਾ ਬਖੇੜਾ। ਓੜਕ ਚੁੱਕ ਗਿਆ ਸਭ ਝੇੜਾ॥
 ਏਹੋ ਜੇਹੀ ਬੁੱਧੀ ਭਾਈ। ਕਰਦੇ ਜਗ ਦੇ ਲੋਗ ਸੁਦਾਈ॥
 ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਮਗਰ ਹਨ ਪੈਂਦੇ। ਉਸਦੀ ਪਿੱਛ ਕੱਢ ਹਨ ਲੈਂਦੇ॥
 ਪਰ ਤੂੰ ਹੁਣ ਸਮਝੀਂ ਮਨ ਮਾਹੀਂ। ਗੁੱਗੇ ਵੱਲੋਂ ਜਾਈਂ ਨਾਹੀਂ॥
 ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਹੈ ਸੁਖ ਦੀ ਲੋੜ। ਤਾਂ ਪਹਮੇਸਰ ਨੂੰ ਹੱਥ ਜੋੜ॥

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਪੜ੍ਹ ਲੈ ਬਾਣੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਤਾਰੇ ਲਾਖ ਪਰਾਣੀ॥
 ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੋ ਕੇ ਦਾਸ। ਛੜ ਦਈਂ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਆਸ॥
 ਜਦ ਤੂੰ ਪੀਵੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੁਰ ਦਾ। ਬਣੈਂ ਪੜਾਗਾ ਤਦ ਹੀ ਧੁਰਦਾ॥
 ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸੁਧਰ ਸਭ ਜਾਉਨ। ਆਪੇ ਗੁੱਗਾ ਜੀ ਤੁਰ ਜਾਉਨ॥
 ਅਰ ਇਹ ਰੁਲਦੂ ਨਾਮ ਹਟਾਕੇ। ਰਖ ਹੋਰ ਕੁਛ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾ ਕੇ॥
 ਬਰਮ ਆਉਂਦੀ ਸੁਨਕੇ ਨੌਉਂ। ਰੁਲਦੂ ਰੁਲਦੂ ਕਹੇ ਗਰਾਉਂ॥
 ਤੈਂ ਕਥੂੰ ਰੁਲਦੂ ਬਨਣਾ ਭਾਈ। ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਜਦੇ ਪੈਂਚਾਈ॥
 ਬਣਿਆ ਚੰਗਾ ਖੂਬ ਗੁਜ਼ਾਰਾ। ਕਿਸੇ ਬਾਤ ਤੇ ਨਹੀਂ ਨਕਾਰਾ॥
 ਫਿਰ ਕੜ੍ਹੇ ਹੈਂ ਤੂੰ ਰੁਲਦੂ ਦੱਸ। ਏਸ ਨਾਉਂ ਸਿਰ ਪਾ ਕੇ ਭੱਸ॥
 ਨਾਮ ਭਰਪੂਰ ਸਿੰਘ ਰਖਵਾਈਂ। ਸਭਾ ਬੈਠ ਕੇ ਸੋਭਾ ਪਾਈਂ॥ ੫੭॥
 ਦੋਹਰਾ- ਸੁਣਕੇ ਉਸਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਭਾਵਾ ਚਿਤ ਅਨੰਦ॥
 ਗੁੱਗਾ ਪੂਜਨ ਸਮਝਾਰਾ ਉਸਨੇ ਕਾਰਜ ਮੰਦ॥ ੫੮॥

ਗੁਰਬਲਭ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਇਹ ਤਾਂ ਖੂਬ ਸੁਧਰਿਆ ਲਿਆ ਬਲਾਓਂ ਕੱਢਾ।
 ਭਰਮਾਂ ਦਾ ਗਲ ਜੇਵੜਾ ਵਿੱਤਾ ਛੇਰੀ ਵੱਢ॥ ੫੯॥
 ਰੁਲਦੂ ਰੁਲਨੇ ਹਟ ਗਿਆ ਤੇਰੇ ਉਦਮ ਨਾਲ॥
 ਚੰਗੇ ਮਾਰਗ ਲਗਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵਡਾ ਨਿਹਾਲ॥ ੬੦॥
 ਚੌਪਈ॥ ਇਸਤੇ ਅਗੇ ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਬਾਕੀ ਸਾਥ ਬਚਿਆ ਕੇ ਮੋਇਆ॥
 ਕਿਆ ਇਤਨਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ। ਹੋਇਆ ਸੁੱਧ ਗਵਾ ਕੇ ਫਿੱਕ॥
 ਯਾ ਕੋਈ ਸੀ ਸੁਧਰਿਆ ਹੋਰ। ਸਾਂਧੂ ਬਣਿਆ ਧਰਮ ਦਾ ਚੇਰ॥
 ਇਸਤੇ ਅਗੇ ਹਾਲ ਸੁਨਾਓ। ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੀ ਇੱਛ ਪੁਜਾਓ॥ ੬੧॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਫਿਰ ਇੱਕ ਕੁੜਾ ਸਿੰਘ ਸੀ ਗੁੱਗੇ ਸਾਹੀ ਦਾਸ॥
 ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਸੱਦ ਮੈਂ ਸਦਿਆ ਅਪਨੇ ਪਾਸ॥ ੬੨॥
 ਪੁੱਛਿਆ ਕੁੜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਰੇ ਤਿਆਰੇ ਕਿਤੈ॥
 ਭਾਵੇਂ ਚਾਹੇ ਤੁਧ ਦਾ ਮੇਲਾ, ਦੇਖਨ ਚਿੱਤ॥ ੬੩॥
 ਚੌਪਈ॥ ਵਡੀ ਕੀਤੀ ਤੁਸੀਂ ਤਿਆਰੀ। ਘਰ ਦੀ ਚੰਗੀ ਬਹਲ ਸਵਾਰੀ॥

ਬੀਣਾ ਗੋਰਾ ਜੋੜੇ ਬੈਲ। ਕਰਣਾ ਚਾਹੋ ਮੇਲੇ ਸੈਲ॥
 ਭਾਗੀ ਜੀਉਨ ਦਾ ਇਹ ਲਾਹਾ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਜੋ ਹੋਇ ਉਮਾਹਾ॥
 ਬੰਨ ਰੋਟੀਆਂ ਲਈਆਂ ਪਾਸ। ਕਰੀ ਪੰਜੀਗੀ ਦੇ ਕੇ ਚਾਸ॥
 ਇਹ ਜੋ ਹੈ ਫਿਰ ਘਿਉ ਦਾ ਕੁੱਜਾ। ਜਿਸ ਪਰ ਕੱਖਾਂ ਦਾ ਹੈ ਬੁੱਜਾ॥
 ਇਹੋ ਘਰ ਤੇ ਹੈ ਲੈ ਚਲਿਜਾ। ਕਜਾ ਕੋਈ ਦਿਨ ਜੰਗਲ ਮੌਲਿਆ॥
 ਦਸ ਸਿਤਾਬੀ ਚੁਪ ਕਨ੍ਹੁੰ ਕੀਤੀ। ਇਤਨੀ ਤਿਕਾਗੀ ਕਿਉਂ ਕਰ ਲੀਤੀ॥
 ਮੈਡੇ ਖੁਡ ਪਾਸ ਬਠਾਇ। ਚੰਗੇ ਲੀੜੇ ਜਿਨਾ ਪਰਨਾਏ॥
 ਦਿਸਦੀ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਹੈ ਕੋਈ। ਤੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਪਜੀ ਜੋਈ॥ ੬੩॥

ਕੁੜਾ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ: ਮੇਲੇ ਦਾ ਤਾਂ ਮੁੱਝ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਆਇਆ ਚਾਉ।
 ਸੁੱਖ ਉਤਾਰਨ ਚਲਜਾ ਢੂੰ ਨਾ ਅਜ ਬੁਲਾਉ॥ ੬੪॥
 ਚੌਪਈ: ਬੁਛਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ। ਇਹ ਤਾਂ ਮੌਜਾਂ ਕਰਦੇ ਬਾਲ॥
 ਅਪਣੀ ਉਮਰ ਸਮਜ ਭੀ ਆਸਾਂ। ਇਹ ਦਿਨ ਆਉਣ ਜਦ ਮਸ ਮਸਾਂ।
 ਤਦੇ ਨਾਲ ਛੇ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀ। ਤੁਰਦੇ ਫੜਕੇ ਹਥ ਘੁਮਾਣੀ॥
 ਖੇਤਾਂ ਉਤੋਂ ਕਾਓ ਓਡਾਂਦੇ। ਮਾਰ ਛਲਾਂਗਾਂ ਮੇਲੇ ਜਾਂਦੇ॥
 ਸੋ ਓਹ ਸਮੇਂ ਗੁਜਰ ਸਭ ਗਏ। ਕਬੀਲ ਦਾਰ ਹੋ ਅੱਟੇ ਭਏ॥
 ਜਿਸਤੇ ਸਾਰੇ ਬੋਕ ਭੁਲਾਏ। ਹਾਲੀ ਢੱਗੇ ਧਾਰ ਬਣਾਏ॥
 ਇਹ ਜੋ ਮੇਂ ਉਦਮ ਹੈ ਕੀਤਾ। ਪੰਜ ਸੇਰ ਘੀ ਸੁੱਚਾ ਲੀਤਾ॥
 ਸਾਡੀ ਗਾਇ ਨਵੀਂ ਜਦ ਹੋਈ। ਤਦ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਖ ਹੈਸੀ ਕੋਈ॥
 ਅਹੁੜ ਪਹੁੜ ਭੀ ਕਰੇ ਬਥੇਰੇ। ਅਰ ਸੁਖੀ ਇਹ ਸੁਖ ਵਧੇਰੇ॥
 ਹੇ ਸੁਣ ਚਾਹਰ ਪੀਗ ਏਹ। ਕਰਾਂ ਬੇਨਤੀ ਢੂੰ ਵਰ ਦੇਹ॥
 ਸਾਡੀ ਗਾਇ ਕਰੀਂ ਢੂੰ ਰਾਜੀ। ਸੈਂ ਲਜਾਂਵਾਂਗਾਂ ਮਖਣੀ ਤਾਜੀ॥
 ਸੋ ਭਾਈ ਤਦਥੋਂ ਹੀ ਗਾਇ। ਸੂਇ ਪਈ ਸਭ ਦੁਖ ਗਵਾਇ॥
 ਜਦ ਮਖਣ ਪੁਰਾ ਹੈ ਗਿਆ। ਤਦ ਹੀ ਫਿਕੇ ਰਖ ਸੁ ਦਿਆ॥
 ਅਜ ਨੌਮੀ ਦੇ ਉਪਰ ਜਾਵਾਂ। ਮਾੜੀ ਉਪਰ ਏਸ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ॥
 ਸੰਝੋ ਅਗੇ ਘਰ ਨੂੰ ਆਉ। ਨੌਗਰ ਪਸੂਆਂ ਪਠੇ ਪਾਉ॥
 ਸਿਰ ਖੁਰਕਨ ਦੀ ਵੇਹਲ ਨ ਮੈਨੂੰ। ਕਿਆ ਕੁਛ ਕੰਮ ਸੁਣਾਵਾਂ ਤੈਨੂੰ॥
 ਅੱਕੜ ਬਣੀ ਪਿਆ ਹੈ ਜਾਣਾ। ਢੂੰ ਸਭ ਸਮਝੋ ਨਹੀਂ ਇਆਣਾ॥ ੬੫॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ॥ ਇਹ ਤਾਂ ਕੁੜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੜਾ ਲਾਇਆ ਹੋਰ॥
 ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਸ਼ਬਤ ਕਿਨਾ ਲਿਆਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਮੋੜ॥ ੬੭॥
 ਬੋਲਨ ਦਾ ਭੀ ਤੁਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਦਿਸਾਵੇ ਭਾਰ।
 ਐਡੇ ਰੁਝੇ ਜਾਉਂਦੇ ਗੁੱਗੇ ਨਾਲ ਪਜਾਰ॥ ੬੮॥
 ਚੌਪਈ॥ ਬਿਨਾ ਚਾਉ ਮੇਲੇ ਦੇ ਏਡਾ। ਕਰਿਆ ਤਿਆਰਾ ਪਰਬਤ ਜੋੜਾ॥
 ਜੇਕਰ ਹੁੰਦਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਚਾਉ। ਤਾਂ ਤਾਂ ਲੈਂਦੇ ਚੁਕ ਗਨਾਊਂ॥
 ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਸੁਖ ਦੀ ਦੱਸੀ। ਗਾਇ ਬੀਮਾਰ ਨ ਦੇਊ ਲੱਸੀ॥
 ਤਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਗੁੱਗਾ ਹੈ ਕਾਹਦਾ। ਹੈ ਚੇਲਾ ਕੋਈ ਵਾਰੇ ਸਾਰ ਦਾ॥
 ਜੇਹੜਾ ਦਿਤੀ ਬਿਨਾ ਦਵਾਇ। ਅਰ ਬਿਨ ਦੇਖੇ ਦੁਖ ਗੁਵਾਇ॥
 ਆਪ ਕਬਰ ਮਾੜੀ ਵਿੱਚ ਮੁਰਦਾ। ਰਾਜੀ ਕਰਨ ਡੰਗਰਾਂ ਤੁਰਦਾ।
 ਜੇ ਏਹੋ ਜੇਹਾ ਹੈ ਓਹ। ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੈ ਸੋਹ॥
 ਤਾਂ ਤੂੰ ਗਊ ਰਖ ਕੀ ਲੈਣਾਂ। ਪਿਆ ਥੱਤਦਾ ਫਿਰਦਾ ਮੌਣਾਂ॥
 ਗੁੱਗੇ ਨੂੰ ਹੀ ਕਹਿਦੇ ਗੱਲਾ। ਹਿੱਸਾ ਨਾਲ ਅਸਾਡੇ ਮਲਾ॥
 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਡੰਗਰ ਕਰ ਰਾਜੀ। ਖੇਲ ਜੂਏ ਦੀ ਚੰਗੀ ਬਾਜੀ॥
 ਗੁੱਗੇ ਪਾਸੋਂ ਕਰੀ ਨਰੋਏ। ਜਦ ਉਹ ਚੰਗੇ ਉਸ ਥੋੜੇ॥
 ਸਭਨਾਂ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਘੀ ਦਾਣੇ। ਜਾਈਂ ਗੁੱਗੇ ਪਾਸ ਸਿਆਣੇ॥
 ਅੱਧ ਵੰਡ ਓਸ ਨੂੰ ਦੇਈਂ। ਅਧਾ ਆਪ ਸਾਂਭ ਤੂੰ ਲੋਈਂ।
 ਚੰਗਾ ਘਰ ਦਾ ਕਰੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ। ਨਿੱਕਲ ਜਾਇ ਦਸੌਟਾ ਭਾਰਾ॥
 ਭਲਿਆ ਪੁਰਸਾ ਦੇਖ ਵਿਚਾਰ। ਜੇ ਗੁੱਗਾ ਹੈ ਰੱਖਨਹਾਰ॥
 ਤਾਂ ਉਹ ਆਪ ਭਲਾ ਕਜੋ ਮਰਿਆ। ਡੇਰਾ ਜਾਇ ਉਜਾੜੀਂ ਕਰਿਆ॥
 ਇਹ ਜੋ ਪੰਜ ਸੇਰ ਹੈ ਮੱਖਨ। ਤੇਰੇ ਮੁੜੇ ਸੁਆਦੂ ਨ ਚੱਖਨ॥
 ਉਹ ਗੁੱਗਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਦ ਖਾਇ। ਕਈ ਸਦੀ ਥੋੜੇ ਜੋ ਮਰ ਜਾਇ॥
 ਜੀਵਦਿਆਂ ਥੋੜੇ ਘੀਉ। ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਤੂੰ ਆਖੋ ਪੀਉ॥
 ਕਜਾ ਹੈ ਗੱਲ ਅਕਲ ਦੀ ਵੇਗੀ। ਕਿਕਰ ਹੋਸੀ ਤੈਨੂੰ ਮੇਗੀ॥
 ਚਲ ਮੁੜ ਘਰ ਨੂੰ ਨਾ ਭਟਕਾਉ। ਖੋਲ ਬੈਲ ਅਰ ਪੱਠੋ ਪਾਉ॥
 ਦੇਰ ਜਾਇਕੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਘੀ। ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇ ਵਹੁਟੀ ਦਾ ਜੀਆ॥

ਬੁਢੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਖਨ ਹੈ ਪਿਆਰਾ । ਜਾਨਾਂ ਬਦਲੇ ਲੈਨ ਉਧਾਰਾ॥
 ਕਿਕੁਰ ਉਨ ਤੈਨੂੰ ਸੀ ਦਿਤਾ । ਭਾਵੇਂ ਘੂਰ ਘੱਪ ਕੇ ਲਿਤਾ॥
 ਦੇਖ ਪੁੱਤ ਦੀ ਵਲੇ ਝਾਕ । ਕੈਸਾ ਤੇਰਾ ਦਿਲ ਦਾ ਸਾਕ॥
 ਜਿਸਦੀ ਕਗੀ ਕਮਾਈ ਖਾਸੈ । ਜਦ ਬਹੁਤ ਬੁਢਾ ਹੋ ਜਾਸੈ॥
 ਉਸਨੂੰ ਭੁਖੀ ਰੋਟੀ ਦਿੰਦਾ । ਹੁੰਦਾ ਨਾਹੀ ਹੈ ਸ਼ਰਮੰਦਾ॥
 ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵਰਤਨਾ ਨਿੱਤ । ਪੁਤਾਂ ਜੇਡ ਨਾ ਦੂਜਾ ਮਿੱਤ॥
 ਉਸਦੇ ਮੁੰਹੋਂ ਥੋਹੋਂ ਘੀਓਇ । ਕਿਕੁਰ ਕੀਤਾ ਤੇਰਾ ਜੀਓਇ॥
 ਜਾਹੁ ਖੁਬ ਵੂੰ ਦਾਲ ਪਕਾਓਇ । ਏਹੋ ਘੀਓਇ ਓਸ ਵਿੱਚ ਪਾਓਇ॥
 ਨਾਲ ਕਨਕ ਦੇ ਮੰਡੋਂ ਦਾਲ । ਚੋਪੜ ਰਖ ਬਣਾ ਕੇ ਬਾਲ॥
 ਆਖ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਖਾ ਲੈ ਬੇਟਾ । ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਛੁਡਿਆ ਅਲਸੇਟਾ॥
 ਜਦ ਇਹ ਖਾ ਕੇ ਹੋਇ ਜੁਆਨ । ਲਗੇਗਾ ਫਿਰ ਰਿਜਕ ਕਮਾਣ॥
 ਖੁਬ ਦੱਬ ਕੇ ਜੇਤੇ ਲਾਓਇ । ਚੜਸਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾ ਵਰਸਾਓਇ॥
 ਦੇ ਵਿਘੇ ਦੀ ਕਰਸੀ ਰੋਣੀ । ਅਗੋਂ ਕਣਕ ਜੰਮਸੀ ਚੌਣੀ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਬਰਨ ਕਿਤਨੀਆਂ ਗਾਈਆਂ । ਆਟੇ ਗੁੰਧਨ ਬਹਿ ਕੇ ਮਾਈਆਂ ।
 ਤਦ ਘਰ ਥੋਂ ਸਭਕੋਂ ਵਿਰਸਾਓਇ । ਆਇਆ ਗਿਆ ਨਰਾਸ ਨ ਜਾਓਇ॥
 ਇਹ ਚੰਗਾ ਕਿ ਹੈ ਕੰਮ ਓਹ । ਮੁੰਡਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਮੱਖਨ ਥੋਰ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਛੜ ਇਹ ਮੂਰਖਤਾਈ । ਟੱਬਰ ਦੀ ਕਰ ਲੈ ਭਲਿਆਈ॥ ੬੮॥

ਕੂੜਾ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਹੈ ਤਾਂ ਸੱਚੀ ਬਾਤ ਇਹ ਪਰ ਹੈ ਛਰਦਾ ਜੀਓਇ॥
 ਮੱਤ ਗੁੱਗਾ ਆ ਪਕੜਸੀ ਜੇ ਮੈਂ ਰਖਜਾ ਘੀਓਇ॥ ੭੦॥
 ਟਬਰ ਵਿੱਚ ਛੂਰ ਨ ਪਾਵੈ । ਅਥੀਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਦੁਖਵਾਵੈ॥
 ਧਾ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਸੀਸਾ । ਦੇਹ ਦੁਖਾਇ ਜੋ ਦਏ ਕਸੀਸ॥
 ਡੰਗਰ ਚੋਰਾਂ ਤੇ ਕਛਵਾਵੈ । ਧਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤਪ ਕਾਲਾ ਪਾਵੈ॥
 ਫਿਰ ਤਾਂ ਲਗ੍ਹ ਚੰਗ ਨ ਹੋਰਾ । ਚੋਰਾਂ ਉਪਰ ਪੈਸਨ ਮੋਰ॥
 ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਜਦੋਂ ਆ ਜਾਏ । ਤਦ ਚਾਹ ਜੀ ਦਿਹਾਂ ਚੜ੍ਹਾਏ॥
 ਪਰ ਤੇਰੀ ਬਾਤਾਂ ਭੀ ਸੱਚਾ । ਜਗ ਨ ਦਿਸੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੱਚ॥
 ਦੇ ਚਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਚਿੱਤਾ । ਆਖੇ ਜਾਵਾਂ ਪਾਸੇ ਕਿਤਾ॥ ੭੧॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ-ਜੇਹੜੇ ਪਾਸੇ ਦਿਸਦਾ ਨਫਾ ਜਾਹੁ ਉਤ ਓਗ॥
 ਚੇਰ ਮੋਰ ਪਰ ਪਾਇਂਦੇ ਚੁਕ ਬਲਾਈ ਹੋਰ॥ ੨੨॥
 ਚੌਪਈ ॥ ਮਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਖੋ ਧੀਰ॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਹੁੰਦੇ ਭੋਗ ਸਰੀਰ॥
 ਸਦਾ ਦੁਖ ਨਹਿ ਜਗ ਮਹਿ ਰਹਿੰਦਾ। ਸਦਾ ਸੁਖ ਕਹੁ ਹੈ ਕੇ ਲੈਂਦਾ॥
 ਜਪੀ ਤਪੀ ਸਾਧ ਸੁਰ ਗਿਆਨੀ। ਜੋਗੀ ਪੰਡਤ ਚਤੁਰ ਧਿਆਨੀ॥
 ਰਾਜੇ ਰੰਕ ਉਚ ਅਰ ਨੀਚ। ਦੁਖ ਸੁਖ ਰਹਿੰਦਾ ਸਭਨਾਂ ਬੀਚ॥
 ਜੇ ਤੋਂਦੇ ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ। ਭਯਾ ਬੀਮਾਰ ਕਰੇ ਕਯਾ ਹੋਈ॥
 ਅਖਾਂ ਦੁੱਖਨ ਜੇ ਘਰ ਆਇ। ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਾਰੂ ਲਈ ਬਨਾਇ॥
 ਨਾਲ ਸੁਮਚੂ ਦੇ ਉਹ ਪਾਈਂ। ਸਾਗੀ ਪੀੜ ਤੁਰਤ ਮਿਟ ਜਾਈ॥
 ਖੁਬ ਧਾਦ ਇਹ ਕਰ ਛੈ ਅੱਜਾ। ਹੈ ਇਹ ਸੱਚ ਮੂਲ ਨ ਪੱਜ॥
 ਤੋਲਾ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਲਿਆਉ। ਫੇਰ ਫਟਕੜੀ ਇਤਨੀ ਪਾਉ॥
 ਅਰ ਰਸੋਤ ਫਿਰ ਤੋਲਾ ਚਾਰ। ਕੱਚੀ ਫੌਮ ਰੱਤੀਆਂ ਚਾਰ॥
 ਪਰਛੇ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਰਗੜੀਂ। ਖੁਬ ਬਗੀਕ ਨ ਐਵੇਂ ਝਗੜੀਂ॥
 ਫਿਰ ਫਟਕੜੀ ਮਹੀਨ ਬਣਾਈਂ। ਸੁਰਮੇਂ ਵਰਗੀ ਰਗੜ ਦਿਖਾਈਂ॥
 ਫਿਰ ਅਫੀਮ ਭੀ ਪੀਸ ਪਿਆਰੇ। ਨਾਲ ਰਸੋਤ ਮਿਲਾਇਣ ਚਾਰੇ॥
 ਰਗੜ ਕਗੀ ਸੜ ਇਕੋ ਜਾਨ। ਅੱਡੇ ਅੱਡੀ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਨ॥
 ਪਾਊ ਭੰਗਰੇ ਦਾ ਫਿਰ ਪਾਣੀ। ਜੋ ਹੈ ਬੁਟੀ ਇੱਕ ਨਮਾਣੀ॥
 ਸੱਦਨ ਲੋਗ ਭੰਗਰਾ ਉਸਨੂੰ। ਫਿਰਦੇ ਬਹੁਤ ਢੁੰਡਦੇ ਜਿਸ ਨੂੰ॥
 ਇਹ ਕਰ ਦਾਰੂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖ। ਜੇ ਦੁਖਣੀ ਆ ਜਾਵੇ ਅੱਖ॥
 ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਪਾਈਂ ਰਾਤ। ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹੋਊ ਕੁਸਲਾਤ॥
 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਚੜ੍ਹਸੀ ਤਾਪ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੂੰ ਸੋਚੀਂ ਆਪ॥
 ਪਿੜ ਵਾਤ ਯਾ ਹੈ ਕਛ ਕੋਈ। ਚਾਰੇ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ॥
 ਕਗੀਂ ਉਸੇ ਦਾ ਤੁਰਤ ਇਲਾਜ। ਸਿੱਧ ਹੋਨਗੇ ਸਾਰੇ ਕਾਜ ॥
 ਅਰ ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨ ਲਗੇ। ਦੱਸੀਂ ਹਾਲ ਵੈਦ ਦੇ ਅਗੇ॥
 ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਉਸਦਾ ਹੱਕ। ਕਗੀਂ ਇਲਾਜ ਬਿਠਾਇ ਬਿਸ਼ੱਕ॥
 ਉਹ ਗੁੱਗੇ ਤੇ ਹੋਊ ਰੰਗਾ। ਦੇਊ ਉਤਰ ਜੇ ਮੁਖ ਮੰਗਾ॥

ਇਹ ਗੁੱਗਾ ਨਾ ਬੋਲੇ ਕੁੱਝ। ਜਿਸਨੂੰ ਆਪਨੀ ਮੂਲ ਨ ਸੁਣ॥
ਜੋ ਨਾ ਆਪਣੇ ਤਾਈਂ ਜਾਨੇ। ਫਿਰ ਤੈਨੂੰ ਉਹ ਕਦੋਂ ਪਛਾਨੇ॥
ਤਾਂ ਤੇ ਸਚ ਬਾਤ ਇਹ ਚੰਗੀ। ਨਾ ਜਾਕੇ ਤੂੰ ਪੂਜੀਂ ਭੰਗੀ॥
ਜੋ ਤੈਂ ਕਗੀ ਏਹੁ ਮਨ ਮੱਤ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਖਨ ਸਭੇ ਕੁਮੱਤ॥
ਸੋ ਹੈ ਬੁਗੀ ਪਾਪ ਦਾ ਮੂਲਾ। ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਜੋ ਤਿਖੀ ਸੂਲਾ॥ ੨੩॥

ਕੂੜਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁਤਰ ਬਿਬੇਕ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ॥ ਵਡੇ ਪੁੱਤਰ ਬਿਬੇਕ ਸਿੰਘ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਵਿਚਾਰ॥
ਜਾਨ ਗਿਆ ਤਦ ਰਿਦੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਸਾਰ ਅਸਾਰ॥ ੨੪॥
ਚੌਪਈ॥ ਲਗਾ ਕਹਿਨ ਬਾਪ ਨੂੰ ਐਸੀ। ਭਲੀ ਸੰਤਾਨ ਆਖਦੀ
ਜੈਸੀ ਬਾਪੂ ਜੀ ਜੋ ਸਿੰਘ ਸੁਣਾਵੈ। ਸੋ ਸਭ ਸਚੀ ਨਜ਼ਰੀਂ ਆਵੈ॥
ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਪੜਾਰੇ। ਧਰਮ ਕਰਮ ਸਭ ਗੁਰਮਤ ਵਾਰੇ॥
ਅਰ ਇਹ ਗੁੱਗਾ ਬੜੀ ਬਲਾਇ। ਕਿਥੋਂ ਪੜਾ ਅਸਾਂ ਗਲ ਆਇ॥
ਇਸ ਤੇ ਸੁਖ ਨ ਸਾਨੂੰ ਹੋਗ। ਹੈ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਤਾਈਂ ਰੋਗ॥
ਛੜੋ ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਆਣ। ਕਿਉਂ ਕਰਨੀ ਹੈ ਆਪਾਂ ਕਾਣ॥
ਛਿਆਓ ਘੀਉ ਕੜਾਹ ਬਣਾਈਏ। ਨਾਲ ਆਨੰਦ ਬੈਠ ਕੇ ਖਾਈਏ॥
ਗੁੱਗਾ ਪੀਰ ਕਹਿਨ ਹੈ ਝੂਠਾ। ਖੁਬ ਦਿਖਾਈਏ ਇਸੇ ਅੰਗੂਠਾ॥
ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਲੜਕੇ ਦੀ ਮਾਈ। ਝਬਦੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਈ॥
ਵਿਚਾਰ ਕੌਰ ਸੀ ਇਸਦਾ ਨਾਉਂ। ਚੰਗੀ ਜਾਣੇ ਸਭ ਗਰਾਊਂ॥
ਲਗੀ ਕਰਨ ਬਿਬੇਕ ਮ੍ਰਿਗਸਾ। ਕਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਖੜਾ ਸੰਦੇਸਾ।
ਨਾਲ ਪਿਤਾ ਦੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ। ਹੈ ਇਹ ਹਾਲ ਦੱਸ ਕਿਸ ਘਰ ਦਾ॥
ਸੁਣਕੇ ਪੁਤਰ ਕਹਿੰਦਾ ਅੰਮਾਂ। ਇਹ ਝਗੜਾ ਹੈ ਨਿਗ ਨਕੰਮਾਂ॥
ਬਾਪੂ ਜੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਮਾੜੀ। ਸਾਰੀ ਵਸਤ ਬਹਲ ਪਰ ਚਾੜੀ॥
ਸਿੰਘ ਸੰਲਾਨੀ ਕੀਤਾ ਹਾਸਾ। ਅਰ ਗੁਰ ਦਾ ਦਿਤਾ ਭਰਵਾਸਾ॥
ਕਿਹਾ ਗੁਰੂ ਪਰ ਸਰਧਾ ਰਖੋ। ਜਾਹਰ ਪੀਰ ਪਕੜ ਕਰ ਭੱਖੋ।
ਜਿਸ ਪਰ ਮੈਂ ਬਾਪੂ ਜੀ ਤਾਈਂ। ਏਹੋ ਆਖੀ ਦੂਸਰ ਨਾਈਂ॥
ਸੁਣ ਕੇ ਹੱਸ ਪਈ ਉਸ ਦੀ ਮਾਈ। ਕਹਿੰਦੀ ਇਹ ਤਾਂ ਹਈ ਸੁਦਾਈ॥
ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਹੀ ਸੀ ਸਮਝਾਇਆ। ਪਰ ਇਹ ਹਟਿਆ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ॥

ਅਜੇ ਵਿਸਾਹੁ ਏਸਦਾ ਕਿਥੇ। ਜਾਸੀ ਭੋਰੂ ਵਜਦੇ ਜਿਥੇ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਘੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ। ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਹਨ ਦਿਆਂ ਪਾ ਬਾਂਡਾ॥
 ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਈ ਦੀ ਇਹ ਬਾਤ। ਬਿਖੇਕ ਸਿੰਘ ਖਿੜ ਖਿੜ ਹਸਾਤਾ॥
 ਲੈ ਗਿਆ ਮੱਘਾ ਅੰਦਰ ਚੁੱਕ। ਗੁੱਗੇ ਸਿਰ ਪਾ ਮਿਟੀ ਭੁਕਾ। ੧੫॥
 ਦੋਹਰਾ॥ ਟਬਰ ਦੀ, ਜਦ ਦੇਖਦਾ ਕੂੜਾ ਸਿੰਘ ਸਲਾਹਾ॥
 ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਹੇ ਹੁਣ ਨਾ ਚਲੇ ਵਾਹ॥ ੧੬॥
 ਚੌਪਈ॥ ਜਿਸ ਪਰ ਕਹੀ ਸੈਲਾਨੀ ਹਰੀ। ਟਬਰ ਤੋਂ ਇਹ ਚੰਗੀ ਸਗੀ॥
 ਤੈਨੂੰ ਦੇਣ ਕੜਾਹ ਬਣਾਕੇ। ਜੋ ਦੇਣਾ ਸੀ ਉਥੇ ਜਾਕੇ॥
 ਸਚ ਮੁਚ ਇਹੋ ਫਿਰ ਭਿਆ। ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਇ ਤਦ ਗਿਆ॥
 ਕੇਹਾ ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ ਪੁਕਾਰੇ। ਅਮਿਤ ਛਕ ਕੂੜਾ ਹਰ ਪਿਆਰੇ॥
 ਤਾਂ ਕਠੇ ਭੋਜਨ ਬਹਿ ਖਾਈਏ। ਮੇਰ ਤੇਰ ਸਭ ਮਨੋ ਭੁਲਾਈਏ॥
 ਕੂੜਾ ਕਟ ਕਲ ਕਰਕੇ ਢੂਗ। ਸੁੰਦਰ ਹੋ ਜਾ ਗੁਰੂ ਹਜੂਰ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਕਹੀ ਸਿੰਘ ਫਿਰ ਕੂੜੇ। ਕਰਕੇ ਪੇਮ ਰਿਦੇ ਵਿੱਚ ਗੂੜੇ॥
 ਮੈਂ ਗੁਰ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਦਾਸ। ਗਈ ਦੂਸਰੀ ਮੇਰੀ ਆਸ॥
 ਤੇਰੀ ਸੰਗਤ ਤੇ ਸੁਣ ਭਾਈ। ਮੈਂ ਹੁਨ ਸਾਂਤਿ ਰਿਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈ॥
 ਪਰ ਮੇਰਾ ਹੈ ਆਖਨ ਏਹ। ਐਥੇ ਰਾਮ ਨਾ ਇੱਕ ਪਲ ਲੇਹ॥
 ਚਲ ਛੇਡੀ ਜਿਥੇ ਹੈ ਮਾੜੀ। ਗੁੱਗੇ ਨੇ ਲਾਈ ਹੈ ਵਾੜੀ॥
 ਉਥੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉ। ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਗੁਰ ਵਲ ਲਿਆਉ॥
 ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰੋ ਉਸ ਜਾਗ੍ਰਾ। ਜਿੱਕਰ ਸਮਝਿਆ ਮੈਂ ਵਡਭਾਗਾ॥
 ਤੇਰਾ ਬਚਨ ਨ ਜਾਉ ਪਾਲੀ। ਮੌਨੇਗੀ ਸਭ ਪਲਕ ਸੁਖਾਲੀ॥ ੧੭॥

ਗੁਰ ਬਲਭ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ॥ ਇਹ ਤਾਂ ਤੋਂ ਕਰ ਸੁਟਿਆ ਵਡਾ ਭਾਗੀ ਕੰਮ॥
 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ ਜਾਣੇ ਦੰਮ॥ ੧੮॥
 ਟਬਰ ਕੂੜਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੈ ਸੀ ਵਡਾ ਸੁਜਾਨ।
 ਇੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਕੂੜਾ ਹਰੀ ਅਜਾਨ॥ ੧੯॥
 ਪਰ ਗੁਰ ਨੈ ਕਿਪਾ ਕਰੀ ਆਪੋਂ ਲਿਆ ਬਚਾਇ॥

ਤੇਰੇ ਆਖੇ ਲਗ ਕੇ ਗਿਆ ਧਰਮ ਵਸ ਆਇ॥ ੮੦॥
 ਫਿਰ ਦਸੋ ਕਿਆ ਹੋਇਆ ਅਗੇ ਜਾਕੇ ਹਾਲ।
 ਮੈਂ ਹਾਂ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਦਿਲ ਦੇ ਕੌਨਾਂ ਨਾਲ॥ ੮੧॥
 ਬਾਤ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਛੱਡਣੇ ਮਨ ਨਹਿ ਕਰਦਾ ਮਿੱਤ॥
 ਦਿਨ ਰਾਤਰ ਸੁਣਦਾ ਰਹਾਂ ਐਸਾ ਕਰਦਾ ਚਿਤ॥ ੮੨॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ॥ ਉਸਦੇ ਮਗਰੋਂ ਦੇਖਿਆ ਫਿਰ ਇੱਕ ਬੁਝੜ ਸਾਬ॥
 ਭੁਕ ਭੁਕ ਅੱਗੇ ਪੀਰ ਦੇ ਪਿਆ ਨਿਵਾਵੇ ਮਾਬ॥ ੮੩॥
 ਇਸਨੂੰ ਪਕੜਿਆ ਦੇਖਕੇ ਪਾਪ ਪਸਾਰੋਂ ਐਨ॥
 ਪਾਸ ਆਪਦੇ ਸੱਦ ਕੇ ਫਿਰ ਮੈਂ ਕੀਤੇ ਬੈਨ॥ ੮੪॥
 ਚੌਪਈ॥ ਉਸ ਦੇ ਰੱਬ ਵਿੱਚ ਸਾਡ੍ਹਾ। ਮਾਨੀ ਹੋਈ ਤਿਸ ਦੀ ਬੁਧ॥
 ਪਾਸ ਖਲੋਡਾ ਰੋਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ। ਰੁਸੀ ਲੜਕੀ ਪੁੱਟੇ ਗੁਰ॥
 ਆਖਨ ਸਾਨੂੰ ਢੁੱਧ ਪਲਾਉ। ਸਿਰ ਤੇ ਮਟਕਾ ਲਾਹ ਦਿਖਾਉ॥
 ਪਰ ਉਹ ਇਤਨਾ ਹੋਇਆ ਗੁਸੇ। ਭਰ ਗਏ ਮੁੰਡੇ ਜੋ ਸਨ ਰੁਸੇ॥
 ਮਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਮ ਗਏ ਸਨ ਸਾਰੇ। ਮਤ ਬਾਪੂ ਫੜ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰੇ॥
 ਦੇਖ ਹਾਲ ਮੈਂ ਪੁਛਿਆ ਫੇਰ। ਕਿਧਰ ਚਲਿਆ ਟੱਬਰ ਘੇਰ॥
 ਸੁਣਕੇ ਬੋਲਿਆ ਚਲਿਆ ਮਾੜੀ। ਅਰ ਇਹ ਮੁੰਡੇ ਪੁੱਟਨ ਦਾੜੀ॥
 ਫਿਰ ਮੈਂ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਹੈ ਕੰਮਾ ਲੈਣੇ ਹੈਨ ਕਿਸੀ ਤੇ ਦੰਮ॥ ੮੫॥

ਬੁਝੜ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ-ਦੈਮੁ ਵਿਗਾਜਣ ਜੋਗ ਕਦ ਅਸੀਂ ਕਰੇ ਹਾਂ ਰੱਬ।
 ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚੇ ਪਚ ਗਏ ਖੁਸ਼ੀ ਨ ਦੇਖੀ ਫੱਥਾ॥ ੮੬॥
 ਚੌਪਈ॥ ਇਕੋ ਹਲ ਦੀ ਕਰਦਾ ਖੇਤੀ। ਹੋਇ ਆਂਵਦੀ ਮੇਥੋ ਜੇਤੀ॥
 ਜਦ ਦਾਣੇ ਘਰ ਅੰਦਰ ਆਉਨ। ਆਕੇ ਸਾਹ ਤੁਰਤ ਲੈ ਜਾਉਨ॥
 ਖਾਣੇ ਜੋਗੇ ਭੀਹ ਨਾ ਛੱਡਨ। ਤੁਰਤ ਦਿਵਾਲਾ ਮੇਰਾ ਕੱਢਨ॥
 ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਗਰੀਬੀ ਨਾਲ। ਕੱਟਾਂ ਕੁੱਖੇ ਮਰਦੇ ਬਾਲ॥
 ਇਹ ਮੁੰਡੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਅਕਾਂਦੇ। ਇੱਕ ਪਲ ਛੱਡਨ ਹਾਂਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂਦੇ॥ ੮੭॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਇਹ ਤਾਂ ਭੁਖਿਆਂ ਵਾਲੜਾ ਦਿਸਦਾ ਨਾਹੀਂ ਹਾਲ॥
 ਪਾਸ ਹੁੰਦਿਆਂ ਦੁੱਖ ਦੇ ਪਿਆ ਭੁਵਾਵੇਂ ਬਾਲ॥ ੮੮॥
 ਦੇ ਦੇ ਇੱਕ ਗਲਾਸ ਤੂੰ ਰੋਣੋਂ ਹੋਸਨ ਬੱਸ॥
 ਚੁਪ ਕਰਾਵਣ ਭੇਤ ਸਭ ਤੈਨੂੰ ਦਿਤਾ ਦੱਸ॥ ੮੯॥
 ਚੌਪਈ॥ ਜਦ ਤੂੰ ਦੁਖ ਦ ਖਾਇ ਫਿਪਾਵੇਂ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੁਵਾਵੇਂ॥
 ਭਾਵਾ ਜੱਵਾ ਪਾਇਆ ਦੁੱਧ। ਬਚਿਆਂ ਤੋਂ ਭੀ ਰੋਇ ਵਿਰੁੱਧ॥
 ਇਹ ਸਭ ਦਾਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਈ। ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਹੈ ਸਭ ਕੁਮਾਈ॥
 ਫਿਰ ਤੈਂ ਕਿਉਂ ਇਨ ਤੇ ਹੈ ਖੋਹੀ। ਸਗੋਂ ਮਰੋਗਾ ਹੋ ਕੇ ਰੋਹੀ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਛੇਤੀ ਦੁਧ ਪਲਾਉ। ਸਭ ਦਾ ਰੋਣਾ ਭੁਰਤ ਹਟਾਉ॥ ੯੦॥

ਬੁਝੜ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਕਿਕੁਰ ਦੇਵਾਂ ਦੁੱਧ ਇਹ ਹੈ ਸਗਰੇ ਦਾ ਮਾਲ॥
 ਛੋਕਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕੇ ਕੁਨਬਾ ਦੇਵਾਂ ਗਾਲ॥ ੯੧॥
 ਏਹ ਤਾਂ ਗੁੱਗੇ ਪੀਰ ਦੀ ਅਹੇ ਇਮਾਨਤ ਬੀਰ॥
 ਬੁਰਾ ਚਿਤਵਸਾਂ ਏਸ ਦਾ ਜਾਏ ਫਿਟ ਸਰੀਰ॥ ੯੨॥
 ਚੌਪਈ॥ ਮੈਂ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਦੇਵਾਂ ਸੁਖ। ਜਿਸ ਤੇ ਜਾਵਨ ਘਰ ਦੇ ਦੁੱਖ॥
 ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਭਰ ਐਸਾ। ਹੋਇ ਚੋਰ ਨੂੰ ਪੁਲਸੋਂ ਜੈਸਾ॥
 ਜੇਕਰ ਇਹ ਪੁਰਾ ਹੋ ਜਾਉ। ਕੋਈ ਪੁੱਕ ਹਸ ਲਗਾਉ॥
 ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੜ੍ਹ ਪੀਰ ਚਾ ਮੈਨੂੰ। ਛੁਟਨ ਨੂੰ ਫਿਰ ਆਯੂੰ ਤੈਨੂੰ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਮੁੰਡੇ ਰੋਵਨ ਭਾਵੇ। ਏਸ ਦੁਧ ਦੇ ਲੈ ਕੇ ਹਾਵੇ॥
 ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੈ ਦੇਣਾ। ਜਿਸ ਨੇ ਮੱਨਤ ਦਾ ਹੈ ਛੈਣਾ॥ ੯੩॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਕਿਉਂ ਇਤਨਾ ਤੂੰ ਭਰ ਰਿਹਾ ਝੁਠੀ ਗਲੋਂ ਗੁਵਾਰ॥
 ਬਿਨ ਪਾਣੀ ਤੇ ਪੈਰ ਦੇ ਮੌਜੇ ਲਏ ਉਤਾਰ॥ ੯੪॥
 ਚੌਪਈ॥ ਕਜਾ ਸਗਰਾ ਹੈ ਮੁਰਦਾ ਓਹ। ਵਿੱਚ ਉਜਾੜ ਵਸੇ ਜੋ ਕੋਹ
 ਕਾਉ ਬਿਠ ਹਨ ਉਸ ਪਰ ਕਰਦੇ। ਕੁੱਤੇ ਮੁਤਨ ਉਪਰ ਦਰ ਦੇ॥
 ਗਿੱਦੜ ਹਗਦੇ ਕਬਰ ਨਿਹਾਰ। ਜੋ ਨਾ ਸਕਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਵਾਰ॥

ਫਿਰ ਤੇਰਾ ਕਜਾ ਕਰਸੀ ਸੋਇ। ਆਪ ਨਿਮਾਣਾ ਮੁਰਦਾ ਜੋਇ॥
 ਤੇਰਾ ਤਨ ਛਿੱਟੇ ਕਿਉਂ ਆਧਾ। ਉਸ ਹਬੋਂ ਜੋ ਕੁਤਿਆਂ ਖਾਧਾ॥
 ਨਹੀਂ ਇਮਾਨਤ ਮੁਰਦੇ ਕੇਂਗੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਭ ਦੌਲਤ ਹੈ ਤੇਰੀ॥
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਹੋਂ ਦੇਹੁ ਨਸੰਗ। ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਤੇ ਲਿਆਇਆ ਮੰਗ॥
 ਤੇਰੇ ਬਚੇ ਤੇਰਾ ਖੀਰ। ਕੀ ਲਗਦਾ ਹੈ ਇਸਦਾ ਪੀਰ॥
 ਮੁਗਦਿਆਂ ਦੀ ਕਜੋਂ ਭਰਦਾ ਸੁਖ। ਉਹ ਕੀ ਦੇਵਣ ਤੇਰਾ ਦੁੱਖ॥
 ਆਪ ਪਿਆ ਮਿਠੀ ਵਿੱਚ ਰੁਲਦਾ। ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਆ ਘੁਲਦਾ॥
 ਕਿਆ ਤੂੰ ਮੁਰਦੇ ਤੇ ਭੀ ਹੀਣਾ। ਖਾ ਕੇ ਪਲਿਆ ਹੈ ਕਜਾ ਚੀਣਾ॥
 ਐਡਾ ਕਮਦਿਲ ਕਿਉਂ ਕਰ ਹੋਇਆ। ਕਬਰੋਂ ਡਰ ਕਰ ਬਲ ਨੂੰ ਖੋਇਆ॥
 ਮੈਂ ਜਾਨ ਹਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ। ਜੋ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤੈਨੂੰ ਜਿੱਚ॥
 ਅੱਠ ਗੁਨਾਂ ਮੈਂ ਦੁੱਧ ਦਵਾਉਂ। ਅਪਨੇ ਹਬੀਂ ਜਾਇ ਚੜ੍ਹਾਉਂ॥
 ਪਰ ਤੂੰ ਯਾਦ ਰਖ ਇਹ ਬਾਤ। ਕਿਆਮਤ ਦੀ ਭੀ ਆਵੇ ਰਾਤ॥
 ਤਾਂ ਭੀ ਗੁੱਗਾ ਮੇਰੇ ਪਾਸ। ਆਊ ਨਾਹੀ ਧਰ ਮਨ ਆਸ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੁਧ ਪਲਾ ਦੇ। ਹੋਰ ਖਾਣ ਜੋ ਵਸਤ ਖੁਵਾ ਦੇ॥
 ਇਹ ਗੁੱਗੇ ਦੇ ਹਨ ਸਭ ਚਾਚੇ। ਮਾਰਨ ਫੜਕੇ ਖੂਬ ਤਮਾਚੇ॥
 ਰਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਰਖਵਾਲਾ। ਸਦਾ ਰਖਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੁਖਾਲਾ।
 ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹੁੰਦੇ ਪਯਾਰੇ। ਬੋਲਨ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰੇ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਚਿੰਠਾ ਕਰ ਨਹਿ ਭਾਈ। ਜਿਕੁਰ ਕਰਦੇ ਲੋਗ ਸੁਦਾਈ॥
 ਹੁਣ ਤਾਂ ਹੈ ਤੂੰ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਦਾ ਜੀਉ ਕਰਾਰਾ॥੫॥

ਬੂਝੜ ਸਿੰਘ

ਦੇਰਗਾ-ਮੰਨਾਂ ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੇਵਾਂ ਦੁੱਧ ਪਲਾਇ॥
 ਫਿਰ ਮੌਜੇਗਾ ਕੌਣ ਉਸ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਏ ਬਲਾਇ॥ ੮੬॥
 ਚੌਪਈ॥ ਜਦ ਮੈਂ ਦੁਧ ਸੁਖਦਾ ਪੀਤਾ। ਤਦੋਂ ਪੀਰ ਨੂੰ ਗੁਸੇ ਕੀਤਾ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਕਰਸੀ ਵੱਡਾ ਕਰਰ। ਨਖ ਸਿਖ ਰਾਈ ਚੜਸੀ ਜਹਰ॥
 ਸੁੱਤਿਆ ਨੂੰ ਚਾ ਲਉ ਦਬਾਇ। ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੈ ਦਿਖਲਾਇ॥
 ਸਾਰਾ ਟਬਰ ਡਰ ਫਰ ਉਨ੍ਹ। ਵਾਂਗ ਬੱਕਰੇ ਤਨ ਨੂੰ ਭੁਨ੍ਹ॥
 ਲਉ ਚੌਗਨਾ ਬਦਲਾ ਛੇਰ। ਕਰਦਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਲਾਊ ਦੇਰ॥

ਤਾਂ ਤੇ ਲੈਕੇ ਓਥੇ ਜਾਵਾਂ। ਅਪਨੇ ਹੱਥੀਂ ਜਗਇ ਚੜਾਵਾਂ॥
ਹੋਇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਨ ਦਏ ਵਰ ਕੋਈ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਵ ਨਿਧ ਆਵੇ ਥੋਈ॥
ਕਰਮਾਤ ਤੇ ਹਾਂ ਸੈਂ ਭਰਦਾ। ਜਿਸਤੇ ਬੈਠਾ ਹਰ ਹਰ ਕਰਦਾ॥੯੨॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ— ਕਰਮਾਤ ਤਾਂ ਦੱਸਦੇ ਜੋ ਹੈ ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ॥
ਜਿਸਨੈ ਤੈਨੂੰ ਕਰ ਲਿਆ ਏਡਾ ਭਾਰਾ ਜਿੱਚ॥ ੯੩॥
ਚੌਪਈ॥ ਏਹੋ ਜੇਹਾ ਤੇਰਾ ਪੀਰ। ਕਰਮਾਤ ਦੇ ਮਾਰੇ ਤੀਰ॥
ਕਰਮਾਤ ਤੇ ਹੈ ਫਰ ਭਾਰਾ। ਜਿਸਤੇ ਕਰਦਾ ਨਹੀਂ ਬਿਨਾਰਾ॥
ਸੋ ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਓਸ ਦਿਖਾਈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਗੀਝਿਆ ਭਾਈ॥
ਮੈਨੂੰ ਭੀ ਕੁਝ ਦੇਰ ਸੁਣਾਇ। ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਲੇਵਾਂ ਅਜਮਾਇ॥
ਹੈ ਸੱਚੀ ਕਿ ਐਵੇਂ ਗੱਪ। ਭਰਿਆ ਦੇਖ ਕਰੂੰਡਾ ਸੱਪ॥
ਸੋ ਹੁਣ ਸੱਚ ਸੁਣਾ ਦੇ ਯਾਰ। ਕਿਉਂ ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਵਧਿਆ ਪਯਾਰ॥
ਜੇ ਚੰਗੀ ਕੁਝ ਲਗੀ ਗੱਲ। ਮੈਂ ਭੀ ਆਉਂ ਤੇਗੀ ਵੱਲ ॥੯੪॥

ਬੂਝੜ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ— ਕਿਤਾ ਮੈਂ ਦੱਸਾਂ ਤੁਧ ਨੂੰ ਆਖਨ ਦੀ ਨਾ ਗੱਲ॥
ਜਿਸ ਦਿਨ ਦਾ ਹੈ ਲੱਗਜਾ ਮੇਰੇ ਸੀਨੇ ਸੱਲ॥ ੧੦੦॥
ਚੌਪਈ॥ ਇੱਕ ਦਿਹਾੜੇ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤਰ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਹੈ ਗੁੰਦੀ ਗੁੱਤਰ॥
ਛੰਗਰ ਚਾਰਨ ਕਾਰਨ ਗਿਆ। ਸਾਂਭ ਬਲੇਦਾ ਘਰ ਦਾ ਲਿਆ॥
ਭੁੱਲ ਭੁਲੇਖੇ ਬਰਮੀ ਉਤੇ। ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਛਾਵੀਂ ਸੁੱਤੇ॥
ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਆਇਆ ਚੀਤਾ। ਜੇ ਬਰਮੀ ਦੇ ਉਤੇ ਕੀਤਾ॥
ਸੀ ਉਹ ਜਾਹਰ ਪੀਰ ਦੀ ਜਾਗਾ। ਜਿਸਦਾ ਪਤਾ ਨ ਉਸਨੂੰ ਲਾਗਾ॥
ਜਦ ਸੰਧਿਆ ਨੂੰ ਮੁੜ ਘਰ ਧਾਇਆ। ਰੋਟੀ ਖਾਇ ਸੌਣ ਨੂੰ ਆਇਆ॥
ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੂਕ ਉਸ ਭਾਰਾ ਤਾਪ। ਆਖੇ ਮੈਨੂੰ ਰਖੀਂ ਬਾਪ॥
ਹਬਾਂ ਉਪਰ ਆਈ ਜਾਨ। ਭਾਵੇ ਅੰਖੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਨ॥
ਮੈਜੇ ਉਪਰ ਟਪੇ ਐਸਾ। ਚਲਾ ਭਠ ਮਹਿ ਭੁੱਜੇ ਜੈਸਾ॥
ਦੇਖ ਪੁਰ ਦਾ ਐਸਾ ਹਾਲ। ਸਾਡੇ ਭਾ ਦਾ ਪਿਆ ਭੁਚਾਲ॥
ਓਸੇ ਸਮਜ ਹੋਸ ਉਡ ਗਈ। ਹਬਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਸੀ ਪਈ॥

ਇਸਦੀ ਮਾਈ ਚਕਾਂ ਵਦੇ। ਮੈਨੂੰ ਸੌ ਸੌ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢੇ॥
 ਆਖੇ ਤੈਂ ਡੇਗਰ ਚਰਵਾਏ। ਤਾਂ ਮੁੰਡੇ ਪਰ ਇਹ ਦਿਨ ਆਏ॥
 ਮੈਂ ਸਰਮਿੰਦਾ ਅਖ ਨ ਪੁੱਟਾਂ। ਜਾਰ ਜਾਰ ਐਥੂ ਹੀ ਸੁੱਟਾਂ॥
 ਅਪਨੇ ਕਰਮਾਂ ਪਰ ਪਛਤਾਵਾਂ। ਲੱਖਾਂ ਪੀਰ ਫ਼ਕੀਰ ਮਨਾਵਾਂ॥
 ਆਖਾਂ ਰਖੇ ਕੇਈ ਅੱਜ। ਜਾਨ ਬਾਲ ਦੀ ਲੈ ਕੇ ਪੱਜ॥
 ਪਰ ਨਾ ਰਤੀ ਹੋਇ ਅਰਾਮ। ਪੀਲਾ ਹੋਇਆ ਰੰਗ ਬਦਾਮ॥
 ਮੈਂ ਵਿਰ ਬੇਠ ਗਿਆ ਤਜ ਆਸ। ਭਾਵਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੋਇ ਉਦਾਸ॥
 ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਈ ਹੋਸ਼। ਆਇਆ ਧਾਦ ਕਰਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਚੂੜਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ। ਨੌਧਾ ਲਿਆਂਦਾ ਤੁਰਤ ਬੁਲਾਕੇ॥
 ਉਸਨੂੰ ਆਖਯਾ ਕਰ ਕੁਝ ਹੀਲਾ। ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਮੁੰਹ ਹੈ ਗਿਆ ਪੀਲਾ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਨੌਧੇ ਭੰਗੀ ਬਹਿਕੇ। ਝਾੜ੍ਹ ਲੀਤਾ ਪੀਰਾ ਕਹਿਕੇ॥
 ਲੱਗਾ ਪੁੱਛਨ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੱਸਾ। ਰੋਵੀਂ ਨਾਹੀਂ ਖਿੜ ਖਿੜ ਹੱਸ॥
 ਕਜਾ ਖਾਧਾ ਅਰ ਪੀਤਾ ਅੱਜ। ਦਸੀਂ ਸੱਚ ਨ ਲਾਈਂ ਪੱਜ॥
 ਤਦ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਸੱਚ ਸੁਣਾਇਆ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕੁਛ ਨਹਿ ਖਾਧਾ ਤਾਇਆ॥
 ਮੱਕੀ ਦੀ ਬੇਗੀ ਇੱਕ ਰੋਟੀ। ਜੇ ਸੀ ਦਉਥੇ ਜੇਗੀ ਸੋਟੀ॥
 ਲੱਸੀ ਨਾਲ ਉਹ ਸੀ ਖਾਧੀ। ਹੋਰ ਨ ਕੀਤੀ ਕੁਝ ਉਪਾਧੀ॥
 ਫਿਰ ਨੌਧ ਨੇ ਪੁੱਛੀ ਏਹੁ। ਅਗਲਾ ਖਬਰ ਕੁਝ ਹੁਣ ਦੇਹੁ॥
 ਬਾਹਰ ਹੱਗਣ ਮੂੜ ਆਇਆ। ਫਿਰ ਉਹ ਤੈਂ ਕਿਥੇ ਕਰਵਾਇਆ॥
 ਕੇਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਓਸਦੇ ਪਾਸ। ਹੈਸੀ ਦੱਸ ਨ ਕਰ ਵਿਸੂਅ॥
 ਤਦ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਦਸੀ ਸਾਗੀ। ਸੀ ਇੱਕ ਬੰਗਮੀ ਉਥੇ ਭਾਗੀ॥
 ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਚਾਕਰਾਂ ਪਸਾਬ। ਤਦ ਹੀ ਤੇ ਦਿਲ ਭਿਆ ਖਰਾਬ॥ ੧੦੧॥
 ਦੋਰਰਾ॥ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਇਹ ਆਖਨਾਂ ਨੌਧੇ ਲੀਤਾ ਬੁਝ।
 ਅਜਮਤ ਗੁੱਗੇ ਪੀਰ ਦੀ ਲਈ ਤੁਰਤ ਹੀ ਬੁੱਝ॥ ੧੦੨॥
 ਚੋਪਈ॥ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੇ ਦਸੀ। ਪਾਓ ਬਗਮੀ ਜਾਕੇ ਲੱਸੀ॥
 ਇਹ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਹੋਈ ਕੁੱਧ। ਕਿਧਰ ਭਟਕੀ ਤੇਰੀ ਬੁੱਧ॥
 ਜਦ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਮੂੜਰ ਕਰਧਾ॥ ਤਾਂ ਗੁੱਗੇ ਦੇ ਸਿਰ ਪਰ ਪਰਜਾ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਗੁਸੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਆਇਆ। ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਚਾ ਤਾਪ ਚੜ੍ਹਾਇਆ॥
 ਇਹ ਤਾਂ ਓਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤਾਪ। ਜਿਸ ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਭਾਰਾ ਤਾਪ॥

ਅਰ ਘਰ ਅੰਦਰ ਚੌਕਾ ਪਾਓ। ਸੁਚਾ ਪਾਣੀ ਭਰਕੇ ਲਿਆਓ।
 ਸੁਚੀ ਆਗ ਜਗਾ ਕੇ ਫੇਰ। ਦੇਵੇ ਹੋਰ ਨ ਕਰਨੀ ਦੇਰ॥
 ਅਰ ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਲਿਆਕੇ। ਬਠਲਾਓ ਇਸ ਜਾ ਸਮਝਾਕੇ॥
 ਮਥਾ ਟੇ ਕੇ ਅਗੇ ਪੀਰ। ਸੁਖੀ ਹੋਵਸੀ ਏਸ ਸਰੀਰ॥
 ਅਰ ਛਿਰ ਪੰਜ ਲੋਗ ਕਰ ਤੱਤੇ। ਦੇਹੁ ਖੁਲਾਇ ਜਾਨ ਦੁਖ ਸੱਤੇ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੰਦ ਕਰਯਾ। ਚਾਲਸੀ ਦਾ ਗਡਵਾ ਭਰਿਆ॥
 ਜਾਕੇ ਬਰਮੀ ਉਪਰ ਪਾਇਆ। ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ॥
 ਤਦ ਹੀ ਸੁਖ ਬਾਲ ਨੂੰ ਹੋਈ। ਮੁੜ ਕੇ ਰੁਧ ਨ ਹੋਈ ਕੋਈ॥
 ਅਖੀਂ ਦੇਖੀ ਜਦ ਇਹ ਗੱਲ। ਐਵੇਂ ਮਾਗੀ ਨਹੀਂ ਜਟਲ॥
 ਫਿਰ ਕਿਕੁਰ ਨਾ ਅਸੀਂ ਮਲਾਈਏ। ਉਸਦੀ ਮਾੜੀ ਪਰ ਨਾ ਜਾਈਏ॥
 ਕਿਆ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨ ਸਾਨੂੰ। ਦੇਈਏ ਭੰਗਰ ਸੈਪ ਤੁਹਾਨੂੰ॥
 ਇਹ ਸਾਗੀ ਹੈ ਸਿੱਖਾ ਬਾਤ। ਸਾਨੂੰ ਭੁਲਦੀ ਨਾ ਦਿਨ ਰਾਤ॥ ੧੦੩॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੇਰਗਾ॥ ਕਿਆ ਦਸਾਂ ਇਸ ਅਕਲ ਦਾ ਜੋ ਹੈ ਤੇਰੇ ਪਾਸ।
 ਆਖਨ ਜੋਗੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਜਿਸਦਾ ਬਣਿਆ ਦਾਸ॥ ੧੦੪॥
 ਰੋਪਈ॥ ਸੁਣ ਖਾਂ ਝੰਗੜ ਸਿੰਘਾ ਬਾਤ। ਤੇ ਕਿਉਂ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਰਾਤ॥
 ਤਾਪ ਚੜ੍ਹਨ ਪਰ ਸਾ ਘਬਰਾਇਆ। ਨੋਧਾ ਚੂੜਾ ਧਾਮ ਬੁਲਾਇਆ॥
 ਜਿਨ ਮੰਤ੍ਰ ਗੁੱਗੇ ਦੇ ਮਾਰੋ। ਛੜ ਮੁੰਡੇ ਥੋਂ ਕਰਾ ਕੁਨਾਰੇ॥
 ਇਸਤੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਗੱਲ। ਨੋਧਾ ਹੈਸੀ ਤਕਤਾ ਮੱਲ॥
 ਜਿਨ ਗੁੱਗੇ ਨੂੰ ਮੰਤ੍ਰ ਨਾਲ। ਦਿਤਾ ਤੇਰੇ ਘਰੋਂ ਨਿਕਾਲ॥
 ਅਰ ਮੁੰਡਾ ਰਾਜੀ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਇੱਕ ਨ ਧੇਲਾ ਤੈਬੋਂ ਲਿਤਾ॥
 ਜਾਨ ਚੌਧਮੀ ਤੈਨੂੰ ਆਪਾ। ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਜਿਨ ਖੇਇਆ ਤਾਪ॥
 ਫਿਰ ਤੂੰ ਗੁੱਗੇ ਤੇ ਕਿਉਂ ਭਰਦਾ। ਜਾ ਮਾੜੀ ਪਰ ਰੰਕੀ ਭਰਦਾ॥
 ਉਸ ਤੇ ਨੋਧਾ ਚੂਹੜਾ ਤਕਤਾ। ਜਿਨ ਆਕੇ ਗਰਦਨ ਤੋਂ ਪਕੜਾ॥
 ਜਿਨ ਗੁੱਗੇ ਨੇ ਮੁੰਡਾ ਛੜਿਆ। ਹੋ ਕੇ ਤਾਪ ਕਹਰ ਦਾ ਚੜ੍ਹਿਆ॥
 ਮੂਰਣ ਪਿੱਛੇ ਇਤਨਾ ਵੇਰ। ਕੀਤਾ ਗੁਗੇ ਰਹੀ ਨ ਖੈਰ।
 ਉਹ ਤਾਂ ਵਡਾ ਤੇਰਾ ਵੈਗੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਹਥੋਂ ਚਾਰੇ ਖੈਗੀ॥
 ਉਸ ਦਾ ਦਾਰੂ ਕਰ ਵਿਸ਼੍ਵਾਸ। ਪਿੱਛ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਖੀ ਪਾਸ॥

ਜਿਸਦਾ ਨੌਧਾ ਢੰਗੀ ਨਾਮ। ਸਿੱਧ ਕੜ੍ਹਗਾ ਤੇਰੇ ਕਾਮ॥
 ਜਦ ਗੁੱਗਾ ਆਕੜ ਦਿਖਲਾਏ। ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਤਾਪ ਚੜ੍ਹਾਏ॥
 ਚੂਹੜੇ ਨੂੰ ਜਾ ਸਦ ਲਿਆਈ। ਉਸ ਤੇ ਝਾੜ੍ਹ ਚਾ ਫਿਰਵਾਈ॥
 ਨੌਜ ਜਾਊਗਾ ਗੁੱਗਾ ਪੀਰ। ਫਿਰ ਨਾ ਦੇਉ ਦੁਖ ਸਰੀਰ॥
 ਸੁਣ ਭੋਲਿਆ ਕਿਆ ਗਿਲ ਸੁਕਾਈ। ਰਤੀ ਅਕਲ ਨ ਤੈਨੂੰ ਆਈ॥
 ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਸਈ ਵਿਕਾਰ। ਜਿਸ ਤੇ ਮੁੰਡਾ ਭਇਆ ਬੀਮਾਰ॥
 ਖਟੀ ਲੱਸੀ ਰੋਟੀ ਮੱਕੀ। ਜੋ ਤੇਰੇ ਘਰ ਹੋਸੀ ਪੱਕੀ॥
 ਖਾਂਦੇ ਸਾਰ ਪਿਆ ਤੁਰ ਥਾਲ। ਰੋਗੀ ਹੋਇਆ ਉਸਦੇ ਨਾਲ।
 ਜਦ ਉਸਦਾ ਬਲ 'ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੁੰਡਾ ਹੋਧਾ ਓਰੋ ਜਿਰਾ॥
 ਖਾਣੇ ਦਾ ਜਦ ਅਸਰ ਨ ਰਹਿੰਦਾ। ਰਾਜੀ ਹੋਇ ਆਦਮੀ ਬਹਿੰਦਾ॥
 ਜੇਕਰ ਪੀਂਦਾ ਕੋਈ ਬਰਾਬੁੰਦੀ। ਪਤ ਅਪਨੀ ਨੂੰ ਕਰੇ ਖਰਾਬੁੰਦੀ॥
 ਬੋਲੇ ਆਲ ਬਤਾਲਾ ਉਠ। ਜਿਕੁਰ ਸਿਰ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਛੁਤ॥
 ਪਰ ਜਦ ਅਸਰ ਉਸਦਾ ਲਹਿੰਦਾ। ਪਹਿਲੇ ਵਾਂਗਰ ਹੋ ਨਰ ਬਹਿੰਦਾ॥
 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਮੱਕੀ ਰੋਟੀ। ਮਾਝੀ ਲੱਸੀ ਬੂਗੀ ਝੋਟੀ॥
 ਖਾਪੀ ਕੇ ਉਨ ਤਾਪ ਚੜ੍ਹਾਇਆ। ਤੈਂਗੁੱਗਾ ਹੀ ਚੁਕ ਬਣਾਇਆ॥
 ਘਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਚੂਹੜੇ। ਆਦਰ ਨਾਲ ਬਿਠਾਏ ਮੁੜੇ॥
 ਅਰ ਉਸ ਤੇ ਝਾੜੇ ਕਰਵਾਏ। ਬਰਮੀ ਵਿੱਚ ਦੁਧ ਚਾ ਪਾਏ॥
 ਕਿਹੜੀ ਕਾਰੇ ਲੱਗਾ ਆਕੇ। ਬਰਮ ਨ ਆਈ ਪੈਂਚ ਸਦਾ ਕੇ॥
 ਭਠਿਆ ਪੁਰਸ਼ਾ ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਾਰੇ। ਦੇਹੀ ਦਾ ਹਨ ਭੋਗ ਤੁਮਾਰੇ॥
 ਤਿਸ ਪਰ ਗੁੱਗਾ ਮੀਰਾਂ ਪੀਰ। ਕਰਦਾ ਕੁਝ ਨ ਕੋਇ ਫਕੀਰ॥
 ਇਹ ਸਭ ਹੈ ਮਨ ਦਾ ਭਟਕਾਨਾ। ਮੁਰਖ ਦਾ ਲਾ ਕਿਤੇ ਟਕਾਨਾ॥
 ਅਗੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਨ ਕਰਨਾ। ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਨਾ ਪਾਣੀ ਭਰਨਾ॥
 ਜੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਇ ਬੀਮਾਰੀ। ਸੱਦ ਹਕੀਮ ਕਰਾਈ ਕਾਰੀ॥
 ਜਿਸਤੇ ਸਭੋਂ ਹੋਸੀ ਬੈਰ। ਸੱਪਾਂ ਦੇ ਨਾ ਪੂਜੀ ਪੈਰ॥
 ਅਜ ਜੋ ਦੁਧ ਖੁੱਡ ਵਿੱਚ ਪਾਵੇਂ। ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਲਾਵੇਂ॥
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀ ਕੇ ਹੋਨ ਜੁਆਨ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਰ ਪੀਵਨ ਖਾਨ॥
 ਤੈਂਜੇ ਬਰਮੀ ਵਿੱਚ ਮੁਧਾਇਆ। ਉਸ ਥੋੜੇ ਹਥ ਕਹੋ ਕੀ ਆਇਆ॥
 ਅਗੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਨ ਕਰਨਾ। ਗੁੱਗੇ ਵੁਗੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਭਰਨਾ॥
 ਖਾਹੁ ਪੀਉ ਅਰ ਮੌਜ ਉਡਾਉ। ਬਹਿ ਕੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਾਉ॥ ੧੦੫॥

ਬੂਝੜ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ-ਹੋਣੀ ਸੀ ਸੇ ਹੋ ਗਈ ਹੁਣ ਤਾਂ ਭਾਈ ਬਾਰਾ॥
 ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਭੀ ਨਾ ਪਵੇ ਐਸੀ ਅੰਖੀ ਰਾਤ॥ ੧੦੬॥

ਚੌਪਈ॥ ਭਾਵੇ ਸੱਚੀ ਤੇਗੀ ਗੱਲ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਤਦ ਗਿਆ ਸਰੱਲ॥
 ਪਰ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਹੈ ਕਹਿਣਾ। ਅਕਸਰ ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ॥
 ਪਰ ਉਹ ਜੇਸਾ ਇੱਕ ਇੱਕਰਾਰ। ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਦਾ ਰਿਹਾ ਉਧਾਰ॥
 ਸੇ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਪੂਰਾ। ਅਰ ਨਾ ਰਖਜਾ ਬਨੇ ਅਧੂਰਾ॥
 ਜਿਸਤੇ ਹੁਣ ਮੈਂ ਕਰਾਂ ਨ ਦੇਰ। ਮੁਕਕੇ ਬਾਤਾਂ ਕਰਸਾਂ ਫੇਰ॥
 ਚਲ ਭਈ ਮੁੜਿਆ ਕਰ ਲੈ ਦੋੜਾ। ਸਿਰ ਪਰ ਥੰਨ੍ਹ ਖੇਸ ਦਾ ਮੌੜ॥
 ਹੁਰ ਮਾੜੀ ਦੇ ਜਾਈਂ ਅੱਗੇ। ਜਾਂਦੇ ਸੇਰ ਜਿਵੇਂ ਹਨ ਵੱਗੇ।
 ਇਤਨਾ ਕਹਤ ਜਦ ਉਹ ਭੁਰਿਆ। ਤਦ ਮੈਂ ਬਦਲ ਵਾਂਗਰ ਘੁਰਿਆ॥
 ਕੇਹਾ ਗਰਜ ਕੇ ਸੁਣ ਓਇ ਉਤ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਲਗਾ ਭੁਡ॥
 ਪਰ ਤੂੰ ਫਿਰ ਮੁੜ ਕੇ ਜਦ ਆਵੇਂ। ਇਸ ਵਕਤ ਨੂੰ ਪਛੇਤਾਵੇ॥
 ਸੌਈ ਹੋਈ ਓਰੇ ਗੱਲ। ਜਦ ਉਹ ਮੁੜਿਆ ਘਰ ਦੇ ਵੱਲ॥
 ਭਾਵੋਂ ਦੀ ਪੁੱਧ ਜਦ ਪਈ। ਸਾਰੀ ਹੋਸ਼ ਤਦੋਂ ਹੀ ਗਈ॥
 ਲਗਿਆ ਧੱਕਾ ਹੋ ਭਸ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਤੀਕ ਮੰਜੇ ਪਰ ਪਿਆ॥
 ਚੰਗਾ ਗੁੱਗਾ ਸੇਵਿਆ ਜਾਇ। ਪਿਆ ਰੇਓੜੀਆਂ ਬੈਠਾ ਖਾਇ॥
 ਫਿਰ ਕਰ ਗਲ ਅਸਾਂ ਦੀ ਯਾਦ। ਭਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਫਰਿਆਦ॥
 ਹੁਣ ਪਛਤਾਇਆਂ ਤੇ ਕਜਾ ਹੁੰਦਾ। ਬੈਠਾ ਕੂਰ ਅਕਲ ਦਾ ਕੁੰਦਾ॥
 ਇਤਨਾ ਆਖ ਗਿਆ ਮੈਂ ਛੇਰੇ। ਓਥੇ ਜਾਇ ਹੋਰ ਪੁਨ ਘੇਰੇ॥ ੧੦੭॥

ਗੁਰਬਲਭ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ- ਇਹ ਬੂਝੜ ਤਾਂ ਸੱਚ ਹੀ ਹੈ ਸੀ ਬੂਝੜ ਠੀਕ॥
 ਜਿਸ ਨੇ ਆਪ ਗੁਵਾਇ ਫਿਰ ਨਕੋਂ ਕਢੀ ਲੀਕ॥ ੧੦੮॥

ਚੌਪਈ॥ ਇਹ ਤਾਂ ਸੁਣ ਲੀਤੀ ਮੈਂ ਸਾਰੀ। ਬੂਝੜ ਮਰਿਆ ਹੋਇ ਵਿਗਾਰੀ॥
 ਪਰ ਫਿਰ ਅਗੇ ਸੀ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਤੁਸੀਂ ਭਰਮ ਸੀ ਕਿਸਦਾ ਥੋਇਆ॥
 ਉਹ ਸਾਰਾ ਭੀ ਦਿਓ ਸੁਣਾਇ। ਜਿਸ ਤੇ ਸਾਂਤ ਰਿਦੇ ਆ ਜਾਏ॥ ੧੦੯॥

ਦੇਹਰਾ- ਇਤਨੇ ਹੀ ਪਰ ਬੱਸ ਹੈ ਕਜਾ ਕੁਛ ਕੀਤੀ ਹੋਗ॥
 ਵਿੱਤੇ ਹੋਰ ਸਵਾਰ ਤੈਂ ਜੋ ਗੁਰ ਘਰ ਦੇ ਚੌਰ॥ ੧੧੦॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ— ਫਿਰ ਮੈਂ ਤੁਰ ਕੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਰਦਾ ਸੈਲਾ॥
 ਏਹੋ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਿੰਘਨੀਆਂ ਦੇ ਗੈਲਾ॥ ੧੧੧॥
 ਚੌਪਈ॥ ਜਦ ਦੇਖਜਾ ਬਹੁਤੀ ਮੈਂ ਜਾਗਾ। ਗੁੱਗਾ ਵਾਂਗ ਉਲਹੇ ਲਾਗਾ॥
 ਕਈ ਲੜਕੀਆਂ ਬਸਤ੍ਰ ਪਾਏ। ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਪਕੜਾਏ॥
 ਅਰ ਕੁਝ ਜੁਆਨੀ ਜੋ ਮੁਟਿਆਰ। ਲਾ ਜੰਦੇ ਤੁਰੀਆਂ ਘਰ ਬਾਰ॥
 ਫਿਰ ਸੁਦੀਆਂ ਭੀ ਕਿਰਨੀ ਮਾਈਆਂ। ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਮਾੜੀ ਵਲ ਪਾਈਆਂ॥
 ਦੇਖ ਜਿਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕਰਾਰ। ਆਖੀ ਮੈਂ ਗਿਆ ਲਗਿਆਪਾਹੁ॥
 ਕਿਥੇ ਨੂੰ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਤਿਆਰ। ਬਸਤਰ ਲੀੜੇ ਲਈ ਸੁਵਾਰ॥
 ਹੈ ਕੋਈ ਇਸ ਨਗਰ ਬਯਾਰ। ਜਿਸ ਪਰ ਕਰਮੇ ਏਹੁ ਉਮਾਹੁ॥
 ਯਾ ਕੋਈ ਹੈ ਸਾਦੀ ਹੋਰ। ਜਿਸ ਤੇ ਲਾਵੇ ਤੁਮ ਘਨ ਘੋਰ॥
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਫ਼ਕੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਾਈ। ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਅਗੇਰੇ ਆਈ॥
 ਲਗੀ ਕਰਨ ਅੱਜ ਹੈ ਮੇਲਾ। ਕੁੜੀਆਂ ਖਰਚਣ ਪੈਸਾ ਧੇਲਾ॥
 ਗੁਗੇ ਦੀ ਮਾੜੀ ਪਰ ਜਾਕੇ। ਮਥੇ ਟੇਕਨ ਸੀਸ ਕੁਕਾਕੇ॥

ਜਿਨ ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਹੋਈਆਂ ਤਿਆਰ।

ਖੇਡਣ ਨਾਲ ਬਾਲਕਾਂ ਪਜਾਰ॥ ੧੧੨॥

ਜਿਸ ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਸੁਖਨ ਸੁਣਾਇਆ।

ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਅਨਰਥ ਕਮਾਇਆ॥

ਸੁਰਤ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਹੈ ਮਾਈ। ਖਾਂਦੇ ਗੁਰ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਕੁਮਾਈ॥
 ਫੇਰ ਉਹ ਦੇਣ ਹਾਰ ਵਿਸਾਰ। ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਵਲ ਹੋਈਆਂ ਤਿਆਰ॥
 ਪਰ ਮੈਂ ਪੁਛਦਾ ਤੈਨੂੰ ਮਾਈ। ਜਾਣ ਮੁਝ ਨੂੰ ਅਪਨਾਂ ਭਾਈ॥
 ਦਸੀਂ ਨਾਉ ਆਪਨਾਂ ਜੋਇ। ਦੱਸਨ ਅੰਦਰ ਸ਼ਰਮ ਨ ਕੋਇ॥ ੧੧੩॥

ਪਰੇਮ ਕੌਰ

ਦੋਹਰਾ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਕੌਰ ਹੈ ਨਾਮ ਮੁਹਿ ਸੱਦਨ ਮੇਰੇ ਸਾਕ॥
 ਆਖੇ ਜਹੈ ਆਖਨਾਂ ਮੇਰੇ ਤਾਂਦੀ ਵਾਕ॥ ੧੧੪॥
 ਚੌਪਈ॥ ਘਰ ਵਾਲਾ ਹੈ ਨੰਬਰਦਾਰ। ਚੰਗਾ ਸਾਡਾ ਹੈ ਕੁਚਗਾਰ॥
 ਵਡੇ ਸੁਖੀ ਹਾਂ ਇਸ ਜਗ ਉੱਤੇ। ਸੜਦੇ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕ ਨਿਪੁੱਤੇ॥

ਬਾਹਾਂ ਵਾਲੇ ਇਚਿਰ ਦਾਰ। ਮੱਥੀ ਗਾਈਂ ਦੂਧ ਬਰਾਰ॥
ਇਹ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਹੈ ਚਾਲ। ਅਸੀਂ ਨ ਬੁਰੇ ਕਿਸੀ ਦੇ ਨਾਲ॥
ਕਹੁ ਭਾਈ ਤੈਂ ਕਜਾਹੈ ਕਹਿਣਾ। ਰਹੋ ਕੇਈ ਦਿਨ ਜੇ ਹੈ ਗਹਿਣਾ॥੧੧੫॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ॥ ਗੱਲਾਂ ਤੂੰ ਤਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਹੀ ਦਿਸੇ ਮਾਈ ਵਿੱਚ॥
ਪਰ ਇਹੋ ਇੱਕ ਬੁਰੀ ਹੈ ਗੁੱਗੇ ਵਾਲੀ ਖਿਚ ॥ ੧੧੬॥
ਚੌਪਈ॥ ਸੁਣ ਮਾਈ ਮੈਂ ਪੁਛਾਂ ਏਹੁ। ਇਸਦਾ ਉਤਰ ਮੈਨੂੰ ਦੇਹੁ॥
ਤੂੰਹੀ ਟਬਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ। ਲੰਬਰਦਾਰੀ ਪੈਰਨਣ ਖਾਨ॥
ਸਭ ਪ੍ਰਵਾਰ ਵਧਾਇਆ ਕਰਤੇ। ਮਿਲੇ ਵਸਤ ਜੋ ਮੰਗੇਂ ਘਰ ਤੇ॥
ਫਿਰ ਤੈਂ ਇਹ ਕੀ ਫੜੀ ਕੁਚਾਲ। ਤੂਰੇ ਕੀਤੇ ਅਪਨੇ ਬਾਲ॥
ਧੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਲੈ ਕੇ ਕੱਲੀ। ਘਰ ਥੋੜੇ ਕਢ ਟੁਠੀ ਤੂੰ ਝੱਲੀ॥
ਗਹਿਣੇ ਭਰੀਆਂ ਪੋਗੀ ਪੋਗੀ। ਬੰਨ ਟੋਲੀਆਂ ਰਸਤੇ ਤੋਗੀ॥
ਜਿਥੇ ਫਿਰਸਨ ਲੋਗ ਹਜ਼ਾਰ। ਨੰਗੇ ਭੁਖੇ ਤੇ ਬਦਕਾਰ॥
ਤੋਗੀ ਨੂੰਹਾਂ ਵੱਲੇ ਤਕਨ। ਬੁਰਾ ਥੋਲਦੇ ਮੂਲ ਨ ਥੱਕਨ॥
ਫਿਰ ਧੀਆਂ ਤੈਂ ਅੱਗੇ ਲਾਈਆਂ। ਜਿਉਂ ਕਰਹੇਵਨ ਵਸਤ ਪਰਾਈਆਂ॥
ਦੇਖਨ ਲੁੱਚੇ ਗੁੰਡੇ ਲੋਗ। ਗਾਉਨ ਗੀਤ ਜੁ ਹੋਨ ਅਜੋਗ॥
ਗੇਲ੍ਹ ਦੀ ਪਾਉਨ ਪਰਹੇਲੀ। ਰਾਂਝਾ ਮਿਰਜਾ ਗਾਉਨ ਲੇਲੀ॥
ਪਦੇ ਨਗੋਚੇ ਓਹ ਬਜਾਵਨ। ਸ਼ਰਮ ਨ ਕਰਨ ਲੁੱਗੀਆਂ ਪਾਵਨ॥
ਅਰ ਪਰਹੇਲੀ ਪਾ ਕੇ ਗੰਦੀ। ਕਰਦੇ ਦਿੜਟ ਤੁਸਾਂ ਵਲ ਮੰਦੀ॥
ਦੇਖ ਸੁਆਨਾਂ ਫਿਰ ਬਰਮਾਉਨ। ਅਖੀਂ ਉਪਰ ਪੱਲੇ ਪਾਉਨ॥
ਕਿਆ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਬਾਤ। ਜੋ ਤੂੰ ਲੱਗੀ ਕਰਨੇ ਮਾਤਾ॥
ਫਿਰ ਜੋ ਭੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ। ਮਿੱਧ ਜਾਣ ਹੇਠਾਂ ਛਿਗ ਪਦੇ॥
ਫਿਰ ਤੂੰ ਦੇਖ ਕੌਣ ਸੁਧ ਲੇਉ। ਕੌਣ ਉਲਾਂਭਾ ਕਿਸਨੂੰ ਦੇਉ॥
ਅਰ ਜੇ ਟੱਕਰ ਜਾਸਨ ਚੋਰ। ਉਲਟਾ ਕੰਮ ਕਰੇਸਨ ਹੋਰ॥
ਲਾਹੁਣ ਗਹਿਣੇ ਕੱਪੜੇ ਸਭ। ਮਾਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁੱਟਨ ਦੱਬ॥
ਫਿਰ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਪੁੱਟੇ ਝਾਟਾ। ਸਭ ਪਾਸਿਜਾਂ ਦਾ ਹੋਊ ਘਾਟਾ॥
ਤਾਂਤੇ ਤੈਂ ਜੋ ਚਾਵਣ ਚਾਇਆ।
ਸੋ ਹੈ ਸਭ ਵਲ ਬੁਰਾ ਲਿਆਇਆ॥ ੧੧੭॥

ਪਰੇਮ ਕੈਰ

ਦੋਹਰਾ॥ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂਤੈਂ ਆਖੀਆਂ ਭਾਈ ਸਭੋ ਸੱਚਾ।
 ਪਰ ਕਜਾ ਕਰੀਏ ਅਸਾਂ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕੱਚਾ॥ ੧੧੯॥
 ਚੌਪਈ॥ ਏਹੁ ਅੰਤਰਾ ਮਨ ਦਾ ਭਰਮਾ। ਗਰਿਣੇ ਮੁਲਨ ਦਿੰਦਾ ਧਰਮ॥
 ਇਹ ਹੈ ਸਾਡੀ ਸੁਖੀ ਸੁਖਾ। ਛਾਢੇ ਵੇਲੇ ਸੀ ਜਦ ਦੁੱਖ॥
 ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਾ ਜੰਮੇ ਦੁਧਾ। ਅਸੀਂ ਨ ਰਖੀ ਸੀ ਕੁਝ ਸੁੱਧ॥
 ਤਦ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਰਖੀ ਬੇਈ। ਅਰ ਇਹ ਆਖ ਮੁਖੋਂ ਸੀ ਲੋਈ॥
 ਹੇ ਪੀਰਾ ਤੇਰੇ ਦਰ ਜਾਈਏ। ਮਾੜੀ ਉਪਰ ਦਹੀਂ ਚੜ੍ਹਾਈਏ॥
 ਫਿਰ ਭਾਈ ਜਾਮਨ ਜਦ ਪਾ ਕੇ। ਰਾਤ ਰੱਖਜਾ ਦੁਧ ਜਮਾ ਕੇ॥
 ਤਦ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਜਮਜਾ ਚੱਕਾ। ਐਨ ਦਹੀਂ ਦਾ ਭਾਵਾ ਪੱਕਾ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਅਜ ਅਸੀਂ ਮਿਲ ਸਾਰੇ। ਨਿਕੇ ਵਡੇ ਬਾਲ ਵਿਚਾਰੇ॥
 ਉਸਦੀ ਸੁਖ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਚੱਠੇ। ਜੰਦੇ ਲਾਏ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਲੇ॥
 ਪਰ ਹੈ ਤੈਂ ਜੋ ਬਾਤ ਸੁਣਾਈ। ਸੋ ਭੀ ਸੁਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਈ॥ ੧੨੦॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ-ਜੇ ਮੇਰੀ ਤੂੰ ਗੱਲ ਜਾਣੈ ਅੱਛੀ ਮਾਡ॥
 ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਘਰ ਤੇ ਜਾਂਵਦੀ ਪੈਣ ਲਗੀ ਜਦ ਰਾਡ॥ ੧੨੦॥
 ਚੌਪਈ॥ ਦਹੀ ਜਮਾਉਣ ਪਿੱਛੇ ਭੁੱਲੀ। ਬੇਗਾਂ ਵਾਂਗ ਇਕੱਠੀ ਭੁੱਲੀ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਗੱਲ ਛੂਹੜਾਂ ਵਾਲੀ। ਤੈਂ ਮਾਈ ਜੀ ਮੁਖੋਂ ਨਿਕਾਲੀ॥
 ਸੁਘੜੀ ਤੀਮੀ ਜੋ ਹੁਸ਼ਜਾਰ। ਦੁਧ ਨਾ ਜੰਮੇ ਲੈਣ ਵਿਚਾਰ॥
 ਸਰਦੀ ਗਰਮੀ ਭਾਂਡਾ ਹੱਲੇ। ਧਾ ਜਾਮਨ ਜੇ ਪਾਈਏ ਬੱਲੇ॥
 ਤਾਂ ਨਾ ਦਹੀ ਜ਼ਮਸੀ ਚੰਗਾ। ਭਲ ਜਾਇ ਜੇ ਹੋ ਬੇਢੇਗਾ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਵਡੀ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਇਹ। ਜਿਸ ਪਰ ਜਾਵੇਂ ਫਕਨ ਖੇਹ॥
 ਤੇਰਾ ਦਹੀ ਜਮਾਇਆ ਪੀਰ। ਕਰਾਮਾਡ ਇਹ ਸਮਝੀ ਧੀਰ॥
 ਪਰ ਜੋ ਲੋਗ ਨ ਗੁੱਗਾ ਮੰਨਨ। ਕਜਾ ਨਾ ਦੁਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੰਮਨ॥
 ਜੇ ਜੰਮਨ ਤਾਂ ਕੀ ਹੈ ਕਾਰਨ। ਕਿਸ ਤੇ ਸੋਦੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰਨ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਸਿਆਣੀ। ਕਿਆ ਤੂੰ ਭੀ ਹੋ ਗਈ ਇਆਣੀ॥
 ਦੁਧ ਜਮਾਇਨ ਦਾ ਜੋ ਰਾਹੁ। ਸੋ ਮੈਂ ਦੱਸਾਂ ਨਾ ਹੁਣ ਜਾਹੁ॥

ਪਹਿਲੇ ਖੂਬ ਕਾੜ੍ਹਨਾ ਰਹੀਏ। ਉਥਣੇ ਤੇ ਤਕੜੇ ਰਹੀਏ॥
 ਫਿਰ ਮੱਖਨ ਨੂੰ ਦੁਹ ਕੇ ਹੋਰ। ਤੱਤਾ ਕਰੋ ਅੱਗ ਦੇ ਜੋਰ॥
 ਫਿਰ ਕਰ ਠੰਡਾ ਉਸਨੂੰ ਚੰਗਾ। ਰਖੋ ਪਾਸ ਜਾਗ ਦਾ ਪੰਗਾ।।
 ਫਿਰ ਜਮਾਉਣੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਓ। ਦੇਨੋ ਵੇਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਬਾਓ॥
 ਮਗਰੋਂ ਲਾਓ ਬੋਜੂੰ ਜਾਗ। ਜੋ ਹੈ ਦਗੀ ਜਮਾਉਣ ਲਾਗਾ।
 ਰਖੋ ਟੇਕ ਅਮਨ ਦੇ ਨਾਲ। ਸਰਦੀ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਸੰਭਾਲ॥
 ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਨੂੰ ਜਮੇ ਐਸਾ। ਰਿੜਕਨ ਤਾਂਈ ਚਾਹੀਏ ਜੈਸਾ॥
 ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਨ ਸੋਚੈ ਮਾਈ। ਪੈਂਡਾ ਕਰਨੈ ਨੂੰ ਉਠ ਧਾਈ॥
 ਬੈਠ ਘਰੇ ਨਾ ਭਟਕਨ ਜਾਰ। ਫਿਰਨਾ ਨਹਿ ਬੁਢੀਆਂ ਦਾ ਰਾਰ॥
 ਤੈਨੂੰ ਫਿਰਦੀ ਦੇਖਣ ਨੂਹਾਂ। ਫਿਰਨ ਕੱਛਦੀ ਨਗਰ ਜੂਹਾਂ॥
 ਅਰ ਧੀਆਂ ਹੋ ਬੇਮੁਹਾਰ। ਕਰਨ ਸਾਹੁਰਿਆਂ ਜਾਇ ਖੁਆਰ॥
 ਇਹ ਛਲ ਗੁੱਗਾ ਤੈਨੂੰ ਦੇਉ। ਘਰ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਸਾਰੀ ਲੇਉ॥
 ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਹੈ ਦਿਤੀ ਮੱਤ। ਲੈ ਲੈ ਪਤਥਾ ਸਾਂਭ ਕੁਮੱਤ॥ ੧੨੧॥

ਪ੍ਰੇਮ ਕੌਰ

ਦੋਹਰਾ- ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਕੁਛ ਬੁਰਾ ਨਾ ਦੱਸਜਾ ਭਾਈ ਤੁੱਧਾ॥
 ਜੇ ਸਮਝਨ ਇਹ ਬੁਦੀਆਂ ਤਾਂ ਆ ਜਾਵੇ ਬੁੱਧਾ॥ ੧੨੨॥
 ਚੌਪਈ॥ ਮੈਂ ਸਭ ਕੁਝੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵਾ। ਚੌਗੰ ਦਾ ਭਰ ਆਖ ਸੁਣਾਵਾਂ॥
 ਅਰ ਬਕਨ ਦੀ ਆਖਾਂ ਗੱਲ। ਘੱਟੇ ਅੰਦਰ ਰਹੇ ਨ ਭੱਲਾ॥
 ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਕਰ ਬੋਲੀ ਫੇਰ। ਆਓ ਪੀਓ ਕਰੋ ਨ ਦੇਰ॥
 ਕਜਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇ ਸਭ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਹਿ ਰਹੀਏ ਫੱਥ॥
 ਖੂਬ ਬਨਾ ਕੇ ਚੰਗੇ ਖਾਣੇ। ਖਾਇ ਖਾਇ ਕੇ ਬਣੇ ਸਿਆਣੇ।
 ਗੰਦੇ ਗੀਤ ਨ ਸੁਣਸਾਂ ਕੰਠੀਂ। ਘੱਟੇ ਦੀ ਨਾ ਪੈਸੀ ਅੰਨ੍ਹੀ॥
 ਹੋਰ ਬਕੇਵਾਂ ਨਾ ਦੁਖ ਦੇਉ। ਚੋਰ ਚਕਾਰ ਨ ਕੌਡੀ ਲੇਉ॥
 ਗੁੱਗੇ ਦੇ ਪਿਛਿ ਦਾ ਕੀ ਦੇਣਾ। ਅਰ ਸਾਥੋਂ ਉਸਨੇ ਕੀ ਲੈਣਾ॥
 ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਪੀਰ ਨ ਕੋਈ। ਮੰਨਣ ਉਸਨੂੰ ਮੂਰਖ ਜੋਈ॥
 ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਪਜਾਰੇ। ਉਸ ਪਰ ਹੀ ਰਹੀਏ ਇਤਥਾਰੇ॥ ੨੩॥
 ਦਸੋ ਜੇ ਹੈ ਚਿਤ ਤੁਸਾਡੇ। ਸੌਰਨ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਅਸਾਡੇ॥ ੧੫੨੩॥

ਪੀਆਂ ਅਤੇ ਨੌਹਾਂ

ਦੇਹਰਾ- ਅੰਮਾਂ ਤੈ ਤਾਂ ਆਸਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖੋਂ ਲਿਆ ਬਚਾਇ॥
 ਨਹੀਂ ਸੰਝ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਖੁੱਚੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾਇ॥ ੧੨੪॥
 ਚੌਪਾਈ॥ ਤੈਥੋਂ ਭਰਦੇ ਅਸੀਂ ਨ ਆਖੀ। ਤੈ ਤਾਂ ਸਮਝ ਲਈ ਸਭ ਸਾਖੀ॥
 ਕਈ ਕੰਮ ਹਨ ਘਰਦੇ ਸਾਡੇ। ਸਭ ਗਹਿ ਜਾਂਦੇ ਗਏ ਤੁਸਾਡੇ॥
 ਮੈਂ ਪਰਸੋਂ ਛੁਲਕਾਰੀ ਲਾਈ। ਉਹ ਛੇਤੀ ਮੈਂ ਚਹਾਂ ਮੁਕਾਈ॥
 ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਪੰਧ ਮੈਂ ਕਰਦੀ। ਪੰਜ ਦਿਹਾੜੇ ਥਕੀ ਮਰਦੀ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਰਦੀ ਕੰਮ। ਤਨ ਹੈ ਸੁਖੀ ਨ ਮੁਕੇ ਦੰਮ॥
 ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੂੰਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਅੰਮਾ ਜਾਣਾ ਸਾਡਾ ਰਿਹਾ॥
 ਜੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਸਭ ਕੁਛ ਸਾਡੇ। ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਸੁਖ ਆਇ ਤੁਸਾਡੇ॥
 ਤਾਂ ਘਟਾ ਛਾਣੇ ਕੀ ਹੋਊ॥ ਸਗੋਂ ਇਜ਼ਤ ਅਪਨੀ ਖੋਊ॥
 ਅਸੀਂ ਘਰਾਣੇ ਦੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ। ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀਏ ਜੂਹਾਂ॥
 ਕੱਤੇ ਵਿਹੜੇ ਚਰਖਾ ਛਾਹੁ। ਬੁਰਾ ਰੀਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈ ਰਾਹੁ॥
 ਘਰ ਨੂੰ ਲਾਕੇ ਆਈਏ ਜੇਦੇ। ਜੇਹੜੇ ਲੱਗਨ ਸਾਨੂੰ ਮੇਦੇ॥
 ਅਸੀਂ ਭਲਾ ਗੁੱਗੇ ਤੇ ਮਾਈ। ਕਿਆ ਛੈਣਾ ਹੈ ਵਾਂਗ ਸੁਦਾਈ॥
 ਦੁਧ ਪੁੱਤ ਅਰ ਸਭ ਅਸਾਡੇ। ਕੋਈ ਕਮੀ ਨ ਹਈ ਤੁਸਾਡੇ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਚੰਗੀ ਸੌਚੀ ਅੰਮਾ। ਛੁਟੇ ਕਰਨੋਂ ਕੰਮ ਨਕੰਮਾ॥
 ਇਤਨਾ ਆਖ ਸਭੋਂ ਬਹਿ ਗਈਆਂ। ਸਭ ਦੁਖਾਂ ਤੇ ਜੋ ਬਚ ਰਹੀਆਂ॥ ੧੨੫॥

ਗੁਰ ਬਲਭ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ- ਇਹ ਮਾਈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸੀ ਸੁਘੜ ਘਰਾਣੇ ਦਾਰ॥
 ਜਿਸ ਨੈ ਤੇਰੇ ਕਹਿਣ ਪਰ ਕਰ ਲੀਤਾ ਇਤਬਾਰ॥ ੧੨੬॥
 ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿਸਦਾ ਹੋਣ ਪੇਉ ਕੇ ਸਿੱਖ॥
 ਅੰਸ ਜਿਨਾਂ ਦੀ ਹੇਠ ਤੇ ਭੌਦੀ ਪਈ ਨ ਭਿੱਖ॥ ੧੨੭॥
 ਅਰ ਨੂੰਹਾਂ ਭੀ ਜਾਪਦਾ ਹਨ ਸਿੰਘਾਂ ਸੰਤਾਨ॥
 ਜਿਨਾਂ ਨ ਸੁਣਿਆ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਕੌਨ ਹੋਇ ਸੁਲਤਾਨ॥ ੧੨੮॥
 ਚੌਪਈ॥ ਇਹ ਉਪਕਾਰ ਤੁਸਾਂ ਜੋ ਕੀਤਾ। ਜਗ ਅੰਦਰ ਭਾਰ ਜਸਲੀਤਾ॥
 ਜਦ ਮਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਖਿਆਲ। ਪੈ ਗਏ ਮੇਰੇ ਦੀਨ ਦਿਆਲ॥

ਫਿਰ ਤਾਂ ਸਿੱਧ ਮਨੋਰਥ ਹੋਏ। ਜਾਣੇ ਪੰਜ ਸਭੇ ਦੁਖ ਖੋਏ॥
 ਪਹਿਲੇ ਸਿਖਿਆ ਦੇਵਨਹਾਰ। ਹੁੰਦੀ ਮਾਤਰਾ ਗੁਰ ਵਿਚਾਰ॥
 ਚੰਗਾ ਮੰਦਾ ਜੇ ਸਿਖਲਾਵੇ। ਸੋਈ ਬੱਚਾ ਸਿੱਖਦਾ ਜਾਵੇ॥
 ਜਿਸਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਕਰਦਾ ਵਾਸ। ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਹੈ ਖਾਸ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਜੇ ਮਾਸੀਆਂ ਨੇ ਮਿੱਤ੍ਰ। ਕੀਤਾ ਧਰਮ ਵੱਲ ਹੈ ਚਿਤਾ॥
 ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ। ਦੁਖੋਂ ਛੁਟ ਜਾਉਣਗੇ ਪਿਆਰੇ॥
 ਪਰ ਇਹ ਤੇਰਾ ਹੈ ਉਪਕਾਰ। ਜੇ ਕੀਤਾ ਤੈਂ ਦੁਖ ਸਹਾਰ॥
 ਹੁਣ ਇਤਨਾ ਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਗ। ਕੇ ਹੈ ਅਗੇ ਸੁਣਾਉ ਮੰਗ॥
 ਜੇ ਹੋ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਰੋ ਬਣਾਇ। ਜਿਸ ਤੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਸੁਖ ਪਾਇ॥ ੧੨੯॥

ਸੈਲਾਨੀ ਖਾਲਸਾ

ਦੌਰਗਾ- ਜੋ ਇਸ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਆ ਉਪਦੇਸ਼॥
 ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕਰ ਬਹੁਤ ਨਰ ਬੈਠੇ ਰਿਆਗ ਕਲੇਸ॥ ੧੩੦॥
 ਚੰਪਈ॥ ਫਿਰ ਮੇਰ ਮਨ ਐਸੀ ਆਈ। ਕਰੀਏ ਹੋਰ ਬਾਤ ਹੁਣ ਕਾਈ॥
 ਇਹ ਗੁੱਗਾ ਜੋ ਹੈ ਇੱਕ ਪਾਜ। ਦੇਹੋਂ ਉਘਾੜ ਸਜਾ ਕੇ ਸਾਜ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਮੈਂ ਅਰ ਹਰਿ ਬਿਬੇਕ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰੀ ਅਪਨੇ ਟੇਕ॥
 ਉਹ ਬਾਲਕ ਸੀ ਖਰਾ ਸਿਆਣਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਮਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਆਣਾ॥
 ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਏਰ ਸਲਾਹ। ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਵਢ ਦਈਏ ਛਾਰ॥
 ਪੈਰ ਮਾਰਦੇ ਉੰਥੇ ਗਈ। ਜਿਤੇ ਲੋਕ ਇੱਕਠੇ ਭਏ॥
 ਬਣੀ ਦੇਖ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਮਾੜੀ। ਬੈਠੇ ਲੋਗ ਸੇਵੀਆਂ ਚਾੜੀ॥
 ਛੜੀਆਂ ਖੜੀਆਂ ਫੁੰਮਨ ਦਾਰ। ਮੇਰ ਛੰਡਾਂਦੇ ਨਾਲ ਸਵਾਰ॥
 ਰੰਗ ਬਰੰਗੀ ਸੋਭਾ ਪਾਉਨ। ਅਪਨਾ ਚੰਗਾ ਰੂਪ ਦਖਾਉਣ॥
 ਫਿਰ ਇੱਕ ਕੌਠੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ। ਬਣੀ ਕਬਰ ਸੀ ਨੁੱਕਰਦਾਰ।
 ਉਪਰ ਹਗ ਕੱਪੜਾ ਪਾਇਆ। ਪਾਸ ਭਗਤ ਇੱਕ ਸਿੰਘ ਸਜਾਇਆ॥
 ਲੋਹੇ ਦੀ ਝੂੰਡੀ ਸੀ ਹੱਬ। ਪਾਸ ਨਗਰਾਂ ਦੀ ਸੀ ਸੱਬ॥
 ਇੱਕ ਛਾਂਟਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਧਰਿਆ। ਨਾਲ ਚੁੜੀਆਂ ਦੇ ਸੀ ਭਰਿਆ॥
 ਵਾਂਗ ਚੋਰ ਦੇ ਉਸਦੀ ਛਾਲ। ਖੇਡਨ ਭਗਤ ਓਸਦੇ ਨਾਲ॥
 ਤਦ ਮੈਂ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੇਖ। ਜਾਣ ਗਿਆ ਛੁੱਟੇ ਇਸ ਲੇਖ॥

ਲੋਕ ਸੇਵੀਆਂ ਰਾਨ੍ਹਨ ਦਾਣੇ। ਸਮਝਣ ਪੀਰ ਆਪਣੇ ਭਾਣੇ॥
 ਦੈਗੜ ਦੈਗੜ ਬਜਦੇ ਢੋਲ। ਗੱਲ ਨ ਸੁਣਦੀ ਖੜੀਏ ਕੋਲ॥
 ਭਮਕ ਭਮਕ ਵਜਦੇ ਸਨ ਛੋਰੁ। ਗਾਊਨ ਚੁੜੇ ਪਾ ਕਰ ਖੋਰੁ॥
 ਜੋ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਗੰਢੀ ਵਾਰ। ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਾ ਦਿਤਾ ਮਾਰ॥
 ਸੁਣ ਸੁਣ ਮੂਰਖ ਰਾਜੀ ਹੁੰਦੇ। ਪਏ ਚੜ੍ਹਾਊਨ ਸੇਹਰੇ ਗੁੰਦੇ॥
 ਤਦ ਮੈਂ ਖੜ ਕੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗਾ। ਮੱਥੇ ਸਿੰਘ ਤਦੋਂ ਇੱਕ ਲੱਗਾ॥
 ਘੜੇ ਉੱਪਰ ਸਾ ਅਸਵਾਰ। ਨਾਲ ਆਦਮੀ ਰਿੰਨ ਕੁ ਚਾਰ॥
 ਦੋ ਕੁੱਤੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਗੇ ਸੰਗ। ਅਕਲ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਲਗਾ ਰੰਗ॥
 ਤਦ ਉਹ ਘੜੜੋਂ ਉੱਤਰ ਛੇਤੀ। ਜਿਕੁਰ ਦੇਖਣ ਆਇਆ ਖੇਤੀ॥
 ਖੀਸੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਹੱਥ। ਦੇਖੇ ਬੈਠ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਥ॥
 ਪੰਜ ਤੁਪਈਏ ਕਢੇ ਬਾਹਰ। ਮੁਖ ਤੇ ਆਖ ਪੀਰ ਹੋ ਰੇ ਜਾਹਰ॥
 ਰਖੇ ਕਬੜ ਪਾਸ ਸਿਰ ਨਾਇਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਭਗਤ ਪੇਰ ਹਥ ਲਾਇਆ॥
 ਦਿਤੀ ਭਗਤ ਤਦੋਂ ਤਿਸ ਬਾਪੀ। ਭਾਵੀ ਮਿੱਠੀ ਗਿਰਾ ਅਲਾਪੀ॥
 ਤੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਇਛਾ ਜੋਇ। ਪੂਰੀ ਕੁੜੀ ਪੀਰ ਇਹ ਸੋਇ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਉਸ ਸਰਦਾਰ ਸੁਣਾਈ। ਹੈ ਕਿਪਾ ਸਭ ਤੇਰੀ ਭਾਈ॥
 ਤਦ ਮੈਂ ਦੇਖ ਅਰੰਭਾ ਹੋਇਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਪਰ ਰੋਇਆ॥
 ਦੇਖੋ ਯਾਰੋਂ ਇਹ ਗੁਰ ਪੰਥ। ਗੁਣਦਾ ਮੂਲ ਨ ਗੁਰੂ ਰੰਥ॥
 ਜਗਾ ਜਗਾ ਪਰ ਭਟਕਤ ਐਸੇ। ਭੁਖਾ ਕਾਗ ਕੁਰਗ ਪਰ ਜੈਸੇ॥
 ਗੁੱਗਾ ਭਗਤ ਸਿੱਖਾਂ ਹੀ ਪਾਇਆ। ਅਰੰਭੇਟਾ ਭੀ ਸਿੱਖ ਲਿਆਇਆ॥
 ਦੋਨੋਂ ਗੁੱਗੇ ਨੇ ਵਸ ਕੀਤੇ। ਧਰਮ ਕਰਮ ਇਨ ਕੇ ਸਭ ਲੀਤੇ॥
 ਪਰ ਮੈਂ ਚੁਪਕਾਰੀ ਸਾ ਰਿਹਾ। ਅਗੋਂ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਨ ਦਿਆ॥
 ਜਦ ਉਹ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਆਪ। ਮੂਰਖਤਾਈ ਦਾ ਜੋ ਬਾਪ॥
 ਬਿਥੇਕ ਸਿੰਘ ਤਦ ਕਹੀ ਪੁਕਾਰ। ਫੱਤਿਰ ਗੁਰੂ ਕੀ ਹੈ ਸਰਦਾਰ॥
 ਸੁਣਕੇ ਅਗੋਂ ਕੁਝ ਨ ਕਿਹਾ। ਸਿਰ ਹਲਾਇ ਕੇ ਚੁਪ ਰਿਹਾ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਫਿਰ ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਸਿੰਘਾ ਚੁਪ ਕਿਥਾਊਂ ਰਿਹਾ॥
 ਆਓ ਇੱਕ ਮੈਂ ਸਿੰਘ ਦਿਖਾਵਾਂ। ਉਸਦੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਸੁਣਾਵਾਂ॥
 ਤਦ ਰਿਸ ਕਹੀ ਨ ਛੁਗਸਤ ਮੈਨੂੰ। ਭਾਚਾ ਕੰਮ ਕਹਾਂ ਕੜਾ ਤੈਨੂੰ॥
 ਤਦ ਹਸ ਕੇ ਫਿਰ ਕਹੀ ਭੁਜੰਗੀ। ਹੁਣ ਕਥੋਂ ਭਈ ਵਕਤ ਦੀ ਤੰਗੀ॥

ਇਤਨਾਂ ਸਮਾਂ ਲਿਆ ਜਦ ਪੀਰ। ਸਾਨੂੰ ਦਿੰਦਯਾਂ ਲਗੇ ਤੀਰ॥
ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਆਖਨ ਲੱਗਾ। ਚਲ ਭਾਈ ਨਾ ਥੋੜ ਵੂੰ ਅਗਾ॥
ਤਦ ਉਹ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਲਿਆਇਆ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂਫਿਰ ਇਹ ਸੁਣਾਇਆ॥
ਕਹੋ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਥਾ ਹੈ ਨਾਮਾ ਅਰ ਹੈ ਕੌਣ ਆਪ ਦਾ ਗ੍ਰਾਮ॥
ਏਥੇ ਕਿਕਰ ਆਏ ਅਜਾ। ਮੇਲੇ ਦਾ ਸੀ ਮਿਲਨਾ ਪੱਜਾ॥ ੧੩੧॥

ਮਨ ਮੱਤ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ ॥ ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰ ਹਾਂ ਮਨ ਸੁਖ ਪੁਰ ਦਾ ਵਾਸ॥
ਪੰਜ ਰੁਪਈਏ ਚਾੜ੍ਹਨੇ ਆਏ ਗੁੱਗੇ ਪਾਸ॥ ੧੩੨॥
ਚੌਪਈ॥ ਅਸੀਂ ਸਿੰਘ ਹਾਂ ਚੰਗੇ ਘਰ ਦੇ। ਜਾਗੀਰ ਦਾਰ ਭਾਗੀ ਯਸ਼ ਧਰਦੇ॥
ਮੇਲੇ ਪਰ ਕੀ ਸਾਡਾ ਕੰਮ। ਰਚ ਲੈਂਦੇ ਮੇਲਾ ਲਾ ਦੰਮ॥
ਕਈ ਵੇਰ ਹੈ ਛਿੰਝ ਪਵਾਈ। ਮੱਲਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਰਵਾਈ॥
ਕੰਮ ਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਕੁਛ ਨਾਹੀਂ। ਖੇਡ ਸਕਾਰ ਜੰਗਲਾਂ ਮਾਹੀਂ॥
ਸੰਝ ਪਈ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਆਇ। ਮ੍ਰਿਜਾ ਸੁਣਦਿਆਂ ਰੈਣ ਵਿਹਾਇ॥
ਰਹੇ ਨਥੇ ਦਾ ਚੰਗਾ ਰੈਗ। ਮਹਿਫਲ ਕੀਤੀ ਕਦੇ ਨ ਭੰਗ॥
ਮੋਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮਰਾਸੀ ਆਵੈ। ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਕਰ ਬਹੁਤ ਹਸਾਵੈ॥
ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਘਰ ਮੌਜਾ। ਭੈਕਣ ਵੇਲੇ ਦਿਸਦੀ ਫੌਜ॥
ਹੋਰ ਅਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਨ ਕੋਈ। ਇੱਕ ਵੇਰ ਸਿਰ ਪੀੜਾ ਹੋਈ॥
ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੀ ਪੀਰ ਮਨਾਇਆ। ਸੁੱਖ ਉਹੋ ਹਾਂ ਦੇਵਨ ਆਇਆ॥
ਦਸੋਂ ਤੁਸੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਕਿੱਤ। ਕੀ ਹੈ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਚਿੱਠ॥ ੧੩੩॥

ਗੁਰ ਬਲਭ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ- ਇਹ ਤਾਂ ਗੱਲਾਂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖੁਬ ਸੁਣਾਈਆਂ ਵੁੱਧ॥
ਅੱਜ ਕੱਲ ਦਾ ਖਾਲਸਾ ਰਖਦਾ ਏਹੋ ਬੁੱਧ॥ ੧੩੪॥
ਚੌਪਈ-ਲਈਆਂ ਤੁਸੀਂ ਜਗੀਰਾਂ ਸੱਚ। ਸਰਦਾਰੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਾਹੀਂ ਕੱਚ॥
ਛਿੰਝ ਪਵਾਈ ਮੱਲ ਘੁਲਾਏ। ਕੁੱਤੇ ਛੂੰਮ ਤੁਸੀਂ ਮੁਹਿ ਲਾਏ॥
ਖੇਡੇ ਖੁਬ ਸਕਾਰ ਬਨਾਇ। ਦਾਰੂ ਪੀਤੀ ਮਹਿਫਲ ਲਾਇ॥
ਪਰ ਜਿਸ ਗੁਰ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨਾਲ। ਅਜ ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਨਹੀਂ ਕੰਗਾਲ॥
ਅਰ ਸਰਦਾਰ ਕਹਾਓ ਚੰਗੇ। ਲਈ ਜਾਗੀਰਾਂ ਧਨ ਮੁਖ ਮੰਗੇ॥

ਘਰ ਤੇ ਗਿਆ ਭੁਖ ਦਾ ਦੁਖ। ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਵਸਦਾ ਸੁਖ॥
 ਉਸ ਗੁਰ ਦਾ ਨਾ ਲੈਂਦੇ ਨਾਮ। ਛੂਮਾਂ ਨਾਲ ਹੱਸਨਾ ਕਾਮ॥
 ਅਰ ਇਕ ਸਿਰ ਦੀ ਦਰਦ ਹਟਾ ਕੇ। ਦਿੱਤੇ ਗੁੱਗੇ ਪੰਜ ਲਿਆ ਕੇ॥
 ਪਰ ਉਸ ਗੁਰ ਦੀ ਛੈ ਸਰਦਾਰੀ। ਨਰਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਰੀ ਤਿਆਰੀ॥
 ਗੁਰ ਤਾਂ ਮੜੀ ਪੂਜਨੋਂ ਰੋਕੋਂ। ਭੈਂ ਕਰ ਜੂਤੇ ਮੁਖ ਪਰ ਠੋਕੋਂ॥
 ਪਰ ਨਾ ਤੁਸੀਂ ਮੜੇ ਉਸ ਗਲੋਂ। ਗੁਰੂ ਹਟਾਵੇ ਹੈ ਜਿਸ ਵਲੋਂ॥
 ਗੌਰ ਮੜੀ ਮਟ ਭੂਲ ਨ ਮਾਨੈ॥ ਖਾਲਸਾ ਤਾਹਿ ਨ ਖਾਲਸ ਜਾਨੈ॥
 ਐਸਾ ਗੁਰ ਜੀ ਕਹੇ ਉਦਾਰ। ਜਿਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਨ ਕਰੀ ਵਿਚਾਰ॥
 ਨਾਮ ਖਾਲਸਾ ਸਿੰਘ ਸਦਾ ਕੇ। ਮੜੀਆਂ ਗੋਰਾਂ ਪੂਜੋਂ ਆ ਕੇ॥
 ਕਿਆ ਇਹ ਗੱਲ ਅਕਲ ਦੀ ਭਾਗੀ। ਕੁਤਿਆਂ ਬਿਲਜਾਂ ਨੇ ਮਤਿ ਮਾਰੀ॥
 ਧਾ ਹੈ ਉਡੀ ਜੰਗਲ ਭੌਦਿਆਂ। ਧਾ ਹੈ ਬਿਗੜੀ ਪੀ ਕੇ ਸੌਦਿਆਂ॥
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਪੁਤ ਸਦਾ ਕੇ। ਮਾਰੇ ਕਿਛੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾ ਕੇ॥
 ਗੁੱਗੇ ਮੀਗਾਂ ਦੇ ਘਰ ਢਾਹ। ਲੋਗਾਂ ਦਸਿਆ ਚੰਗਾ ਰਾਹ॥
 ਲੋਕ ਪਲੋਕ ਵਿਖੇ ਬਸ ਪਾਏ। ਉਹ ਵੱਡੇ ਹਨ ਪਰੇ ਹਟਾਏ॥
 ਇਹ ਗੁੱਗਾ ਜਿਸ ਚੂਹੜੇ ਗਾਊਨ। ਭੈਂ ਭੈਂ ਕਰ ਛੋਕੂ ਭਮਕਾਊਨ॥
 ਆਇ ਓਸ ਦੇ ਪੇਗੀਂ ਪੈਂਦੇ। ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਮੁਰਾਦਾਂ ਲੈਂਦੇ॥
 ਸ਼ਰਮ ਨ ਆਈ ਦਿੰਦਜਾਂ ਭੇਟ। ਐਵੇਂ ਵਧਿਆ ਅੰਡਾ ਪੇਟ॥
 ਦੱਸ ਭਲਾ ਕੀ ਲੀਤਾ ਆ ਕੇ। ਪੰਜ ਰੁਪਈਏ ਨਕਦ ਗੁਵਾ ਕੇ॥
 ਕਿਆ ਗੁੱਗਾ ਸੀ ਵਡਾ ਹਕੀਮ। ਜਾਣੈ ਹਿਕਮਤ ਵਵਾ ਮੁਕੀਮ॥
 ਹੁਣ ਤੂੰ ਦਸ ਆਪਣਾ ਹਾਲ। ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਾਹੀਂ ਬਾਲ॥
 ਏਹ ਜੋ ਕੀਤੀ ਗਲ ਅਵੈੜੀ। ਹੈ ਚੰਗੀ ਕੇ ਛਾਢੀ ਭੈੜੀ॥
 ਜੇਸੀ ਹੈ ਤੈਸੀ ਸਮਝਾਊ। ਜੇ ਹੈ ਸਿੰਘ ਦੇਰ ਨਾ ਲਾਊ॥ ੧੩੫॥

ਮਨ ਮੱਤ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਬਚਨ ਤੁਸਾਡੇ ਉਪਰੋਂ ਲੱਗਨ ਕੌੜੇ ਠੀਕ॥
 ਪਰ ਅਸਲੀ ਜੇ ਸੋਚੀਏ ਲੱਗੀ ਸਾਨੂੰ ਠੀਕ॥ ੧੩੬॥

ਚੋਪਈ- ਕਥੀਲਦਾਰ ਹੋਏ ਜਦ ਭਾਰੇ। ਤਾਂ ਇਹ ਟੈਟੇ ਹਨ ਗਲ ਸਾਰੇ॥
 ਦੁਖ ਸੁਖ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਨ ਭਰ ਜਾਂਦਾ। ਜੋ ਹੈ ਮੜੀਆਂ ਪਿਆ ਮਨਾਂਦਾ॥

ਪਰ ਇੱਕ ਦਿਸਦਾ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ। ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕਰਦਾ ਸਚਿਆਰ॥
 ਪੀਰ ਪੁਰਖ ਸਭ ਰਥ ਬਣਾਏ। ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨਾਏ॥
 ਇਸੇ ਖਜਾਲ ਕਰ ਮੈਂ ਹਾਂ ਧਾਇਆ। ਤਿਲ ਅਰ ਫੁਲ ਪਥਾ ਬੰਨ੍ਹ ਆਇਆ॥
 ਸੋ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਰਖ ਸਮਾਧ। ਕਹੋ ਏਸ ਮਹਿ ਕੌਣ ਉਪਾਧ॥
 ਪਰ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਸੁਣਾਈ ਬਾਤ। ਸੋ ਭੀ ਬੁਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਰਾਤ॥
 ਜਦ ਸਾਨੂੰ ਸਭੈ ਇਕੋ ਜੇਹੇ। ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਕਹੋ ਫਿਰ ਕੇਹੇ॥ ੧੩੭॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਵਡਾ ਗੁਬੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਰ ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ॥
 ਅਪਨੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਕਰ ਲੀਤੀ ਸੁਗਜਾਨਾ॥ ੧੩੮॥
 ਚੌਪਈ-ਜੇ ਮੇਰੀ ਬਾਤਾਂ ਹਨ ਸੱਚਾ। ਤਾਂ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਤਜ ਹੁੰਦਾ ਖੱਚ॥
 ਨਾਲੇ ਆਖੋਂ ਲਗੀ ਲੀਕ। ਫਿਰ ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ ਚਟੋਂ ਪੀਕ॥
 ਦਸ ਭਲਾ ਇਹ ਕਿਆ ਵਡਿਆਈ। ਜੋ ਹੈ ਅਪਨੀ ਬੁਧ ਗਵਾਈ॥
 ਅਰ ਜੇ ਤੈਂ ਸਭ ਇਕੋ ਜੇਹੇ। ਰਥ ਬਣਾਏ ਮੁਖ ਤੇ ਕੇਹੇ॥
 ਇਸ ਯੁਕਰੀ ਕਰ ਸਭਨਾਂ ਨਾਲ। ਤੈਂ ਕੀਤਾ ਹਿਤ ਚੰਗੇ ਭਾਲਾ॥
 ਇਹ ਤਾਂ ਵਡਾ ਹੈ ਗੁਣ ਪਿਆਰੇ। ਜੇ ਵਰਤੋਂਗਾ ਤੂੰ ਸੰਸਾਰੇ॥
 ਗਧਾ ਗਊ ਸਮ ਜਦੋਂ ਨਿਹਾਰੈ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੰਡ ਗਧੇ ਨੂੰ ਚਾਰੈ॥
 ਭੋਤਾ ਕਊਆ ਲਖ ਇੱਕ ਕੁਪ। ਕਰ ਦੇਨਾਂ ਦਾ ਇਕੋ ਉਪ॥
 ਬਿਸ਼ਟਾ ਪਾਈ ਭੋਤੇ ਤਾਈਂ। ਅਰ ਕਾਵਾਂ ਚੁਗੀ ਕੁਟਵਾਈ॥
 ਪਰ ਤੈਂ ਅਪਨੇ ਪਰ ਹੀ ਖਾਧਾ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਘਰ ਨਾ ਲਾਧਾ॥
 ਜੇ ਸਮਦਿਸ਼ਟ ਤੁਮਾਰੀ ਭਈ। ਤਾਂ ਐਸੀ ਕਜੋਂ ਬਾਡ ਨ ਕਈ॥
 ਗੁਰ ਘਰ ਅਰ ਗੁੱਗਾ ਤਾਂ ਇੱਕ। ਹੋਰ ਬਾਤ ਇੱਕ ਆਖਜਾ ਫਿੱਕ॥
 ਕਹੋ ਨਿਕਲੇ ਜਗ ਵਿੱਚ ਭਾਰਾ। ਵਾਰ ਵਾਰ ਗਿਆਨੀ ਸਰਦਾਰਾ॥
 ਜੇ ਹੈ ਗੁੱਗਾ ਰਥ ਬਣਾਇਆ। ਤਾਂ ਕੀੜਾ ਕਿਸ ਨੈ ਉਪਜਾਇਆ॥
 ਲਖ ਚੁਰਾਸੀ ਜਨਮੇ ਜੀਵ। ਉਹ ਕਿਨ ਸਾਜੇ ਜੇ ਕਹੁ ਦੁਖ ਸੀਵ॥
 ਫਿਰ ਤੂੰ ਭੀ ਹੈਂ ਰਥ ਬਣਾਇਆ। ਅਰ ਏਥੇ ਹੈਂ ਕਥੋ ਕਰ ਆਇਆ॥
 ਇਸਦਾ ਉਤਰ ਪਹਿਲੇ ਦੱਸ। ਅੱਗੇ ਹੀ ਘਰ ਨੂੰ ਨਾ ਨੌਸ॥
 ਅਰ ਜੋ ਆਖੋਂ ਏਹੁ ਲਖੇੜਾ। ਜਗਤ ਗੀਜ ਦਾ ਹੈ ਸਭ ਬੇੜਾ॥

ਇਹ ਭੀ ਤੇਰੀ ਹੁੱਜਤ ਬਾਜੀ। ਮੇਨੂੰ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੇ ਗਜੀ॥
 ਵਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਹੈ ਗੱਲ । ਟਾਲੈਂ ਲਾ ਕੇ ਏਹੁ ਜਟੱਲ॥
 ਦੱਸੜਲਾ ਜਗ ਤੈਨੂੰ ਛਿਆਇਆ। ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਜਾ ਕਬਰ ਬਠਗਇਆ॥
 ਪਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਲਾ ਲੈ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਬੇਮੁਖ ਭਯਾ॥
 ਜੇ ਤੈਂ ਜਗਤ ਰਖਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਤਾਂ ਇਧਰ ਕਜਾ ਸੀ ਮਤ ਕੁੰਦਾ॥
 ਜਾਂਦਾ ਗੁਰ ਦੇ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੇ। ਅਰ ਅਰਦਾਸੇ ਕਰਦਾ ਭਾਰੇ॥
 'ਤੂੰ ਠਾਕੁਰ ਤੁਮ ਪੈ ਅਰਦਾਸ। ਜੀਉਂ ਪਿੰਡ ਸਭ ਤੁਮਗੀ ਰਾਸ॥
 ਤੁਮ ਮਾਰਿ ਪਿਤਾ ਹਮ ਬਾਰਕ ਤੇਰੇ। ਤੁਮਗੀ ਕਿਧਾ ਮਹਿ ਸੂਖ ਘਨੇਰੇ॥
 ਕੋਇ ਨਾ ਜਾਨੇ ਤੁਮਰਾ ਅੰਡਾ। ਉੱਚੇ ਤੇ ਉੱਚਾ ਭਗਵੰਤ॥
 ਸਗਲ ਸਮਗਰੀ ਤੁਮਰੇ ਸੂਚਰ ਧਾਰੀ। ਤੁਮ ਤੇ ਹੋਇ ਸੁਆਗਿਆ ਕਾਗੀ॥
 ਤੁਮਗੀ ਗਤ ਮਿਤ ਤੁਮ ਹੀ ਜਾਨੀ। ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਨੀ॥
 ਅੇਸੀ ਬੇਨਤੀ ਜਦ ਤੂੰ ਕਰਦਾ। ਕਿਆ ਉਹ ਗੁਰੂ ਪੀੜ ਨਾ ਹਰਦਾ?
 ਅਰ ਮਨ ਹੁੰਦਾ ਨਾਹਿ ਪਵਿਤ। ਹਟਦਾ ਨਾ ਬਦ ਕਗੋਂ ਚਿਤ?
 ਫਿਰ ਤੈ ਜਗਰ ਕੁਬਾਉ ਰਖਯਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਿਆਗ ਜ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਚਖਿਆ॥
 ਦੇਖ ਮੜ੍ਹੀ ਪੂਜਨ ਦੇ ਖਾਰੇ। ਕੀ ਆਗਿਆ ਗੁਰ ਦੇਵ ਉੱਚਾਰੇ।
 'ਦੁਬਦਾ ਨਾ ਪੜਉ ਹਰਿ ਬਿਨ ਅਵਰ ਨ ਪੂਜਉ ਮੜ੍ਹੀ ਮਸਾਣ ਨ ਜਾਈ॥
 ਦਿਸਨਾ ਰਾਚ ਨ ਪਰ ਘਰ ਜਾਵਉ ਦਿਸਨਾ ਨਾਮ ਬੁਝਾਈ॥'
 ਦੇਖ ਵਿਚਾਰ ਹੁਕਮ ਗੁਰ ਕੇਰਾ। ਸਾਰਾ ਭਰਮ ਥੋੜਦਾ ਤੇਰਾ॥
 ਦੁਬਦਾ ਵਿੱਚ ਨ ਪੜ੍ਹੋ ਪਿਆਰੇ। ਮੜ੍ਹੀ ਮਸਾਣ ਨ ਪੂਜੇ ਜਾਰੇ॥
 ਇਹ ਘਰ ਹੈਨ ਬਿਗਾਨੇ ਜੋਇ। ਈਸੂਰ ਇਨ ਪਰ ਖੁਬ ਨਹਿ ਹੋਇ॥
 ਜਪੋ ਨਾਮ ਇੱਕ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ। ਤਿਬਨਾਂ ਦਾ ਜੋ ਹਰੇ ਜੈਜਾਲ॥
 ਇਹ ਦੇਖੋ ਗੁਰ ਕੀ ਬਤਲਾਇਆ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੈ ਤੈਂ ਮਨੋ ਭੁਲਗਇਆ॥
 ਧੋਬੀ ਦੇ ਕੁਤੇ ਸਮ ਭਾਈ। ਬੈਠਾ ਦੋਨੋਂ ਥਾਉਂ ਗੁਰਵਾਈ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਛੜ ਬਹਾਨੇ ਸਾਰੇ। ਇਹ ਹਨ ਉੱਚਰ ਨਕੰਮੇ ਬਾਰੇ॥ ੧੩੯॥

ਬਿਬੇਕ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ॥ ਕਾਹਨੂੰ ਬੋਲੇ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਅਗੋਂ ਰਖੋ ਬਸ॥
 ਮੇਰੇ ਵਾਂਗੁਰ ਪੀਰ ਤੇ ਪਰੇ ਪਰੇਡੇ ਨਸ॥ ੧੪੦॥
 ਚੌਪਈ॥ ਮੈਂ ਭੀ ਅਜੇ ਬਾਪੂ ਨਾਲ। ਤੁਰਿਆ ਬਣਕੇ ਨਿਕਾ ਬਾਲ॥

ਜਦ ਇਸ ਸਿੰਘ ਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਲੀਤੀ। ਤਦੇ ਅਸਾਡੀ ਰਖਯਾ ਕੀਤੀ॥
 ਜੋ ਸੀ ਐਥੇ ਦੇਣਾ ਘੀਉ। ਖਾਇ ਓਸ ਖੁਸ ਕੀਤਾ ਜੀਉ॥
 ਫਿਰ ਮੈਂ ਸੁਣਕੇ ਬਚਨ ਬਲਾਸਾ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਪਰ ਕੇ ਅਧਕ ਹੁਲਾਸਾ॥
 ਏਥੇ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਇਆ। ਫੇਰ ਤੁਸਾਡਾ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ॥
 ਸੋ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਨਸੈਗ। ਹੋ ਜਾਵੇ ਮਨ ਕਰੋ ਨ ਤੰਗ॥
 ਕਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਬਚਨੈ ਪੜੀਤ। ਨਿਸ ਦਿਨ ਗਾਓ ਉਸ ਦੇ ਗੀਤ॥
 ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ ਹੁਣ ਛੱਡੋ ਪਜਾਰ। ਰਖੋ ਨਾਹਿ ਮਰਾਸੀ ਯਾਰ॥
 ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਣੋ ਮਨ ਲਾਕੇ। ਪਰਉਪਕਾਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਜਾਕੇ॥
 ਪੜ੍ਹ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਰੇ। ਜਾਗ ਪਏ ਹਨ ਭਾਗ ਤੁਮਾਰੇ॥
 ਬਣੋ ਰਹੋ ਚੰਗੇ ਸਰਦਾਰ। ਕਿਆ ਗੁੱਗਾ ਹੈ ਤੁਛ ਗਵਾਰ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਕਹੀ ਤਦੋ ਮਨ ਮਰ। ਤਾਈ ਬਾਲਕ ਹੈ ਤਾਂ ਸੱਰ॥
 ਪਰ ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਜੋ ਪਰਤਾਵਾ। ਸੋ ਭੀ ਹੈ ਮਨ ਦਾ ਪਰਤਾਵਾ॥
 ਅਸੀਂ ਭੁੱਲਕੇ ਮੰਨਨ ਲਗੇ। ਇਤਨੀ ਸਮਝ ਨ ਆਈ ਅਗੇ॥
 ਪਰਹੁਣ ਕਿਹਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੈਸਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਕਰਸਾਂ ਤੇਸਾ॥ ੧੪੧॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ॥ ਮਨ ਮਰ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰਿਆ, ਲੈ ਹੁਣ ਗੁਰ ਦੀ ਮੱਤ॥
 ਮਨ ਮਰ ਦੀ ਕਪੱਤ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤ ਦਏ ਸਪੱਤ॥ ੧੪੨॥
 ਚੌਪਈ॥ ਛੱਡ ਦੇਹ ਸਭ ਕੁਠੇ ਪਾਜ। ਰਖ ਰਿਦੇ ਜਿਸ ਦੇ ਹਥ ਬਾਜ॥
 ਕਲਗੀ ਸੀਸ ਜੜਾਊ ਸੇਹੇ। ਜਿਗ੍ਰਾ ਦੇਖ ਜਿਸਦੀ ਮਨ ਸੇਹੇ॥
 ਧਨਥ ਬਾਣ ਦਾ ਜੋ ਸੀ ਧਨੀ। ਤੇਗ ਵੱਡੇ ਸੁਰਿਆਂ ਗਣੀ॥
 ਉਸ ਦਾ ਪੁਤ ਸਦਾ ਕੇ ਪਿਆਰਾ। ਕਿਆ ਗੁੱਗੇ ਪਰ ਗਿਰਾ ਨਕਾਰਾ॥
 ਭਲਾ ਦੱਸ ਉਹ ਹੈ ਸੀ ਕੌਣ। ਅਰ ਉਸਦਾ ਕਿਸ ਨੁਗਰ ਭੈਣ॥
 ਕਜਾ ਸੀ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਨਕਾਰਾ। ਜੋ ਹੈ ਤੇਰਾ ਗੁੱਗਾ ਪਜਾਰਾ॥
 ਜਿਸਦਾ ਸੁਣ ਲੇਵਾਂ ਮੈਂ ਹਾਲ। ਮਗਰੋਂ ਸੋਚਾਂ ਧੀਰਜ ਨਾਲ॥ ੧੪੩॥

ਮਨ ਮੱਤ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ-ਛੋਟੇ ਹੁੰਦਾ ਇਹੋ ਹੈ, ਸੁਣਿਆ ਗੁੱਗਾ ਪੀਰ॥
 ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਕੁਛ ਖਬਰ ਨਾ, ਸੀ ਉਹ ਕੌਣ ਸਗੀਰ॥ ੧੪੪॥

ਚੌਪਈ- ਇਹ ਮਾੜੀ ਹੈ ਸਾਥੋਂ ਅਗੇ। ਜਿਸਦਾ ਪਤਾ ਨ ਸਾਨੂੰ ਲਗੇ॥
 ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਦਾ ਮੇਲਾ। ਲੋਕ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਪੈਸਾ ਧੇਲਾ॥
 ਮਗਰੋਂ ਸੁੰਨਾਂ ਸਾਰਾ ਸਾਲ। ਚੌਗਾਂ ਦੇ ਵੰਡਨ ਨੂੰ ਮਾਲ॥
 ਯਾ ਗਿੱਦੜ ਕੁੱਤੇ ਹਨ ਰਹਿੰਦੇ। ਆਏ ਗਏ ਮੁਸਾਫਰ ਬਹਿੰਦੇ॥
 ਕਿਸੇ ਸਮਜ ਜਦੋਂ ਬਰਖਾ ਵਸੇ। ਤਦੋਂ ਬਲੋਦੀ ਮੁੰਡੇ ਨਾਸੇ॥
 ਆਇ ਏਸ ਕੇਠੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ। ਮੀਂਹ ਵਰਾਹਿ ਹੋ ਜਾਨ ਕਨਾਰੇ॥
 ਕਦੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਆ ਜਾਵੇ। ਚੌਕੀ ਭਰ ਕਰ ਘਰ ਨੂੰ ਧਾਵੇ॥
 ਇਤਨਾ ਗੀ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਧਾਦ। ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਏ ਫਰਖਾਦ॥
 ਜੇ ਕੁਛ ਪਤਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ। ਗਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਚਾਹੋਂ ਤੌੜ॥
 ਤਾਂ ਚਲੋ ਉਸ ਭਗਤ ਮਿਲਾਵਾਂ। ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾਵਾਂ॥
 ਉਹ ਦੱਸੁਗਾ ਸਭੋਂ ਭੇਰ। ਕਿਕੁਰ ਜ਼ਮੜਾ ਹੈ ਇਹ ਖੇਰ॥ ੧੪੫॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਚੱਲ ਭਾਈ ਤੂੰ ਉਸ ਢਿਗ, ਕੱਚ ਪਤਾ ਕੁਛ ਠੀਕ॥
 ਜਿਸਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝਾਂ ਰਿਦੇ ਕਿੱਕੁਰ ਚਲੀ ਲੀਕ॥ ੧੪੬॥
 ਚੌਪਈ- ਪਰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਾਂ ਜੋ ਈ ਬਾਤ। ਰੱਖੀਂ ਧਾਦ ਨ ਕੁੱਲੀਂ ਭਰਾਰ॥
 ਅਰ ਜੋ ਉਹ ਉੱਤਰ ਕੁਛ ਆਖੇ। ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਦੇਵੀਂ ਸਾਖੇ॥
 ਗੁੱਟ ਮੁੱਟ ਨਾ ਬੇਠੀ ਉਥੇ। ਚਾਹੜ ਲਵੇਂ ਮੂੰਹ ਭਾਈਂ ਗੁਖੇ॥
 ਸਾਰਾ ਪਤਾ ਲਗ ਤਦ ਜਾਓਇ। ਜਦ ਉਹ ਭਗਤ ਕਹਾਣੀ ਗਾਊ॥
 ਚੱਲ ਦੇਰ ਕਰਨੀ ਕਿਸ ਕਾਰਨ। ਜੇ ਤੂੰ ਚਾਹੋਂ ਆਪ ਉਧਾਰਨ॥ ੧੪੭॥

ਗੁਰ ਬਲਭ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਤੂੰ ਤਾਂ ਪੁਜਿਆ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਠੇ ਦੇ ਘਰ ਠੀਕ॥
 ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਉੱਤ ਨੂੰ ਤੈਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਠੀਕ॥ ੧੪੮॥
 ਚੌਪਈ- ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਮਝ ਲਈ ਹੈ ਸਾਰੀ। ਤੈਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕੁਝ ਖੁਆਰੀ॥
 ਜਿਸਤੇ ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਜੋ ਪਾਜ। ਖੁਲਜਾ ਹੋਸੀ ਪਾਪਾਂ ਰਾਜ॥
 ਪਰ ਹੁਣ ਛੇਤੀ ਸਭ ਸੁਣਾਊ। ਸੁਨਣੇ ਦਾ ਹੈ ਮਨ ਵਿੱਚ ਚਾਉ॥
 ਤੈਂ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ। ਭਾਵੀ ਪਯਾਰੀ ਲਗਦੀ ਭਾਈ॥
 ਦਸ ਭਗਤ ਨੇ ਕਜਾ ਸਮਝਾਇਆ। ਜਦ ਤੂੰ ਪਾਸ ਉਸ ਦੇ ਆਇਆ॥

ਪਰਿਲੇਂ ਕਿਕੁੱਠ ਚੱਲੀ ਗੱਲ। ਛਾਇਆ ਤੈਂ ਭਗਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਲ੍ਹ ॥ ੧੪੯ ॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ— ਮੈਂ ਅਰ ਮਨ ਮੱਤ ਸਿੰਘ ਭੀ, ਤੀਜਾ ਸਿੰਘ ਬਿਬੇਕ॥
ਮਾੜੀ ਅੰਦਰ ਧੱਸ ਗਏ, ਮੌਢੇ ਸਭ ਦੇ ਸੇਕ॥ ੧੫੦॥
ਚੌਪਈ—ਇਤਨੀ ਭੀੜ੍ਹ ਖੜੀ ਸੀ ਭਾਗੀ। ਲੰਘਨ ਦੀ ਨਾ ਆਵੇ ਵਾਗੀ॥
ਤਦ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਬਿਬੇਕ ਮਿਗਿੰਦਾ। ਧੱਕਾ ਕੜੋ ਨਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦਿੰਦਾ॥
ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਬਣਾ ਦੇ ਰਾਹ। ਸਭ ਦੇ ਅਗੇ ਢੂੰਹੇ ਜਾਹ॥
ਤਦ ਉਹ ਹੈਸੀ ਤਾਕਤ ਵਾਲਾ। ਗੱਭੁਆਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਚਾਲਾ॥
ਮਾਰਿਆ ਧੱਕਾ ਇੱਕ ਅਜੇਹਾ। ਅਗੇ ਖੜਾ ਨ ਕੋਈ ਰੇਹਾ॥
ਤਦ ਸਭ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠੋ। ਅਪਨੀ ਆਕੜ ਵਿੱਚ ਹੈ ਐਠੇ॥
ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਭਗਰ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਪੁੱਛੋ ਪੁਛਿਆਂ ਜੋ ਮਨ ਚਰਾ॥
ਤਦ ਮੈਂ ਕਹੀ ਪੁੱਛਸਾਂ ਜੋਈ। ਉੱਤਰ ਦੇਨਾ ਹੋਸੀ ਸੋਈ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਉਸਨੇ ਕਹੀ ਉਚਾਰ। ਦੱਸੁਗਾ ਮੈਂ ਵਾਰ ਹਜ਼ਾਰ॥
ਜੇ ਮੈਂ ਉੱਤਰ ਤੁਸਾ ਨ ਦੇਵਾਂ। ਤਾਂ ਬਣ ਭਗਰ ਮਹੌ ਕਥਾ ਦੇਵਾ॥
ਤਦ ਮੈਂ ਪੁਛਿਆ ਸੁਣ ਜੀ ਬਾਤ। ਇਹ ਜੋ ਜਾਹਰ ਪੀਰ ਬਡਾਤ॥
ਸੋ ਸੀ ਕੌਣ ਬਾਪ ਜੋ ਇਸਦਾ। ਦਸੋ ਸੀ ਕਿਆ ਪੇਸ਼ਾ ਤਿਸਦਾ॥
ਜਦ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਉਸਨੂੰ ਐਸਾ। ਲਗਾ ਆਖਣ ਸੁਣਿਆ ਜੈਸਾ॥ ੧੫੧॥

ਗੁਰ ਬਲਭ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ—ਬਾਪ ਏਸਦਾ ਹੈ ਨ ਸੀ, ਕੱਲੀ ਹੀ ਸੀ ਮਾਇ॥
ਕੰਨਾਂ ਦੀ ਹੈ ਸੈਲ ਤੇ, ਗੁੱਗਾ ਬਣਿਆ ਚਾਇ॥ ੧੫੨॥
ਚੌਪਈ—ਭਾਈ ਸਿੱਖਾਂ ਇਹ ਤਾਂ ਪੀਰ। ਕਰਾਮਾਤ ਤੇ ਮਾਰੇ ਤੀਰ॥
ਜਿਸਦਾ ਵਾਰ ਨ ਖਾਲੀ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਸਤੇ ਭਰਦਾ ਜਗਰ ਮਨਾਂਦਾ॥
ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਹੈ ਓਹ ਸਰਦਾਰ। ਜਹਿਰ ਭਰਿਆ ਅਰ ਵਡਾ ਕਹਾਰ॥
ਇਸਦੀ ਬਕਤ ਨ ਪੁਛੀ ਮੁਲਾ। ਔਵੇਂ ਪਾਵੇ ਛਿੱਡੀਂ ਸੁਲਾ॥
ਜੇ ਇਸਦਾ ਕਰ ਦਏ ਨਗਾਦਰ। ਨਾਹਿ ਬੁਲਾਂਦੇ ਕਰਕੇ ਆਦਰ॥
ਤਦ ਹੀ ਲੈਂਦਾ ਜਕੜ ਮਨੁਖ। ਭਾਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਦੁਖ॥
ਏਹੋ ਜੇਹੀ ਕਰਦਾ ਫੇਰ। ਮੁੜ ਕੇ ਝੁਕਦਾ ਹੈ ਬਿਨ ਦੇਰ॥

ਜੇ ਹੈ ਕਰਮਾਤ ਇਸ ਵਿੱਚ। ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਲੀਤੇ ਹਨ ਖਿਚ॥
ਤਾਂ ਤੇ ਕਗ ਛੈਣਾ ਹੈ ਪੁੱਛਾ। ਰੱਬ ਨ ਪਾਉ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਮੁੱਛ॥ ੧੫੩॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ-ਮੈਂ ਤਾਂ ਪੁੱਛੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਕਰਮਾਤ ਦੀ ਬਾਤ॥
ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਟੋਟਕੇ ਵਾਧੂ ਲਾਏ ਭਰਾਤ॥ ੧੫੪॥
ਰੱਪਈ-ਕਰਮਾਤ ਹੈ ਉਸਦੀ ਜੋਈ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਤ ਨ ਉਸਦੀ ਕੋਈ॥
ਚੰਗੀ ਹੈ ਯਾ ਮੰਦੀ ਓਹ। ਮੈਂ ਨ ਛੈਣੀ ਉਸਥੋਂ ਖੋਹ॥
ਮੈਂ ਤਾਂ ਪੁੱਛਦਾ ਸੀ ਉਹ ਕੌਣ। ਅਰ ਸੀ ਕਿਥੇ ਉਸਦਾ ਭੋਣ॥
ਤਾਂਤੇ ਏਹੁ ਸੁਣਾਉ ਸਭਾਬੀ। ਐਡੀ ਕਾਹਨੂੰ ਕਰੋ ਖਰਾਬੀ॥
ਪਰ ਤੈਂ ਪਹਿਲੇ ਇਹ ਹੈ ਦੱਸੀ। ਐਸੀ ਬਾਤ ਰਿੜਕ ਜਿਊੰ ਲੱਸੀ॥
ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਬਾਪ। ਜੰਮ ਪਿਆ ਸੀ ਆਪੇ ਆਪ॥
ਇਸਦੀ ਸਮਝ ਨ ਆਈ ਰੱਤੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਦਿਸਦੀ ਬਾਤ ਕੁਪੱਤੀ॥
ਜਿਸਤੇ ਨਾਂ ਉਸਦੀ ਵਡਿਆਈ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਹੈ ਬੁਰਿਆਈ॥
ਜਿਸਦਾ ਬਾਪ ਨ ਹੋਵੇ ਕੋਈ। ਉਸਦੀ ਸੋਭਾ ਕਿਤੇ ਨ ਹੋਈ॥
ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਗਾਲ। ਆਖਨ ਲੋਗ ਕ੍ਰੈਧ ਦੇ ਨਾਲ॥
ਤਾਂਤੇ ਸੱਚ ਸੁਣਾ ਦੇ ਭਾਈ। ਅਸਲੀ ਜੋ ਗੁੱਗੇ ਗੁਰਜਾਈ॥
ਮੈਂ ਬਹੁਤੀ ਬਾਤਾਂ ਨ ਚਾਹਾਂ। ਅਪਨਾ ਸੀਸਾ ਰੈਖੋਂ ਲਾਹਾਂ॥
ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਣ ਤਿਨ ਏਹੁ ਉਚਾਰੀ। ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਉਤਪਤ ਸਾਰੀ॥ ੧੫੫॥

ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਡਗਤ

ਰੱਪਈ-ਬਾਗੜ ਨਾਉੰ ਗਾਉੰ ਦਾ ਕਹਿਦੇ। ਜਿਥੇ ਏਹੁ ਪੀਰ ਸਨ ਰਹਿਦੇ॥
ਇਸਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਵਾਸਲ ਨਾਮ। ਇੱਕ ਭੈਣ ਇਸਦੀ ਉਸ ਬਾਮ॥
ਕਾਛਲ ਨਾਮ ਉਸਦਾ ਦੱਸਨ। ਇਕੋ ਘਰ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਵੱਸਨ॥
ਪਰ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਨ ਸੀ ਉਲਾਦ। ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਕੀਤੀ ਬਰਬਾਦ॥
ਤਦ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਗੋਰਖਨਾਥ। ਉਤਰਿਆ ਲੈ ਜੋਗੀ ਸਾਬ॥
ਤਦ ਇਹ ਵਡੀ ਵਾਸਲ ਜੋਈ। ਗੁੱਗੇ ਅੱਗੇ ਜਾਕਰ ਰੋਈ॥
ਆਖੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਥ ਜੇ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਜੋੜਾਂ ਹੁਣ ਹਥ ਸੁ ਦੋਏ॥
ਪਰ ਨਾ ਗੀਝਿਆ ਨਾਥ ਰੰਗੀਲਾ। ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਬਹੁਤ ਉਹ ਹੀਲਾ॥

ਨਿੱਤ ਨੇਮ ਤੇ ਉਥੇ ਜਾਏ। ਗੋਰਖਨਾਥ ਦੇ ਪੈਰ ਪੁਜਾਏ॥
 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ। ਲੱਗਾ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸੀ ਟੇਵਾ॥
 ਹੋਇ ਅਨੰਦ ਨਾਥ ਜੀ ਬੋਲੇ। ਉਸਦੇ ਸੱਭ ਮਨੋਰਥ ਛੋਲੇ।
 ਲਗੇ ਅਖਨ ਸੁਣ ਹੇ ਨਾਗੀ। ਤੈਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸੇਵ ਰਮਾਗੀ॥
 ਤੇਰੇ ਪਰ ਮੈਂ ਹੋਇਆ ਰਾਜੀ। ਪੁਤ੍ਰ ਜੰਮਨ ਤੇਰੇ ਗਾਜੀ॥
 ਆਈਂ ਕਲ ਸਵੇਰੇ ਤੜਕੇ। ਕਰੀਂ ਬੇਨਤੀ ਐਥੇ ਖੜਕੇ॥
 ਮੈਂ ਦੇਵਾਂ ਗਾਵਰ ਫਿਰ ਤੈਨੂੰ। ਦਈਂ ਕਰਾਇ ਯਾਦ ਤਦ ਮੈਨੂੰ॥
 ਸੁਣਕੇ ਤੁਠਾ ਗੋਰਖ ਨਾਥ। ਬੇਨਤੀ ਕਗੀ ਜੋੜ ਕਰ ਰਾਥ॥
 ਘਰ ਨੂੰ ਆਈ ਚਾਈ ਚਾਈ। ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੁਣ ਤੁੱਠਾ ਸਾਂਈ।
 ਜਦ ਉਸਦੀ ਜੋ ਛੋਟੀ ਭੈਣ। ਆਕੇ ਛਿਠੀ ਬੋਲੀ ਬੈਣ॥
 ਸੁਣ ਭੈਣੇ ਤੈ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ। ਕਰਦਿਆਂ ਲਾਏ ਨਾਥਾਂ ਘਾਲ॥
 ਫਿਰ ਨਾਂ ਅਜੇ ਤੀਕ ਕੁਛ ਸਹਿਆ। ਤੇਰਾ ਨਹੀਂ ਮਨੋਰਥ ਕਰਿਆ॥
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ। ਰਾਰ ਪਹਿਰ ਹੈ ਬਾਕੀ ਰਿਹਾ॥
 ਤੜਕੇ ਜਾਸਾਂ ਉਸਦੇ ਕੋਲ। ਲੇਵਾਂ ਗੀ ਵਰ ਅਜਮਤ ਟੋਲ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਉਸਨੇ ਹੈ ਫਰਮਾਇਆ। ਵੱਡ ਸਵੇਰ ਦਿਆਂ ਮਨ ਭਾਇਆ॥
 ਇਹ ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ। ਰਹੀ ਜਾਗਦੀ ਸਾਰੀ ਰੈਣ॥
 ਜਦ ਰਾਤ ਬਹੁਤ ਸੀ ਰਹੀ। ਰਦ ਤਿਣ ਮਨ ਨੂੰ ਐਸੀ ਕਰੀ॥
 ਚਲ ਤੂੰ ਕਰ ਲੈ ਆਪੇ ਦੌੜ। ਇਸਦਾ ਝੁੱਗਾ ਕਰਸਾਂ ਚੌੜ॥
 ਨਾਥਾਂ ਕੇਲੋਂ ਵਰ ਲੈ ਆਊਂ। ਆਪਨੇ ਮੁੰਡਾ ਆਇ ਜਮਾਊਂ।
 ਇਤਨਾਂ ਸੋਚ ਗਈ ਉਹ ਰੰਡੀ। ਸੀ ਪਾਪਨ ਜੋ ਵਡੀ ਘੁੰਮੰਡੀ॥
 ਰਦ ਗੋਰਖ ਨੂੰ ਸੀਸਨਿਵਾਇਆ। ਨਾਥ ਰਦੋਂ ਮਾਇਆ ਭਰਮਾਇਆ॥
 ਸਕਨਾ ਨਹੀਂ ਪਛਾਨ ਹਨੇਰੇ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਪਹੁੰਚੀ ਬਹੁਤ ਸਵੇਰੇ॥
 ਰਦ ਆਖੀ ਹੇ ਸਵਾਲਨ ਨਾਗੀ। ਦੇਵਤ ਹੋਂ ਵਰ ਤੁਮਕੋ ਭਾਗੀ॥
 ਇਹ ਲੈ ਦੋ ਜੋ ਦਾ ਤੂੰ ਜੋੜਾ। ਤੇਰੇ ਕਾਰਨ ਨਾਹੀਂ ਬੋੜਾ॥
 ਘਰ ਜਾਕੇ ਤੂੰ ਲੇਵੀਂ ਖਾਇ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਧਿਆਇ॥
 ਹੋਇ ਪੁੱਕ੍ਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜੋੜੀ। ਸੋਭਾ ਪਾਵੇਂਗੀ ਨਹਿ ਬੋੜੀ॥
 ਜਦ ਵਰ ਲੀਤੇ ਕਰ ਛਲ ਦੋਇ। ਫਿਰਤਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਬੋਹੁੰਦੀ ਹੋਇ॥
 ਆਕੇ ਸੁੱਤੀ ਨਾਲ ਆਨੰਦ। ਅਪਣਾ ਭੇਤ ਰਥਕੇ ਬੰਦ॥

ਜਿਸ ਪਰ ਫਿਰ ਵਾਸਲ ਭੀ ਜਾਗ। ਤੁਰ ਪਈ ਓਸੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗ॥
 ਗਈ ਨਾਥ ਦੇ ਤੁਰਤ ਹਜ਼ੂਰ। ਬੋਲਜਾ ਜੇਗੀ ਹੋਇ ਗਰੂਰ॥
 ਹੇ ਲੈਂਡੀ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਫਿਰ ਆਈ। ਅਜੇ ਸਾਂਤ ਨਹਿ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪਾਈ॥
 ਮੈਂ ਤੁਮ ਕੇ ਬੇਟੇ ਦੋ ਦੀਨੈ। ਸੌ ਤੁਮ ਨੈ ਕਹੁ ਕਜਾ ਕਰ ਦੀਨੈ॥
 ਵਹੁ ਤੇ ਜੋ ਜੋ ਹਮ ਨੇ ਦੀਏ। ਸੌ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤੇਰੇ ਯੇ ਕੀਏ॥
 ਫਿਰ ਤੂੰ ਸਬਰ ਨ ਕਰਤੀ ਰਾਂਡ। ਕਜਾ ਹਮ ਦੇਖੇ ਤੁਮਨੇ ਭਾਂਡ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਹੋਇ ਵਾਸਲਾ ਬੋਲੀ। ਅਗੇ ਆਈ ਨਾ ਇਹ ਗੋਲੀ॥
 ਮੈਨੂੰ ਖਬਰ ਨ ਜੋ ਦੀ ਕੋਈ। ਇਹ ਤਾਂ ਬਾਤ ਅਰੰਭਾ ਹੋਈ॥
 ਤਦ ਸਰੀ ਜਦ ਗੱਲ ਪਛਾਤੀ। ਕੰਬ ਗਈ ਜੋਗੀ ਦੀ ਛਾਤੀ॥
 ਪੁਛਿਆ ਤੇਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ। ਹੋਰ ਨਾਰ ਭੀ ਹੈ ਸੀ ਜੋਈ॥
 ਜਾਣੈ ਤੇਰਾ ਸਾਰਾ ਭੇਤ। ਸਿਲੈ ਰਾਰ ਹੈ ਲੁੱਟੇ ਖੇਤ॥
 ਤਦ ਇਨ ਕਹੀ ਬਹਨ ਹੈ ਮੇਗੀ। ਮੇਰੇ ਜੈਸੀ ਸੁਰਤ ਹੇਗੀ॥
 ਤਦ ਤਾਂ ਕਹੀ ਨਾਥ ਨੇ ਜਾਹੁ। ਓਹੋ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾ ਕਰੋ ਬਸਾਹੁ॥
 ਲੈ ਗਈ ਮਾਰ ਦੇਇ ਉਹ ਬੋਟੇ। ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਪਾਇ ਅਲਸੇਟੇ॥
 ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕੁਝ ਕਰ ਨਹਿ ਸੱਕਾਂ। ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੋਲਨ ਤੇ ਅੱਕਾਂ॥
 ਜਦ ਇਹ ਸੁਣੀ ਵਾਸਲ ਗੱਲ। ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਤਦ ਹੀ ਪੱਲ॥
 ਕਹੀ ਦਿਆ ਕਰ ਹੈ ਜਗ ਨਾਥ। ਮੈਂ ਹਾਂ ਵੜੀ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥ॥
 ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਕਗੀ ਮੈਂ ਸੇਵਾ। ਜਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਗੁਰਦੇਵਾ॥
 ਜਦ ਆਕਰ ਛਲ ਗਈਆ ਹੋਰ। ਲੁੱਟ ਖਜਾਨਾ ਲੈ ਗਈ ਚੋਰ॥
 ਪਰ ਮੇਰਾ ਅਪਰਾਧ ਨ ਕੋਈ। ਇਹ ਬਦਨੀਤੀ ਉਸ ਤੇ ਹੋਈ॥
 ਜਿਸੇ ਪਰ ਗੋਰਥ ਮਨ ਤਰਸਾਇਆ। ਉਸਨੂੰ ਆਦਰ ਨਾਲ ਬਠਾਇਆ॥
 ਦੁਰ ਕੰਨਾਂ ਤੇ ਕਢੀ ਮੈਲ। ਗੋਲੀ ਵਟੀ ਹੋਂਧਾ ਗੈਲ॥
 ਦੇ ਕੇ ਕਹੀ ਖਾਰ ਇਸ ਵੇਲੇ। ਤੇਰੇ ਜਾਗੀ ਭਾਗ ਸੁਵੇਲੇ॥
 ਜੇਮੇਗਾ ਇੱਕ ਜੰਗੀ ਸੇਰ। ਉਹ ਦੇਨਾ ਵੀ ਮਾਰੂ ਘੇਗਾ॥
 ਤਦ ਲੈਕਰ ਉਹ ਪਰ ਪਰ ਆਈ। ਉਹੋ ਗੋਲੀ ਲੈ ਕਰ ਖਾਈ॥
 ਤਦ ਛੋਟੀ ਦੇ ਜੰਮੇ ਜੋੜੇ। ਕੌੜੀ ਵੇਲ ਲੱਗੇ ਫਲ ਕੌੜੇ॥
 ਅਰ ਇਹ ਗੋਲੀ ਤੇ ਉਪਜਾਇਆਂ। ਗੁੱਗਾ ਨਾਮ ਇਸੇ ਤੇ ਗਾਇਆ॥
 ਤਾਂਤੇ ਇਹ ਗੋਲੀ ਤੇ ਉਪਜਾਇਆਂ। ਗੁੱਗਾ ਨਾਮ ਇਸੇ ਤੇ ਗਾਇਆ॥

ਗੋਲੀ ਤੇ ਜੰਮਨ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਗੁੱਗਾ ਉਸਨੂੰ ਕਰਨ ਉਚਾਰਨ॥
ਦਸੋਂ ਤੁਸੀਂ ਪੁਛ ਕੀ ਲੀਤਾ। ਕੌਨ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰ ਕੀਤਾ॥
ਇਹ ਤਾਂ ਸਭੋਂ ਜਾਨਨ ਲੋਗ। ਸੀ ਉਹ ਵਲੀ ਵਡਾ ਅਤਿ ਜੋਗ॥
ਤੁਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਛਾਤਾ। ਜੋ ਸੇਵੇ ਸੋਈ ਵਰਪਾਤਾ॥ ੧੫੯॥

* ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਰਾ— ਮੈਨੂੰ ਪੁਛਨ ਤੇ ਵਡਾ ਹੋਇਆ ਲਾਭ ਸੁਜਾਨ॥
ਸਾਰਾ ਸਮਝਿਆ ਹਾਲ ਸੈਂ ਜਿਸ ਪਰ ਤੂੰ ਕੁਰਬਾਨ॥ ੧੫੭॥
ਰੋਪਈ-ਸੁਣ ਖਾਂ ਭਗਤਾ ਦੇ ਕੇ ਕੰਨ। ਭਾਂਡਾ ਅਕਲ ਨ ਐਵੇਂ ਭੰਨ॥
ਜੇ ਤੈਂ ਉਸਦਾ ਹਾਲ ਸੁਨਾਇਆ। ਸੈਂ ਤਾਂ ਹਾਸੀ ਜੋਗ ਦਿਖਾਇਆ॥
ਪਹਲੇ ਉਸਦਾ ਬਾਪ ਨ ਕੋਈ। ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਂ ਉਸਦਾ ਸੋਈ॥
ਕਿਉਂ ਜੇ ਤੈਂ ਕੰਨਾਂ ਦੀ ਮੈਲ। ਦਿਤੀ ਗੋਰਖ ਨੇ ਰਿਤ ਗੈਲ॥
ਉਸ ਗੋਲੀ ਥੋੰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਤੈਥੋਂ ਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ॥
ਅਰ ਉਸਦੇ ਜੋ ਜੋੜੇ ਭਾਈ। ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਤੇ ਜੰਮੇ ਭਾਈ॥
ਦੋਨੋਂ ਭੈਣਾਂ ਬਾਗੜ ਵੱਸਨ। ਜੇਹੜੀ ਗਲ ਲੋਗ ਸਭ ਦੱਸਨ॥
ਕੁਣ ਇਸਦਾ ਤੂੰ ਪਤਾ ਬਤਾਉ। ਕਿਸੇ ਤਰੀਖੋਂ ਬੋਜ ਦਿਖਾਉ॥
ਕਿਆ ਉਹ ਸਨ ਘਰਬਾਰ ਬਸਾਵਨ। ਧਾ ਐਵੇਂ ਹੀ ਝਟ ਲੰਘਾਵਨ॥
ਜੇ ਸਨ ਪਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸ। ਜਿਨ ਕੀ ਹੋ ਕਰ ਰਹਸਨ ਦਾਸ॥
ਛਿਰ ਕਜੇ ਜੈਂ ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ। ਅਰ ਗੋਲੀ ਦੀ ਮੈਲ ਬਗੋਏ॥
ਜਿਸਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਏਹ। ਨਹੀਂ ਬਾਪ ਤੇ ਤਿਨ ਕੀ ਦੇਹ॥
ਦੂਜੇ ਪੁਰਖੋਂ ਮੁੰਡੇ ਲੀਤੇ। ਜਿਸਤੇ ਸਿਧ ਮਨੋਰਥ ਕੀਤੇ॥
ਕੁਣ ਤੂੰ ਸੋਚ ਜਗ ਮਨ ਲਾਕੇ। ਅਰ ਮੈਨੂੰ ਦਸੀਂ ਸਮਝਾਕੇ॥
ਕਿਆ ਜੋ ਪਤੀ ਬਿਨਾ ਸਨ ਨਾਰਾਂ। ਮੁੰਡੇ ਚਾਹੁਨ ਵਾਂਗ ਖੁਆਰਾਂ॥
ਇਹ ਸੋਭਾ ਦੀ ਨਾਹੀਂ ਗੱਲ। ਸਗੋਂ ਖਾਨਦਾਨ ਨੂੰ ਸੱਲ॥
ਆਪਾਂ ਹੁਦਰੀ ਛਿਰਦੀ ਵਾਸਲ। ਚਾਹੇ ਮੁੰਡਾ ਕਰਨਾ ਹਾਸਲ॥
ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਨਾਥ ਦੇ ਪਾਸ। ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਰਖ ਮਨ ਆਸ॥
ਛਿਰ ਜਦ ਵਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਅਗਇਆ। ਕਾਸਲ ਨੈ ਸੀ ਉਸੇ ਠਹਰਾਇਆ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਛਿਰ ਗੁੱਗੇ ਬਾਰ। ਜੰਮਨ ਦਾ ਕਜਾ ਸਿਖਜਾ ਰਾਹ॥

ਸੋਚ ਭਲੇ ਪੁਰਖਾ ਮਨ ਲਾਕੇ। ਮੁੰਡੇ ਬਣਦੇ ਮੈਲ ਲਿਆਕੇ॥
 ਧਾ ਜੋ ਦਾਣੇ ਮੁੰਡੇ ਘੜਦੇ। ਕਾਹਨੂੰ ਢੋਲੇ ਗਾਹੁ ਨ ਪੜਦੇ॥
 ਇਤਨੇ ਵਿੱਚ ਸਮਝ ਲੈ ਸਾਰੀ। ਹੋਰ ਨ ਆਖਾਂ ਗਾਬਾ ਸਾਰੀ॥
 ਜਦ ਉਹ ਮੈਲੋਂ ਸਣਿਆ ਭਾਈ। ਗੋਰਖ ਤੇ ਜੋ ਵਾਸਲ ਪਾਈ॥
 ਤਾਂ ਉਪ ਪੁੱਤਰ ਕਹੋ ਹੈ ਕਿਸ ਦਾ। ਬਾਪ ਕੇ ਨ ਮੌਨੋਗੇ ਤਿਸਦਾ॥
 ਇਹ ਤਾਂ ਪਜਾ ਬਖੇੜਾ ਹੋਰ। ਗੁੱਗਾ ਅਹੇ ਬਾਪ ਦਾ ਚੋਰ॥
 ਰਾਂਤੇ ਢੂੰ ਕਜਾ ਲੈਸੇਂ ਭਾਈ। ਬੈਠਾ ਅੰਦਰ ਵਾਂਗ ਸੁਦਾਈ॥
 ਇਤਨੀ ਗਲ ਜਾਣ ਕੇ ਭੁੱਲਾ। ਜਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨ ਮੇਵੇ ਛੁਲਾ॥
 ਭਲਾ ਦਸ ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ। ਪੁੱਛੇ ਬਾਤ ਕਹੋ ਕਜਾ ਸੋਈ॥
 ਵਾਸਲ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸਾ ਕੇਣ। ਸੀ ਉਹ ਬਸਦੀ ਜਿਸਦੇ ਭੈਣ॥
 ਧਾ ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਦੱਸੇ ਬਾਪ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਚੜਸੇ ਰਾਪ॥
 ਓੜਕ ਨੂੰ ਹੋਕਰ ਬਰਮਿਦਾ। ਫਿਰ ਸੈਂ ਏਹੋ ਉੜ ਦਿੰਦਾ॥
 ਨਹੀਂ ਬਾਪ ਦੀ ਖਬਰ ਪਜਾਰੇ। ਗੋਰਖ ਮੈਲੋਂ ਕਹਦੇ ਸਾਰੇ॥
 ਕਿਆ ਉਸਦੀ ਫਿਰ ਸੋਭਾ ਹੋਊ। ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਬੈਠਾ ਰੋਊ॥
 ਪਰ ਢੂੰ ਸਮਝੇ ਦੇਖ ਨਿਜ ਮਿਤ। ਕਜਾ ਏਹ ਲਗਦੀ ਤੇਰੇ ਚਿਤ॥
 ਸਰੋਂ ਹੀ ਉਹ ਤੇਰਾ ਬੇਲੀ। ਜੰਮਿਆ ਖਾਕੇ ਮੈਲ ਗੁਲੇਲੀ॥
 ਧਾ ਜਦ ਕਾਸੁਲ ਦੇ ਜੋ ਖਾਏ। ਦੋ ਮੁੰਡੇ ਤਦ ਬਣ ਕਰ ਆਏ॥
 ਪਰ ਹੁਣ ਢੂੰ ਇਹ ਦਸ ਪਜਾਰੇ। ਖਾਨ ਦਾਨ ਜੋ ਤਿਸਹ ਉਚਾਰੇ॥
 ਜਿਸਤੇ ਸਮਝ ਲਿਆਂ ਮੈਂ ਸਾਰੀ। ਕਿਕੁਰ ਉਪਜੀ ਏਹ ਬੁਆਗੀ॥੧੫੮॥

ਗੁੱਗਾ ਭਗਤ

ਦੋਹਰਾ-ਗੋਤ ਉਸਦਾ ਦਸਦੇ ਸਾ ਗਾਜਪੁਤ ਚੁਹਾਣ॥
 ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਚੂਹੜੇ ਏਹੋ ਕਰਨ ਬਖਾਣ॥ ੧੫੯॥
 ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਾਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਅਰ ਸਿੱਧਾ। ਭਗਤ ਪਣੇ ਨੇ ਹੈ ਮਨ ਬਿੱਧਾ॥
 ਪਰ ਜਦ ਭੋਹੁ ਲੈ ਕੇ ਗਾਉਨ। ਚੂਹੜੇ ਉਸਦੀ ਵਾਰ ਸੁਨਾਉਣ॥
 ਤਾਂ ਉਹ ਦਸਨ ਲੋਕ ਚੁਹਾਣ। ਏਹੋ ਗਾਉਣ ਥੋਲ ਅਖਾਣ॥
 ਇਸਤੇ ਪਤਾ ਗੋਤ ਦਾ ਪਾਕੇ। ਆਖੇ ਅਸੀ ਚੁਹਾਣ ਬੁਲਾਕੇ॥
 ਹੋਰ ਖਬਰ ਮੈਨੂੰ ਨਹਿੰ ਕੋਈ। ਕਿਕੁਰ ਉਸਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ॥ ੧੬੦॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ-ਇਹ ਤਾਂ ਖੁਰੇ ਢੀਮ ਹੈ ਪਤਾ ਨ ਜਿਸਦਾ ਕੁਝ॥
 ਕਿਸਦਾ ਗੋਡ ਚੁਹਾਣ ਸਾ ਇਤਨੀ ਦੱਸੇ ਬੁਝ॥ ੧੬੧॥
 ਚੌਪਈ-ਗੁੱਗਾ ਤੁਧੁ ਚੁਹਾਣ ਬਤਾਇਆ। ਖਾਨਦਾਨ ਰਾਜਪੂਤ ਬਤਾਇਆ॥
 ਪਰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਾਂ ਤੈਨੂੰ ਭਾਈ। ਜਿਸਦੀ ਪੈਂਦੀ ਸਮਝ ਨ ਕਾਈ॥
 ਵਾਸਲ ਦੇ ਮਾਪੇ ਸੇ ਜੋਈ। ਸੈਨ ਚੁਹਾਣ ਨਾਨਕੇ ਕੋਈ।
 ਯਾ ਵਾਸਲ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਜੋਇ। ਸੈਨ ਚੁਹਾਣ ਕਰੋ ਇਹ ਸੋਇ॥
 ਜੇ ਸੇ ਸਹੁਰੇ ਉਸੇ ਚੁਹਾਣ। ਫਿਰ ਮਾਂ ਦਾ ਕਜਾ ਗੋਡ ਬਖਾਨ॥
 ਜੇ ਸੀ ਮਾਇ ਚੁਹਾਣ ਬੇਟੀ। ਤਾਂ ਥਾਪ੍ਰ ਦੀ ਹੈ ਅਸਲੇਟੀ॥
 ਇਸ ਤੇ ਪਤਾ ਨ ਲਗਦਾ ਭਾਈ। ਕਿਸਦੀ ਜਾਤ ਚੁਹਾਣ ਬਤਾਈ॥
 ਫਿਰ ਇੱਕ ਪੁੱਛਾਂ ਤੈਨੂੰ ਹੋਰ। ਉਹ ਭੀ ਦਸ ਨ ਪਾਈ ਸੋਰ॥
 ਗੁੱਗਾ ਸੀ ਕਿਸ ਮਜ਼ਬੂਤੇ ਪਜਾਰੇ। ਹਿੰਦੂ ਧਾ ਮੇਮਨ ਮਨ ਧਾਰੇ॥
 ਪਰ ਜੋ ਪਤਾ ਨਾਉਂ ਤੇ ਮਿਲਦਾ। ਅਰ ਸੋਚੇਗਾ ਤਜ ਹਠ ਦਿਲਦਾ॥
 ਤਾਂ ਉਹ ਹੈਸੀ ਮੁਸਲਮਾਨ। ਜਿਸ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੋਰ ਤੁਫਾਨ॥
 ਹੁਣ ਮੈਂ ਦਸਾਂ ਤੈਨੂੰ ਓਗ। ਪਰ ਤੂੰ ਸੁਣਕੇ ਕਗੈਂ ਨਾ ਰੋਹ॥
 ਵਾਸਲ ਕਾਸਲ ਨਾਮ ਬਤਾਏ। ਮਾਂ ਅਰ ਮਾਸੀ ਦੇ ਬਤਲਾਏ॥
 ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਨ ਮੁਸਲਮਾਨੇ। ਹਰ ਇੱਕ ਪੁਰਖ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਜਾਨੇ॥
 ਫਿਰ ਜੋ ਗੁੱਗਾ ਨਾਮ ਬਤਾਇਆ। ਸੋ ਭੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਾ ਪਾਇਆ॥
 ਅਰ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਆਖੋਂ ਪੀਰ। ਸਭੀ ਦਸੇ ਤੁਰਕ ਸਰੀਰ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਹੋਊ ਸੋ ਰਜਪੂਤ। ਪਹਿਲੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮੀ ਸੁਰ॥
 ਪਰ ਉਸਦੇ ਜੋ ਵਡੇ ਵਡੇਰੇ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਰੋਗ ਦੇ ਘੇਰੇ॥
 ਹੋਏ ਹੋਸਨ ਮੁਸਲਮਾਨ। ਝੱਲ ਨ ਸਕੇ ਓਹ ਤੁਫਾਨ॥
 ਜੈਸੇ ਅਜ ਤੀਕ ਹਨ ਮਿਲਦੇ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਘਰਾਣੇ ਖਿਲਦੇ॥
 ਹੈਨ ਪੁਰਾਣੇ ਨਾਵਾਂ ਉਤੇ। ਭੱਟੀ, ਸੰਧੂ, ਮਾਨ, ਵਿਗੁਰੇ॥
 ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਗਦਾ ਹਾਲ। ਜਦ ਤੂੰ ਦੇਖੋ ਅਨਭਵ ਨਾਲ॥
 ਪਰ ਹੁਣ ਛੜ ਕਹਾਣੀ ਸਾਰੀ। ਅਗੇ ਦੱਸੇ ਹਕੀਕਤ ਭਾਰੀ॥
 ਪੀਰ ਕਰੋ ਕਿਸ ਗਲੋ ਬਣਿਆ। ਜਿਸ ਪਰ ਤੈਂ ਹੈ ਤੇਥੂ ਤਾਣਿਆ॥ ੧੬੨॥

ਗੁੱਗਾ ਭਗਤ

ਦੇਹਰਾ॥ ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਸੀ ਕਿਆ ਉਸਦੀ ਕੌਮ॥
 ਕਲਮੇ ਪੜ੍ਹਨੇ ਹਾਰ ਸਾ ਧਾ ਸੀ ਕਰਦਾ ਹੈਮਾ ॥੧੬੩॥
 ਚੰਪਈ॥ ਅਜ ਤੀਕ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨ ਜਾਤਾ। ਕੈਮ ਧਰਮ ਨ ਕੁਝ ਪਛਾਤਾ॥
 ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ ਭਾਦੋਂ ਵਿੱਚ। ਮੇਲੇ ਦੀ ਆ ਪੈਂਦੀ ਖਿਚ॥
 ਤਦ ਆਕੇ ਐਥੇ ਬਹਿ ਜਾਈਏ। ਕਬਰ ਕਪੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਜਾਈਏ ॥
 ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਵਿਰ ਚੜ੍ਹਨ ਚੜ੍ਹਾਵੇ। ਇੱਕ ਆਵੇ ਇੱਕ ਲੈ ਕਰ ਜਾਵੇ॥
 ਪਰ ਇਹ ਪਤਾ ਨ ਲਗਦਾ ਮੈਨੂੰ । ਜਿਸ ਦਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾਵਾਂ ਤੈਨੂੰ॥
 ਭਲਾ ਕਦੇ ਜੇ ਮਿਲਜਾ ਖੋਜ॥ ਤੁਰਤ ਸੁਨਾਊਂ ਓਸੇ ਰੋਜ॥ ੧੬੪॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ॥ ਮਨ ਮੱਤ ਸਿੰਘਾ ਸੁਣ ਲਿਆ ਕਿਹਾ ਭਗਤ ਨੇ ਜੋਇ॥
 ਅਜ ਤੀਕ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖਬਰ ਧਰਮ ਉਸ ਕੌਇ॥ ੧੬੫॥
 ਬਿਬੇਕ ਸਿੰਘ ਤੇਂ ਸੁਣੀ ਹੈ ਬਾਤ ਭਗਤ ਦੀ ਏਹੁ॥
 ਪਤਾ ਨ ਗੁੱਗੇ ਧਰਮ ਦਾ ਬਾਪੂ ਦਾ ਨਾ ਬੇਹੁ॥ ੧੬੬॥
 ਚੰਪਈ॥ ਨਾ ਹੈ ਪਤਾ ਬਾਪ ਦਾ ਪੂਰਾ। ਅਰ ਨਾ ਧਰਮ ਵਲੋਂ ਸੂਰਾ॥
 ਕੇਵਲ ਮਾ ਮਾਸੀ ਅਰ ਗੁੱਗਾ। ਅਜ ਤੀਕ ਹੈ ਕੁਟਦਾ ਭੁੱਗਾ॥
 ਅੰਧਾ ਧੁੰਦ ਪਿਆ ਹੈ ਜਾਂਦਾ। ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ ਚੜ੍ਹਤਾ ਖਾਂਦਾ॥
 ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਰੁਪਈਏ ਆਏ। ਮੂਰਖ ਬਣ ਕੇ ਬਿਨਾ ਬੁਲਾਏ॥ ੧੬੭॥

ਬਿਬੇਕ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ॥ ਅਸੀਂ ਬਚੇ ਹਾਂ ਮੰਨ ਤੋਂ ਸੁਖੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੀਉ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਬਾਪੂ ਮੌਤਿਆ ਰਾੜ੍ਹਨ ਆਇਆ ਘੀਉ॥ ੧੬੮॥
 ਪਰ ਮਨ ਮੱਤ ਸਿੰਘ ਠਗਜਾ ਪੰਜ ਕੁਪਈ ਖੋਇ।
 ਜਿਸ ਦੇ ਧਰਮ ਅਰ ਗੋਤ ਦਾ ਪਤਾ ਨ ਲਗੇ ਕੌਇ॥ ੧੬੯॥
 ਤਿਉਂ ਜੀ ਦਸੋਂ ਆਪ ਦੀ ਕਿਕਰ ਹੋਈ ਬਾਤ॥
 ਪੰਜ ਰੁਪੀਏ ਠਗ ਲਈ ਦਿਨ ਦੀਵੀ ਕਰ ਰਾਤ॥ ੧੭੦॥

ਮਨ ਮੱਤ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ॥ ਰਾਸੀ ਕਰਦਾ ਕਾਕਯਾ ਹੈ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ॥
 ਥੰਦਾ ਭੁਲਨ ਰਾਰ ਹੈ ਛਿਗ ਕੇ ਜਾਇ ਸਮਾਲ॥ ੧੭੧॥
 ਚੌਪਈ॥ ਅਸੀਂ ਨੌਗਰੀਂ ਦੇ ਹਾਂ ਵਾਸੀ। ਜਿਕੁਰ ਹੁੰਦੇ ਕਨਯਾ ਰਾਸੀ॥
 ਲੰਮੀ ਸਮਝ ਨ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ। ਹੋਇ ਗਈ ਜੇ ਐਵੇਂ ਹੋਈ॥
 ਤੂੰ ਕਰਦਾ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਸੈਨੂੰ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਕਹਾਂ ਭਲਾ ਕਯਾ ਤੈਨੂੰ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਕਹੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਢੇਰ। ਝਗੜੇ ਨਹੀਂ ਤਦੋਂ ਮੈਂ ਮੇਰਾ॥
 ਅਗੇ ਪੁੱਛਨ ਦੋਵੇਂ ਹੋਰ। ਕਾਬੂ ਆਇਆ ਭਾਵਾ ਢੋਰ॥ ੧੭੨॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ॥ ਬਸ ਕਰ ਨਾਂ ਏਤਨੀ ਚੁਕ ਮਚਾਵੈ ਰਾਰ॥
 ਵਧਦਾ ਵਧਦਾ ਵਧੇਗਾ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਤਕਰਾਰ॥ ੧੭੩॥
 ਚੌਪਈ॥ ਤੁਸੀਂ ਭਲਾ ਕਯੋਂ ਝਗੜਾ ਪਾਯਾ। ਨਾਇਸ ਖਾਤਰ ਤੁਧੁ ਬੁਲਾਯਾ॥
 ਸੈਨੂੰ ਭਗਤ ਸੁਣਾਵੈ ਬਾਤ। ਜੋ ਕੁਛ ਹੈ ਇਸ ਪਰ ਵਖਜਾਤ॥
 ਜਦ ਉਹ ਚੁਪ ਕਰੇ ਸਨ ਦੋਈ। ਫਿਰ ਤਿਨ ਨਿਗ੍ਰਾ ਭਗਤ ਵੱਲ ਹੋਈ॥
 ਕਹੋ ਭਗਤ ਜੀ ਹੁਣ ਕੁਛ ਹੋਰ। ਕਿਕੁਰ ਭਿਠਾ ਗੁੱਗੇ ਜੋਰ॥
 ਕਿਆ ਉਸ ਨੇ ਸੀ ਕੀਤੀ ਬਾਤ। ਜਿਸ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਗੁਣ ਗਾਤ॥
 ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨੀ ਚਾਹਾਂ। ਜਿਸ ਪਰ ਘਰ ਜਾ ਤੁਧੁ ਸਰਾਹਾਂ॥
 ਕਹੋ ਨਸੰਗ ਨ ਮਨ ਸੁਕਚਾਵੈ। ਠੀਕ ਪੀਰ ਦਾ ਪਤਾ ਬਤਾਵੈ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਹੋਵੇ ਗਿਆਨ। ਹੈ ਇਹ ਪੀਰ ਵਡਾ ਬਲਵਾਨ॥
 ਚੁਪ ਕਰੇ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਬਾਤ। ਅਕਸਰ ਕਹਿਣੀ ਪੈਸੀ ਭਰਾਤ॥ ੧੭੪॥

ਗੁੱਗਾ ਭਗਤ

ਦੋਹਰਾ॥ ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਗੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਇਹ ਹਾਲ॥
 ਗੁੱਗਾ ਲਜ਼ਿਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਸੀ ਪੁੱਤਰੀ ਨਾਲ॥ ੧੭੫॥
 ਚੌਪਈ॥ ਆਖਨ ਗੁੱਗੇ ਦੇ ਉਹ ਭਾਈ। ਰਖਦੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਜ਼ਾਈ॥
 ਮਿਲ ਕੇ ਕਰਦੇ ਨ ਸੀ ਗੁਜਾਰਾ। ਰਖਨ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵੈਰ ਕਰਾਰਾ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਦਾਊੰ ਨ ਕੋਈ ਲੱਗੇ। ਜੋਗਾਵਰ ਗੁੱਗੇ ਦੇ ਅੱਗੇ॥

ਪਰ ਜਦ ਗੁੱਗਾ ਅਪਨੀ ਜੰਝ। ਲੈਕੇ ਗਿਆ ਘਰਾਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੰਵਾ॥
ਜਿੱਕਰ ਜਾਂਦੇ ਲੈ ਕਰ ਲਾੜੇ। ਤਦ ਜੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇ ਗਏ ਸਾੜੇ॥
ਮਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਲੀਲਾ ਖਾਉਣਾ। ਦੂਰੋਂ ਬੈਠੇ ਦੰਦ ਚਥਾਉਣਾ॥
ਪਰ ਜਦ ਗੁੱਗਾ ਤੁਰ ਗਿਆ ਆਪਾ। ਤਦ ਜੌਤਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਪਾਪਾ॥
ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਬਾਗ ਉਜਾਗਿਆ। ਮੁਛੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਤ ਉਖਾਗਿਆ॥
ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਊਆਂ ਦਾ ਵੱਗ। ਸੋ ਭੀ ਲੈ ਗਏ ਕਿਤੇ ਅਲੱਗਾ॥
ਮਾਰੇ ਚਰਵਾਲੇ ਜੋ ਉਸਦੇ। ਵਾਂਗ ਬਕਰੇ ਜਾਨਾਂ ਕੁਸਦੇ॥
ਏਹੋ ਜੇਹਾ ਦੂੰਦ ਮਚਾਇਆ। ਜਿਸ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਟਾਇਆ॥
ਫਿਰ ਜਦ ਸਿਗੀਅਲ ਦਾ ਲੈ ਛੋਲਾ। ਗੁੱਗਾ ਪੀਰ ਘਰ ਆਇਆ ਭੋਲਾ॥
ਤਦ ਘਰ ਆਏ ਤਾਈ ਮਾਈ। ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਬੈਠ ਸਮਝਾਈ॥
ਪਾਨਾ ਵਾੜੀ ਤੁਧ ਉਖੇੜੀ। ਪਕੜ ਲਏ ਗਾਈਂ ਦੇ ਛੋੜੀ॥
ਇਹ ਜੌਤਿਆਂ ਨੈ ਛੁਲਮ ਕਮਾ ਇਆ। ਤੇਰਾ ਸਾਰਾ ਪਰਮ ਲੁਟਾਇਆ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਸੁਣ ਉਸ ਮਨ ਨੂੰ ਕਰੋਧ। ਚੜ੍ਹਿਆ ਵਧੇਰੇ ਵਧਾ ਵਰੋਧ॥
ਲਗਾ ਕਹਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈਓ। ਤੁਸੀ ਜੋ ਕਰਗਾ ਕੰਮ ਸੁਦਾਈਓ॥
ਸੋ ਮੈਂ ਬਦਲਾ ਇਸ ਦਾ ਲੇਉ॥ ਓਨਾਂ ਹੀ ਫਲ ਤੁਧ ਨੂੰ ਦੇਉ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਜੋੜੇ ਹੋ ਕੇ ਕੌੜੇ। ਘੋੜਿਆਂ ਪਰ ਚੜ੍ਹ ਲੜਨੇ ਦੋੜੇ॥
ਏਧਰ ਇਸਨੇ ਨੀਲਾ ਘੋੜਾ। ਕਰ ਤਿਆਰ ਮੁਖ ਜੰਗ ਮਰੋੜਾ॥
ਲੱਗੇ ਲੜਨ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋਏ। ਦੌਨੋਂ ਧੜੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਏ॥
ਓਧਰ ਜੋੜੇ ਦੋਨੋਂ ਭਾਈਓ। ਏਧਰ ਗੁੱਗਾ ਜਾਇਆ ਮਾਈ॥
ਆਖਰ ਨੂੰ ਤਲਵਾਰ ਸੰਭਾਰੀ। ਤਦ ਜੌਤਿਆਂ ਪਰ ਗੁੱਗੇ ਮਾਰੀ॥
ਵੱਛੇ ਸਿਰ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਓਥੇ। ਉਡ ਗਏ ਪ੍ਰਾਨ ਭਏ ਤਨ ਥੋਥੇ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਫਤਿਹ ਪਾਇ ਘਰ ਆਯਾ। ਲੋਗਾਂ ਨੇ ਸਾਅਤਿ ਵਡਿਆਯਾ॥
ਐਸਾ ਵਡਾ ਬਹਾਦਰ ਬੀਰ। ਸੀ ਗੁੱਗਾ ਜਿਸ ਆਖਨ ਪੀਰ॥ ੧੭੬॥

ਸੋਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਇਹ ਤਾਂ ਵਡੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਕੋਇ॥

ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਇਕੇ ਮਾਰੇ ਭਾਈ ਦੋਇ॥ ੧੭੭॥

ਚੰਪਈ-ਪਹਿਲੇ ਤਾਂ ਢੂੰ ਸੋਚ ਸਿਆਣੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਮਝਨ ਬਾਲ ਇਆਣੇ॥

ਦੇ ਭਾਈ ਜੋ ਹੈ ਸਨ ਜੈੜੇ। ਸੇ ਲਗਦੇ ਸਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈੜੇ॥
 ਆਪਸ ਦਾ ਜੋ ਸਈ ਸਗੀਕਾ। ਸਦਾ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਤਰੀਕਾ॥
 ਭਾਈਆਂ ਨਾਲ ਲੜੇਂਦੇ ਭਾਈ। ਕਟ ਵੱਡ ਕਰ ਮਰਨ ਸੁਦਾਈ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਹਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਸਾ ਦੁਸ਼ਮਨ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੈਸਾ॥
 ਜਿਸਤੇ ਐਥੋਂ ਤਕ ਸਾ ਵੈਰ। ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਕੋਈ ਖੈਰ॥
 ਵਿਜਾਹ ਵਿੱਚ ਭੀ ਨ ਸੀ ਬੁਲਾਏ। ਜਿਸ ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਏ॥
 ਮਗਰੋਂ ਦਾਉ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੈ ਲਾਇਆ। ਸਾਂਭਿਆ ਮਾਲ ਬਾਗ ਪੁਟਵਾਯਾ॥
 ਉਸ ਗੁੱਗੇ ਨੇ ਲਿਆਂਦਾ ਡੇਲਾ। ਜੋਤਿਆਂ ਲੈ ਗਾਈਆਂ ਦਾ ਟੋਲਾ॥
 ਲਿਆ ਲੁੱਟ ਅਰ ਪੁਟਿਆ ਬਾਗ। ਲਾਇਆ ਸੀਨੇ ਉਸਦੇ ਦਾਗ॥
 ਜਦ ਘਰ ਆਇਆ ਵਹੁਟੀ ਨਾਲ। ਦਿਤਾ ਮਾਂ ਨੇ ਤਦੋਂ ਸਿਖਾਲ॥
 ਜੋ ਸੀ ਬਾਤ ਮਗਰ ਤੇ ਹੋਈ। ਕਹੀ ਚੌਗੁਨੀ ਕਰਕੇ ਸੋਈ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਰਿਹਾ ਨ ਉਸ ਤੇ ਗਿਆ। ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਵੱਡਨ ਪਿਆ॥
 ਲੜਦੇ ਲੜਦੇ ਹੋਈ ਮਾਰ। ਜੋੜੇ ਗਏ ਇਸ ਤੋਂ ਹਾਰ॥
 ਜਿਸਤੇ ਦੇਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਵੱਢੇ। ਵੈਰ ਪੁਰਾਣੇ ਅਪਣੇ ਕੱਢੇ॥
 ਸੇ ਇਹ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨ ਐਸੀ। ਪੀਰਾਂ ਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀ ਜੇਸੀ॥
 ਅੱਜ ਕੱਲ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਮਫਾਰੀ। ਪੈ ਗਏ ਵੈਰ ਭਰਾਵਾਂ ਭਾਰੀ॥
 ਇੱਕ ਜਣਾ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਵੱਢੇ। ਨਾਲ ਗੰਡਾਸੇ ਮਿੱਥਾਂ ਕੱਢੇ॥
 ਦਾ ਦਸ ਖੂਨ ਇੱਕ ਨੇ ਕੀਤੇ। ਗੁੱਗੇ ਵਾਂਗਰ ਬਦਲੇ ਲੀਤੇ॥
 ਬਾਗ ਪੁਟਨੇ ਵਾਂਗ ਕਹਾਣੀ। ਲੜਕੇ ਮਰਦੇ ਖਾਤ੍ਰ ਪਾਣੀ॥
 ਜਦੋਂ ਸਗੀਕਾ ਮੌਘਾ ਵੱਢੇ। ਅਪਣੇ ਕਹਾਰੇ ਭਰ ਕਰ ਕੱਢੇ॥
 ਤਦ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲਗਦੀ ਅੱਗ। ਸੁਣਕੇ ਪੈਂਦਾ ਘਰ ਚੋਂ ਭੱਗ॥
 ਮਾਰ ਗੰਡਾਸੇ ਕਰਦਾ ਖੂਨ। ਚੜ੍ਹਕੇ ਵਾਂਸੀ ਚਖੇ ਲੂਨ॥
 ਯਾ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ। ਇਹ ਛਲ ਮਾਰਨ ਦੇ ਹਨ ਪਾਂਦੇ॥
 ਵਿਰ ਗੁੱਗੇ ਜੇ ਮਾਰੇ ਦੋਇ। ਕਿਆ ਵਡਿਆਈ ਇਸ ਤੇ ਹੋਇ॥
 ਇਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਜੇ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ। ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਹਨ ਪਾਉਨ ਆਦਰ॥
 ਅਰਸਰਕਾਰ ਸਲਾਘਾ ਕਰਦੀ। ਤਮਗਿਆਂ ਨਾਲ ਛਾਤੀਆਂ ਭਰਦੀ॥
 ਕਰਦੇ ਜੰਗ ਜਦੋਂ ਬਲ ਧਰ ਕੇ। ਆਉਨ ਦੁਸ਼ਮਨ ਦਾ ਬੇਹੁ ਕਰਕੇ॥
 ਇੱਕ ਇੱਕ ਸੌ ਸੌ ਨੂੰ ਮਾਰੇ। ਗਾਜਰ ਵਾਂਗਰੂ ਸੀਸ ਉਤਾਰੇ॥

ਸਰਹਦੀ ਜੋ ਵਡੇ ਪਠਾਨ। ਕੱਚੇ ਮਾਨਸ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਨ॥
 ਇੱਕ ਪਠਾਨ ਹਥ ਲੈ ਤੇਗ। ਖੜਾ ਹੋਇ ਜੇ ਕਰਕੇ ਬੇਗ॥
 ਬਾਂਗੜਾ ਕੇ ਜੋ ਗਹਿਨੇ ਵਾਲੇ। ਹੈਨ ਬਾਂਗੜੂ ਰੰਗੋਂ ਕਾਲੇ॥
 ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਸੁਟੇ ਐਸੇ। ਤਿਲੀਅਰ ਟਿੱਬ ਮਾਰਦਾ ਜੈਸੇ॥
 ਫਿਰ ਐਸੇ ਖਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ। ਸਿੰਘਾਂ ਏਹੋ ਜੇਹੀ ਦਿਖਾਈ॥
 ਅਜ ਤੀਕ ਹਨ ਬਰਬਰ ਕਰਦੇ। ਸਨਮੁਖ ਹੋਣ ਨ ਮੌਤੋਂ ਡਰਦੇ॥
 ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਸਰਦਾਰ। ਜਿਸਨੇ ਕੀਤੇ ਜੰਗ ਹਜ਼ਾਰ॥
 ਮਾਰ ਮਾਰ ਸਰਹਦੀ ਛੋਗ। ਕੀਤੇ ਨਾਸ ਜਿਵੇਂ ਹੋ ਰੋਗ॥
 ਅਜ ਤੀਕ ਹੈ ਮਚੀ ਢੁਹਾਈ। ਬੇਬਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸਦੀ ਭਾਈ॥
 ਮਾਤਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਜਦੋਂ ਡਰਾਵਨ। ਆਇਆ ਹਰੀਆ ਤਦੋਂ ਸੁਣਾਵਨ॥
 ਜਿਸਤੇ ਮੁੜਾ ਰੋਣੈ ਹਟਦਾ। ਨਾਉਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਰੋਨੇ ਠਟਦਾ॥
 ਦਸ ਭਲਾ ਉਸ ਗੁੱਗੇ ਜਾਈ। ਕਿਆ ਕੀਤਾ ਜੇ ਮਾਰੇ ਭਾਈ॥
 ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ। ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਹੈ ਲਗਇਕ ਆਦਰ॥
 ਫਿਰ ਤੈਂ ਇਹ ਕਿਆ ਅਕਲ ਦਿਖਾਈ। ਮੜ੍ਹੀ ਚੁਕ ਇਸ ਦੀ ਬਣਵਾਈ
 ਜੇ ਨਾ ਤੇਰੀ ਜਾਤ ਜਮਾਤ। ਤਾਇਆ ਚਾਚਾ ਨ ਸੀ ਭਰਾਤ॥
 ਅਰ ਨਾ ਤੇਰਾ ਧਰਮੀ ਭਾਈ। ਜਿਸ ਪਰ ਤੈਂ ਲੁੱਭੀ ਹੈ ਪਾਈ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਅਜੇ ਸਮਝ ਕੁਛ ਸਾਰ। ਇਸ ਪਖੜ ਤੇ ਕਰੋ ਕਨਾਰ॥
 ਰੱਖ ਗੁਰੂ ਪਰ ਤੂੰ ਭਰੇਸਾ। ਜਿਸਤੇ ਪਾਵਹ ਸੜ ਸੁਖ ਰਾਸਾ॥
 ਕਰਾਮਾਤ ਤੈਂ ਕੁਝ ਨ ਦੱਸੀ। ਐਵੇਂ ਪਈ ਬਲੋਈ ਲੱਸੀ॥
 ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਫਿਰ ਉਹ ਭਾਈ। ਕਰਨ ਲਗਜਾ ਉਸ ਵਡਿਆਈ॥ ੧੨੮॥

ਗੁੱਗਾ ਭਰਾਤ

ਦੇਹਰਾ-ਗੁਗਾ ਭੀ ਤਾਂ ਘੱਟਨਾ ਅਪਣੀ ਅਜਮਤ ਵਿੱਚ॥

ਬੇੜੀ ਜੇਹੀ ਬਾਤ ਪਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਮਨ ਖਿਚ॥ ੧੨੯॥

ਚੌਪਈ-ਇਹ ਭੀ ਤਾਂ ਹੈ ਅਜ ਮਤਵਾਲਾ। ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੁਖਾਲਾ॥
 ਜਿਸਦੀ ਕਰਾਮਾਤ ਮੈਂ ਦਸਾਂ। ਮੰਨ ਓਸ ਨੂੰ ਸੁਖ ਸੇ ਵਸਾਂ॥
 ਜਦ ਉਹ ਮਾਰ ਮਸੇਰੇ ਭਾਈ। ਘਰ ਨੂੰ ਆਇਆ ਕਰਕੇ ਧਾਈ॥
 ਤਦ ਤਿਨ ਵੱਡੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਸੀਸ। ਬੰਨ੍ਹ ਭ੍ਰਾਲ ਉਠਾਏ ਸੀਸ॥

ਫਿਰ ਘਰ ਆਕੇ ਬਾਲੀ ਪਾਏ। ਅਪਨੀ ਮਾਈ ਪਾਸ ਟਿਕਾਏ॥
 ਲਗਾ ਕਹਿਣਮਾਤਰੇਅਇਆ। ਅਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਦੇ ਸਿਰ ਲਿਆਇਆ॥
 ਰੱਖ ਅਗੇਰੇ ਭਜਾ ਅਨੰਦ। ਵਾਸਲ ਦੇ ਤਦ ਜੁੜ ਗਏ ਦੰਦ॥
 ਦੇਖ ਭੈਣ ਦੇ ਮਰ ਗਏ ਥੇਟੇ। ਧੜ ਸਿਰ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਲੇਟੇ॥
 ਦੇਖ ਸਹਾਰਿਆ ਗਿਆ ਨ ਦੁਖ। ਗਮ ਦਾ ਜੰਮਿਆਂ ਸੀਨੇ ਰੁੱਖ॥
 ਲਗੀ ਰੋਣ ਕਰਣ ਵਿਰਲਾਪ। ਬੋਲੀ ਕਿਉਂ ਤੈਂ ਕੀਤਾ ਪਾਪ॥
 ਮੇਗੀ ਭੈਣ ਨਪੁੱਤੀ ਕੀਤੀ। ਮੇਗੀ ਜਾਨ ਕਢ ਤੈਂ ਲੀਤੀ॥
 ਹੁਣ ਮੇਂ ਉਸਨੂੰ ਕਜਾ ਮੁਖ ਦੇਵਾਂ। ਕਾਲਖ ਅਪਣੇ ਮੁਖ ਪਰ ਲੇਵਾਂ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਮੈਂ ਹਾਂ ਅਰਿ ਦੁਖਿਆਗੀ। ਪਾਪਨ ਨਰਕਨ ਦੁਖਾਂ ਮਾਰੀ॥
 ਐਸਾ ਕਹਿਰ ਕਮਾ ਕੇ ਆਇਆ। ਹਾਇ ਭਣੇਵੇਂ ਮਾਰ ਲਿਆਇਆ॥
 ਜਿਸਤੇ ਤੇਰਾ ਦਰਸਨ ਸੌਈ। ਕਰਨਾ ਮੂਲ ਨ ਚਾਹਾ ਸੌਈ॥
 ਜਿਧਰ ਗਏ ਭਣੇਵੇਂ ਮੇਰੇ। ਓਧਰ ਹੀ ਤੂੰ ਕਰ ਲੈ ਡੇਰੇ॥
 ਮੁੜ ਕੇ ਛੇਰ ਨ ਮੁਖ ਦਿਖਾਈਂ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਨ ਆਕੇ ਪਾਈਂ॥
 ਜਦ ਮਾਈ ਨੇ ਸੀ ਧਿਰਕਾਰਾਂ। ਤਦ ਗੁੱਗਾ ਗੁਸੇ ਦਾ ਮਾਰਾ॥
 ਚਲਾ ਗਿਆ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਤਦ ਹੀ। ਦੇਖਜਾ ਹਾਲ ਮਾਇ ਦਾ ਜਦ ਹੀ॥
 ਜਾ ਉਜਾੜ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਵਾਸ। ਅਪਨੇ ਘਰ ਤੇ ਹੋਇ ਉਦਾਸ॥
 ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਨਾਰਜੇ ਪਿਆਗੀ। ਹੁਣ ਜੋ ਲਿਆਂਦੀ ਵਿਆਹ ਵਿਚਾਰੀ॥
 ਉਸਦਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਪਿਆਲ। ਮਿਲਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਢੀ ਚਾਲ॥
 ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਘਰ ਵੜਦਾ ਆਇ। ਵਡੀ ਸਵੇਰੇ ਨਿਕਲ ਜਾਇ॥
 ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਛ ਦਿਵਸ ਬਤਾਏ। ਫਿਰ ਸਭ ਭੇਦ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਆਏ॥
 ਇੱਕ ਦਿਨ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਜੋ ਮਾਈ। ਸਿਰੀਅਲ ਬਹੁ ਪਾਸ ਸੀ ਆਈ॥
 ਦੇਖਜਾ ਜਦ ਉਸਦਾ ਤਿਨ ਰਾਲ। ਬੈਠੀ ਬੁਬ ਸਜਾਵਟ ਨਾਲ॥
 ਤਦ ਤਿਨ ਕਹੀ ਨੀ ਸੁਣ ਖਾਂ ਬਾਤ। ਕਰਦੀ ਭੇਸ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਮਾਤ॥
 ਪੁਤਰ ਮੇਰਾ ਘਰ ਪਰ ਨਾਹੀਂ। ਤੂੰ ਸੰਗਾਰ ਕਰੋਂ ਤਨ ਮਾਂਹੀ॥
 ਕਜਾ ਹੈਂ ਤੂੰ ਬਿਭਚਾਰਨ ਨਾਹੀਂ। ਕਰਦੀ ਪੜਦੇ ਵਿੱਚ ਬੁਆਗੀ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਕਹੀ ਬਹੁ ਨੈ ਐਸੀ। ਸਚੀ ਗਲ ਹੋਵਦੀ ਜੈਸੀ॥
 ਸੁਣ ਮਾਈ ਜੀ ਤੇਰਾ ਬੇਟਾ। ਆਵੇ ਰਾਤ ਨ ਅਰੇ ਲਪੇਟਾ॥
 ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਉਹ ਮਿਲਦਾ ਨਾਹੀਂ। ਹੈ ਡਰਦਾ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮਾਹੀ॥

ਇਤਨੀ ਸੁਣ ਤਿਨ ਕਹੀ ਪੁਕਾਰ। ਮੈਂ ਦੇਖਾਂਗੀ ਸੱਚ ਨਤਾਰ॥
 ਤਦ ਉਹ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਲਗ ਗਈ। ਖ਼ਬਰ ਨ ਕੀਤੀ ਸਾਰ ਨ ਦਈ॥
 ਜਦ ਰਾਤਰ ਕੁਛ ਥੀਤੀ ਖਾਇ। ਗੁੱਗਾ ਗਿਆ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਇ॥
 ਦੇਖ ਮਾਇਨੇ ਕਿਹਾ ਨਕਾਰੇ। ਕਿਉਂ ਤੂੰ ਆਇਆ ਧਮ ਮਝਾਰੇ॥
 ਚਲਿਆ ਜਾਹੁ ਰੇ ਖੂਨੀ ਪਾਪੀ। ਐਸੀ ਜਦ ਤਿਨ ਗਿਰਾ ਅਲਾਪੀ॥
 ਗੁੱਗਾ ਹੋ ਬਰਮੰਦਾ ਗਿਆ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਗੁਸਾ ਉਪਜਿਆ ਨਿਆ॥
 ਜਾਕੇ ਜੰਗਲ ਰੇਤੇ ਮਾਹਿ। ਗੁੱਸਾ ਗਿਆ ਸੰਭਾਲਯਾ ਨਾਹਿ॥
 ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਗਾਰਤ ਹੋਇਆ। ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਐਵੇਂ ਖੋਇਆ॥
 ਤਦ ਥੋੜ੍ਹਕੇ ਨਾ ਦਿਸ ਆਇਆ। ਬਿੜਕ ਪਰਤੀ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ॥
 ਇਹ ਉਸਦਾ ਹੈ ਸਾਰਾ ਹਾਲ। ਜੋ ਮੈਂ ਦੱਸਯਾ ਪੁੱਛਣ ਨਾਲ॥
 ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਲਖ ਜਾਹਰ ਪੀਰ। ਮੰਨਣ ਲੋਗ ਗਰੀਬ ਅਮੀਰ॥
 ਅੱਗੇ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝ ਲੋ ਭਾਈ। ਕਿਆ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੈਗੀ ਬੁਰਿਆਈ॥
 ਜਿਸਤੇ ਤੁਸੀਂ ਨ ਚੰਗਾਂ ਬਹਿੰਦੇ। ਆਪਣੀ ਆਕੜ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ॥੧੯੦॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਸਵੈਧਾ-ਲੈ ਭਈ ਇਹ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਤੈਂ ਗਲ ਸੁਣਾਈ ਚੰਗੀ॥
 ਛਿਪੀ ਹੋਈ ਜੇ ਬਾਤ ਉਸਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਨੰਗੀ॥
 ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਤੋਂ ਭਾਈ ਏਹੁ ਅਕਲ ਵਿੱਚ ਆਈ॥
 ਜੇਹੀ ਸੀ ਉਸ ਮਾਂਇ ਕੁਚੱਜੀ ਤੇਹਾ ਪੁੱਤ ਸੁਦਾਈ॥
 ਥੇ ਸਮਝੀ ਪਰ ਝੱਲੇ ਦੇਏ ਅਪਣਾ ਧਰਮ ਗੁਵਾਇਆ॥
 ਫਿਰ ਸਿਰੀਅਲ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰਾਂ ਦਾ ਰੰਡੇਪਾ ਪਾਇਆ॥ ੧੯੧॥
 ਫਿਰ ਕਾਂਬਲ ਦੇ ਪੁੱਤ ਮਾਰਕੇ ਅੱਤਰ ਕਰ ਬਿਠਲਾਈ॥
 ਪੁੱਟ ਜੜਾਂ ਜਿਨ ਮਾਸੀ ਦੀਆਂ ਅਪਣੀ ਜਿਲਦ ਗੁਵਾਈ॥
 ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਬੁੱਢੀ ਨੇ ਨਾ ਅਕਲ ਕਹੀ ਇੱਕ ਰੱਤੀ॥
 ਵਿਆਹ ਲਿਆਇਆ ਪੁੱਤਰ ਭੋਲਾ ਉਸਦੇ ਚਾਉ ਨ ਮੱਤੀ॥ ੧੯੨॥
 ਸਰੋਂ ਸਭ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਉਸਨੂੰ ਏਹਾ ਰੰਗ ਦਿਖਾਇਆਂ॥
 ਆਖ ਭਣੇਵਿਆਂ ਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਗੁੱਸਾ ਚਾ ਚੜ੍ਹਵਾਇਆ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਲੜ ਕੇ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ ਵੌਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਕੱਟੇ॥

ਜਦ ਇਹ ਗਲ ਮਾਇ ਨੇ ਭਿਠੀ ਪੁੱਤ ਵਾਲ ਸਿਰ ਸੱਟੇ॥ ੧੯੩॥
 ਤਦ ਮਿਹਣਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾੜ ਕੇ ਘਰ ਤੇ ਪੁੱਤ ਕਚਾਇਆ॥
 ਫਿਰ ਚੌਗੀ ਘਰ ਵੜਦਾ ਸੁਣਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿਖਾਇਆ॥
 ਪਹਿਲੇ ਉਸਨੂੰ ਚਾਇ ਲੜਾਇਆ ਫਿਰ ਆਪੇ ਹੀ ਰੁੱਸੀ॥
 ਅੰਰਤ ਵਾਲੇ ਨਖਰੇ ਕਰਕੇ ਨਾਲ ਅੰਤੂਆਂ ਛੁੱਸੀ॥ ੧੯੪॥
 ਪੁੱਤ ਭੈਣ ਦੇ ਜੋ ਮਕੂਵਾਕੇ ਅਪਣਾ ਘਰ ਜਿਨ ਥੋਇਆ॥
 ਏਹੋ ਜੇਹੀ ਬੁੱਢੀ ਵਾਸਲ ਸਭ ਘਰ ਦੁਖ ਭਬੇਇਆ॥
 ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਜੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਗੁੱਗਾ ਸੋ ਭੀ ਰਿਹਾ ਨ ਖਾਲੀ॥
 ਸੁਣਕੇ ਬਾਤ ਮਾਤ ਦੀ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਲੜਨੇ ਦੀ ਜਿਸ ਲਾਲੀ॥ ੧੯੫॥
 ਜਾ ਕੇ ਐਵੇਂ ਲੜਨੇ ਲਗਾ ਭਾਈ ਮਾਰ ਮਸੇਰੇ॥
 ਕਿਉਂ ਸਿਰ ਲਿਆਇਆ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਦਿੱਤਾ ਦੁਖ ਵਧੇਰੇ॥
 ਪਹਿਲੇ ਤਾਂ ਲੜਨਾ ਹੀ ਨਾ ਸੀ ਖਿਮਾ ਕਰਨ ਸੀ ਚੰਗੀ॥
 ਜੋ ਲੜਿਆ ਤਾਂ ਸਿਰ ਕਜੋਂ ਲਿਆਇਆ ਮਾਂ ਅੱਗੇ ਅੜਬੰਗੀ॥ ੧੯੬॥
 ਜੋ ਲਿਆਇਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਨਸ ਜਾ ਕਹਿੰਦਾ ਸੁਣ ਹੇ ਮਾਈ॥
 ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਚੁਕ ਤੁਹੀਂ ਹੈ ਏਹੁ ਲੜਾਈ ਪਾਈ॥
 ਹੁਣ ਆਪੇ ਹੀ ਹੈਂ ਤੂੰ ਦੁਖ ਦੇ ਮੈਨੂੰ ਦੇਏ ਉਲਾਂਡੇ॥
 ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਜੇ ਦਰਦ ਸਈ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਗੜੇ ਸਾਂਡੇ॥ ੧੯੭॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਮੈ ਨਾਂ ਤੈਨੂੰ ਦੇਖਾਂ ਜੋ ਹੈ ਖੂਨ ਕਰਾਂਦੀ॥
 ਪਾਇ ਲੜਾਈ ਫਤਿਹ ਦੇਖਕਰ ਉਲਟੀ ਦੇਖ ਲਗਾਂਦੀ॥
 ਇਤਨਾਂ ਕਹਿ ਕੇ ਇੱਕ ਚੁਬਾਰਾ ਵਸਨੇ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਂਦਾ॥
 ਮੁੜ ਕੇ ਮੱਤ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਕਦੇ ਨ ਆਕੇ ਲੈਂਦਾ॥ ੧੯੮॥
 ਜਿਸਤੇ ਦੋਨਾਂ ਹੀ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਦਿਸਦੀ ਅਕਲ ਨ ਕੋਈ॥
 ਜਿਸਤੇ ਪੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਕਲ ਨ ਮੂਲੋਂ ਹੋਈ॥
 ਪੀਰ ਨਾਮ ਹੈ ਵੱਡਿਆਂ ਦਾ ਜੋ ਰੱਖਨ ਅਕਲ ਵਧੇਰੇ॥
 ਇਹ ਤਾਂ ਅਕਲੋਂ ਬੀਸ ਕੋਹ ਪਰ ਰਖਦਾ ਅਪਨੇ ਫੇਰੇ॥ ੧੯੯॥
 ਤਾਂਤੇ ਗੱਲ ਅਕਲ ਦੀ ਨਾਹੀਂ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਕੀਤੀ॥
 ਫਿਰ ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਤੈਂ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਭਗੜੀ ਕਿਉਂ ਕਰ ਲੀਤੀ॥
 ਇਹੋ ਜੇਹਾ ਗੁੱਸਾ ਜੇ ਉਹ ਤੇਰੇ ਉਪਰ ਪਾਵੇ॥

ਤਾਂ ਵਿਰ ਤੇਰੇ ਜੋਹਾ ਅਹਮਕ ਟਬਰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਵੇ॥ ੧੯੦
 ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਹੈ ਗੁੱਸੇ ਜੁਦਾ ਮਕਾਨ ਬਣਾਂਦਾ॥
 ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ ਆਪ ਅਰ ਬਹੁਟੀ ਸੁਖ ਦੇ ਨਾਲ ਬਸਾਂਦਾ॥
 ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਰੱਡੇਪਾ ਉਸਦੇ ਗਲ ਨ ਪੈਂਦਾ ਆਕੇ॥
 ਪੁੱਤ੍ਰ ਧੀਆਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਸਦਾ ਮਨ ਪਰਚਾਕੇ॥ ੧੯੧॥
 ਇਹ ਮੁਰਖਤਾ ਜੋ ਹੈ ਕੀਤੀ ਸੋ ਹੈ ਵਡੀ ਨਕਾਰੀ॥
 ਆਪ ਗਿਆ ਮਰ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਜਿੰਦਾ ਮਾਰੀ ਨਾਰੀ॥
 ਵਿਰ ਤੂੰ ਦੱਸੇ ਭਲਾ ਉਹ ਗੁੱਗਾ ਸੀ ਕਿਸ ਅਕਲੋ ਪੂਰਾ॥
 ਜਿਸਨੇ ਸਾਰਾ ਘਰ ਹੀ ਛੋਕਿਆ ਕਰਕੇ ਚੁਗ ਚੁਰਾ॥ ੧੯੨॥
 ਇਹਤਾਂ ਉਸਦੀ ਸੱਭ ਕਹਾਣੀ ਮੁਰਖ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ॥
 ਜਿਸਦੇ ਅਹਿਮਕ ਪਨ ਤੇ ਹੀ ਹੈ ਸਾਰੀ ਖਲਕਤ ਭਰਦੀ॥
 ਵਿਰ ਵੂੰ ਦਸ ਭਗਤ ਜੀ ਤੈਨੂੰ ਵਾਉ ਕਿਧਰ ਦੀ ਵੱਗੀ॥
 ਇਸ ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਭਗਤ ਬਣਨ ਦੀ ਚਾਟ ਕਥਾਓਂ ਲੱਗੀ॥ ੧੯੩॥
 ਦੇਹਰਾ-ਇਤਨੀ ਬਾਤਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਪੀਰ॥
 ਕਰਾਮਾਤ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਬੀਰ॥ ੧੯੪॥

ਗੁੱਗਾ ਭਗਤ

ਦੇਹਰਾ- ਤੁਸੀਂ ਆਖਦੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੁੱਝ ਕਰਾਮਾਤ॥
 ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਲਕ ਵਿੱਚ ਸੜ ਕੁਛ ਕਰ ਦਿਖਲਾਤਾ॥ ੧੯੫॥
 ਰੰਗਈ-ਸੀ ਉਹ ਨਾਗਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ। ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਥੂ ਸੱਪ ਅਪਾਰ॥
 ਅਜ ਤੀਕ ਜਦ ਕਰਦਾ ਕੋਪ। ਸੱਪਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਝੋਪ॥
 ਭੜਦਾ ਆਕੇ ਕਾਲਾ ਨਾਗ। ਤਜ਼ਫ ਮਰੇ ਜਿਸ ਸਿਊ ਹੈ ਲਾਗ॥
 ਪਰ ਜਦ ਉਸ ਦੀ ਚੌਕੀ ਭਰਦਾ। ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਨ ਜਹਰੋਂ ਮਰਦਾ॥
 ਇਹ ਅਜਮਾਕੇ ਦੇਖਣ ਲੋਗ। ਜਿਸ ਤੇ ਗੁੱਗਾ ਪੁਜਨ ਜੇਗ॥
 ਕਈ ਆਦਮੀ ਹੁੰਦੇ ਰਾਜ਼ੀ। ਜਦੋਂ ਸੋਵਦੇ ਗੁੱਗਾ ਗਾਜੀ॥
 ਨਾਗਾਂ ਦਾ ਉਹ ਸ਼ਾਰ ਸਦਾਵੇ। ਜਿਸ ਤੇ ਗੁੱਗਾ ਸੱਪ ਕਰਾਵੇ॥
 ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਯਾਦ ਹੈ ਮੈਨੂੰ। ਜਿਤਨੀ ਖੇਲ ਸੁਣਾਈ ਤੈਨੂੰ॥
 ਇਸ ਤੇ ਅੱਗੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ। ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਵਧਕੇ ਹੋਈ॥ ੧੯੬॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ—ਅਹੋ ਭਲੋ ਮਾਨਸ ਸੁਣੋ ਲੱਭ ਲਈ ਪੈ ਬਾਤ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਤੂੰ ਛੌਲਿਆ ਵਿਰੋਂ ਜਿਵੇਂ ਅੰਧੇਰੀ ਭਾਤ॥ ੧੯੭॥
 ਚੌਪਈ— ਉਹ ਗੁੱਗਾ ਜੋ ਆਪੋ ਸਾਂਪ। ਸੋ ਤਾਂ ਮਾਰੀ ਹੈ ਤੈਂ ਗੱਪ॥
 ਨਾਗ ਓਸ ਨੂੰ ਜੋ ਤੂੰ ਕਹਿੰਦਾ। ਜਿਸ ਤੇ ਸੱਪ ਸਮਝ ਕਰ ਬਹਿੰਦਾ॥
 ਸੋ ਤੇਗੀ ਹੈ ਮੂੰਖ ਤਾਈ। ਜਿਸ ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਨਾਹੀਂ ਭਾਈ॥
 ਨਾਗ ਕੁਲੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਮਝਾਗੀ। ਹੈ ਸਨ ਖਾਨ ਦਾਨ ਵੱਡ ਭਾਗੀ॥
 ਅਜ ਤੀਕ ਤਾਰੀਖ ਬਤਾਵੇ। ਨਾਗ ਕੁਲੀ ਦੇ ਪੁਰਖ ਜਤਾਵੇ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਸਪ ਨ ਸੀ ਉਹ ਪਿਆਰੇ। ਸੋ ਮਾਨਸ ਸਭ ਰੱਗੀ ਬਾਰੇ॥
 ਜੈਸਾ ਅੱਜ ਕੱਠ ਭੀ ਕਾਲੇ। ਕਹੀਏ ਪੂਰਬ ਵੱਸਨੇ ਵਾਲੇ॥
 ਹੁਣ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਾਲਾ। ਚੌਰਾਂ ਦਾ ਭੀ ਨਾਉਂ ਨਕਾਲਾ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਲੋਗ ਮੂੰਝ ਇਹ ਕਰੋ। ਚੇਰ ਜੰਗ ਕਰਦੇ ਸੋ ਰਹੋ॥
 ਸੋ ਬੇਸਮਝ ਪੁਰਖ ਹੈ ਭਾਈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਖਬਰ ਨ ਕਾਈ॥
 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਾਗ ਪਛਾਨ। ਪੁਰਖ ਸੱਪ ਦੋਨਾਂ ਮਹਿ ਮਾਨ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਪੁਰਖ ਨ ਸਮਝੇ ਉਤਾ। ਸੱਪਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮੇਨਣ ਭੂਤ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਗੁੱਗਾ ਸੱਪ ਨ ਭਾਈ। ਨਾਗ ਕੁਲੀ ਦਾ ਮਾਨਸ ਸਾਈ॥
 ਜੋ ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਹੈ ਉਹ ਰਾਜਾ। ਕਰਦਾ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਜਾ॥
 ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾ ਜੋ ਸੱਪ। ਫੜਨ ਸੁਪੈਲੀ ਤਿਨ ਨੂੰ ਟੱਪ॥
 ਕੱਢ ਦੇਦ ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣ। ਵਿਖ ਦੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਮੂਲ ਤੇ ਪੁਟਣ॥
 ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਮਾਤ ਉਹ ਲਾਵੇ। ਅਪਨੇ ਸੱਪਾਂ ਚਾਇ ਬਚਾਵੇ॥
 ਕਰਮਾਤ ਉਸ ਦੀ ਜੋ ਭਾਈ। ਸੱਪਾਂ ਭਾਣੇ ਕਿਸ ਕੰਮ ਆਈ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਐਵੇਂ ਗੱਪ। ਗੁੱਗਾ ਸੀ ਇੱਕ ਸਹਤ ਸੱਪ॥
 ਫਿਰ ਜੋ ਤੈਂ ਇਹ ਕਹਾ ਸੁਣਾਇ। ਸੁਖੰਨ ਲੋਗ ਲੜੇ ਜੋ ਜਾਇ॥
 ਭੂਏ ਸੌ ਕੇ ਚੌਕੀ ਭਰਦੇ। ਨਕ ਰਗੜ ਕੇ ਮਿਨਤਾਂ ਕਰਦੇ॥
 ਸੋ ਇਹ ਭੀ ਹੈ ਸਾਰਾ ਝੂਠ। ਲੋਗ ਕਹਿਣ ਭੋਡਾਂ ਦੇ ਉਠ॥
 ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੱਪਾਂ ਜਾਤ। ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਭਰਾਤ॥
 ਫਿਰ ਲੜਦਿਆਂ ਹੈ ਸੁਟਦਾ ਮਾਰ। ਪਲ ਨਾ ਲਾਵੇ ਕਰੇ ਖੁਆਰ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਬਚਨਾ ਆਖਾ ਹੋਵੇ। ਲੜਦੇ ਸਾਰ ਜਾਨ ਉਹ ਥੋਵੇ॥

ਅਰ ਕਿਤਨੇ ਜੋ ਹੁੰਦੇ ਹੋਰ। ਲੜਕੇ ਵਿਖ ਨਹਿ ਦਿੰਦੇ ਜੋਗ॥
ਜਦ ਪਰਤੀ ਪਰ ਸੌਦਾ ਪ੍ਰਾਣੀ। ਰਹੇ ਜਾਗਦਾ ਸੁਣੇ ਕਰਾਣੀ॥
ਤਦ ਉਹ ਧਰਤੀ ਪਰਦਾ ਸੌਣਾ। ਕਰਦਾ ਜੋਰ ਜਹਿਰ ਦਾ ਪੌਣਾ॥
ਇਹ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਦੀ ਹੈ ਥਾਤ। ਕਰਕੇ ਦੇਖਣ ਮਨ ਸੁਕਚਾਰ॥
ਪਰਦੇ ਇਸੀ ਭਗਤ ਦੇ ਅੱਗੇ। ਤੈਨੂੰ ਭਾਵਨ ਦਾ ਫਲ ਲੱਗੇ॥੧੯੮॥

ਮਨ ਮੱਤ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ-ਇਹ ਤਾਂ ਨਿਕਲਿਆ ਕੁਝ ਨਾ ਛੋਲਣ ਤੇ ਸਭ ਚਾਲ॥
ਕਰਾਮਾਤ ਸਭ ਤੁਰ ਗਈ ਤੇਰੇ ਬਚਨਾਂ ਨਾਲ॥ ੧੯੯॥
ਚੋਪਈ-ਕਿਊਂ ਭਈ ਭਗਤਾ ਇਹ ਕਿਆ ਹੋਇਆ॥
ਰਿਹਾ ਸਿਰਾ ਤੈਂ ਤਾਂ ਭਰਮ ਧੋਬਾ॥
ਏਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੱਗੇ ਤੇਰਾ। ਚਲਿਆ ਕੁਝ ਨ ਮੈਂ ਮੇਰਾ॥
ਸਗੋਂ ਸਾਗੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਕੇ। ਬੈਠਿਆ ਗੁੱਗੇ ਜੜਾਂ ਪੁਟਾਕੇ॥
ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਸਰਧਾ ਉਠ ਗਈ। ਸੁਣ ਕੇ ਥਾਤ ਸਿੱਖ ਦੀ ਨਈ॥
ਫਿਰ ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਕੰਡੀ ਦੇਸਾਂ। ਸਗੋਂ ਧੋਰ ਖਿੜ ਸਭ ਲੇਸਾਂ॥
ਤਾ ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਦੇ ਭਾਈ। ਕਰਾਮਾਤ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਾਈ॥
ਨਹੀਂ ਰਹੂ ਇਹ ਮਾੜੀ ਏਥੇ। ਕਹਿਕੇ ਖੇਡ ਬਿਜਾਊਂ ਮੇਥੇ॥
ਇਸ ਦਾ ਉਤਰ ਛੇਤੀ ਦੱਸਾ। ਨਹੀਂ ਬਿਸਤਗ ਲੈਕੇ ਨਸਾ॥ ੨੦੦॥

ਗੁੱਗਾ ਭਗਤ

ਦੋਹਰਾ-ਸੁਣਦੇ ਲਗੀ ਅੱਗ ਮਨ ਗਿਆ ਸਭੀ ਕੁਜਗਾਰ॥
ਹੁਣ ਤਾਂ ਮਨ ਮਤ ਸਿੰਘ ਭੀ ਬੈਠਾ ਸੂਰਤ ਸੰਭਾਰ॥ ੨੦੧॥
ਚੋਪਈ-ਇਤਨਾਂ ਸੁਨ ਕਰ ਮਨ ਪਛਤਾਇਆ। ਤਦ ਚਾਹੇ ਕਛ ਭੇਦ ਛਪਾਇਆ॥
ਬੈਠਾ ਸੰਚ ਕਰੇ ਮਨ ਮਾਹਿ। ਕਰਾਮਾਤ ਬਿਨ ਰਹਿਸੀ ਨਾਹਿ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਉੜੇ ਲੈਕੇ ਸਾਸ। ਦੇਖਣ ਲਗਾ ਆਸੋ ਪਾਸ॥
ਭੰਨ ਆਕੜਾਂ ਕਗੀ ਤਿਆਗੀ। ਕੰਬੇ ਹਥ ਪੈਰ ਬਲ ਧਾਰੀ॥
ਸਿਰ ਥੋੰ ਉਤਰੀ ਪਗੜੀ ਝਟ। ਲੱਗਾ ਖੇਡਨ ਤਾੜ ਤੜਕ॥
ਛੋਰੇ ਦਾ ਲੈ ਛਾਂਟਾ ਹੱਥ। ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਗਲ ਨ ਕਥ॥
ਸੜ ਸੜ ਪਿੜੇ ਉਪਰ ਮਾਰੋ। ਵਗਣ ਲਹੂ ਸੰਦੀ ਧਾਰੇ॥

ਪਾਸ ਸਵੈਈਏ ਚੂਹੜੇ ਗਾਉਨ। ਦੰਮ ਦੰਮ ਭੋਰੂ ਬੜਕਾਉਨ॥
 ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਜੁ ਹੈ ਸੀ ਵਾਰ। ਲਗੇ ਗਾਉਣ ਉਚ ਪੁਕਾਰ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਇੱਕ ਘੜੀ ਤਕ ਆਸਾ। ਖੇਲਿਆ ਭਗਤ ਬਡਾਈਏ ਕੈਸਾ॥
 ਥੇਲ ਹਾਰ ਕੇ ਧਰ ਪਰ ਗਿਰਿਆ। ਆਖਣ ਗੁੱਗਾ ਇਸ ਤੇ ਫਿਰਿਆ॥
 ਧੰਨਯ ਧੰਨਯ ਸਵੇਂ ਛੋਗ ਉਚਾਰਨ। ਆਪਣੀ ਮੁਰਖਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਰਨ॥
 ਇੱਕ ਘੜੀ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਫੇਰਾ ਮੁਖ ਤੇ ਬੋਲਜਾ ਸਭ ਨੂੰ ਹੋਰਾ॥
 ਕਉਂਨਾ ਜਾਰਰ ਪੀਰ ਮਨਾਓ। ਨਹੀਂ ਸੋਵੀਅਂ ਲਿਆਇ ਚੜ੍ਹਾਓ॥ ੨੦੨॥

ਮਨ ਮੱਤ ਸਿੰਘ

ਦੌਹਰਾ-ਦੇਖ ਓਸ ਦੇ ਹਾਲ ਨੂੰ ਕੰਬਿਧਾ ਮਨ ਮਤ ਬੇਰ॥

ਆਪੇ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਕਿਤੇ ਗੁਗਾ ਲੈਸੀ ਘੋਰ॥ ੨੦੩॥

ਚੌਪਈ-ਬੋਲਿਆ ਕਿਉਂ ਜੀ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰੇ॥

ਇਹ ਜੋ ਸਨਮੁਖ ਭਈ ਤੁਮਾਰੇ॥

ਹੁਣੀ ਭਗਤ ਨੇ ਮਿਰਰ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ। ਗੁੱਗਾ ਦਿਖਲਾਇਆ ਵਰਤਾ ਕੇ॥

ਫਿਰ ਭੀ ਹੈ ਕੁਛ ਬਾਕੀ ਰਹੀ। ਕਰਮਾਤ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਕਹੀ॥

ਇਸ ਤੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਭਰ ਆਇਆ। ਜਿਸ ਤੇ ਲੋਹਾ ਤਨ ਬਰਸਾਇਆ॥

ਇਸ ਦਾ ਹਾਲ ਕਰੋ ਕਜਾ ਕਹੀਏ। ਕਿਉਂ ਪਰ ਪੀਰ ਮਨਗਇ ਨ ਲਈਏ॥

ਸਨਮੁਖ ਅੱਖੀਂ ਪਤਾ ਦਿਖਾਇਆ। ਓਸੇ ਵਕਤ ਭਗਤ ਪਰ ਆਇਆ॥

ਜੇ ਕੁਛ ਕਰਮਾਤ ਨਹਿ ਪਾਵੈ। ਕਿਉਂ ਤਨ ਪਰ ਲੋਹਾ ਬਰਸਾਵੈ॥

ਤਾਂ ਤੇ ਦਸੇ ਛੇਤੀ ਕੁਝ। ਮੇਰਾ ਗਿਆ ਕਲੇਜਾ ਬੁਝ॥

ਦੇਖ ਲਹੂ ਪਿੜੇ ਤੇ ਜਾਂਦਾ। ਅਰ ਲੋਹੇ ਤੋਂ ਛਾਂਟੇ ਖਾਂਦਾ। ੨੦੪॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੌਹਰਾ- ਤਦ ਮੰਹਸ ਕੇ ਆਖਿਆ ਵਾਹ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ॥

ਇਤਨੀ ਬਾਤੋਂ ਆਪਣਾ ਗਿਆ ਹੈਸਲਾ ਹਾਰ॥ ੨੦੫॥

ਚੌਪਈ-ਸੁਣਭਾਈ ਜੇ ਗੁੱਗਾਅਇਆ। ਆਪਨਾ ਭਗਤ ਪਕੜ ਪਟਕਾਇਆ॥

ਅਰ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗਰ ਕੁਟਿਆ। ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਰ ਛਾਂਟੇ ਸੁੱਟਿਆ॥

ਉਸ ਦਾ ਤੈਨੂੰ ਕਿਆ ਭਰ ਭਾਈ। ਭੋਗੇ ਫਲ ਜਿਸ ਭਗਤੀ ਪਾਈ॥

ਜੇਹੜਾ ਨਾਉਂ ਓਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ। ਟਕੇ ਕਮਾਵਤ ਹੈ ਮਨ ਇੱਛੇ॥
 ਉਸੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਖਾਧੀ ਮਾਰ। ਤੇਰਾ ਕਿਉਂ ਹੈ ਗਿਆ ਕਰਾਰ॥
 ਤੈਂ ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਕਿਤਾ ਹੈ ਦੇਣਾ ਘਰ ਨਾ ਉਸ ਤੇ ਹੈ ਕੁਛ ਲੈਣਾ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਤੂੰ ਕੀ ਕਰੋ ਧਰਾਵੇ। ਜਿਸ ਤੇ ਇਤਨਾ ਹੈ ਫਰ ਖਾਵੇ॥
 ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਵੱਡਾ ਅਨੰਦ। ਜਦ ਇਸ ਦੇ ਹਨ ਟੁਟੇ ਦੰਦ॥
 ਜਦ ਇਸਅਪਨਾ ਧਰਮ ਗਵਾਇਆ। ਗੁੱਗਾ ਕੀਤਾ ਅਪਣਾ ਪਾਇਆ॥
 ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਹ ਛਾਂਟੇ ਖਾਏ। ਚੇਰਾਂ ਵਾਂਗ ਨ ਕਜ਼ਿਆ ਜਾਏ॥
 ਔਸੇ ਮਨਮੁਖ ਨਾਲ ਪਿਆਰੇ। ਜਿਤਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹਥ ਕਰਾਰੇ॥
 ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਤ। ਬਸਨ ਛਾਂਟੇ ਮੁੱਕੀ ਲਾਤ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਇਹ ਛਲ ਇਸ ਨੂੰ ਜੋਇ। ਮਨਮੁਖ ਹੋਣੇ ਪਰ ਹੈਂ ਹੋਏ॥
 ਲਹੁ ਨ ਇਸ ਨੂੰ ਭੀ ਪੁਛ ਦੇਖ। ਕਿਉਂ ਛੁਟੇ ਹਨ ਤੇਰੇ ਲੇਖ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਮਾਰ ਏਤਨੀ ਖਾਧੀ। ਅਣ ਹੋਈ ਗੱਲ ਪਾਇ ਉਪਾਧੀ॥
 ਹੋਸ਼ ਜਗ ਇਸ ਨੂੰ ਹੈ ਆਈ। ਹੁਣ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਸੁਣ ਤੂੰ ਭਾਈ॥ ੨੦੬॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ ਗੁੱਗੇ ਭਗਤ ਪ੍ਰਤਿ

ਦੋਹਰਾ- ਕਿਉਂ ਜੀ ਭਗਤਾ ਭੁਗਤ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਲਈ ਸੁਧਾਰ॥
 ਗੁੱਗੇ ਨੇ ਤਾਂ ਮਿਹਰ ਦਾ ਰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਉਧਾਰ॥ ੨੦੭॥

ਚੰਪਈ- ਇਹ ਤਾਂ ਮਿਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਈ। ਇਹ ਤਾਂ ਸੂਰਤ ਕਹਿਰ ਦਖਾਈ॥
 ਇਤਨੀ ਮਾਰ ਪੀਰ ਨੇ ਪਾਈ। ਤੇਰੀ ਸੁਧ ਬੁਧ ਸਗਲ ਭੁਲਾਈ॥
 ਚੇਰਾਂ ਜੇਹਾ ਹਾਲ ਕਰਾਇਆ। ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪਕੜ ਮੁਕਾਇਆ॥
 ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜਿਤਨੀ ਹੋਈ। ਦੂਜਾ ਝੱਲ ਨ ਸਕਦਾ ਕੋਈ॥
 ਅਰ ਜੇ ਅਣਖ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਨਾ ਆ ਕੇ ਨਿਕਟ ਖਲੋਵੇ॥
 ਤੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਭਗਤ ਬਣਾਇਆ। ਜਿਨ ਛਾਂਟਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਡਾਇਆ॥
 ਕਰਾਮਾਤ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਲੱਭੀ। ਘੋੜੇ ਵਾਂਗ ਚੜ੍ਹਾਈ ਖੱਬੀ॥
 ਪੁਠਾ ਕਰਕੇ ਪਰਤੀ ਸੁਟਿਆ। ਵਾਂਗ ਧਾੜਵੀ ਫੜਕੇ ਕੁਟਿਆ॥
 ਦੱਸੇ ਭਲਾ ਕਜਾ ਤੈਂ ਹੈ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਗੁੱਗੇ ਤੇ ਜੇਵਰ ਲੀਤਾ॥
 ਕੁਟਾਂ ਖਾਏ ਬਾਝੋਂ ਹੋਰ। ਹੈ ਕੁਝ ਜਿਆਦਾ ਸੁਣ ਹੈ ਢੋਰ॥

ਇਤਨੀ ਪਹਿਲੇ ਬਾਤ ਸੁਣਾਉ। ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਦਾ ਭਗਤ ਸਦਾਉ॥ ੨੦੯॥

ਗੁੱਗਾ ਭਗਤ

ਦੋਹਰਾ- ਬੋੜ੍ਹਾ ਚਿਰ ਕੁਛ ਠਰਗੀਏ ਸੈਂ ਹਾਂ ਮੈਂਦੇ ਹਾਲਾ॥
ਪਿੰਡਾ ਸਾਰਾ ਉਡ ਗਿਆ ਲੋਹੇ ਛਾਂਟਿਆਂ ਨਾਲਾ॥ ੨੧੦॥
ਚੌਪਈ-ਸੈਂਤਾਂ ਨਿਤ ਮਾਰ ਹਾਂ ਖਾਂਦਾ। ਜਦ ਇਸ ਦੀ ਮਾੜੀ ਪਰ ਜਾਂਦਾ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਮਿਹਰ। ਲਾਵੇ ਛਾਂਟਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਤਿਹਰ॥
ਭਗਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹੈ ਸੁਖ ਏਹੋ। ਦਾਖ ਉਸਦੇ ਹੋ ਕਰ ਰੋਹੋ॥
ਜਦ ਹੈ ਮਿਹਰ ਆਇ ਫਿਰ ਜਾਂਦੀ। ਸੁਧ ਬੁਧ ਤਦ ਬਿਸਰ ਜਾਂਦੀ॥
ਕਰਦੀ ਮਾਰ ਅਸਾਨੂੰ ਚੂਰ। ਨਸਣ ਲੋਗ ਦੇਖ ਕਰ ਢੂਰ॥
ਹੋਰ ਅਨੰਦ ਨ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ। ਛਾਂਟੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਹੀ ਬੁੱਝ॥ ੨੧੦॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਹੁਣ ਤੂੰ ਦੱਸ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਤਦ ਦੇ ਮਤ ਗੁਵਾਰ॥
ਕਿਤਨਾ ਚਿਰ ਹੈ ਖਾਉਣੀ ਗੁੱਗੇ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰ॥ ੨੧੧॥
ਚੌਪਈ-ਮੂਰਖਤਾ ਨੂੰ ਛੜ ਸਤਾਬੀ। ਨਾ ਕਰ ਇਤਨੀ ਚਾਈ ਖਰਾਬੀ॥
ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰੇ ਪੱਗ। ਹਸਦਾ ਦੇਖ ਤੁਧ ਨੂੰ ਜੱਗ॥
ਫਿਰ ਅਪਣੇ ਤੂੰ ਫੜ ਕੇ ਹਥ। ਛਾਂਟੇ ਛੱਡੇ ਹਥ ਪਲੱਥ॥
ਜਿਸ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਆਪੇ ਮਾਰ ਪੈਂਦੀ। ਅਪਣੇ ਹੱਥੋਂ ਸਾਰ॥
ਅਪਣੇ ਮੂੰਹ ਪਰ ਆਪ ਚਪੜ। ਖਾ ਕੇ ਬੈਠੋਂ ਖਖਰ ਛੇੜ॥
ਤਾਂ ਤੇ ਤੇਰੇ ਜੈਸਾ ਹੋਰ। ਮੂਰਖ ਨਹੀਂ ਨ ਰਿਦੇ ਕਠੋਰ॥
ਹੋਰ ਅਜੇਹਾ ਜੀਵਨ ਕੋਈ। ਆਪੇ ਆਪ ਲਤਾੜੇ ਜੋਈ॥
ਕਰਮਾਤ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨ ਹੋਰ। ਛਾਂਟਿਆਂ ਪਰ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਜੋਰ॥
ਪਰਜੇਹੈ ਕੁਛ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਰਣੀ। ਜਿਸ ਰੇਤੂੰ ਹੈ ਗਿਰਿਆ ਚਰਣੀ॥
ਖਾਂਦਾ ਮਾਰ ਨ ਛੱਡਦਾ ਪਿਛਾ। ਫਿਰ ਭੀ ਰਖਦਾ ਉਸ ਦੀ ਇਛਾ॥
ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਇਹ ਕਹੁ ਖਾਂ ਪਿਆਰੇ। ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਕਲਾ ਖਲਾਰੇ॥
ਤੇਜੇ ਮਿਹਰ ਅਸਾਡੇ ਪਾਸ। ਜਿਸ ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਰੇ ਕੁਛ ਰਾਸ॥
ਜੇ ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਪਰ ਵਰਤਾਵੇਂ। ਤਾਂ ਹੀ ਸਚਾ ਭਗਤ ਕਹਾਵੇਂ॥ ੨੧੨॥

ਗੁੱਗਾ ਭਗਤ

ਦੇਹਗ-ਤੂੰ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਹੈ ਪੱਕਾ ਸਿਦਕੀ ਮਿਤਾ॥
 ਤੇਰੇ ਪਰ ਕਦ ਆਉਂਦਾ ਗੁੱਗਾ ਕਰਕੇ ਚਿੱਤਾ॥ ੨੧੩॥
 ਚੌਪਈ- ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਉਹ ਗਹਿੰਦਾ ਢੁਗ। ਸਾਨੂੰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਫੜ ਘੂਗ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਮੈਂ ਕਿਆ ਕਰ ਸਾਂ ਭਾਈ। ਤੇਰੇ ਪਰ ਹੈ ਵਾਹ ਨ ਕਾਈ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਮਿਰਨ ਤੈਨੂੰ ਚੜਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਅਸਾ ਜਿਹਾਂ ਨੂੰ ਛੜਦੀ॥
 ਤੂੰ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਜਪੁਜੀ ਉੱਠਾ। ਜਿਸ ਤੇ ਗੁੱਗਾ ਪੈਂਦਾ ਪੁਠਾ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਅਸੀਂ ਨਕਾਰੇ ਲੋਗ। ਲਾ ਬੈਠੇ ਹਾਂ ਐਸਾ ਰੋਗ॥ ੨੧੪॥

ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਗ- ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਕੇਡਾ ਹੈ ਪਰਤਾਪ॥
 ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੇ ਮੁਖੋਂ ਕਹੀਂ ਤੈਂ ਆਪਾ॥ ੨੧੫॥
 ਚੌਪਈ- ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਹੈ ਇਹ ਪੜੀਤ। ਗੁਗਾ ਪੂਜਨ ਅਹੇ ਅਣੀਤ॥
 ਅਰ ਗੁਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਭਰਦਾ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਬਣੇ ਸਿਖ ਗੁਰ ਘਰ ਦਾ॥
 ਦੇਖ ਅਸਾਡਾ ਕੈਸਾ ਜੋਰ। ਗੁੱਗੇ ਨੂੰ ਭੀ ਛਡਿਆ ਠੋਰ॥
 ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਨਮੁਖ ਆ ਜਾਵੇ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਵੇ॥
 ਸਾਬੋਂ ਭਰਦਾ ਥਰ ਥਰ ਕਰਦਾ। ਜਿਸ ਤੇ ਮੁੱਖ ਨ ਏਧਰ ਧਰਦਾ॥
 ਫਿਰ ਤੂੰ ਸਿੰਘਾ ਸਜੀਂ ਇਸ ਵੇਲੇ। ਸੁਣ ਅਗਜਾਨੀ ਗੁੱਗੇ ਚੇਲੇ॥
 ਕੌਣ ਕੰਗਾਲ ਨਾਉਂ ਹੈ ਗੁੱਗਾ। ਖਾਜਾ ਜਿਵੇਂ ਕੁਟ ਕੇ ਭੁੱਗਾ॥
 ਭੰਨ ਦੇਰ ਜੋ ਵਜਦਾ ਛੋਟੁ। ਐਵੇਂ ਪਾਉਨ ਬੈਠਾ ਖੋਟੁ॥
 ਇਸ ਮਾੜੀ ਵਿੱਚ ਫੈਗਰ ਬੰਨ੍ਹ। ਮੁਢੋਂ ਭਾਂਡਾ ਇਸ ਦਾ ਭੰਨ ॥
 ਉਠ ਸਤਾਬੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਉ। ਆਪਣਾ ਸੁਖੀ ਕਰਾ ਲੈ ਜੀਉ॥
 ਇਹ ਜੋ ਵੱਡ ਬਨਾਈਆਂ ਛੜੀਆਂ। ਇਸ ਕੋਠੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੜੀਆਂ॥
 ਪੁਟ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਹੁ ਉਛਾੜ। ਕਿੱਕਰ ਦੇ ਜਾ ਤੁੱਕੇ ਝਾੜ॥
 ਪਾਉ ਜਾਇ ਗਾਈਂ ਦੇ ਅੱਗੇ। ਦੁਧ ਦਹੀਂ ਦੀ ਰੌਣਕ ਲੱਗੇ॥
 ਇਹ ਨਿਬਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿੱਥੇ। ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ ਹੋਵਨ ਜਿੱਥੇ॥
 ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਗਤ ਉਪਕਾਰ। ਛੁਥਦੇ ਬੇੜੇ ਦਿਤੇ ਤਾਰ॥
 ਆਪ ਦੇਰ ਪਰ ਦੁਖ ਉਠਾਏ। ਪਰ ਮਰਦੇ ਜਗ ਲੋਗ ਬਚਾਏ॥

ਕਰੇ ਜੰਗ ਜਿਨ ਧਰਮ ਪਰਾਇਨ। ਸਾਰੇ ਲੋਗਾਂ ਹਿਤ ਸੁਖ ਦਾਇਨ॥
 ਫਿਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤੇ। ਮਨ ਦੇ ਸੈਸੇ ਸਭ ਹਰ ਲੀਤੇ॥
 ਗਜਾਨ ਦਾਨ ਦੇ ਲੋਗ ਜਗਾਏ। ਧਰਮ ਧੁਜਾ ਜਾ ਤੇ ਕਹਿਲਾਏ॥
 ਤਿਨ ਨ ਦਰ ਝੂਲਨ ਕਰੇ ਨਸਾਨ। ਜੇ ਹਨ ਸਭ ਦੇ ਦੇਰ ਪਰਾਨ॥
 ਅਰ ਨੌਬਤ ਭੀ ਸੱਭਤਾਂਤਰੀ। ਧਰਮ ਧੁਜਾ ਮੰਦਰ ਹੈ ਜਹਾਂ॥
 ਫਿਰ ਧੁਜਾ ਭੀ ਤਿਨਕੀ ਕਗੈਏ। ਨਾਮ ਲਏ ਜਿਨ ਕੇ ਦੁਖ ਹਗੈਏ॥
 ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰੀ। ਤਾਰੀ ਨਾਮ ਸੰਗ ਧਰ ਸਾਰੀ॥
 ਤਜ ਅਪਣੇ ਸੁਖ ਸੁਤ ਅਰ ਨਾਰ। ਭਰਮਨ ਕਰਾ ਸਗਲ ਸੈਸਾਰ॥
 ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਮ ਜਾਨੇ। ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਏਕ ਸੁਖ ਮਾਨੇ॥
 ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ। ਕਹਿੰਦੇ ਲੋਗ ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ॥
 ਜਿਸ ਨੇ ਭੁਬਦਾ ਭਾਰਤ ਰਖਿਆ। ਆਪ ਕਸਟ ਸਭ ਬਿਧ ਤੇ ਚਖਯਾ॥
 ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੀਸ ਲਵਾਇ। ਧਰਮ ਹੇਤ ਜਗ ਮਰਿ ਯਸ ਪਾਇ॥
 ਫਿਰ ਦਸਮੇ ਗੁਰ ਦੇ ਜੋ ਸਾਕੇ। ਦੇਖ ਜਗ ਤੂੰ ਧਜਾਨ ਲਗਾ ਕੇ॥
 ਜੁਲਮ ਅੰਧੇਰਾ ਭਾਰਤ ਕੇਰਾ। ਅਪਣੇ ਬਲ ਤੇ ਧਰਤੀ ਗੇਰਾ॥
 ਧਨਖ ਬਾਨ ਜਿਨ ਕੇ ਅਸ ਭਾਰੀ। ਗਈ ਮੁਗਲ ਦੇਖਨ ਤੇ ਹਾਰੀ॥
 ਜਿਸ ਕੀ ਤੇਗ ਬੇਗ ਕੇ ਆਗੇ। ਦੁਰਜਨ ਕੇ ਸਿਰ ਕੰਪਨ ਲਾਗੇ॥
 ਸੁਰ ਸੋ ਸਾਲ ਤੁਰਕ ਪਤਸਾਹੀ। ਜਿਨ ਉਖੇੜ ਕਰ ਪਰੇ ਬਹਾਈ॥
 ਦਿੱਤੀ ਚਾਇ ਤੁਸਾਂ ਸਰਦਾਰੀ। ਅੰਸੇ ਸੇ ਜੋ ਪਰਉਪਕਾਰੀ॥
 ਕਲਗੀ ਸੀਸ ਹੁਲਾਰੇ ਲਾਵੇ। ਜਿਗ੍ਰਾ ਦੇਖ ਮਨ ਅਤਿ ਹੁਲਸਾਵੇ॥
 ਗਰ ਮੋ ਤਨ ਕੀ ਸੌਹਤ ਮਾਲਾਂ। ਸ਼ਕਲ ਬਾਜ ਕਰ ਕੰਕਨ ਵਾਲਾ॥
 ਕਿਉਂ ਤੈਂਅਪਨੇ ਮਨੋ ਭੁਲਾਇਆ। ਇਹ ਗੁਗਾ ਚਾ ਗੁਰੂ ਬਣਾਇਆ॥
 ਜਿਹੜਾ ਤੁੱਟਨ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ। ਦੋਨੋਂ ਗੱਲੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਚ॥
 ਗੁੱਸੇ ਹੈ ਤਾਂ ਲੜਦਾ ਸੱਪਾ। ਮਾਰੇ ਤੈਨੂੰ ਦੌਦ ਸੜੱਪਾ॥
 ਜੇ ਤੁੱਠੇ ਤਾਂ ਮਿਹਰ ਚੜ੍ਹਾਵੇ। ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਪਿਆ ਹਿਲਾਵੇ॥
 ਫਿਰ ਲੈ ਲੱਤਾਂ ਬਾਹਾਂ ਕੜਦਾ। ਸਾੜ ਸਾੜ ਛਾਂਟੇ ਹੈ ਜੜਦਾ॥
 ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਹੈ ਭਾਥਾ ਪਿਆਰ। ਚੰਗੇ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਅਖਤਿਆਰ॥
 ਤੇਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਨਾਸ। ਧਰ ਉਸ ਦਾ ਹੈ ਇਹ ਬਲਸਾ॥
 ਚਿੜੀਆਂ ਮਰਨ ਗੁਵਾਰਾਂ ਹਾਸਾ। ਇਸ ਗੁਗੇ ਦਾ ਦੇਖ ਤਮਾਸਾ॥

ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਹੋਇ ਗਿਆ ਤੂੰ ਲਾਦੀ। ਗਜਾ ਅਜੇ ਮੁਰਖ ਬਕਬਾਦੀ॥
 ਚਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੁਣ ਛਕ ਕਰ ਆਪਾ। ਮਗਰੋਂ ਲਾਹੁ ਪੀਰ ਦਾ ਤਾਪ॥
 ਇਹ ਹੈ ਓਸੇ ਦਾ ਤਪ ਤੈਨੂੰ। ਛੜਦਾ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛ ਲੈ ਮੈਨੂੰ॥
 ਇਸ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਹੇ ਦਵਾਇ। ਹੋਰ ਉਪਾਵਾਂ ਤੇ ਨਹਿ ਜਾਇ॥
 ਜਦ ਮੈਂ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਸੀ ਆਖੀ। ਬਿਬੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੜੀ ਸਾਖੀ॥੨੧੬॥

ਬਿਬੇਕ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ— ਉਠ ਭਗਤਾ ਹੁਣ ਸਿੰਘ ਸਜ ਛੱਡ ਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਸੰਗ॥
 ਗੁੱਗੇ ਪਿਛੇ ਕਿਉਂ ਪਿਆ ਤੂੰ ਭੀ ਕਰ ਕੁਛ ਜੰਗ॥ ੨੧੭॥
 ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਉ ਛੱਡਨਾ ਤੈਨੂੰ। ਨਾਲ ਰਲਾ ਲੈ ਦੂਜਾ ਮੈਨੂੰ॥
 ਅਰ ਮਨਮਤ ਹਰਿ ਤੀਜਾ ਭਾਈ। ਹੋਰ ਬੁਲਾਉ ਸਖੇ ਸਹਾਈ॥
 ਸਭ ਮਿਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਗੈਏ ਪਾਨ। ਐਵੇਂ ਨਾ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਜਾਨ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਮਨ ਮਤ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਰਾ। ਬੋਲਿਆ ਕਰ ਕੇ ਜੀਉਂ ਕਰਾਰਾ॥
 ਮੈਂ ਭੀ ਮਨਮਤ ਤਜ ਕਰ ਸਾਰੀ। ਸਿੰਘ ਸੱਜਾਂਗਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਭਗਤ ਛੱਡ ਕੈ ਸਾਰਾ। ਬੋਲ ਉਠਿਆ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਜੈਕਾਰਾ॥
 ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਗਜਾਈ। ਮਾੜ੍ਹੀ ਸਾਰੀ ਗੁੰਜ ਮਚਾਈ॥
 ਲਗਿਆ ਕਰਿਨ ਜਾਓ ਸਭ ਲੋਗੇ। ਅਪਨੇ ਘਰੀਂ ਜਾਇ ਸੁਖ ਭੋਗੇ॥
 ਇਹ ਗੁਗੇ ਦਾ ਜੋਇ ਗਪੜਾ। ਹੁਣ ਇਸ ਜਾਗਾ ਤੇ ਹੈ ਦੌੜਾ॥
 ਹੁਣ ਹੈ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਰਾਜ। ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਪਾਜ॥
 ਇਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਛੱਡੇ ਅੱਜਾ। ਮੁਲ ਨ ਲਾਓ ਕੋਈ ਪੱਜ॥
 ਪਰਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਸ ਸੁਖ ਪਾਓ। ਅਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਭਰਮ ਗਵਾਓ॥
 ਏਹ ਸਮਾਂ ਹੈ ਅਮਨ ਸੁਹਾਵਾ। ਕਰੋ ਦੂਰ ਸਭ ਪਾਪਾਂ ਖਾਵਾ॥ ੨੧੮॥

ਦੇਹਰਾ— ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਲਾ ਪਿਆ ਹੋਈ ਵਦੀ ਬਹਾਰ॥
 ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਫਤਿਰ ਦੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ ਘੁਨ ਕਾਰ॥ ੨੧੯॥

ਚੌਪਈ— ਤਦ ਸਭ ਚੁੱਕ ਬਿਸਤਰੇ ਚਲੇ। ਅਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਮੱਲੇ॥
 ਅਰ ਮੈਂ ਭੀ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਸੰਗ। ਆਇਆ ਨੱਗਰ ਹੋ ਕੇ ਦੰਗ॥
 ਅਗੋਂ ਦੇਖ ਪਿੱਛ ਦੇ ਲੋਗ। ਕਰਨ ਪਿਆਲ ਹੋਰਾ ਜੋ ਜੋਗ॥
 ਆਖਨ ਅੱਜ ਭਗਤ ਭਗਤਾਈ। ਛੱਡ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਪਾਈ॥

ਜਿਸ ਪਰ ਆਸੀਂ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਅਸਵਾਰਾ ਆਯਾ॥
 ਕੀਤਾ ਪਾਠ ਸੀਠੀ ਬਾਣੀ। ਸੁਣ ਸੁਣ ਰਾਜੀ ਹੋਣ ਪਰਾਣੀ॥
 ਫਿਰ ਜਦ ਸ਼ਬਦ ਜੋਟੀਆਂ ਗਏ। ਤਦ ਤਾਂ ਲੋਗ ਹੰਭ ਆਏ॥
 ਬੈਠਨ ਜੋਗੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨ ਕੋਈ। ਇਤਨੀ ਖਲਕਤ ਕੱਠੀ ਹੋਈ॥
 ਨਰ ਨਾਗੀ ਅਰੱ ਸੁੱਢੇ ਬਾਲ। ਦੇਖਨ ਲਗੇ ਚਾਊਂ ਦੇ ਨਾਲ॥
 ਉਸੀ ਵਕਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰ ਤਿਆਰ। ਕਹਿ ਸਭਨ ਕੇ ਉਚ ਪੁਕਾਰ॥
 ਦੇ ਵਖਜਾਨ ਇੱਕ ਵਡਭਾਗੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਕਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ॥
 ਕਹਾ ਆਓ ਸਭ ਪੁਰਖਾਂ ਨਾਗੀ। ਚੜ੍ਹੇ ਜਹਾਜ ਲਹੇ ਸੁਖ ਭਾਗੀ॥
 ਇਹ ਵੇਲਾ ਫਿਰ ਹੱਥ ਨ ਆਊਂ। ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਹੈ ਛਲ ਜਾਊਂ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਸੁਨ ਕੇ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੇ। ਕਮਰ ਕਸੇ ਕਰ ਖੜੇ ਵਿਚਾਰੇ॥
 ਅਰ ਫਿਰ ਕਈ ਬੀਬੀਆਂ ਮਾਈਆਂ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣੇ ਕਾਰਨ ਆਈਆਂ॥
 ਗੱਲ ਕਾਹਦੀ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ। ਖੜਾ ਚੁਫੇਰੇ ਸਾਡੇ ਖਿੰਡ॥
 ਲੱਗਾ ਵਰਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੇਹ। ਸੁੱਕੇ ਹਰੇ ਕਰੇ ਜਿਨ ਨੇਹ॥
 ਸਾਰੇ ਨੁੱਗਰ ਇਕੋ ਵਾਰ। ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਕੀਤਾ ਅਖਤਿਆਰ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਲਗੇ ਕੜਾਹਾਂ ਗੱਢੇ। ਮਿਲਦੇ ਭਾਈ ਪਾ ਕਰ ਜੱਢੇ॥
 ਕਰਦ ਕੜੇ ਕਰਪਾਨਾਂ ਨਾਲ। ਸਾਰੇ ਸਜੇ ਬਿਰਧ ਅਰ ਬਾਲ॥
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੁਖ ਜਾਪੇ ਉਚਾਰਨ। ਆਪ ਤਰੇ ਔਰਨ ਕੇ ਤਾਰਨ॥
 ਤਦ ਮੈਂ ਧਰਮਸਾਲ ਬਣਵਾ ਕੇ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਅਸਵਾਰਾ ਲਾ ਕੇ॥
 ਇੱਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਰ ਉਸ ਜਾਗ੍ਹਾ। ਫਿਰ ਅਗੇ ਨੂੰ ਤੁਰਨੇ ਲਾਗਾ॥
 ਪਰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਜਤਾਇਆ। ਜਿਸ ਤੇ ਪਾਇ ਮੌਰ ਦੀ ਮਾਧਾ॥
 ਮੈਨੂੰ ਰਖਣ ਚਾਹੁਣ ਸਾਰੇ। ਪਰ ਮੈਂ ਸੜ ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਉਚਾਰੇ॥
 ਤੁਰ ਪਿਆ ਅਪਣੇ ਓਸੇ ਸਲਾ। ਕੋਈ ਸਿੰਘ ਨ ਲੀਤਾ ਗਲ॥
 ਇਹ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਦਸਿਆ ਸਾਰਾ। ਜੋ ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਸੈਲ ਮਝਾਰਾ॥ ੨੨੦॥

ਗੁਰ ਬਲਭ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ- ਇਹ ਤਾਂ ਗੱਬਰ ਮਾਰਿਆ ਤੈਂ ਬਲ ਅਪਨੇ ਨਾਲ॥

ਇਸ ਗੁੱਗੇ ਨੇ ਦੇਸ ਦਾ ਬੇੜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਾਲ॥ ੨੨੧॥

ਚੇਪਈ-ਸੱਚ ਮੁਚ ਹੀ ਏਹ ਗਪੈੜਾ ਆਖਨ ਕਹਿ ਕੇ ਲੈਬਾ ਚੌੜਾ॥

ਜਿਸ ਤੇ ਮੂਰਖ ਅਕਲੋਂ ਹੀਨ। ਹੋਇ ਗਏ ਹਨ ਉਸਦੇ ਦੀਨ॥
 ਪਰ ਤੈਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਪਕਾਰ। ਸੋ ਕਿਆ ਆਖਾਂ ਮੁਖੋਂ ਉਚਾਰ॥
 ਧੰਨਜ ਜਨਮ ਤੇਰਾ ਹੈ ਭਾਈ। ਜਿਸ ਇਹ ਕੀਤਾ ਚਾਇ ਕੁਮਾਈ॥
 ਜਲੋਂ ਬਲਾਇ ਕਰੀ ਤੈਂ ਦੂਰ। ਮੂਰਖ ਲੋਗਾਂ ਠੁੰ ਵੱਡ ਘੂਰ॥
 ਨਹੀਂ ਭਲਾ ਇਹ ਪਾਮਰ ਪਾਜੀ। ਨਹਮੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਕਦ ਰਾਜੀ॥
 ਮੈਂ ਤਾਂ ਗਦ ਗਦ ਹੋ ਗਿਆ ਭਾਈ। ਤੇਰੀ ਦੇਖੀ ਜਦੋਂ ਕਮਾਈ॥
 ਐਸੇ ਸਿੰਘ ਹੋਣ ਜੇ ਖਹੁਤੇ। ਤਾਂ ਇਹ ਪੰਥ ਮੰਜਲ ਪਰ ਪਹੁਤੇ॥
 ਪਰ ਕਿਆ ਕਰੀਏ ਟੁਕੜ ਗਦਾਈ। ਜੰਮਗਏ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਗ੍ਹਾਈ॥
 ਧਰਮ ਕਰਮ ਦੇ ਰਾਹੁ ਨ ਜਾਂਦੇ। ਐਵੇਂ ਮੰਗ ਪਿੰਨ ਕੇ ਖਾਂਦੇ॥
 ਪਰ ਉਪਰ ਤੇ ਸਿੰਘ ਦਸਾਊਣ। ਅੰਦਰ ਮਨ ਮਤੀ ਦਸਾਊਣ॥
 ਬਣੇ ਦਾਸ ਹਨ ਦਮੜੇ ਕੇਰੇ। ਮਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੇ ਹਨ ਘੋਰੇ॥
 ਏਹੋ ਜੇਹੋ ਪੁਰਖ ਨਕਾਰੇ। ਕਿਆ ਕਰ ਸਕਨਗੇ ਉਪਕਾਰੇ॥
 ਪਰ ਤੈਂ ਚੁਗਾ ਕੀਤਾ ਕਾਜ। ਦਿਆ ਕਰੇ ਤੁਧ ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ॥
 ਜਿਸ ਗੁਰ ਦਾ ਤੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਆ। ਸੋ ਗੁਰ ਗੁਰ ਤੁਮਗਾ ਥੀਆ॥
 ਆਓ ਇਸ ਆਨੰਦ ਦੇ ਵਿੱਚ। ਗਾਈਏ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਖਿਚ॥
 ਤਦ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਏ। ਜੈਕਾਰੇ ਮੁਖ ਉਚ ਗਜਾਏ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਹੋਏ ਵਡੇ ਅਨੰਦ। ਰਚੇ ਗੁਰੂ ਸੋਭਾ ਵਿੱਚ ਛੈਦ॥੨੨੨॥
 ਛੈਦ-ਹੇ ਦਸਮ ਕਲਗੀ ਪਰ ਛੈਦ ਏਹ ਦਾਨ ਹਮ ਕੇ ਦੀਜੀਏ॥
 ਮਨ ਔਰ ਤਨ ਧਨ ਤੇ ਸਦਾ ਨਿਜ ਚਰਨ ਬਰਨੀ ਲੀਜੀਏ॥
 ਬਿਨ ਆਪ ਤੇ ਨਹਿ ਵਾਕ ਕੌਈ ਮਨ ਹਮਾਰੇ ਮੈਂ ਵਸੋ॥
 ਸਭ ਜਗਤ ਰਟ ਗੁਨ ਆਪ ਕੈ ਕਰ ਦਰਸ ਪਰਸਨ ਮੈਂ ਧਸੇ॥
 ਏਹ ਸਗਲ ਜੋਇ ਪਖੜ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇ ਕਰ ਫੈਲੇ ਵਡੇ॥
 ਸਭ ਮੜੀ ਔਰ ਮਸਾਨ ਗੁੱਗਾ ਭੈਰੋਂ ਭੂਰ ਨ ਮਨ ਗਡੇ॥
 ਏਹ ਉੜੇ ਧਰਤ ਤੇ ਪਾਇ ਤਥ ਬਲ ਛੁਟੋਂ ਲੋਗ ਅਜੋਗ ਸੇ॥
 ਇੱਕ ਪੂਜ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ਕੇ ਫਿਰ ਮੁਕਤ ਪਾਵਹਿ ਰੋਗ ਸੇ॥੨੨੩॥

ਗੁੱਗਾ ਗਪੋੜਾ ਇਤੀ॥

ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਆੜਾ

ਦੌਰਾ

ਦਸਮੋਂ ਗੁਰ ਦੀ ਓਟ ਲੈ ਤੇਗ ਗਿਆਨ ਦੀ ਕੱਢਾ॥
 ਇਸ ਮੀਏਂ ਸੁਲਤਾਨ ਦਾ ਫਸਤਾ ਦੇਸਾਂ ਵੱਡਾ॥ ੧॥
 ਦੇਸ ਮਾਲਵਾ ਪਕੜ ਜਿਨ ਕੀਤਾ ਚਾਈ ਗੁਣਾਮਾ॥
 ਭਰਯਾਈ ਨੂੰ ਸੇਖ ਕਹਿ ਕਰਦੇ ਉਤ ਸਲਾਮਾ॥ ੨॥
 ਮੈਨ ਦੁਆਸਾ ਦੇਸ ਦੀ ਭਰਦਾ ਪਿਆ ਵਗਾਰ।
 ਵੱਗ ਗਈ ਜਿਨ ਮੁਰਖਾਂ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਹੈ ਮਾਰਾ॥੩॥

ਦ੍ਰੈਯਾ

ਝੁੱਝੂ ਫੇਰ ਦੁਆਬਾ ਇਸਨੇ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਸਾਰਾ।
 ਪੀਰ ਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਪੂਜੇ ਅਪਣਾ ਧਰਮ ਵਿਸਾਰਾ॥
 ਤੇੜ ਤੜਾਗੀ ਵਿੱਚ ਅੰਗੋਛੀ ਸੇਂਦੂ ਨਾਮ ਧਰਾਏ।
 ਸੱਦ ਭਰਾਈ ਦੇਣ ਸ਼ਰੀਣੀ ਹੁੱਕਾ ਚਾ ਗੁੜਕਾਏ॥ ੪॥
 ਮਾਝੇ ਵਿੱਚ ਭੀ ਕਿਤਨੇ ਮੁਰਖ ਮੁਖ ਤੇ ਸਿੰਘ ਸਦਾਉਨ॥
 ਪਰ ਜੇ ਸਿਰ ਅੱਧਾ ਦੁੱਖ ਪੇਂਦਾ ਸਰਵਰ ਤਦੋਂ ਮਨਾਉਨ॥
 ਸਿਰੀਂ ਮਧੇੜ ਚਾਦਰਾਂ ਤੋੜੀਂ ਲੱਠੇ ਹਥ ਵਿੱਚ ਲੱਦੇ॥
 ਧੋਕਲ ਪੀਰ ਮਨਾਉਣ ਜਾਂਦੇ ਕਬਰੀ ਸੀਸ ਨਵੈਂਦੇ॥ ੫॥
 ਪੁਨ ਲੰਮੇਂ ਦਾ ਹਾਲ ਮੁੱਝ ਤੇ ਮੂਲ ਨ ਪੁੱਛੋ ਭਾਈ।
 ਭੇਹਗਿਆਂ ਵਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਅਕਲ ਨ ਆਈ॥
 ਧਰਮਸਾਲ ਤੇ ਠਾਕੁਰ ਦੁਆਰੇ ਪਿੱਛੇ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ।
 ਪਾਉਨ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਜਾ ਜੰਝ ਸਰਵਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰੇ॥੬॥

ਦੌਰਾ

ਜੇਕਰ ਮੁੰਡਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਕੁਝ ਬਿਮਾਰ।

ਆਖਨ ਪੀਰਾ ਰਖ ਲੈ ਮੇਰਾ ਬੇੜਾ ਭਾਰ॥ ੨॥
 ਬੇੜਾ ਬੱਨੇ ਲਾਉ ਤੂੰ ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪੀਰ।
 ਚਾਲੇ ਜਾਵਾਂ ਤੁੱਥ ਦੇ ਲੈ ਕੇ ਨਾਲ ਵਹੀਰ॥ ੩॥
 ਗਠੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਪਿੰਠੀਆਂ ਕਰਨ ਪੰਜੀਰੀ ਉਤ।
 ਤੁਰੇ ਜਦੋਂ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਸਰਵਰ ਵਾਲਾ ਭੂਤ॥ ੪॥

ਦੌਧਾ

ਬਾਹਮਣ ਜੱਟ ਚਮਾਰ ਸਭੇ ਮਿਲੇ ਸੰਗ ਬਨਾਉਣ ਭਾਰਾ।
 ਆਗੂ ਅਪਨਾ ਬੇਖ ਬਣਾਕੇ ਬੋਝ ਉਠਾਉਣ ਸਾਰਾ॥
 ਦੇਵਨ ਟਾਹਰਾਂ ਰੋਟ ਪਕਾਉਣ ਚਾਲੇ ਉਸਦੇ ਜਾਂਦੇ।
 ਪੀਰਭਾਈ ਬਣ ਆਪਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾ ਧਰਮ ਗਵਾਂਦੇ॥ ੫੦॥

ਦੌਹਰਾ

ਕੁਣ ਮੈਂ ਦੱਸਾਂ ਪੱਲ੍ਹੁਕੇ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਾਲਾ।
 ਸਰਵਰੀਆਂ ਦੀ ਬਾਤ ਜੋ ਹੋਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲਾ॥

ਸਰਵਰ ਦਾ ਸੰਗ ਚੰਪਈ

ਚੜ੍ਹਦੇ ਛੱਗਣ ਵਿੱਚ ਦੁਆਥੇ। ਦੇਖੋ ਲਗੇ ਹੋਣ ਖਰਾਬੇ॥
 ਸਰਵਰ ਦਾ ਕੱਠਾ ਹੋ ਸੰਗ। ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਆਪਣਾ ਭੰਗ॥
 ਬੰਨ੍ਹ ਗਠੜੀਆਂ ਬੁਰਕੇ ਸਾਰੇ। ਘਰ ਤੇ ਤੁਰਕੇ ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੇ॥
 ਬਾਹਰ ਖੜੇ ਰੜੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇ। ਝੰਡਾ ਦਿੱਤਾ ਓਥੇ ਲਾਇ॥
 ਵੱਜੇ ਢੋਲ ਭਰਾਈ ਵਾਲਾ। ਆਖੇ ਪੀਰਾ ਤੇਰਾ ਚਾਲਾ॥
 ਬੇੜਾ ਸਾਡਾ ਬੱਨੇ ਲਾਈਂ। ਮੰਝਲੀ ਧਾਰ ਨ ਚਾਇ ਭੁਬਾਈਂ॥
 ਆਖੇ ਕੁੱਲੇ ਦੇ ਅਸਵਾਰਾ। ਤੇਰਾ ਸੰਗ ਖੜਾ ਹੈ ਸਾਰਾ॥
 ਆਖੇ ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪੀਰਾ। ਤੇਰਾ ਸੋਹੇ ਸੂਹਾ ਚੀਰਾ॥
 ਹੁਣ ਤੂੰ ਬਹੁੜ ਸਖੀ ਸੁਲਤਾਨੀਂ। ਤੇਰੀ ਜੰਵ ਭੁਕੀ ਮੁਲਤਾਨੀਂ॥
 ਰਲ ਮਿਲ ਸਹੀਆਂ ਮੰਗਲ ਗਾਏ। ਚਿੰਮੋ ਰਾਣੀ ਹਸਾ ਲਾਏ॥
 ਦਾਨੀ ਜੱਟੀ ਤੈਨੂੰ ਮੰਨੇ। ਜਿਸਦਾ ਬੇੜਾ ਲਾਇਆ ਬੰਨੇ॥

ਗੋਦੀ ਉਸਨੇ ਲਾਲ ਖਿਲਾਇਆ। ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤੁੱਧ ਮਨਗਇਆ॥
 ਆਖਨ ਕੱਬੀ ਦੇ ਅਸਵਾਰ। ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਸਵਾਰ॥
 ਧੂਮਾਂ ਤੇ ਸੁਲਤਾਣੀ ਆਇਆ। ਪੀਰੂ ਭੌਗਰ ਸੰਗ ਮਿਲਾਇਆ।
 ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਸੁਨਾਕੀ ਯਾਰ। ਰਲ ਗਏ ਠੱਟੀ ਦੇ ਚੁਮਿਆਰ॥
 ਪਾਲਾ ਅਤੇ ਗਪਾਲਾ ਜੱਟ। ਇਹ ਭੀ ਹੋਏ ਚੌੜ ਚੁਪੱਟ॥
 ਰੁਧਾ ਬ੍ਰਹਮਣ ਭੀ ਉਨੈ ਸੰਗ। ਲੈ ਕੇ ਗਠੜੀ ਗਿਆ ਨਿਸੰਗ॥
 ਪੀਰ ਭਾਈ ਇਹ ਬਣਕੇ ਸਾਰੇ। ਚੱਲੇ ਸਰਵਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰੇ॥
 ਜਾਤ ਪਾਤ ਨੂੰ ਖੂਰ ਢੁਬਾਇਆ। ਭਰਾਈ ਨੂੰ ਚਾ ਪੀਰ ਬਣਾਇਆ॥
 ਅੱਰਤ ਮਰਦ ਬਣੇ ਸੜ ਭਾਈ। ਪੀਰ ਭੈਣ ਜਿਨ ਆਪ ਬਣਾਈ॥
 ਪੀਰ ਪੀਰ ਭਾਈ ਨਾਗੀ ਮੁਖ ਥੋਲੇ। ਪਲਟ ਲਏ ਜਿਨ ਅਪਨੇ ਚੇਲੇ॥ ੧੧॥

ਵਾਰਤਕ

ਜਦ ਇਹ ਲੋਗ ਨਗਾਰੇ ਨੂੰ ਚੱਲੇ ਤਦ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੀਰ
 ਭਾਈ ਆਖਕੇ ਭਰਾਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇ ਹੱਥ ਸ਼ੀਰਨੀ ਲੈਕੇ ਖਾਧੀ, ਅਰ ਭਰਾਈ ਨੇ ਛੋਲ
 ਵਜਾ ਕੇ ਟਾਹਿਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦਾ ਖਿਆਲ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਕ
 ਪੀਰ ਭਾਈ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਣਾ ਲੀਤਾ ਅਰ ਨੁਗਰ ਦੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਮਿਲਕੇ
 ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਲੱਗੀਆਂ, ਯਥ:-

ਹੱਥ ਕਟੋਗਾ ਲੱਸੀ ਦਾ, ਮੇਰਾ ਪੀਰ ਪੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਦਾ, ਵੇ ਮੈਂ ਵਾਗੀ ਪੀਰ ਪੀਰਾ॥ ੧॥
 ਹੱਥ ਕਟੋਗਾ ਤੇਲ ਦਾ, ਮੇਰਾ ਪੀਰ ਪੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਲਦਾ, ਵੇ ਮੈਂ ਵਾਗੀ ਪੀਰ ਪੀਰਾ॥ ੨॥

ਦੂਜਾ ਰਹਾਊ॥

ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ, ਜਿਥੇ ਵੱਜਨ ਨਗਾਰੇ ਚਾਰ।

ਜੀ ਚੁੱਕੁੰ ਕੁੰਟੀ ਚੁੱਕੁੰ ਕੁੰਟੀ ਤੇਰਾ ਰਾਜ ਹੈ ਉਏ॥ ੩॥

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਭਰਾਈ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਂਦੀਆਂ
 ਸਨ, ਅਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਟ, ਚੁਮਾਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੀ ਸਨ ਪਰੰਤੂ
 ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਦੇਖ ਰਾਲ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਇੱਕ ਗੁਰੂ ਦਾ ਬੇਰ।
 ਪੁਛਣ ਲੱਗਾ ਜਾਇਕੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੋਇ ਦਲੇਰ॥ ੧੩॥

ਚੌਪਈ

ਭਿੱਠਾ ਖੜਾ ਇੱਕ ਚਮਿਆਰ। ਕਿਹਾ ਸਿੱਖ ਨੇ ਉਚ ਪੁਕਾਰ॥
 ਸੁਣ ਉਇ ਸੇਂਦੂ ਇਹ ਕੀ ਕੀਤਾ। ਕਿੱਥੋਂ ਦਾ ਗਸਤਾ ਹੈ ਲੀਤਾ॥
 ਇਹ ਜੋ ਸਿਰ ਪਰ ਭਾਰ ਉਠਾਇਆ। ਕਿਸ ਦਾ ਬੋਝ ਹੈ ਤੈਂ ਰਾਇਆ॥
 ਉਸ ਤੇ ਅੱਗੇ ਭਿੱਠਾ ਹੋਰ। ਪਾਲੂ ਜੱਟ ਵੱਡਾ ਸੀ ਚੋਰ॥
 ਉਸਨੇ ਭੀ ਸੁੱਖਿਆ ਸੀ ਚਾਲਾ। ਫੜੇ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਜਦ ਪਾਲਾ॥
 ਕਹੀ ਸਿੱਖ ਤੂੰ ਕਿੱਥੇ ਚੱਲਿਆ। ਕਿੱਧਰ ਦਾ ਗਸਤਾ ਹੈ ਮੱਲਿਆ॥
 ਝੁਕ ਝੁਕ ਪਿਆ ਸਲਾਮਾਂ ਕਰਦਾ। ਏਸ ਭਰਾਈ ਤੇ ਹੈ ਛਰਦਾ॥
 ਨਿਉਂ ਨਿਉਂ ਗੋਡੀਂ ਹੱਥ ਲਗਾਵੇ। ਉਸਦੇ ਹਥੋਂ ਲੈ ਫਿਰ ਖਾਵੇ॥
 ਉਇ ਪਾਲੇ ਤੈਂ ਕਲਜੁਗ ਆਂਦਾ। ਭਰਿਆਈ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਖਾਂਦਾ॥
 ਫਿਰ ਰੂਪ ਮਿਸਰ ਵਲ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਭੀ ਰੱਖੂੰ ਧਮਕਾਇਆ॥
 ਕਿਉਂ ਮਿਥਰ ਤੇਗੀ ਮਤ ਮਾਰੀ। ਬਾਹਮਣ ਪਣ ਦੀ ਜਿਲਦ ਉਖਾਰੀ॥
 ਕਿੱਥੇ ਧਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰ ਤੇਰਾ। ਨੱਸ ਗਿਆ ਨਾ ਪਾਇਆ ਫੇਰਾ॥
 ਉਹ ਤਾਂ ਦੱਸੇ ਅਟਕੋਂ ਪਾਰ। ਹਿੰਦੂ ਕਦੇ ਨ ਜਾਏ ਧਾਰ॥
 ਤੈਂ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਉਸਦਾ ਕੌਲ। ਸਗੋਂ ਸਮਝਿਆ ਚਾਇ ਮਖੋਲ॥
 ਚੰਗੇ ਪੂਜ ਜਗਤ ਦੇ ਹੋਏ। ਬੈਠੇ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਭਬੋਏ॥
 ਕੇਹਾ ਢੋਲ ਵਜਾਇਆ ਏਥੇ। ਦੱਸੋ, ਸੰਗੇ ਮੂਲ ਨ ਮੈਥੇ॥
 ਗੰਢਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਖਲੇ ਹੋ ਸਾਰੇ। ਪਾਸ ਭਰਾਈ ਟਾਹਰ ਮਾਰੇ॥
 ਕਿੱਧਰ ਦਾ ਹੈ ਇਹ ਤਿਆਰਾ। ਮੈਨੂੰ ਹਾਲ ਸੁਣਾਓ ਸਾਰਾ॥
 ਪਈ ਤੀਵੀਆਂ ਢੰਗੇ ਲਾਉਨ। ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਕਹਿਕੇ ਗਾਊਣ॥
 ਇਹ ਮਿਲ ਗੋਡਾ ਹੋ ਕੇ ਤਿਆਰ। ਕਿੱਥੇ ਨੂੰ ਹੈਂ ਚੱਲਿਆ ਧਾਰ॥
 ਇਹ ਜਦ ਝੜ ਉਸ ਨੇ ਪਾਈ। ਤਦੋਂ ਚਮੇਲੇ ਬਕਲ ਦਿਖਾਈ॥
 ਕਹੀ ਸਿੱਖ ਨੇ ਸੁਣ ਖਾਂ ਲਾਲਾ। ਤੈਂ ਕਿਉਂ ਉਲਟਾ ਪਕੜਿਆ ਚਾਲਾ॥
 ਹੱਟੀ ਨੂੰ ਚਾ ਜੰਦਾ ਲਾਇਆ। ਸਰਵਰ ਦਾ ਸੌਂਦਾ ਮਨ ਭਾਇਆ॥
 ਦਸ ਅਕਲ ਤੈਂ ਕਿੱਥੇ ਖੋਈ। ਸੋਦੇ ਨਾਲ ਗਈ ਬਿਕ ਸੋਈ?
 ਬੇਚ ਨੂੰਨ ਤੇ ਤੇਲ ਮਿਠਾਈ। ਜੋੜੇ ਪੈਸੇ ਪਾਪ ਕਮਾਈ॥
 ਹੁਣ ਭਰ ਬੈਲੀ ਖਰਚਨ ਚੱਲਾ। ਕੀ ਹੈ ਹਾਲ ਚੁਮੇਲੇ ਮੱਲਾ॥
 ਤਦ ਬਰਮਿੰਦੇ ਹੋਕੇ ਸਾਰੇ। ਬੋਲੇ ਸੁਨੋ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰੇ ॥ ੧੪॥

ਮੁਲਤਾਨੀਏ

ਚੌਪਈ

ਸੁਨੋ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੱਲ ਅਸਾਡੀ। ਸਾਬੋਂ ਗੀਸ ਨ ਹੋਇ ਤੁਸਾਡੀ॥
 ਅਸੀਂ ਸਥੀ ਸਰਵਰ ਦੇ ਚੱਲੇ। ਪਕੜ ਪੜੇ ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਪੱਲੇ॥
 ਏਹ ਭਰਾਈ ਬੇਖ ਪ੍ਰਦਾਵੇ। ਪਾਸ ਪੀਰ ਦੇ ਅਸਾਂ ਪੁਰਾਵੇ॥
 ਛੂਤ ਪੀਰ ਨੂੰ ਮੂਲਾ ਨ ਭਾਵੇ। ਭਾਈ ਬਣ ਕੇ ਚਾਲੇ ਜਾਵੇ॥
 ਪੈਸ ਪੀਰੀਏ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰੇ। ਤੁਸੀਂ ਸਿੰਘ ਸਾਬੋਂ ਹੋ ਨਿਆਰੇ॥੧੫॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ

ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਕੋਣ ਸੀ ਕਿਆ ਉਨ ਕੀਤੇ ਕੰਮ॥
 ਜਿਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਪਏ ਲੁਟਾਵੇ ਦੰਮ॥੧੬॥

ਚੌਪਈ

ਕੌਣ ਜਾਤ ਦਾ ਸੀ ਉਹ ਦੱਸੋ। ਢੋਲ ਬਜਾਕੇ ਨਾਗੀਂ ਨੱਸੋ॥
 ਅਰ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਜਾਕੇ ਕਿਥੇ ਹੈ ਮੋਇਆ॥
 ਅਰ ਉਨ ਕੰਮ ਕਰੇ ਕਜਾ ਭਾਰੇ। ਜਿਸ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਜਾਉ ਬਲਿਹਾਰੇ॥
 ਘਰ ਅਰ ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੋ। ਭੇਡਾਂ ਵਾਂਗੂ ਹੋਕਰ ਕੱਠੇ॥
 ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੋੜੇ। ਮਾਰ ਗਪੋੜੇ ਲੰਮੋਂ ਚੌੜੇ॥
 ਇੱਕ ਪੀਰ ਦਾ ਏਹ ਪੁਆੜਾ। ਸਭ ਨੂੰ ਘੱਡਿਆ ਚਾਇ ਉਜਾੜਾ॥
 ਜੇ ਪੰਜੇ ਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਲੈਣ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਪਾਨਾ॥
 ਅੱਛਾ ਦੱਸ ਏਸ ਦਾ ਹਾਲ। ਕਿੱਥੇ ਜੰਮਿਆ ਸੀ ਇਹ ਲਾਲ॥੧੭॥

ਮੁਲਤਾਨੀਏ

ਦੇਹਿਰਾ

ਜਿੱਕਰ ਸਾਨੂੰ ਬੇਖ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਸਰਦਾਰ॥
 ਓਹੋ ਅਸੀਂ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸੁਨ ਲੈ ਨਾਲ ਪਿਆਰ॥ ੧੮॥

ਚੌਪਈ

ਪੌਕਲ ਨਾਮ ਪਿੱਛ ਹੈ ਕੋਈ। ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਖਬਰ ਨ ਹੋਈ॥

ਕਾਵੀ ਦਰਿਆਓ ਹੈ ਪਾਰ। ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਮੁਲ ਨ ਸਾਰ॥
 ਉਥੇ ਜੇਮਿਆਂ ਪੀਰ ਆਸਾਡਾ। ਕੰਮ ਕਰਿਆ ਇੱਕ ਜਿਸਨੇ ਭਾਢਾ॥
 ਡੰਗਰ ਚਾਰਨ ਘਰ ਤੇ ਆਇਆ। ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਦੀ ਬੋਠਾ ਛਾਇਆ॥
 ਇਤਨੇ ਵਿੱਚ ਸੇਰ ਇੱਕ ਆਕੇ। ਪਿਆ ਡੰਗਰਾਂ ਪਰ ਭਬਕਾਕੇ॥
 ਜਦ ਦੇਖਿਆ ਸਾਡੇ ਸੁਲਤਾਨਾ। ਲੱਗਾ ਮੇਰੇ ਡੰਗਰ ਖਾਨ॥
 ਤਦ ਇੱਕ ਮਾਰੀ ਚਾ ਤਲਵਾਰ। ਉਸੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਉਹ ਮਾਰ॥
 ਕਿਆ ਇਹ ਕੰਮ ਘੱਟ ਹੈ ਕੀਤਾ। ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਬਦਲਾ ਲੀਤਾ। ੧੯੮॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਿਰਾ

ਇਹ ਕਿਆ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤੋਂ ਉਸਦਾ ਹੈ ਚੋਰ॥
 ਭਲਾ ਅਜੇਹੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੋਰ॥ ੨੦॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਲਤਾਨ ਤੁਹਾਡੇ ਲੈ ਤਲਵਾਰ। ਦਿੱਤਾ ਇੱਕ ਸੇਰ ਨੂੰ ਮਾਰ॥
 ਪਰ ਇੱਕ ਤੈਨੂੰ ਗੱਲ ਸੁਣਾਵਾਂ। ਇਸ ਤੇ ਭੀ ਵਧਕੇ ਸਮਝਾਵਾਂ॥
 ਜਿਲ੍ਹੇ ਅੰਬਾਲੇ ਦੀ ਹੈ ਬਾਤ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੈਸੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ॥
 ਸਾਉਨ ਦਾ ਸੀ ਤਦੋਂ ਮਹੀਨਾ। ਰਥ ਪਸਾਰਿਆਂ ਦਿੱਸੇ ਰਤੀ ਨਾ॥
 ਇੱਕ ਚੁਮਾਰ ਚਰਾਵੇ ਮੱਝੀ। ਲੈਕਰ ਆਇਆ ਪਰਿਲੀ ਸੰਝੀ॥
 ਭੈਸਾਂ ਕਰਨ ਬੀੜ ਵਿੱਚ ਚਾਰ। ਅਰ ਉਹ ਆਪ ਹੋਏ ਅਸਵਾਰ॥
 ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਦੇ ਉੱਪਰ ਬੈਠਾ। ਸੇਟਾ ਰੱਖ ਪਕੜਕੇ ਐਠਾ॥
 ਇਤਨੇ ਵਿੱਚ ਸੇਰ ਇੱਕ ਆਇਆ। ਮੱਝੀਂ ਉੱਪਰ ਦਾਉ ਚਲਾਯਾ॥
 ਉਸੀ ਰੁੱਖ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਹੋਕੇ। ਦਾਉ ਲਗਾਇਆ ਜਿਨ੍ਹੇ ਖਲੋਕੇ॥
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਚੁਮਾਰ ਵਿਚਾਰਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਜੀਉ ਕਰਾਰਾ॥
 ਐਸੀ ਛਾਲ ਲਗਾਈ ਕਾਰੀ। ਕਰੀ ਸੇਰ ਦੀ ਜਿਨ ਅਸਵਾਰੀ॥
 ਘੱਡੇ ਵਾਂਗ ਪਿੱਠ ਪਰ ਆਇਆ। ਦੇਖ ਸੇਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਬਕਾਯਾ॥
 ਰਿਹਾ ਲਗਾਇ ਚੋਰ ਉਹ ਸਾਰਾ। ਚਾਹੇ ਉਸਨੂੰ ਹੋਠ ਉਤਾਰਾ॥
 ਪਰ ਉਹ ਪੱਕਾ ਸੀ ਅਸਵਾਰ। ਲੱਗੀ ਪੈਨ ਸੇਰ ਪਰ ਮਾਰ॥
 ਸੋਟੇ ਨਾਲ ਤੋੜ ਸਿਰ ਦਿੱਤਾ। ਤੁਰਤ ਲਟਾਇ ਜਿਮੀਂ ਪਰ ਲਿੱਤਾ॥

ਕੱਢ ਪ੍ਰਾਣ ਸੇਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਪਸੂ ਬਚਾਇ ਆਪਣੇ ਲਿੱਤੇ॥
 ਇਨ੍ਹੁ ਦੇਨਾਂ ਪਰ ਕਰੋ ਵਿਚਾਰ। ਕੌਣ ਅਹੋ ਜ਼ੋਗਾਵ ਯਾਰ॥
 ਉਹ ਸਰਵਰ ਕਿ ਇਹ ਚਮਰੇਟਾ। ਦੱਸੀਂ ਠੀਕ ਨ ਕਰ ਅਲਸੇਟਾ॥
 ਜੇਕਰ ਸੇਰ ਮਾਰਨੇ ਕਰਕੇ। ਸਰਵਰ ਨੂੰ ਤੂੰ ਮੰਨੇ ਫਰਕੇ॥
 ਤਾਂ ਚਮਿਆਰ ਬੁਰਾ ਕਿਉਂ ਭਾਈ। ਜਿਨ ਕੇਹਰ ਪਰ ਭਾਂਗ ਚਲਾਈ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਸਰਵਰ ਨੂੰ ਤੂੰ ਛੱਡ। ਅੱਜੋ ਅਲਖ ਏਸ ਦੀ ਵੱਚ॥
 ਮੇਨ ਓਸ ਚੁਮਾਰ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ। ਲਿਆਥਾ ਘਰ ਜੋ ਮਹੀਂ ਬਚਾ ਕੇ॥
 ਅਰ ਦੂਜੀ ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰੇ। ਮਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪੇਲ੍ਹੁ ਗੁਵਾਰੇ॥
 ਨਾਲ ਸੇਰ ਦੇ ਕਗੀ ਲੜਾਈ। ਅਪਣੇ ਪਸੂਆਂ ਪਿੱਛੇ ਜਾਈ॥
 ਫਿਰ ਕਿਆ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀਤਾ। ਮਾਲ ਆਪਣਾ ਜੇ ਰੱਖ ਲੀਤਾ॥
 ਕਿਆ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸੀ ਗਊ ਤੁਸਾਡੀ। ਪਕੜ ਸੇਰ ਦੇ ਹਬੋਂ ਕਾਢੀ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਉਸਦਾ ਮੰਨ ਅਹਿਸਾਨ। ਲੱਗੇ ਚਾਲੇ ਉਸਦੇ ਜਾਨ॥
 ਚਲੋ ਮੁੜੋ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ। ਕਾਹਨੂੰ ਹੁੰਦੇ ਪਏ ਪੁਆਰੇ॥
 ਵੱਡ ਪਿੰਨੀਆਂ ਸਾਰੇ ਥਾਓ। ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਚਾ ਵਰਤਾਓ॥
 ਕੌਣ ਬਾਤ ਪਰ ਭੁੱਲੇ ਭਾਈ। ਵੱਡੇ ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਲੋਗ ਸੁਦਾਈ॥ ੨੧॥

ਮੁਲਤਾਨੀਏ

ਦੇਹਿਰਾ

ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਤਾਂ ਸੱਚ ਹੈ ਜੋ ਤੈਂ ਕਗੀ ਸੁਣਾਇ॥
 ਪਰ ਤੂੰ ਪੀਰ ਛੁਡਾਇਕੇ ਨੀਚਾਂ ਵੱਲ ਲਿਜਾਇ॥ ੨੨॥

ਚੌਪਈ

ਉਹ ਪੀਰ ਸਈਯਦ ਦਾ ਬੇਟਾ। ਏਹ ਕਮੀਨ ਅਹੋ ਚਮਰੇਟਾ॥
 ਉਸਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਉਣਾ। ਸਵਾ ਮਣੇ ਦਾ ਰੋਟ ਪਕਾਉਣਾ॥
 ਫਿਰ ਕਿਕੁਰ ਉਸ ਦੀ ਵੱਲ ਜਾਈਏ। ਉਚ ਛੱਡ ਕਰ ਨੀਚ ਮਨਾਈਏ॥
 ਇਸ ਪਰ ਸੁਣੋ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਆਰੇ। ਕਿਆ ਚਲ ਸਕਣ ਬਚਨ ਤੁਮਾਰੇ॥
 ਸਾਡਾ ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਪੀਰ। ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਮੀਰ।
 ਪੀਰ ਚੁਮਾਰ ਬਰਾਬਰ ਦੱਸੋਂ। ਸਿੰਘ ਹੋਇ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਹੱਸੋਂ॥ ੨੩॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਿਰਾ

ਇਹ ਕਿਆ ਬਕਦੇ ਅਹਮਕੇ ਬੋਲੋ ਮੂੰਹ ਸੰਭਾਲਾ॥
ਸਵਰ ਨੂੰ ਉਚਾ ਕਰੋ ਚਮਰੇਟੇ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹੁ ॥ ੨੪॥

ਚੌਪਈ

ਲੈ ਹੁਣ ਨਾਲ ਅਕਲ ਦੇ ਦੱਸੋ। ਮੂੰਹ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨਾਹੀਂ ਨਾਸੋ॥
ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਸਰ ਤੁਪੇ ਦੱਸਾ। ਪਈ ਅਕਲ ਤੇਗੀ ਪਰ ਭੱਸਾ॥
ਤੂੰ ਉਚਾ ਯਾ ਮੁਸਲਮਾਨ। ਇਤਨਾ ਹੀ ਤੂੰ ਸੱਚ ਬਖਾਣ॥
ਜੇ ਤੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਖਾਵੇਂ। ਫਿਰ ਤੂੰ ਕਹੁ ਬਾਮੂਨ ਰਹਿ ਜਾਵੇ॥
ਦੋਨਾਂ ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ। ਐਵੇਂ ਰੌਲਾ ਮੂਲ ਨ ਪਾਓ॥ ੨੫॥

ਸਰਵਰੀਏ ਬਾਮੂਨ ਦਾ ਉੱਤਰ

ਦੇਹਿਰਾ

ਅਸੀਂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਜਨਮ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੰਚੇ ਆਪ॥
ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇ ਛੂਹਿਆਂ ਲਗਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪਾਪ॥ ੨੬॥

ਚੌਪਈ

ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਲੇਡ ਕਹਾਵੇ। ਕਦ ਬ੍ਰਹਮਣ ਉਸਦੇ ਘਰ ਖਾਵੇ॥
ਜੇ ਖਾਵੇ ਸੋਈ ਹਰਿਆਰਾ। ਧਰਮ ਕਰਮ ਤੇ ਗਿਆ ਨਿਕਾਰਾ॥
ਓਹ ਚਮਿਆਰ ਗਊ ਨਹਿ ਮਾਰੇ। ਮਰੀ ਹੋਈ ਦਾ ਚਾਮ ਉਤਾਰੇ॥
ਤਾਂ ਤੇ ਨੌਰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਕਹਿੰਦੇ। ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਮੂਲ ਨਾ ਬਹਿੰਦੇ॥
ਪਰ ਇਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੱਤਾਰੇ। ਗਊ ਜੀਵੰਦੀ ਨੂੰ ਫੜ ਮਾਰੇ॥
ਜਿਸ ਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਹਨ ਵੈਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਨਹਿੰ ਖੈਗੇ॥
ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਏਹੋ ਹੈ ਕਹਿਣਾ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇ ਬਚਕੇ ਰਹਿਣਾ॥ ੨੭॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਿਰਾ

ਫਿਰ ਮਿਸਰ ਜੀ ਦੱਸ ਖਾਂ ਇਹ ਸਰਵਰ ਸੁਲਤਾਨਾ।

ਤੈਂ ਕਿਉਂ ਗੁਰੂ ਬਣਗਇਆ ਹੈ ਕੇ ਮੁੜ ਅਜਾਨਾ॥ ੨੯॥
ਹਥੋਂ ਫਿਰ ਇਸ ਸੇਖ ਦੇ ਲਈ ਸੀਰਨੀ ਖਾਇ।
ਕਿਆ ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮਣ ਗਹਿ ਗਿਆ ਇਹ ਭੀ ਦਿਹ ਸਮਝਾਇ॥ ੩੦॥

ਚੌਪਈ

ਉਹ ਭੀ ਸਾ ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਂਨਾ। ਧਰਮ ਤੁਸਾਂ ਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਨ ॥
ਫੇਰ ਭਿਗਈ ਤੇਰੇ ਨਾਲ। ਪੇਹ ਰਿਹਾ ਸਭ ਤੇਰਾ ਮਾਲ॥
ਪਕੜ ਗਇਤ੍ਰੀ ਤੁਧ ਭੁਲਾਈ। ਟਾਰਿਰ ਤੇਰੇ ਕੰਨ ਸੁਣਾਈ॥
ਅਰ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਤੇ ਖਾਵੇਂ। ਨਾਉਂ ਸੀਰਨੀ ਓਸ ਬਤਾਵੇਂ॥
ਬਰਮ ਨਹੀਂ ਤੈਨੂੰ ਕੁਝ ਆਈ। ਬ੍ਰਹਮਣਪਣ ਪਰ ਖੇਰ ਪਵਾਈ॥
ਤੂੰ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਵਡਾ ਨਕੰਮਾ। ਨਹੀਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈਂ ਤੂੰ ਪੰਮਾ॥
ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਛੱਡਕੇ ਭੈੜੇ। ਤੂੰ ਜੇ ਕਰਦਾ ਕੰਮ ਅਵੈੜੇ॥
ਪਿਗ ਜਨਮ ਤੇਰਾ ਹੈ ਪਾਜੀ। ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਉਤੈਂ ਹੈਂ ਰਾਜੀ॥
ਤੇਰੇ ਤੀਰਥ ਸਭੀ ਨਖੁੱਟੇ। ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਹਨ ਬਲ ਲੁੱਟੇ॥
ਇਕੋ ਸਰਵਰ ਬਾਕੀ ਰਿਹਾ। ਬੇੜਾ ਹੋਰ ਤੁਸਾਡਾ ਬਿਹਾ॥
ਗਾਮ ਚੰਦ ਲਛਮਣ ਤਜ ਦਏਂ। ਕਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਦਾ ਨਾਮ ਨ ਲਏਂ॥
ਗੰਗਾ ਗਿਆ ਪਰਾਗ ਭੁਲਾਈ। ਫਲਗੂ ਦੇ ਸਿਰ ਮਿੱਟੀ ਪਾਈ॥
ਇਸ ਗਲ ਦੇ ਜੇਜੂ ਵੱਲ ਦੇਖ। ਫੁੱਟ ਗਏ ਕਿਉਂ ਤੇਰੇ ਲੇਖ॥
ਜਿਸਤੇ ਪਿਆ ਅਵੱਲੇ ਰਾਹ। ਪੀਰ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਲੈਂਦਾ ਸਾਹ॥
ਸੂਥਾ ਚੁੱਕ ਉਠ ਦੇ ਵਾਂਗ। ਤੁਰ ਪਿਆ ਹੱਥ ਪਕੜਕੇ ਛਾਂਗ॥
ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੁੜੇ ਭੁੱਖੇ ਮਰਦੇ। ਹੁੰਦੇ ਮੰਗ ਪੇਟ ਹਨ ਭਰਦੇ॥
ਤੈਨੂੰ ਸੁਭਿਆ ਸਰਵਰ ਪੀਰ। ਤੁਰਿਆ ਲੈ ਕੇ ਨਾਲ ਵਹੀਰ॥
ਮੰਨ ਗੱਲ ਮੇਗੀ ਇਸ ਵੇਲੇ। ਖਰਚ ਨ ਹੋਵਨ ਪੈਸੇ ਧੇਲੇ॥
ਚੱਲ ਪਿਛਾਂਹ ਘਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਤ। ਕਿਉਂ ਤੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਹੈ ਤੁਰ॥
ਧਨ ਅਰ ਧਰਮ ਬਚੇਗਾ ਤੇਰਾ। ਜੇ ਮੰਨੇਂਗਾ ਆਖਿਆ ਮੇਰਾ॥
ਜਦ ਮਿੱਥਰ ਨੂੰ ਚਾ ਧਮਕਾਇਆ। ਅਰ ਅੱਛਾਂ ਮਾਰਗ ਸਮਝਾਇਆ॥
ਅਗੇ ਛਿੱਠਾ ਪਾਲੂ ਹੋਰ। ਨੀਵਾਂ ਸਿਰ ਕਰ ਖੜਿਆ ਢੇਰ॥ ੩੦॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਮੇਗੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰ ਸੁਣ ਖਾਂ ਪਾਲੂ ਜਟਾ।
ਤੈਂ ਕਿਉਂ ਅਪਣੀ ਜਾਤ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਚੌੜ ਰਪੱਟਾ॥ ੩੧॥

ਚੌਪਈ

ਨੁੱਗਰ ਦਾ ਤੂੰ ਨੰਬਰਦਾਰ। ਲੋਕ ਕਹਿਣ ਤੈਨੂੰ ਸਰਦਾਰ॥
ਨਾਲ ਭਰਾਈ ਤੇ ਰਮਿਆਰਾਂ। ਬੈਠਾ ਪਿਆ ਦੁਆਵੇਂ ਟਾਹਰਾਂ॥
ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਸੇਵਾਦਾਰ। ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਬਣਿਆ ਗਏ ਗਵਾਰ॥
ਭਰਿਆਈ ਨੂੰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੇਂ। ਉਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਵੇਂ॥
ਜਿਸਤੇ ਹੱਥ ਲਗੇ ਤੇ ਰੋਟੀ। ਸੁੱਟ ਗਵਾਵੇਂ ਛਾਢੀ ਮੋਟੀ॥
ਆਖੇਂ ਭਿੱਟ ਗਈ ਇਹ ਸਾਰੀ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਗਾਰੀ॥
ਫਿਰ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਤੇ ਛੈਂ ਕੇ। ਖਾਇ ਸੀਰਨੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ॥
ਫਿਰ ਤੈਂ ਸ਼ਬਨ ਕੀਤੀ ਰਾਈ। ਬਣ ਗਿਆ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਸੁਦਾਈ॥
ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੁਲਤਾਨ। ਜਿਸਦਾ ਲੰਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ॥
ਉਧਰ ਨੂੰ ਤੂੰ ਨੱਠਿਆ ਜਾਵੇਂ। ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਪੀਰ ਬਤਾਵੇਂ॥
ਬੇਰ ਮਾਰਨੇ ਪਰ ਤੂੰ ਭੁੱਲਾ। ਬੇਰਾਂ ਵਾਂਗ ਇਕਠਾ ਭੁੱਲਾ।
ਜੇ ਸਰਵਰ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਵਡਾਈ। ਬੇਰ ਮਾਰਨੇ ਦੀ ਸੁਣ ਭਾਈ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਕੁਦਿਆ ਚਾਉ। ਨਾ ਆਵੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਟਕਾਉ॥
ਤਾਂ ਇੱਕ ਜੱਟ ਤੁੱਧ ਦਾ ਭਾਈ। ਦੂਜਾ ਸਿੰਘ ਏਹ ਵਡਿਆਈ॥
ਉਸ ਦੀ ਸੁਣ ਲੈ ਸੂਗਮਤਾਈ। ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਭੀ ਦੇਹ ਭੁਲਾਈ॥
ਕੇਨ ਲਗਿਕੇ ਸੁਣ ਲੈ ਮੇਖੋਂ। ਰੱਖਾਂ ਮੂਲ ਵਿਪਾਇ ਨ ਤੈਥੋਂ॥
ਸੱਜਨ ਸਿੰਘ, ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਉ। ਕੰਢੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਉਸਦਾ ਗਾਉ॥
ਨਾਲੇ ਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਭਾਈ। ਵਸਦਾ ਸੀ ਨਹਿ ਸੰਸਾ ਰਾਈ॥
ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਭਣੋਈਆ ਦੇਏ। ਵਾਸੀ ਜਾਇ ਪਹਾੜਾਂ ਹੋਏ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਸੱਜਨ ਸਿੰਘ, ਹਠੀਲਾ। ਖੂਬ ਸਜਾਇ ਦਮਾਲਾ ਨੀਲਾ॥
ਗਿਆ ਲੈਣ ਉਸ ਬੀਬੀ ਤਾਈਂ। ਘਰ ਬੋਂ ਤੁਰਕੇ ਚਾਈਂ ਚਾਈਂ॥
ਜਦ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨੁੱਗਰ ਇਆ। ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਾਯਾ॥
ਲੈ ਕੇ ਨਾਲ ਪਹਾੜੀ ਅੰਦਰ। ਜਿਥੇ ਫਿਰਨ ਰਿੱਛ ਤੇ ਬੰਦਰ॥

ਹੇਠਿ ਨਧੜਕ ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ। ਨਹੀਂ ਕਿਸੀ ਤੇਮਨਿ ਭਰ ਖਾਂਦਾ॥
 ਇਤਨੇ ਵਿੱਚ ਸੇਰ ਇੱਕ ਭਾਰੀ। ਛਿੱਠਾ ਉਸਨੇ ਖੜਾ ਅਗਾਰੀ॥
 ਅਰ ਉਹ ਭੈਣ ਭਰਾ ਜਦ ਦੋਏ। ਭਿੱਠੇ ਸੇਰ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ॥
 ਮਾਰੀ ਭਬਕ ਅਜੇਹੀ ਭਾਰੀ। ਕੰਬ ਪਹਾੜ ਗਈ ਸਭ ਧਾਰੀ॥
 ਸਭ ਜੰਗਲ ਦੇ ਮ੍ਰਿਗ ਨਸੂਏ। ਗਊਆਂ ਦੇ ਮੁਖ ਘਾਹੁ ਗਿਰਾਏ॥
 ਪਰ ਇਹ ਸਿੰਘ ਰਿਹਾ ਮਨ ਪੱਕਾ। ਜਦੋਂ ਸੇਰ ਨੇ ਗਸਤਾ ਡੱਕਾ॥
 ਤਦ ਤਿਨ ਕਿਹਾ ਭੈਣ ਨੂੰ ਐਸਾ। ਅਹੋ ਸਮਾਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਕੈਸਾ॥
 ਪਰ ਮੈਂ ਹੱਥ ਕਰੂੰ ਦੇ ਚਾਰ। ਗੁਰ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਲੈਸਾਂ ਮਾਰ॥
 ਇਤਨਾ ਆਖ ਲੱਕ ਚਾ ਬੰਧਾ। ਓਧਰ ਸੇਰ ਹੋਇ ਮਨ ਅੰਧਾ॥
 ਆਇਆ ਮਾਰ ਛਾਲ ਵਡ ਭਾਰੀ। ਦੋਨੋਂ ਹੱਥ ਉਠਾ ਕੇ ਕਾਰੀ॥
 ਏਹੋ ਜੇਹੇ ਸਖਤ ਚਲਾਏ। ਮਾਨੋਂ ਬੱਜਰ ਸੇ ਬਰਸਾਏ॥
 ਪਰ ਉਸ ਸਿੰਘ ਹੱਥ ਦੇ ਮਾਰੇ। ਪਕੜ ਲਏ ਦੋਨੋਂ ਵਿਚਕਾਰੇ॥
 ਲੱਗੇ ਘੁਲਨ ਗਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਰਿੱਛ ਨਾਲ ਜਿਉਂ ਘੁਲੇ ਕਲੰਦਰ॥
 ਦੋਇ ਤਿਨ ਘੰਟੇ ਇਹ ਘੋਲ। ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਜੁ ਰੇਲ ਮਧੋਲ॥
 ਆਖਰ ਸੇਰ ਧਰਤ ਪਟਕਾਇਆ। ਜੈਕਾਰਾ ਤਦ ਸਿੰਘ ਗਜਾਯਾ॥
 ਕਹਿਆ ਭੈਣ ਜੀ ਐਧਰ ਆਉ। ਹੁਣ ਨਹਿੰ ਚਲੇ ਏਸਦਾ ਦਾਉ॥
 ਇਸਦੇ ਮੁੰਹ ਵਿੱਚ ਵੱਟੇ ਪਾਈਂ। ਮਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨ ਤੂੰ ਭਰ ਖਾਈਂ॥
 ਉਹ ਭੀ ਸੀ ਓਸੇ ਦੀ ਭੈਣ। ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਭਰਾ ਦੇ ਬੈਣ॥
 ਉਸਦੇ ਮੁੰਹ ਪੱਥਰ ਇਉਂ ਮਾਰੇ। ਜਿਉਂ ਵਦਾਨ ਪੇਂਦੇ ਹਨ ਭਾਰੇ॥
 ਤੌਤੇ ਦੰਦ ਬੰਦ ਦਮ ਹੋਇਆ। ਤੜਫ ਤੜਫ ਕੇ ਪਲ ਵਿੱਚ ਸੋਇਆ॥
 ਕੱਢ ਪ੍ਰਾਣ ਸੇਰ ਦੇ ਦੋਏ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਦ ਹੋਇ ਖਲੋਏ॥
 ਛਿੱਠਾ ਜਦੋਂ ਗਿਆ ਮਰ ਗਾਜੀ। ਮਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਕੇ ਰਾਜੀ॥
 ਦੇਨਾਂ ਅਪਣਾ ਗਸਤਾ ਲਿਆ। ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚਰਚਾ ਭਇਆ॥
 ਕਿਆ ਤੈਨੂੰ ਉਹ ਤੇਰਾ ਭਾਈ। ਦਸ ਭਲਾ ਹੈ ਬੁਰਾ ਸੁਦਾਈ॥
 ਸੋ ਜੇ ਤੂੰ ਹੁਣ ਜਾਣਾ ਚਾਹੋਂ। ਏਹ ਬਗਾਰ ਗਲੋਂ ਚਾ ਲਾਹੋਂ॥
 ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਨਗਰੀ ਪਰ ਜਾਈਂ। ਓਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਇ ਮਨਾਈਂ॥
 ਪਰ ਤੈਂ ਲੈਣਾ ਕੀ ਹੈ ਜਾਕੇ। ਐਡੇ ਧੰਦੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ॥
 ਚੱਲ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ। ਰਾਜੀ ਹੋਸਨ ਘਰ ਦੇ ਬਾਲ॥

ਕਮ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਾ ਆਉ। ਸੱਦਨਗੇ ਸਭ ਲੋਗ ਕਮਾਉ॥
 ਇਹ ਖੇਤੀ ਵੱਚਨ ਦਾ ਵੇਲਾ। ਤੈਂ ਪਾਇਆ ਇਹ ਆਨ ਝੋਲਾ॥
 ਪੈਸਾ ਧੇਲਾ ਓਧਰ ਲਾਵੇਂ। ਤੁਰਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਪਰ ਜਾਵੇ॥
 ਏਧਰ ਪੈਲੀ ਢੰਗਰ ਖਾਨ। ਵੱਡ ਸ਼ਰੀਰ ਘਰੀਂ ਲੈ ਜਾਨ॥
 ਧਨ ਅਰ ਪਰਮ ਗਵਾਕੇ ਢੁੱਟ। ਬੈਠੇ ਜੜਾਂ ਆਪਣੀ ਪੁੱਟ॥
 ਉੱਠ ਪਿੱਛਾਂਹ ਨੂੰ ਗੰਢ ਉਠਾਉ। ਛੱਡ ਪੀਰ ਦੇ ਜਾਣਾ ਚਾਉ॥
 ਕਿਥੇ ਜੱਟ ਪਣੇ ਦੀ ਅੱਕੜਾ। ਕਿਥੇ ਪੀਰ ਵਿਚਾਰਾ ਵੱਕੜਾ॥
 ਐਵੇਂ ਧਨ ਨਾ ਪਿਆ ਲੁਟਾਈਂ। ਰੱਖ ਕੰਨ ਨੂੰ ਅਗੋਂ ਲਾਈਂ॥
 ਰੱਖੀਂ ਯਾਦ ਅਸਾਡੀ ਸਿੱਖ। ਭੌਦਾ ਐਵੇਂ ਫਿਰੀਂ ਨ ਭਿੱਖ॥ ੩੨॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਸੁਣ ਸੇਚੂ ਚਮਿਆਰ ਓਇ ਤੈਂ ਕਿਉਂ ਪਾਈ ਢੰਡ॥
 ਭੜਕੇ ਪਿੱਉ ਦੇ ਪੁੱਜਾ ਬਹਿਰਕੇ ਛਿੱਤ ਗੰਢ॥ ੩੩॥

ਚੌਪਈ

ਕਿਆ ਸਰਵਰ ਹੈ ਤੇਰਾ ਤਾਇਆ। ਜਿਸ ਪਰ ਤੈਂ ਝੁੱਝੂ ਹੈ ਪਾਇਆ॥
 ਭੁੱਲ ਗਈ ਹੈ ਭੁੱਧ ਵਿਗਾਰ। ਸਰਵਰ ਦੇ ਹੈ ਗਿਆ ਤਿਆਰ॥
 ਚੁਮਿਆਰੀ ਜਦ ਬੋਝੇ ਢੋਉ। ਪਈ ਜਾਨ ਤੇਰੀ ਨੂੰ ਰੋਉ॥
 ਘਰ ਦੀ ਰਿਣੀ ਚਿਣੀ ਲੈ ਸਾਗੀ। ਨਾਲ ਭਰਾਈ ਕੀਤੀ ਰਿਆਰੀ॥
 ਏਧਰ ਚਮਿਆਰੀ ਕਿਆ ਖਾਉ। ਤੇਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚੌਕਾ ਪਾਉ॥
 ਰੰਬੀ ਆਰ ਚਲਾਕੇ ਫੇਰ। ਕਰਨ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਮੁਸਕਲ ਦੇਰ॥
 ਅਰ ਇਹ ਜੱਟ ਜ਼ਿਮੀਂ ਦਾ ਵਾਲੀ। ਹਥੋਂ ਪੱਲਿਓਂ ਨਾਹੀਂ ਖਾਲੀ॥
 ਲਉ ਆਵੰਦਾ ਖੇਤੀ ਵੱਚ। ਬੋਹਲ ਵਿਚੋਂ ਦਾਣੇ ਕੱਢ॥
 ਅਪਣਾ ਟੱਬਰ ਸਾਰਾ ਪਾਲ੍ਹ। ਪਰ ਤੇਰੀ ਜੜ੍ਹ ਅੱਛੋਂ ਗਾਲ੍ਹ॥
 ਜਿਸਦੀ ਗੀਸ ਕਰਨ ਤੂੰ ਲੱਗਾ। ਮੂਲ ਨ ਦੇਖੋ ਅਪਣਾ ਅੱਗਾ॥
 ਫਿਰ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਦਾ ਕੀ ਜਾਣਾ। ਆਕੇ ਅਪਣਾ ਕਰੂ ਟਿਕਾਣਾ॥
 ਹੰਦਾ ਜਾਇ ਘਰੋਂ ਘਰ ਲਿਆਉ। ਧਾਮਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਿਵਾਉ॥
 ਫਿਰ ਸਰਾਪ ਆਉਣਗੇ ਜਦੋਂ। ਰੰਗ ਏਸਦਾ ਲੱਗ੍ਹ ਤਦੋਂ॥
 ਖਾਇ ਖੀਰ ਇਹ ਪੇਟ ਰਲਾਉ। ਟਕਾ ਦੱਫਨਾ ਦਾ ਭੀ ਲਿਆਉ॥

ਤੂੰ ਚਮਿਆਰ ਮਰੋਗਾ ਭੁੱਖਾ। ਸਾਰੇ ਪਾਸਿਓ ਰਹਸੈਂ ਭੁੱਖਾ॥
 ਫਿਰ ਸਰਵਰ ਆਉਗਾ ਯਾਦ। ਭੁੱਖਾ ਚਿੱਡ ਕਰੁ ਫਰਿਯਾਦ॥
 ਕਿਥੋਂ ਤੈਨੂੰ ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ। ਸੁਝਿਆ ਦੇਣਾ ਉਸਦਾ ਚਾਲਾ॥
 ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਲਗੇ ਜੁਕਾਮ। ਜਿਸਤੇ ਕਰਦਾ ਨਹੀਂ ਅਰਾਮ॥
 ਬੇਰ ਮਾਰਨੇ ਦੀ ਵਡ਼ਿਆਈ। ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਦੀ ਤੈਂ ਗਾਈ॥
 ਜੇ ਇਸ ਪਰ ਤੈਂ ਹੋਣਾ ਪੁਆਰ। ਤਾਂ ਤੂੰ ਅਪਣਾ ਕੰਮ ਸੁਆਰ॥
 ਉਹ ਚਮਿਆਰ ਤੁਹਾਡਾ ਭਾਈ। ਬੇਰ ਮਾਰ ਜਿਨ ਲਈ ਵੜਾਈ॥
 ਉਸਦੀ ਮੜ੍ਹੀ ਜਾਇ ਕਰ ਪੂਜਾ। ਜਾਤ ਤੁਹਾਡੀ ਨਾਹੀਂ ਦੂਜਾ॥
 ਕਿਉਂ ਸੁਲਤਾਨ ਵੱਲ ਤੂੰ ਜਾਂਦਾ। ਤੇਰਾ ਭਾਈ ਰੈਨੂੰ ਖਾਂਦਾ॥
 ਸਗੋਂ ਉਸਦਾ ਮੇਲਾ ਲਾਓ। ਸਰਵਰ ਕੋਲੋਂ ਛੋਕ ਹਟਾਓ॥
 ਤਾਂਤੇ ਹੱਥ ਕੰਨ ਨੂੰ ਲਾਈਂ। ਸਰਵਰ ਵਲੇ ਮੂਲ ਨ ਜਾਈਂ॥
 ਧੋਕਲ ਪਿੱਛ ਇੱਕ ਹੈ ਠੀਕ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੰਮਿਆਂ ਭੁਧ ਰਫੀਕ॥
 ਫਿਰ ਉਨ ਜੰਮ ਭੁਧ ਕੀ ਦਿੱਤਾ। ਸਗੋਂ ਘਰ ਦਾ ਭੀ ਖੋਹ ਲਿੱਤਾ॥
 ਦੌਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਬ ਤੂੰ ਦੇ ਕੇ। ਘਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬੁੱਧੀ ਇਹ ਲੈ ਕੇ॥
 ਅਰ ਅਪਣੇ ਇਹ ਸਾਥੀ ਸਾਰੇ। ਕਹੁ ਘਰ ਬੈਠਣ ਜਾਇ ਵਿਚਾਰੇ॥
 ਅਰ ਸੁਨ ਬੇਖ ਭਰਾਈ ਭਾਈ। ਤੈਂ ਕਿਉਂ ਇਤਨੀ ਭੈਂ ਭੈਂ ਲਾਈ॥
 ਭੱਗੇ ਲਾ ਲਾ ਢੋਲ ਵਜਾਵੇ। ਐਵੇਂ ਬੋਲੇ ਕੰਨ ਕਰਾਵੇ॥
 ਦੇ ਦੇ ਟਾਹਰ ਵਾਹਰ ਪਾਈ। ਕਿਥੋਂ ਤੈਨੂੰ ਮਸਤੀ ਆਈ॥
 ਖੋਹ ਖੋਹ ਟਕੇ ਭਰੋਂ ਤੂੰ ਖੀਸੋ। ਦੰਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰ ਬੈਠਾ ਪੀਸੋ॥
 ਚੁੱਕ ਆਪਣਾ ਸਭ ਅਸਥਾਥ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰ ਨਾਹਿ ਖਰਾਥ॥
 ਲੈਜਾ ਘਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਾ ਆਈਂ। ਫਿਰ ਨਾ ਅੰਥੇ ਢੋਲ ਵਜਾਈਂ॥
 ਜੇ ਸੁਲਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਗ। ਹੈ ਬਕਤੀ ਤਾਂ ਕਹੋ ਬਹੇਰ॥
 ਇਹ ਤਾਂ ਗੱਲ ਗੁਵਾਰਾਂ ਵਾਲੀ। ਕਿਸੇ ਠੱਗ ਨੇ ਚਾਇ ਸਖਾਲੀ॥
 ਦਿਨ ਦੀਵੀਂ ਇਹ ਲੁੱਟ ਮਰਾਈ। ਅੱਖੀਂ ਤੇਰੀ ਮਿੱਟੀ ਪਾਈ॥
 ਅਪਣੇ ਫੰਗਰ ਪੀਰ ਬਚਾਏ। ਪੈਰ ਤੁਸਾਂ ਤੇ ਚਾਇ ਪੁਜਾਏ॥
 ਕਿਆ ਇਹ ਗੱਲ ਅਕਲ ਦੀ ਕੀਤੀ। ਬੁੱਧੂਪਣ ਵਿੱਚ ਉਮਰਾ ਬੀਤੀ॥
 ਮੁੜ ਜਾ ਘਰ ਨੂੰ ਦੇਰ ਨ ਲਾਓ। ਕਿਰਸਾਣਾਂ ਦੀ ਕਿਤ ਕਮਾਓ॥
 ਜਾਨ ਗਰੀਬ ਕਮੀਨ ਵਚਾਰਾ। ਮੇਂ ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਬੈਨ ਉਚਾਰਾ॥

ਜੇ ਮੰਨੋ ਤਾਂ ਤੂੰ ਸੁਖ ਪਾਵੇ। ਨਾ ਮੰਨੋ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਕਿਆ ਜਾਵੇ॥ ੩੪॥

ਸੁਲਤਾਨੀਏ

ਦੇਹਿਰਾ

ਸੁਨੋ ਖਾਲਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਡਾ ਜੇ ਸੁਲਤਾਨਾ।
ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਵਰ ਦੇਵਦਾ ਭਾਵਾ ਹੈ ਬਲਵਾਨ॥ ੩੫॥

ਚੌਪਈ

ਗੱਲ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਦੇਵੇ ਜਾਨ। ਬਹੁਤੇ ਹਨਗੇ ਹੋਰ ਅਖਾਨ॥
ਜੇ ਸਰਵਰ ਨੂੰ ਪੀਰ ਬਤਾਉਣ। ਚਾਲੇ ਛੋਗ ਓਸਦੇ ਜਾਉਣ॥
ਇੱਕ ਮੈਂ ਦੱਸਾਂ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀ। ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬੇਖ ਬਖਾਣੀ॥
ਦਾਨੀ ਜੱਟੀ ਖਾਤ੍ਰ ਪੁੱਤਾ। ਰਹੀ ਰਗੜਦੀ ਅਪਣੀ ਗੁੱਤ॥
ਬਹੁਤੇ ਪੀਰ ਦੇਵਤੇ ਮੰਨੋ। ਕਿਨੇ ਨ ਉਸਨੂੰ ਲਾਇਆ ਬੈਨੋ॥
ਜਦ ਹੀ ਸਰਵਰ ਓਸ ਮਨਾਯਾ। ਤਦਹੀ ਗੋਦੀ ਬਾਲ ਖਲਾਯਾ॥
ਅਜ ਤੀਕ ਸਭ ਏਹ ਸੁਨਾਉਣ। ਢੋਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਾਈ ਗਾਉਣ॥
ਇਸ ਤੇ ਕਰਮਾਤ ਕਿਆ ਹੋਰ। ਦੱਸੋ ਵਡਾ ਪੀਰ ਦਾ ਜ਼ੋਰ॥ ੩੬॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦਵੈਯਾ

ਵਡੀ ਅਹਮਕਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲਾਂ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਕਰਦੇ।
ਦਾਨੀ ਜੱਟੀ ਕਨੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਪੀਰ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰਦੇ॥
ਅੱਜ ਕੱਲ ਜੋ ਸਰਵਰੀਏ ਹਨ ਕਿਤਨੇ ਆਂਤਰ ਜਾਂਦੇ।
ਕਿਉਂ ਨਾ ਪੁੱਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਂਦਾ ਮਰਗ ਏਹੋ ਪਕਾਂਦੇ॥ ੩੭॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਇੱਕ ਸਹੇਲਾ ਜੱਟ ਸੀ ਮੁੱਢੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਣਾਦ।
ਪਿਛੇ ਲਗ ਸੁਲਤਾਨ ਜਿਨ ਖਾਨਾ ਕਰਿਆ ਬਗਾਬ॥ ੩੮॥

ਚੌਪਈ

ਦਸ ਵੇਗੀ ਉਹ ਗਿਆ ਨਗਾਰੇ। ਪਾਕੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਤਕੜੇ ਵਾਹੇ॥

ਕਈ ਵੇਰ ਉਸ ਰੋਟ ਪਕਾਏ। ਕੁੱਟ ਚੂਮੇਂ ਖੂਬ ਚੜ੍ਹਾਏ॥
 ਪੁਜੇ ਕਈ ਭਰਾਈ ਪੱਠੇ। ਖੂਬ ਖਲਾਕੇ ਲੱਡੂ ਮਿੱਠੇ॥
 ਪੀਰ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਬਾਲੇ ਦੀਵੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਓਹ ਨੀਰ ਨ ਪੀਵੇ॥
 ਪੀਰ ਪੀਰ ਕਰਦਾ ਉਹ ਥੱਕਾ ਸੀ ਸਰਵਰ ਦਾ ਚੇਲਾ ਪੱਕਾ।
 ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਕੁਛ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਗਲ ਪੱਲੇ ਪਾ ਬਹੁਤਾ ਰੋਇਆ॥
 ਪੁੱਤ ਰਿਹਾ ਕਿੱਥੇ ਇੱਕ ਭਾਈ। ਉਸਦੇ ਘਰ ਨਾ ਬਿੱਲੀ ਜਾਈ॥
 ਉਸ ਦੇ ਵਾਰੀ ਤੇਰਾ ਪੀਰ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਮਾਰ ਸਕਿਆ ਕੁਝ ਤੀਰ?
 ਦੂਜਾ ਉਸਦਾ ਛੋਟਾ ਭਾਈ। ਹੈ ਸੀ ਸਿੱਖ ਨ ਸੰਸਾ ਕਾਈ॥
 ਸਰਵਰ ਦਾ ਉਹ ਨਾਉਂ ਨਾ ਲੈਂਦਾ ਸਰਵਰੀਏ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣ ਪੈਂਦਾ॥
 ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਰੋਟ ਖੁਲਾਵੇ। ਝੰਡੇ ਚਾਰ ਓਸਦੇ ਲਾਵੇ॥
 ਜੇ ਸਰਵਰ ਦਾ ਸੇਵਾਦਾਰ। ਉਸਨੂੰ ਹੀ ਦੇਂਦਾ ਦੁਰਕਾਰ॥
 ਉਸਦੇ ਹਥੋਂ ਅੰਨ ਨ ਖਾਂਦਾ। ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨ ਉਸਥੋਂ ਜਾਂਦਾ॥
 ਉਸਦੇ ਘਰ ਬਹੁਤਾ ਪਰਵਾਰ। ਪੁੱਤ੍ਰ ਧੀਆਂ ਦੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ॥
 ਕਹੁ ਖਾਂ ਉਸ ਮੀਏਂ ਨੇ ਭਾਈ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਮਾਤ ਦਿਖਲਾਈ॥
 ਦਾਨੀ ਵੇਲੇ ਇਤਨਾ ਚੋਰ। ਹੋਇਆ ਸੁਹੇਲੇ ਵੇਲੇ ਚੋਰ॥
 ਰਾਂਤੇ ਤੂੰ ਮੂਰਖ ਹੈਂ ਪੱਕਾ। ਲਗਾ ਭਰਮ ਦਾ ਤੈਨੂੰ ਧੱਕਾ॥
 ਸੁਣ ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੇਲੇ। ਕਾਹਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਉਸਦੇ ਮੇਲੇ॥
 ਪੁੱਤਰ ਧੀਆਂ ਦਾ ਪਰਵਾਰ। ਇਹ ਸਭ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਕਰਤਾਰ॥
 ਫਿਰ ਮਸਾਣੀਆਂ ਇੱਕ ਚੁਮਾਰ। ਬਿਨਾਂ ਉਲਾਦ ਹੋਇ ਮਨ ਬੁਆਰ॥
 ਹਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਗਿਆ ਉਹ ਚਾਲੇ। ਪੁੱਤਰ ਸਖੀ ਸਰਵਰ ਤੇ ਭਾਲੇ॥
 ਉਸਦੇ ਘਰ ਨਾ ਕੁਝ ਭੀ ਹਾਇਆ। ਚਾਲੇ ਜਾ ਜਾ ਔਤਰ ਮੇਯਾ॥
 ਕਰਮਾਤ ਜੇ ਹੁੰਦੀ ਕੋਈ। ਕਿਉਂ ਔਤਰ ਜਾਂਦਾ ਪਤ ਖੋਈ॥
 ਤੇਰਾ ਪੀਰ ਨ ਦੇਂਦਾ ਕੁਝ। ਗੱਲ ਅਸਾਡੀ ਸੱਚੀ ਬੁੱਝ॥
 ਆਪ ਗਿਆ ਓਹ ਬਿਨਾ ਉਲਾਦ। ਖਾਨਾ ਅਪਣਾ ਕਰ ਬਰਬਾਦ॥
 ਪੁੱਤਰ ਹੋਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਆ ਦੇਊ। ਜੋਹੜਾ ਰੋਟ ਤੁਸਾਂ ਤੇ ਲੋਊ॥
 ਟੁਕੜੇ ਪਿਛੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇਂਦਾ। ਬੋੜ੍ਹਾ ਜੇਹਾ ਗੁੜ ਹੈ ਲੈਂਦਾ॥
 ਪੱਨ ਅਕਲ ਉਸਦੀ ਹੈ ਯਾਰ। ਚੰਗਾ ਸਿੱਖਿਆ ਓਹ ਬਾਪਾਰ॥੩੯॥

ਸਰਵਰੀਏ

ਦੇਹਿਗਾ

ਭਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੱਸ ਖਾਂ ਤੂੰ ਜੋ ਕਰੋ ਮਖੋਲਾ॥
ਖਾਤਰ ਪੁਰਖ ਉਲਾਦ ਕਿਆ ਕਰੋ ਨ ਕੋਈ ਡੋਲ॥ ੮੦॥

ਚੌਪਈ

ਥਿਨਾਂ ਉਲਾਦ ਆਦਮੀ ਅੇਸਾ। ਫਲ ਬਿਨ ਕੁੱਖ ਹੋਵਦਾ ਜੈਸਾ॥
ਜਿਸ ਘਰ ਬਾਲਕ ਖੇਲਨ ਨਾਹੀਂ। ਸ੍ਰੀਨਾ ਘਰ ਬਰਬਤ ਨਹਿੰ ਤਾਹੀਂ॥
ਸਭ ਤੇ ਮਿੱਠੀ ਪੁੱਤ੍ਰ ਮੁਗਦਾ। ਜਿਸ ਬਿਨ ਘਰ ਜਾਂਦਾ ਬਰਬਦਾ॥
ਜੇ ਸਰਵਰ ਦੇ ਮੰਨਣ ਨਾਲ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ ਬਾਲ॥
ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਕੀ ਆਇਆ। ਜੇ ਤੈਂਠੱਠਾ ਚੁੱਕ ਮਰਾਇਆ॥
ਅਹੁੜ ਪਹੁੜ ਕਰਦਾ ਸਭ ਕੋਈ। ਜਿਸ ਤੇ ਲਾਡ ਓਸ ਨੂੰ ਹੋਈ॥
ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਬੁਰਾਨ ਜਾਣਾ॥ ਕਰਨਾ ਰਾਹੀਏ ਤੰਦਣ ਤਾਣਾ॥ ੮੧॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਿਗਾ

ਵਾਰ ਵਾਰ ਸੁਲਤਾਨੀਏ ਤੈਂ ਸਭ ਲਾ ਕੇ ਤਾਣ॥
ਪੁੱਤ੍ਰ ਜਮਾਊਣ ਦੀ ਕਲਾ ਸਰਵਰ ਲਿਆ ਪਛਾਣ॥ ੮੨॥

ਚੌਪਈ

ਜੇ ਸਰਵਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਪੁੱਤ੍ਰ। ਜਿਸਤੇ ਖਾਓ ਉਸਦੇ ਜੁੱਤ॥
ਤਾਂ ਤੂੰ ਦਸ ਜਗਾ ਕਰ ਹੈਸਾ। ਸੁਣਕੇ ਮੂਲ ਨਾ ਰਹੀ ਖਮੋਸਾ॥
ਕਹੁ ਸੂਗੀ ਜੋ ਬਾਰਾਂ ਜਾਏ। ਕਿਆ ਓਹੁ ਸਰਵਰ ਪੀਰ ਮਨਾਏ?
ਵਿਰ ਮੁਰਗੀ ਦੇ ਗਿਣ ਲੈ ਆਂਢੇ। ਦੇਕੇ ਭਰ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ਭਾਂਡੇ॥
ਕਿਆ ਓਹ ਸਰਵਰ ਦੀ ਹੈ ਚੇਲੀ। ਵੰਡ ਚੂਰਮਾ ਸੀ ਓਹ ਖੇਲੀ?
ਇਹ ਜੋ ਕੁੱਤੀ ਸੂਈ ਕੱਲ। ਬੇਠੀ ਹੈ ਘਰ ਤੇਰਾ ਮੱਲ॥
ਬੱਚੇ ਸਤ ਜੋ ਏਸ ਨਿਕਾਲੇ। ਗਈ ਕਦੀ ਸਰਵਰ ਦੇ ਚਾਲੇ?
ਬਾਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੱਡ ਪਿਛਾਹਾਂ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਮੁੜਕੇ ਦੇਖ ਅਗਾਹਾਂ॥
ਹਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਮੁਲਕ ਦੇ ਮਾਲਕ। ਘਰੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸ ਦਸ ਬਾਲਕ॥
ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਖਡਾਊਣ ਦਾਇਆ। ਕਿਨ ਇਨ ਸਰਵਰ ਸਖੀ ਮਨਾਯਾ?

ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਰਵਰ ਕਿਆ ਹੈ? ਲਾਲਾ ਵਾਲਾ ਕੌਣ ਬਲਾ ਹੈ?
 ਛੇਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਉਸਦੇ ਭਾਈ। ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਜਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਈ॥
 ਪੁੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੰਮਣ ਅੰਸੋ। ਖੁੱਡੋਂ ਨਿਕਲਨ ਕੀਤੇ ਜੈਸੋ॥
 ਛੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਗੁਰ ਦੇ ਦਾਸ। ਬਟਕਾਂ ਖਾਂਦੇ ਕਰ ਅਰਦਾਸ॥
 ਭੁੱਲ ਪੀਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਨ ਲੈਂਦੇ। ਨਿੱਤ ਜੈਕਾਰੇ ਪਏ ਗਜੋਂਦੇ॥
 ਦੇਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੈ ਬਹਾਦਰ। ਬਣੇ ਸਿਧਾਹੀ ਪਾਉਣ ਆਦਰ॥
 ਫਤਹਿ ਕਰਨ ਦੇਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਕੇ। ਮੁੜਦੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਨੂੰ ਧਮਕਾ ਕੇ॥
 ਕਿਆ ਏਹ ਸਰਵਰ ਕਦੇ ਮਨਾਉਣ। ਭੁੱਲ ਉਸਦੇ ਰਾਹੁ ਨ ਜਾਉਣ॥
 ਅਰ ਉੱਦਮ ਜੇ ਹੈ ਤੈਂ ਕਰਨਾ। ਤਾਂ ਸਰਵਰ ਪਿੱਛੇ ਕਿਉਂ ਮਰਨਾ॥
 ਜਾਹਕੀਮ ਦਾ ਕਗੋਂ ਇਲਾਜ। ਉੱਘੜ ਜਾਇ ਪੀਰ ਦਾ ਪਾਜ॥੪੩॥

ਸੁਲਤਾਨੀਏ

ਦੋਹਿਰਾ

ਹਾਂ ਇਹ ਤੇਗੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਦੀ ਠੀਕ।
 ਪਰ ਇਹ ਚਲੀ ਆਵੰਦੀ ਲੁੱਕਾਂ ਅੰਦਰ ਲੀਕ॥ ੪੪॥

ਚੌਪਈ

ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਂਦਾ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨਾ ਮੂਲ ਹਟਾਂਦਾ॥
 ਸਾਰੇ ਪੀਰ ਰੱਬ ਦੇ ਕੀਤੇ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਬਲ ਉਸਤੇ ਲੀਤੇ॥
 ਪਰ ਇਹ ਭੀ ਉਸ ਆਪ ਬਣਾਏ। ਵਲੀ ਗਸ ਕਰਕੇ ਠਹਿਰਾਏ॥
 ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਪੁਜਣ ਦਾ ਛਰਸ਼ਹੀਏ। ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਕੀਤੇ ਵਿਚ ਰਹੀਏ॥੪੫॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਿਰਾ

ਠੀਕ ਅਸਾਂ ਦੀ ਥਾਤ ਜੇ ਮੰਨੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਯਾਰ॥
 ਤਾਂ ਛੜ ਪਲਾ ਪੀਰ ਦਾ ਮੁੜ ਕੇ ਨਾਹਿੰ ਚਿਤਾਰ॥ ੪੬॥

ਚੌਪਈ

ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਾਲੀ। ਤੈਂ ਜੋ ਜਗ ਦੀ ਗੀਤ ਨਿਕਾਲੀ॥
 ਸੋ ਭੀ ਸਮਝ ਜਗ ਮਨ ਲਾ ਕੇ। ਕਿਆ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤੈਂ ਭਟਕਾ ਕੇ॥

ਅੰਨ੍ਤਿਆਂ ਦੀ ਜੇ ਜਾਇ ਕਤਾਰ। ਅੱਖੜ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਭੁਆਰ॥
 ਤਾਂ ਕਿਆ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਕੋਈ। ਸਾਬੀ ਚਾਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਈ?
 ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਓਹ ਗਿੱਟੇ ਤੋੜੇ। ਅੰਨ੍ਤਿਆਂ ਦੀ ਪਦਵੀ ਨੂੰ ਲੋੜੇ?
 ਸਗੋਂ ਓਹ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਰਦਾ। ਗਸਤਾ ਦਸ ਚਲਾਏ ਘਰ ਦਾ॥
 ਨਾ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਗਿਰਦਾ ਆਪਾ। ਸਿਰ ਪਰ ਲੈਕੇ ਦੂਣਾ ਪਾਪ॥
 ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੂੰ ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਹੀਂ। ਜੇ ਅੰਨ੍ਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲੇ ਜਾਰੀਂ॥
 ਇਸ ਮੂਰਖ ਜੋ ਮੰਨਣ ਪੀਗ। ਹੈ ਅੰਨਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਹੀਰ॥
 ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਦੁਖ ਭਰਦਾ। ਭੋਏਂ ਸੌ ਕੇ ਆਪੇ ਮਰਦਾ॥
 ਪਰ ਤੂੰ ਪਕੜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ। ਏਸ ਪੀਰ ਦਾ ਝਗੜਾ ਵੱਡ॥
 ਜੇ ਤੈਂ ਆਖਿਆ ਰੱਬ ਬਣਗਇਆ। ਛਿਰ ਤੂੰ ਦੱਸ ਕਿਥਾਹੋਂ ਆਗਿਆ॥
 ਤੂੰ ਭੀ ਤਾਂ ਉਸ ਹੀ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਤੋਹ ਨੇ ਲੀਤਾ॥
 ਸਗੋਂ ਸਰਵਰ ਤੇ ਭੀ ਚੰਗਾ। ਲੱਭਾ ਜਨਮ ਭਲਾ ਬਿਨ ਮੰਗਾ॥
 ਉਹ ਹੈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਬੇਟਾ। ਤੈਨੂੰ ਆਖਨ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮਨੇਟਾ॥
 ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਜੋ ਪਰਛਾਵਾਂ। ਨਹੀਂ ਲਿਵੇਦੇ ਰਹ ਸਮਝਾਵਾਂ॥
 ਐਸਾ ਜਨਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਾ ਕੇ। ਕੀ ਲੀਤਾ ਤੈਂ ਤੁਰਕ ਮਨਾ ਕੇ॥
 ਜੇ ਕੁਛ ਚੰਗਾ ਸੀ ਓਹ ਭਾਈ। ਤਾਂ ਤੂੰ ਭੀ ਕਰ ਲੈ ਚੰਗਿਆਈ॥
 ਕਿਉਂ ਮੜੀਆਂ ਪੁਜਣ ਨੂੰ ਜਾਵੇਂ। ਘੱਟਾ ਸਿਰ ਪਰ ਬੈਠਾ ਪਾਵੇਂ॥
 ਜਿਸ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸਰਬ ਬਣਾਏ। ਉਸ ਹੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਾਹਿੰ ਮਨਾਏ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਤੇਰਾ ਹੋਇ ਛੁਟਕਾਰਾ। ਪੂਜੇ ਜਗਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਾਰਾ॥
 ਇਹ ਸਰਵਰ ਥਾ ਕੋਈ ਮੀਆਂ। ਜਿਸਦੇ ਪੁੱਤ ਨ ਕੋਈ ਧੀਆਂ॥
 ਉਸਦੇ ਮਗਰ ਭਟਕਦਾ ਪਿਆਰੇ। ਦੇਖੀ ਅਸਾਂ ਨ ਮੂਲ ਤੁਮਾਰੇ॥
 ਤੇਰਾ ਹਾਲ ਦੇਖ ਮਨ ਆਈ। ਦੇਵੇਂ ਮੱਤ ਏਸ ਨੂੰ ਕਾਈ॥
 ਸੋ ਤੈਨੂੰ ਸਾਰੀ ਸਮਝਾਈ। ਅਗੇ ਕਰ ਤੂੰ ਜੋ ਮਨ ਆਈ॥
 ਤੇਰਾ ਨਵਾ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ। ਮੇਗੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕੀ ਹਾਨ॥
 ਮਨੇਗਾ ਸੁਖ ਹੋਊ ਢੇਰ। ਨਾ ਮੰਨੇ ਦੁਖ ਪਾਵੇਂ ਫੇਰ॥ ੪੭॥

ਸਰਵਰ ਦਾ ਰੋਟ ਦੇਨਾ

ਜਦ ਇਹ ਏਧਰ ਥਾਤਾਂ ਕਰਦੇ। ਓਧਰ ਲੋਕ ਪਾਬੀਆਂ ਧਰਦੇ॥
 ਖੁਬ ਅੰਗੀਠਾ ਇੱਕ ਲਗਗਇਆ। ਡਾਢਾ ਥਾਲਣ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਯਾ॥

ਸਵਾ ਮਣੇ ਦਾ ਰੋਟ ਪਕਾਇ। ਦਿੱਤਾ ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ ਟਕਾਇ॥
ਪੱਕ ਲਾਲ ਜਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸਾਰਾ। ਨਾਲ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਉਹ ਭਾਰਾ॥
ਫਿਰ ਘਰ ਤੇ ਇੱਕ ਛੁਗੀ ਮੌਗਾਈ। ਸਾਬਨ ਵਾਂਗਰ ਕਰੀ ਕਟਾਈ॥
ਦੇ ਟਾਹਰ ਭਰਿਯਾਈ ਪਕਾਰੇ। ਉਹ ਟੁਕੜੇ ਵਰਤਾਏ ਸਾਰੇ॥
ਜਾਨ ਸੀਰਨੀ ਸਭਨੇ ਖਾਧਾ। ਕਿਸੇ ਮੂਲ ਨਾ ਪੁੰਡਿਆ ਪਾਧਾ॥ ੪੯॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਦੋਹਿਰਾ

ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਇਹ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੋਇ ਹਰਾਨ।
ਪੁੰਡਨ ਲੱਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਆ ਹਈ ਤੁਵਾਨ॥ ੫੦॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਣ ਖਾਂ ਭਾਈ ਏਧਰ ਆਉ। ਕੀ ਹੈ ਤੇਰਾ ਦੱਸੀਂ ਨਾਉ॥
ਅਰ ਤੇਰੀ ਕਜਾ ਜਾਤ ਕਹਾਵੇ। ਗੋਤ ਤੁਸਾਡਾ ਕਿਆ ਬਤਲਾਵੇ॥
ਇਹ ਕਿਆ ਅਨੋਂ ਕਰੋ ਕੁਅਨਾ। ਮੋਟਾ ਇੱਕ ਪਕਾਕੇ ਮੰਨ॥
ਜਿਸ ਦੇ ਖਾਧੇ ਪਵੇ ਗਿਰਾਨੀ। ਛਿੱਡ ਦੁਖੇ ਦੁਖ ਪਾਇ ਪਗਾਨੀ॥
ਫਿਰ ਤੈਂ ਟੁਕੜੇ ਚੁੱਕ ਬਣਾਏ। ਸਭਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਾਏ॥
ਇਹ ਤਾਂ ਦਿਸਦੀ ਮੁਰਖਤਾਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੁਝ ਨਹੀਂ ਚਤੁਰਾਈ॥
ਮੋਟੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਜੇ ਚਾਉ। ਖਾਣੇ ਦਾ ਸੀ ਕੁਝ ਸੁਭਾਉ॥
ਤਾਂ ਡੱਬਲ ਰੋਟੀ ਮੰਗਵਾਂਦਾ। ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਦੇ ਬਹਿਕੇ ਖਾਂਦਾ॥
ਜਿਸਦਾ ਹੁੰਦਾ ਬਹੁਤ ਸੁਆਦ। ਇਹ ਤਾਂ ਅੰਨ ਕਰੋ ਬਰਬਾਦ॥
ਇਹ ਕਿਨ ਤੈਨੂੰ ਅਕਲ ਸਿਖਾਈ। ਧੰਨ ਤੁਸਾਡੀ ਹੈ ਚੜੁਗਾਈ॥
ਇਹ ਭੀ ਪੱਬਦੇ ਸੱਚ ਬਰਾਇ। ਕੀ ਹੈ ਖਾਂਦਾ ਪਿਆ ਬਲਾਇ॥ ੫੦॥

ਸੁਲਤਾਨੀਆਂ ਦੋਹਿਰਾ

ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਣ, ਬਰ ਬੈਠੇ ਹੋ ਦੂਰ।
ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਜੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜ਼ਰੂਰ॥ ੫੧॥

ਚੌਪਈ

ਮੇਰਾ ਨਾਉਂ ਚਮੇਲਾ ਮੱਲ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੈ ਸਾਡੀ ਭੱਲ॥

ਅਸੀਂ ਖੱਤ੍ਰੀ ਉੱਚੀ ਜਾਤ। ਗੋਤ ਕੁਸ਼ਲ ਵਡਾ ਵੱਖਜਾਤ॥
ਪਰ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਸੁਲਤਾਨ। ਜਿਸ ਤੇ ਲੱਗਾ ਰੋਟ ਮਕਾਨ॥
ਲਿਆ ਸੁੱਖ ਮੈਂ ਆਖੇ ਵੇਲੇ। ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਅਸਾਡਾ ਠੇਲੇ॥
ਇਹ ਹੈ ਸਾਰੀ ਬਾਤ ਅਸਾਡੀ। ਜਿਸ ਪਰ ਆਈ ਨਜ਼ਰ ਤੁਸਾਡੀ॥ ੫੨॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਿਰਾ

ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਸੁਣਕੇ ਆਇਆ ਸ਼ੋਕ।
ਕਿਉਂ ਤੇ ਚਾਇ ਗਵਾਇਆ ਗੇਵੇਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ॥ ੫੩॥

ਚੌਪਈ

ਹਾਇ ਛੱਤ੍ਰੀ ਦਾ ਇਹ ਜਾਮਾ। ਉੱਤਮ ਗੋਤ ਵਡਾ ਅਭਿਰਾਮਾ॥
ਰਘੁਵੰਸੀ ਹੋ ਸੂਰਜ ਵੰਸ। ਉੱਜਲ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਜਿਉਂ ਹੋਸ॥
ਰਾਮ ਰਾਮ ਸਭ ਜਗਤ ਉਚਾਰੇ। ਜੋ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਵਡੇ ਤੁਮਹਾਰੇ॥
ਤਿਨ ਦੀ ਕੁਲ ਦਾ ਸੱਤਿਆਨਾਸ। ਤੈਂਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸਮਝ ਬਿਲਾਸ॥
ਅਪਣੇ ਵਡਿਆਂ ਦੀ ਕੁਲੋਂ ਛੱਡਾ। ਅਰ ਲੱਜਾ ਦੀ ਵੇਲੀ ਵੱਚ॥
ਹੋਇ ਨਿਲੱਜ ਮੁਸਲਮਾਂ ਅੱਗੇ। ਤੁਕ ਤੁਕ ਕਰਨ ਸਲਾਮਾਂ ਲੱਗੇ॥
ਉਸਦਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਕਹਾਯਾ। ਆਪਣਿਆਂ ਲਈ ਨ ਕੁੱਝ ਬਨਾਯਾ॥
ਤੇਰਿਆਂ ਨੇ ਮੁਸਕਲ ਨਹਿੰ ਕੱਟੀ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਦੇਕੇ ਵੱਟੀ॥
ਤੇਰਾ ਅੱਖਾ ਦੁੱਖ ਗਵਾਇਆ। ਅਰ ਬਿਪਤਾ ਤੇ ਤੁੱਧ ਛੜਾਇਆ॥
ਐਸੀ ਅਕਲ ਪਿੱਛੇ ਧਿੱਕਾਰ। ਸੌ ਸੌ ਹੈ ਤੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ॥
ਆਉ ਰੱਬ ਤੇ ਕਰ ਭਰ ਅੱਜਾ। ਉਡਾਉ ਨਹੀਂ ਪਤ ਪਾਕੇ ਵੱਜ॥
ਅਪਣੇ ਧਰਮ ਵੱਲ ਮਨ ਲਾਈਂ। ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਨਾ ਪੀਰ ਮਨਾਈਂ॥
ਅਰ ਨਾ ਮੰਨ ਪਕਾਈਂ ਵੇਰ। ਚੱਲ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰ ਦੇਰ॥
ਸੋਟੀ ਰੋਟੀ ਜੈਸੀ ਪਾਬੀ। ਖਾਂਦਾ ਪੀਰ ਨਹੀਂ ਉਹ ਹਾਬੀ॥
ਨਹੀਂ ਆਦਮੀ ਦਾ ਇਹ ਖਾਣਾ। ਸਮਝ ਰਿਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਇ ਸਿਆਣਾ॥
ਕਿਉਂ ਤੁੰ ਕੁਲ ਨੂੰ ਦਾਗ ਲਗਾਵੇ। ਹੋਇ ਖੱਤ੍ਰੀ ਪੀਰ ਮਨਾਵੇ॥ ੫੪॥

ਸੁਲਤਾਨੀਆਂ
ਦੇਹਿਰਾ

ਅੱਛਾ ਸੁਣ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਮੈਂ ਕੁਝ ਕਹੁੰ ਵਿਚਾਰਾ
ਗੱਲ ਤੁਸਾਡੀ ਸੌਚ ਹੈ ਛੱਡ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਰ॥ ੫੫॥

• ਚੌਪਈ

ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਭੀ ਸੋਚਾਂ ਨਿੱਤਾ। ਜਨਮ ਖੱਬੀ ਪਰਮ ਪਵਿੱਤਾ॥
ਮੁਸਲਮਾਨ ਜੋ ਸਾਥੋਂ ਹੋਣਾ। ਜਿੱਕਰ ਧਾਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਚੀਟਾ॥
ਉਸਦੇ ਮਗਰ ਆਸਾਂ ਕਿਉਂ ਲਗੇ। ਜਿਉਂ ਗੱਡੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਢੱਗੇ॥
ਪਰ ਜਦ ਤੁਸਾਂ ਦੁਗਾੜੇ ਲਾਏ। ਸੁਣਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ਰਮਾਏ॥
ਇਸ ਪਰ ਕੁਝ ਪੱਕੇ ਹੋ ਗਏ। ਤੁਸਾਂ ਉਲਾਂਭੇ ਸਾਨੂੰ ਦਏ॥
ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਹੋ ਜਾਉਂ ਪੱਕਾ। ਦੇਉਂ ਜਾਇ ਪੀਰ ਨੂੰ ਧੱਕਾ॥
ਅਰ ਲੱਕਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਸਮਝਾਊਂ। ਰੋਟ ਪੀਰ ਦਾ ਮੂਲ ਨ ਖਾਊਂ॥
ਕਹੀ ਸਿੱਖ ਨੇ ਏਹੋ ਠੀਕ। ਵਡਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਲਾਈਂ ਲੀਕ॥ ੫੬॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ

ਦੇਹਿਰਾ

ਛਿੱਠਾ ਤਦ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਜਾਂਦਾ ਲੰਬੇ ਰਾਹਾ॥
ਦੀਵਾ ਬੇਲੀ ਰੱਖ ਕੇ ਪਿਆ ਹਲਾਵੇ ਬਾਹਾ॥ ੫੭॥

ਚੌਪਈ

ਦੇਕਰ ਸਿੱਖ ਨੇ ਹਾਕ ਬੁਲਾਇਆ। ਸੁਨਦੇ ਸਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਇਆ॥
ਕਹੀ ਓਸ ਨੂੰ ਤੂੰ ਹੈਂ ਕੌਣ। ਨੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਵਾਂਗਰ ਪੈਣ॥
ਤੇਰਾ ਬਾਪ ਕੰਮ ਕੀ ਕਰਦਾ। ਬਾਹਰ ਦਾ ਕਿ ਅਪਣੇ ਘਰ ਦਾ॥
ਅਰ ਇਹ ਦੀਵਾ ਤੇਰੇ ਪਾਸ। ਲੈ ਕੇ ਚਲਿਆ ਨਾਲ ਹੁਲਾ॥
ਕਿੱਥੇ ਰੱਖੇਗਾ ਇਸ ਜਾਇ। ਬਾਹਰ ਹੈ ਕੋਈ ਤੁਧ ਬਾਇ॥
ਕਿਆ ਪਿੜ੍ਹੇ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਬੰਨੇ। ਭੰਗਰ ਹੈਨ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਬੰਨੇ॥
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲੋਇ ਜਗਾਈ। ਓਥੇ ਕਰਮੋਂ ਜਾਇ ਵਿਛਾਈ॥
ਐਡੀ ਸੰਝ ਪਈ ਕਿਉਂ ਚਲਿਆ। ਔਝੜ ਵਾਲਾ ਰਸਤਾ ਮਲਿਆ॥

ਕੰਡੇ ਕੀੜੇ ਤੇ ਭਰ ਭਾਈ। ਇਹ ਮੈਂ ਗੱਲ ਭਲੀ ਸਮਝਾਈ॥ ੫੯॥

ਸੁਲਤਾਨੀਆਂ

ਦੇਹਰਾ

ਸੱਚੀ ਕਹੀ ਤੈ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋ ਗਈ ਸੈਨ੍ਹੁੰ ਰਾਤ॥
ਕਿਹਾ ਟੋਲਦਾ ਅਸਾਂ ਦੀ ਖੋਈ ਗਈ ਪਰਾਤ॥ ੫੯॥

ਚੌਪਈ

ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਭ ਫੇਰ ਮੈਂ ਆਇਆ। ਛੇਤੀ ਦੀਵਾ ਚਾਇ ਜਗਾਇਆ॥
ਹੈ ਸਰਵਰ ਦਾ ਓਹ ਟਕਾਨਾ। ਜਿਸਨੂੰ ਆਖਨ ਪੀਰ ਸੁਖਾਨਾ॥
ਉਥੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਖਨ ਜਾਉਂ। ਸੁੱਖੀ ਸੁੱਖਨਾ ਜਾਇ ਚੜਾਉਂ॥
ਮੀਰਾਂ ਦਿੱਤਾਂ ਸੇਰਾ ਨਾਉਂ। ਪੱਕੀ ਮੇਰੀ ਹੈਗੀ ਮਾਉਂ॥
ਮਹਿਗਿਆਦਾ ਮੈਂ ਪੁੱਤ ਕਹਾਵਾਂ। ਦੀਵਾ ਨਿੱਤ ਬਾਲਨੇ ਜਾਵਾਂ॥ ੬੦॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਰਾ

ਸੁਣ ਖਾਂ ਮੂਰਖ ਮਹਿਰਿਆ ਪੀਰਾਂ ਦਿੱਤਾ ਨਾਉਂ।
ਤੈਂ ਕੀ ਚਾਇ ਰਖਾਇਆ ਠੱਠੇ ਕਰੇ ਗਰਾਊਂ॥ ੬੧॥

ਚੌਪਈ

ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ। ਜਿਸਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੂੰ ਰੋਇਆ॥
ਭਰੋਂ ਪਿੜ ਦਾ ਫਿਰ ਤੂੰ ਪਾਣੀ। ਪਾਈ ਟੇਰੇ ਵਿੱਚ ਮਧਾਣੀ॥
ਚੌਕੇ ਦੇ ਤੂੰ ਅੰਦਰ ਜਾਵੇ। ਆਪੇ ਭਾਂਡੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆਵੇ॥
ਕਰੋਂ ਭਰਿਸ਼ਟ ਨਗਰ ਦੇ ਲੋਕ। ਨਾਲ ਪੀਰ ਦੀ ਦੇਕੇ ਝੋਕ॥
ਸੁਣ ਭੈੜੇ ਤੈਂ ਇਹ ਕੁਕਰਮ। ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਬਿਨ ਜਾਨੇ ਮਰਮ॥
ਇਸ ਦੀਵੇ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਰਖੋਂ। ਏਹ ਸੁਆਦ ਓਸਤੇ ਚੱਖੋਂ॥
ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੁਰਦੇ ਦਾ ਦਾਸ। ਤੂੰ ਬਣ ਗਿਆ ਜਾਇ ਉਸ ਪਾਸ॥
ਜੋ ਸੀ ਉਸਦਾ ਭਾਈ ਚਾਰਾ। ਸੋ ਉਸਤੇ ਕਰ ਗਿਆ ਕਿਨਾਰਾ॥
ਤੂੰ ਹਿੰਦੂ ਹੋ ਕਾਥੂ ਅਗਿਆ। ਦੀਵੇ ਉੱਪਰ ਨੌਕਰ ਲਾਇਆ॥
ਫਿਰ ਸੁੰਨੋ ਘਰ ਜਾਇ ਜਗਾਵੋਂ। ਚਮਗਾਦੜ ਨੂੰ ਲੋਇ ਦਿਖਾਵੋਂ॥

ਬਿਨ ਦੱਮਾਂ ਤੇ ਭਇਆ ਗੁਲਾਮਾ। ਕਰੋ ਪੀਰ ਨੂੰ ਜਾਇ ਸਲਾਮਾ॥
 ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਤੈਨੂੰ ਕੁਛ ਭਾਈ। ਮੱਤ ਕਮੀਟਾਂ ਵਾਲੀ ਆਈ॥
 ਛੱਡ ਦੇ ਗਧਿਆਂ ਵਾਲੀ ਚਾਲ। ਦੀਵਾ ਮਾਝ ਚਿਮੀਂ ਦੇ ਨਾਲ॥
 ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਤੁੰ ਕਦੇ ਨਾ ਜਾਈਂ। ਮੁੜ ਕੇ ਦੀਵਾ ਨਾਹਿੰ ਜਲਾਈਂ॥
 ਪਰ ਜੇ ਵੇਹਲਾ ਰਹ ਨਾਸੱਕੋਂ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੇ ਨਾ ਮਨ ਅੱਕੇ॥
 ਤਾਂ ਘਰ ਨਿੱਤ ਅਸਾਡੇ ਆਈਂ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਗਾਗਰ ਭਰ ਲਿਆਈਂ॥
 ਦੇਨੋਂ ਵਕਤ ਲਈਂ ਦੇ ਰੋਟੀ। ਠੀਕ ਚੱਕੁਲੇ ਜੇਗੀ ਮੋਟੀ॥
 ਹਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸਾਉਣੀ ਦਾਣੋਂ। ਲੇਵੀਂ ਜੋ ਧੋਏ ਹਨ ਖਾਣੋਂ॥
 ਦੱਸ ਪੀਰ ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਦਿੰਦਾ। ਤੇਲ ਰੋਜ਼ ਦਮੜੀ ਦਾ ਲਿੰਦਾ॥
 ਫੇਰ ਮੁਖਤ ਦੀ ਦਾਏ ਵਿਗਾਰ। ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਤੈਨੂੰ ਹੈ ਮਾਰ॥
 ਚਲ ਮੁੰਡਿਆ ਐਵੇਂ ਨਾ ਬੋਲ। ਪਾਣੀ ਭਰ ਲੈਕੇ ਹੱਥ ਛੋਲ॥
 ਪੀਰ ਪੁਆੜਾ ਗਲ ਨਾ ਪਾਉ। ਤੈਨੂੰ ਕਿਥੋਂ ਕੁੱਦਾ ਚਾਉ॥
 ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਉ। ਸੁਖੀਆ ਕਰ ਲੈ ਅਪਣਾ ਜੀਉ॥
 ਜਿਸਤੇ ਪੀਰ ਪਰੇ ਹਟ ਜਾਉ। ਮੁੜਕੇ ਮੁੱਖ ਨ ਕਦੇ ਦਿਖਾਉ॥ ੬੨॥

ਸੁਲਤਾਨੀਆਂ

ਦੋਹਿਰਾ

ਭਲਾ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਮੈਂ ਹਾਂ ਤੇਰਾ ਦਾਸ॥
 ਕੱਲ ਸਵੇਰੇ ਆਵਸਾਂ ਝਬਦੇ ਤੇਰੇ ਪਾਸ॥ ੬੩॥

ਚੌਪਈ

ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਹੈ ਸਮਝਾਇਆ। ਦੇਖੋ ਹੋਰ ਇੱਕ ਹੈ ਆਇਆ॥
 ਜਾਂਦਾ ਓਸੇ ਸਤੇ ਦੌੜਾ। ਕੈਡਾ ਕਦਮ ਉਠਾਵੇ ਚੌੜਾ॥
 ਅਰਤੇਟਾ ਕੁਛ ਇਸ ਦੇ ਪਾਸ। ਜਾਂਦਾ ਬਣ ਸਰਵਰ ਦਾ ਦਾਸ॥
 ਉਸ ਨੂੰ ਭੀ ਚਾ ਕੁਛ ਸਮਝਾਵੇ। ਮੇਰੇ ਵਾਲੀ ਬਾਤ ਸੁਣਾਵੇ॥
 ਜਿਸਤੇ ਹੋਰ ਅਸਾਡਾ ਸਾਬੀ। ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਬੰਨੇ ਭਾਬੀ॥
 ਇੱਕ ਇੱਕ ਤੇ ਦੋ ਹਨ ਗਿਆਰਾਂ। ਕਨੀਏ ਰਲਕੇ ਖੁਬ ਬਹਾਰਾਂ॥ ੬੪॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ
ਦੇਹਿਰਾ

ਦੇਖ ਓਸ ਨੂੰ ਭਰਤ ਹੀ ਲੀਤਾ ਚਾਇ ਬੁਲਾਇ॥
ਉਇ ਮੁੰਡਿਆ ਤੂੰ ਕੌਣ ਹੈ ਕੇਹੜੀ ਵੱਲੋ ਜਾਇ॥ ੬੫॥

ਚੌਪਈ

ਇਹ ਕੀ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਤੈਂ ਲੀਤਾ॥ ਉਪਰ ਪੱਛਾ ਚਾਦਰ ਕੀਤਾ॥
ਕਿੱਬੇ ਨੂੰ ਇਹ ਲੈ ਕੇ ਚਲਿਆ। ਹਈ ਪਰੋਸਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਘੱਲਿਆ॥
ਸਾਨੂੰ ਭੀ ਕੁਝ ਚਾਇ ਛਕਾਉ। ਕੱਲਾ ਹੀ ਨਾ ਦਾਉ ਲਗਾਉ॥
ਦੱਸ ਨਾਉ ਕੀ ਤੇਰਾ ਭਾਈ। ਕਿਤਨੇ ਹੋਰ ਤੁੱਧ ਦੇ ਭਾਈ॥ ੬੬॥

ਸੁਲਤਾਨੀਆਂ
ਦੇਹਿਰਾ

ਮੈਂ ਰੁਲਦੂ ਤਰਖਾਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਵੱਡਾ ਹਾਂ ਆਪ॥
ਕੰਮ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਕਰੋ ਮੇਰਾ ਸੁੱਦਾ ਬਾਪ॥ ੬੭॥

ਚੌਪਈ

ਤਿਲਕੂ ਨਾਉ ਬਾਪ ਨੇ ਧਰਿਆ। ਪੂਜ ਸਖੀ ਸਰਵਰ ਨੂੰ ਤੁਰਿਆ॥
ਏਹ ਚੂਰਮਾ ਹੈ ਹਥ ਮੇਰੇ। ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹਾਂ ਚੇਰੇ॥
ਸੁੱਖ ਲਿਆ ਸੀ ਇੱਕ ਦਿਹਾੜੇ। ਅੱਜ ਏਸ ਨੂੰ ਆਵਾਂ ਚਾਹੜੇ॥
ਕਰੋ ਤੁਸੀਂ ਕਿਆ ਕਰਿਨਾ ਮੈਨੂੰ। ਦੱਸ ਬੁਲਾਇਆ ਹਾਂ ਰੁਣ ਕੈਨੂੰ॥
ਦੇਹੁ ਸੁਣਾਇ ਫੇਰ ਮੈਂ ਜਾਵਾਂ। ਏਹ ਚੂਰਮਾਂ ਚਾਇ ਚੜਾਵਾਂ॥ ੬੮॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ
ਦੇਹਿਰਾ

ਬੈਠ ਨਿਕੰਮਿਆਂ ਗੱਲ ਤੈਂ ਦਿੱਤੀ ਸੜ ਗਵਾਇ॥
ਮੇਰਾ ਤੈਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਝਾਵਾ ਦਿਲ ਦੁਖ ਪਾਇ॥ ੬੯॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਣ ਮੁੰਡਿਆ ਨਾ ਤੇਰਾ ਦੋਸ਼ਾ ਬਾਪ ਤੁੱਧ ਦੇ ਥੋਈ ਹੋਸ਼॥
ਜਿਸ ਦੇ ਰੁਲਦੂ ਹੋਕੇ ਰੁਲਿਆ। ਜਾਇ ਸਖੀ ਸਰਵਰ ਪਰ ਭੁੱਲਿਆ॥

ਅਰ ਤੋਂ ਤਿਲਕੁ ਨਾਮ ਪਰਾਕੇ। ਕਿਆ ਜਸ ਲੀਤਾ ਤਿਲਕ ਲਗਾਕੇ॥
 ਗੁਰ ਦੀ ਵੱਛੇਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋਇਆ। ਜਨਮ ਕੁਮੱਤਾਂ ਅੰਦਰ ਥੋਇਆ॥
 ਕਿਤਨੇ ਸਿੰਘ ਮਿਸਤਗੀ ਭਾਰੇ। ਚੰਗੇ ਬਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰੇ॥
 ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹੋਇ ਸਰਦਾਰ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਕਰਨ ਬਹਾਰ॥
 ਪਕੜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ ਝੁਕਾਏ। ਆਕੜ ਖਾਂ ਭੀ ਚਾ ਨਿਵਾਏ॥
 ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦੇ ਹਨ ਉੱਹ ਪਿਆਰੇ। ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪੀਰ ਚਿਤਾਰੇ॥
 ਤੈਨੂੰ ਦੇਖ ਸਰਮ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਰੁਲਦੂ ਵਾਲੀ ਚਾਲ ਸੁਹਾਈ॥
 ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੂਰਖ ਵਡਾ ਗੁਆਰ। ਜੋ ਹੈਂ ਹੁੰਦਾ ਪਿਆ ਖੁਆਰ॥
 ਐਡੀ ਕੌਮ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਸਿਆਣੀ। ਦੁਧੋਂ ਕਰੇ ਵੱਖਰਾ ਪਾਣੀ॥
 ਵੱਡੇ ਚਰੂਰ ਤੁਸਾਡੇ ਲੋਗ। ਸਭਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਾ ਜੋਗ॥
 ਗਹਿਣ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਰਮ ਸੁਭਾਉ। ਭਲੇ ਕੰਮ ਦਾ ਰੱਖਣ ਚਾਉ॥
 ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਕੀ ਵੱਗੀ ਮਾਰ। ਜਿਸਤੇ ਹੋਇਆ ਵਡਾ ਗੁਵਾਰ॥
 ਮੀਏਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਖਾਣਾ। ਢੋਵਣ ਲੱਗਾ ਹੋ ਕੇ ਸਿਆਣਾ॥
 ਕਿਆ ਤੂੰ ਉਸ ਦਾ ਬਟਾ ਰਸੋਈਆ। ਲੱਗਾ ਖੁਬ ਪਕਾਉਨ ਪੋਈਆ॥
 ਏਹੁ ਚੂਰਮਾ ਉਸਨੂੰ ਦੇਵੇਂ। ਕਹੁ ਮੁਰਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਕਿਆ ਲੇਵੇਂ॥
 ਤੇਰੇ ਹੀ ਲੰਗਰ ਵਿੱਚ ਖਾਵੇ। ਹੋਰ ਪੀਰ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾ ਆਵੇ॥
 ਅਰ ਤੋਂ ਮੀਆਂ ਖੁਬ ਰਜਾਕੇ। ਕਿਆ ਲੀਤਾ ਇਹ ਅੰਨ ਗੁਵਾਕੇ॥
 ਤੈਂ ਰੁਲਦੂ ਨੂੰ ਖੁਬ ਰੁਲਾਇਆ। ਛੁੱਡੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਪੀਰ ਰਜਾਇਆ॥
 ਜੇ ਤੂੰ ਚੰਗੀ ਕਰਦਾ ਗੱਲ। ਬਾਪ ਰਜਾਇ ਲਵੇਂਦਾ ਭੱਲ॥
 ਬੁੱਢਾ ਬਾਪ ਭੁੱਖ ਤੇ ਮਰਦਾ। ਸਰਵਰ ਹੇਤ ਚੂਰਮਾ ਕਰਦਾ॥
 ਜੇ ਨਾ ਤੇਰੀ ਚਾਤ ਜਮਾਤ। ਅੰਗ ਸਾਕ ਨਾ ਪੁੱਛੇ ਬਾਤ॥
 ਉਸ ਪਰ ਤਾਂ ਤੂੰ ਇਤਨਾ ਦਿਆਲ। ਜਾਂਦਾ ਭਰੀ ਚੂਰਮੇ ਬਾਲ॥
 ਬਾਪ ਵਿਚਾਰਾ ਬੈਠਾ ਭੁੱਖਾ। ਅੰਨ ਨ ਦੇਵੇਂ ਰੁੱਖਾ ਸੁੱਖਾ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਹੱਥ ਕੰਨ ਨੂੰ ਲਾਉ। ਇਸਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਉ॥
 ਧਰੀ ਬਾਪ ਦੇ ਅੰਗੇ ਜਾਕੇ। ਦੇਉ ਅਸੀਸ ਏਸ ਨੂੰ ਬਾਕੇ॥
 ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸਵਾਰੂ ਸਾਰਾ। ਦੱਸ ਪੀਰ ਕਿਆ ਕਰੂ ਰਿਹਾਰਾ॥
 ਅਰ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਦਾਈਂ। ਨਾਲ ਬਾਪ ਨੂੰ ਚਾਇ ਸਜਾਈਂ॥
 ਜਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਕਰਸੋਂ ਪਾਨ। ਆਪੇ ਛੁੱਡ ਜਾਏ ਸੁਲਤਾਨ॥
 ਹੋਇ ਸੁਖੀ ਘਰ ਅੰਦਰ ਵੱਸੀਂ। ਪਾਗਲ ਵਾਂਗ ਨ ਐਵੇਂ ਨੌਜੀ॥ ੨੦॥

ਸੁਲਤਾਨੀਆਂ
ਦੇਹਿਰਾ

ਬਚਨ ਤੁਸਾਡਾ ਮੈਨਕੇ ਮੈਂ ਨਾ ਜਾਉਂ ਫੇਰ॥
ਇਹ ਖਾ ਲੇਵੇ ਚੂਗਮਾ ਰਤੀ ਨ ਲਾਵੈ ਦੇਰ॥ ੨੧॥

ਚੌਪਈ

ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਹੋਰ। ਖਾਵੇਗਾ ਜਿਤਨਾ ਹੈ ਚੋਰ॥
ਅਰ ਇਹ ਘਰ ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ। ਖਾਇ ਲਵੈ ਜਿਤਨਾ ਮਨ ਭਾਣਾ॥
ਇਹ ਹੈ ਕੁੱਝ ਤੁਹਾਡਾ ਛਾਂਦਾ। ਜਿਸਤੇ ਹਾਂ ਅਟਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ॥
ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਅੱਗੇ ਕਰਿਆ। ਦੇਖ ਸਿੱਖ ਇਹ ਬਚਨ ਉਚਰਿਆ॥ ੨੨॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ
ਦੇਹਿਰਾ

ਪਰੇ ਪਰੇ ਕਰ ਏਸਨੂੰ ਨੈੜੇ ਮੂਲ ਨ ਲਿਆਉ॥
ਨਜ਼ਰੋਂ ਪਚੇ ਲਜਾਇਕੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾ ਪਾਉ॥ ੨੩॥

ਚੌਪਈ

ਮੈਂ ਹਾਂ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਦਾ ਭਾਈ। ਤੂੰ ਹੈਂ ਕੌਈ ਵਡਾ ਸੁਦਾਈ॥
ਏਹ ਚੂਗਮਾ ਸਾਨੂੰ ਐਸਾ। ਮਹਾਂ ਮਲੀਨ ਅੰਨ ਹੋ ਜੈਸਾ॥
ਮੀਠੇਂ ਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੈ ਨਾਉਂ। ਉਸਦੇ ਮੈਂ ਨੈੜੇ ਨਹੀਂ ਜਾਉਂ॥
ਮਨ ਮਤੀਆਂ ਦਾ ਅੰਨ ਖਲਾਵੈਂ। ਤੂੰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਦਾਗ ਲਗਾਵੈਂ॥
ਦੇਕੇ ਮੁੱਠ ਚੂਗਮਾ ਪਾਈਆ। ਲੱਗਾ ਹੈਂ ਕਰਨੇ ਤਨਖਾਹੀਆ॥
ਚੁੱਕ ਉਸੇ ਹਾਂਡੀ ਵਿੱਚ ਪਾਈਂ। ਐਵੇਂ ਧਰਮ ਨ ਕਿਤੇ ਗੁਆਈਂ॥ ੨੪॥

ਸੁਲਤਾਨੀਆਂ
ਦੇਹਿਰਾ

ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਮੈਂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਖਬਰ ਨ ਕਾਇ॥
ਸਾਡੇ ਹੱਥੋਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਨ ਕੌਈ ਖਾਇ॥ ੨੫॥

ਚੌਪਈ

ਇਹ ਤਾਂ ਗੱਲ ਵੱਡੀ ਹੈ ਭਾਗੀ। ਮੈਂ ਅਗੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵਿਚਾਰੀ॥

ਸਿੰਘ ਅਸਾਡਾ ਨਾਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਨੀਰਾਂ ਨਾਲ ਰਲਾਂਦੇ॥
 ਜਿੱਕੁਰ ਨੀਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਨਣ। ਤੇਰਾ ਸਾਨੂੰ ਸਿੰਘ ਪਛਾਨਣ॥
 ਅਰਸੁਲਤਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਭਰਦਾ। ਇਨ ਕਾ ਵਾਲਨ ਵਿੰਗਾ ਕਰਦਾ॥
 ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਭੁਧ ਪੁਆਵੇ। ਓਹ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਨਸਿਆ ਜਾਵੇ॥
 ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਧਰਤੀ ਪਟਕਾਵੇ। ਸੋ ਸਿੰਘਾਂ ਅਗੇ ਲੁਕ ਜਾਵੇ॥
 ਭਿੱਠੀ ਗੱਲ ਅਚੰਭੇ ਵਾਲੀ। ਹੈ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਗੌਤ ਨਿਗਾਲੀ॥
 ਜੇ ਸੁਲਤਾਨੋਂ ਭੀ ਹਨ ਭਕੜੇ। ਸਾਡੇ ਵਾਗ੍ਨੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨ ਪਕੜੇ॥
 ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਹੋਇ ਦਲੇਰ। ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਹੀ ਲੈਂਦੇ ਘੇਰ॥
 ਮੈਡੇ ਨੂੰ ਓਹ ਤਾਪ ਚੜਾਏ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੁਖਵਾਏ॥
 ਅਮਾਂ ਦਾ ਅੱਧਾ ਸਿਰ ਦੁਖਦਾ। ਬਾਪੂ ਭਰਦਾ ਸੁਖਾਂ ਸੁਖਦਾ॥
 ਅਰ ਮੈਨੂੰ ਭੀ ਖੇਡ ਖਿਡਾਵੇ। ਸਿਰ ਨੂੰ ਛੌਨ੍ਹ ਵਾਂਗ ਹਿਲਾਵੇ॥
 ਝਟਕਾ ਖਾਣ ਨਹੀਂ ਓਹ ਦੇਂਦਾ। ਜੇ ਖਾਵਾਂ ਤਾਂ ਬਦਲਾ ਲੈਂਦਾ॥
 ਓਹੋ ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਪੀਰ। ਸਿੰਘਾਂ ਅਗੇ ਧਰੇ ਨ ਧੀਰ॥
 ਨਾਉਂ ਸੁਣੇ ਤੇ ਭਰਦਾ ਅੰਝ। ਸ਼ੇਰਾਂ ਅਗੇ ਜਿੱਕੁਰ ਮੰਝ॥
 ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਬੋਲਿਆ ਫੇਰ। ਭਈ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਹੁਣ ਦੇਰ॥
 ਕਰ੍ਹੁੰ ਆਇ ਦਰਸਨ ਮੈਂ ਤੇਰਾ। ਪੁਰਣ ਭਾਗ ਹੋਇ ਜਦ ਮੇਰਾ॥
 ਅਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੈਂ ਛਕੁੰ ਜ਼ਰੂਰ। ਏਸ ਬਖੇੜੇ ਤੋਂ ਹੋ ਦੂਰ॥
 ਸੈਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਜਾਓ ਆਪਾ। ਅੱਛਾ ਹੈ ਜੇ ਮੰਨੇ ਬਾਪ॥
 ਜੇ ਨਾ ਮੰਨੇ ਤਾਂ ਓਹ ਜਾਣੇ। ਕਿਉਂ ਗਲ ਪੈਣਾ ਅਸੀਂ ਧਿਗਾਣੇ॥
 ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਜਦ ਉਹ ਗਇਆ। ਭਾਣਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਦ ਭਯਾ॥
 ਏਧਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਜਾ ਵੇਲੇ। ਹਸਤੀ ਵਾਂਗ ਮਸਤ ਹੈ ਪੇਲੇ॥
 ਹੇਲੇ ਹੋਲੇ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਏਧਰ ਓਧਰ ਨਜ਼ਰ ਦੁੜਾਵੇ॥
 ਕਿਆ ਦੇਖੋ ਇੱਕ ਚਾਦਰਤਾਨ। ਧਰਤੀ ਪਰਸੌਂ ਗਿਆ ਅਜਾਨ॥੧੬॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇਹਿਰਾ

ਦੇਖ ਓਸ ਨੂੰ ਤਰਸ ਕਰ ਜਾਕੇ ਲਿਆ ਉਠਾਲ।
 ਲੱਗਾ ਪੁੱਛਣ ਵਾਰਤਾ ਅਪਣੇ ਕੌਲ ਬਠਾਲ॥ ੨੨॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਣ ਖਾਂ ਭਾਈ ਤੂੰ ਹੋਂ ਕੈਣ। ਆਇਆ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਸੌਣ॥
 ਬੁੱਢਾ ਤੇਰਾ ਹਈ ਸਰੀਰ। ਐਥੇ ਕੰਡੇ ਚੁਭਨ ਕਰੀਰ॥
 ਕਿਆ ਤੇਰੇ ਘਰ ਜਾਗਾ ਨਾਹੀਂ। ਯਾ ਨਾ ਸੌਦਾ ਟੱਬਰ ਮਾਹੀਂ॥
 ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਚਾ ਕੱਢਿਆ ਬਾਹਰ। ਛਿਰ ਤੈਂ ਕੀਤਾ ਕੁੱਝ ਨ ਆਹਰ॥
 ਮੰਜਾ ਭੀ ਘਰ ਤੇ ਨਾ ਲਿੱਤਾ। ਧਾ ਨਾ ਰੈਨ੍ਹੂ ਘਰਦਿਆਂ ਦਿੱਤਾ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਧਰਤੀ ਪਰ ਹੋਂ ਲੇਟਾ। ਅੱਛਾ ਨਾਹੀਂ ਤੇਰਾ ਬੇਟਾ॥
 ਜਿਸ ਨੇ ਝੁੱਗੇ ਤੇ ਚਾ ਕੱਢਿਆ। ਜੀਵਦੰਦੜੇ ਦਾ ਫਸਤਾ ਵੱਦਿਆ॥
 ਪਰ ਤੂੰ ਭੀ ਹੁਣ ਛੱਡ ਪਿਆਲ। ਚੱਲ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ॥
 ਰੁੱਖਾਂ ਮਿੱਸਾ ਭੋਜਨ ਖਾਈਂ। ਘਰਦਿਆਂ ਵਲ ਮੂਲ ਨਾ ਜਾਈਂ॥
 ਮੰਜਾ ਵਿੱਚ ਤਥੇਲੇ ਡਾਹ। ਰਹੁ ਜਿਕਰ ਭਲਿਆਂ ਦਾ ਰਾਹੁ॥ ੨੮॥

ਸੁਲਤਾਨੀਆਂ ਦੇਹਿਰਾ

ਧੰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਵਧੇ ਤੁਸਾਂ ਪਰਤਾਪ॥
 ਲੋਗ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਤੁਸੀਂ ਹੋਗਏ ਮਾਈ ਬਾਪ॥ ੨੯॥

ਚੌਪਈ

ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਨ ਮੈਨੂੰ ਲੜਿਆ। ਮੈਂ ਹਾਂ ਹੋਰ ਉਪਾਧੀ ਫਤਿਆ॥
 ਚੋਕੀ ਸੁੱਖ ਪੀਰ ਦੀ ਲੌਤੀ। ਅੱਜ ਤੀਕ ਨਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਅੱਜ ਸਮਾਂ ਮੈਂ ਪਾਇਆ। ਐਥੇ ਚੋਕੀ ਭਰਨੇ ਆਇਆ॥
 ਕਰੀਂ ਸੁੱਖਨਾ ਪੂਰੀ ਅੱਜ। ਪੀਰ ਲਉ ਪੜਦੇ ਸਭ ਕੱਜ॥
 ਤਾਂਤੇ ਆਪ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਓ। ਮੇਰੇ ਪਰ ਨਾ ਕੁਝ ਘਬਰਾਓ॥
 ਉੱਠ ਸਵੇਰੇ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਓ। ਫੇਗਰ ਵੱਛੇ ਨੀਗ ਪਾਉ॥
 ਹੈ ਸੁਲਤਾਨੀ ਮੇਰਾ ਨਾਉ॥ ਪੁੱਠੇ ਵੇਹੜੇ ਸਾਡਾ ਬਾਉ॥
 ਅੱਖੀਂ ਨੇਥ ਹਾਂ ਜਾਤੇ ਹੁੰਦੇ। ਜਿਨ ਨੇ ਕਈ ਗੁੰਦਨੇ ਗੁੰਦੇ॥ ੩੦॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇਹਿਰਾ

ਯੋਲੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਤੁਧ ਦੀ ਹੋਈ ਪੁੱਪਾਂ ਨਾਲ।

ਹੋਇ ਸਿਆਣਾ ਜਿਸਨੇ ਟੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਾਲਾ॥੮੧॥

ਚੌਪਈ

ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭਲਾ ਦਿਸਾਵੇਂ। ਭੁੱਟ ਭੁੱਟ ਬਾਤਾਂ ਸਮਝਾਵੇਂ॥
 ਪਰ ਕਿਆ ਅਕਲ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਪਾਈ। ਸਿਆਣਾ ਹੋਕੇ ਬਣੇ ਸੁਵਾਈ॥
 ਆਖਣ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਕੈਰਿਲਾਵੇਂ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇ ਪੈਰ ਪੁਜਾਵੇਂ॥
 ਜਿਸਨੇ ਧਰਤੀ ਪਰ ਲਿਟਵਾਇਆ। ਮੰਜਾ ਭੀ ਨਾ ਲੈਣਾ ਪਣਿਆ॥
 ਮੁਰਦੇ ਵਾਂਗ ਲੇਟਦਾ ਪਾਜੀ। ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜੀ॥
 ਇਸ ਗਰਮੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ। ਆਕੇ ਐਥੇ ਹੋਇਆ ਜਿੱਚ॥
 ਕੰਨ ਖੜ੍ਹਗ ਨਿਕਲ ਆਵੇ। ਤੇਰੇ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਵੜ ਜਾਵੇ॥
 ਮਰ ਜਾਵੇ ਇਸ ਦੁਖ ਦੇ ਨਾਲ। ਦੇਖੇ ਫੇਰ ਪੀਰ ਦਾ ਹਾਲ॥
 ਸੱਧ ਸਲੂਪੀ ਨਿਕਲੇ ਕੋਈ। ਤੇਰੇ ਹੇਠ ਆਇਕੇ ਕੋਈ॥
 ਮਾਰੇ ਡੰਗ ਤੇਰਾ ਦੇ ਸਾਨੀ। ਆਵੇ ਯਾਦ ਤਦੋਂ ਤੁਧ ਨਾਨੀ॥
 ਧਾ ਆ ਚੈਰ ਕਪੜੇ ਲਾਹੁਣ। ਗਿੱਦੜ ਵਾਂਗ ਇਕੱਲਾ ਛਾਹੁਨ॥
 ਭਾਂਗਾਂ ਦੀ ਓਹ ਕਰਕੇ ਮਾਰ। ਲੀੜੇ ਲੇਵਨ ਤੁਰਤ ਉਤਾਰ॥
 ਨੰਗ ਪੜ੍ਹਗਾ ਜਦ ਹੋ ਜਾਵੇਂ। ਵਾਂਗ ਭੂਤਨੇ ਘਰ ਨੂੰ ਆਵੇਂ॥
 ਦੇਰ ਹਸਨ ਨਗਰੀ ਦੇ ਲੇਂਗ। ਤੇਰੇ ਭਾ ਦਾ ਵਰਤੇ ਸੋਗ॥
 ਫਿਰ ਕਿੱਥੇ ਤੇਰਾ ਸੁਲਤਾਣ। ਆਊਗਾ ਉਸ ਵਰਤ ਛੁਡਾਣ॥
 ਚਲ ਲੰਮਾ ਐਥੇ ਕਿਉਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਸ ਦੇਹੀ ਤੇ ਬਦਲਾ ਛੈਂਦਾ॥
 ਏਹੋ ਜੇਹਾ ਪੀਰ ਨ ਮੰਨ। ਸਗੋਂ ਭਾਂਡਾ ਇਸਦਾ ਭੈਨ॥
 ਅਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾ ਸਮਝਾਈਂ। ਸਰਵਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਾ ਜਾਈਂ॥
 ਅਰ ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਉਸਦਾ ਭਰ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਤੇਰਾ ਘਰ ਹੈ॥
 ਤਾਂ ਤੂੰ ਸਿੰਘ ਗੁਰ ਦਾ ਹੋਕੇ। ਬੈਠ ਨਸੰਗ ਪੀਰ ਭਰ ਖੋਕੇ॥ ੮੨॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੁਣਕੇ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਗਿਆ ਉਹ ਆਪ ॥
 ਪਰ ਭਰਦਾ ਨਾ ਉੱਠਿਆ ਚੜ੍ਹ ਨਾ ਜਾਵੇ ਰਾਪ॥ ੮੩॥

ਚੌਪਈ

ਭਰਦੇ ਭਰਦੇ ਏਹ ਸੁਣਾਈ। ਸੱਤ ਬਚਨ ਜੀ ਜੋ ਛੁਗਮਾਈ॥

ਕਰਾਂ ਹੋਇਕੇ ਖੂਬ ਦਲੇਰਾ। ਚੌਂਕੀ ਭੂੰ ਨ ਮੁੜਕੇ ਫੇਰਾ॥
 ਪਰ ਮੈਂ ਅਜ ਨਹੀਂ ਘਰ ਜਾਂਦਾ। ਚੁੱਕ ਬਿਸਤਰਾ ਅਪਣਾ ਆਂਦਾ॥
 ਕਦੇ ਕਦੇ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ। ਉਪਦੇਸ਼ ਭਲਾਈ ਦਾ ਹੀ ਕਹਿਣਾ॥
 ਮਨ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਹੈ ਚਾਉ। ਬਣ੍ਹੈ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਲੱਗ੍ਹ ਦਾਉ॥
 ਪਰ ਮੇਰਾ ਟੱਬਰ ਜੋ ਸਾਰਾ। ਪੰਜ ਪੀਰੀਆ ਹਈ ਨਿਕਾਰਾ॥
 ਝਗੜ ਰਗੜ ਕੇ ਏਧਰ ਲਿਆਊ। ਸਭ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਾਇ ਛਕਾਊ॥ ੧੦੮॥

ਸੁਲਤਾਨੀਏਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸੰਗ ਦੇਹਿਰਾ

ਇਤਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਇਆ ਤੁਰਦਾ ਇੱਕ ਵਹੀਰਾ॥
 ਪੈਰੀਂ ਛਾਲੇ ਪੈ ਗਈ ਥਕੇ ਸੱਭ ਸਰੀਰ॥ ੧੦੯॥

ਚੌਪਈ

ਸਿਰ ਉੱਪਰ ਅਰ ਪਿੱਠਾਂ ਲਾਲਾ। ਧਰੀ ਗਠੜੀਆਂ ਮੰਦਾ ਹਾਲਾ॥
 ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਉੜ ਸਾਰੀ। ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਪਈ ਅਕਲ ਸਭ ਮਾਰੀ॥
 ਲੱਗੇ ਪੁੱਛਣ ਕੋਈ ਟਕਾਣਾ। ਰਾਤ ਵਸੇਰਾ ਹੈ ਕਰ ਜਾਣਾ॥
 ਜਦ ਇਹ ਗੱਲ ਸਿੱਘ ਸੁਣ ਲਈ। ਤਦੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਉਸਨੇ ਦਈ॥
 ਕਹੀ ਚਲੇ ਐਧਰ ਨੂੰ ਆਵੈ। ਅੰਧੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰ ਟਕਰਾਵੈ॥
 ਇਤਨਾ ਸੁਣਕੇ ਜਦ ਉਹ ਆਏ। ਸਿੱਘ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਆਏ॥
 ਵਿੱਚ ਤਬੇਲੇ ਛੇਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਿੱਛੇ ਭੇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਿੱਤਾ॥ ੧੧੦॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਕਿਥੋਂ ਆਏ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਅਰ ਜਾਓ ਕਿਤ ਓਰ।
 ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਫਿਰ ਰਹੇ ਜਿੱਕਰ ਕਾਲੇ ਚੌਰ॥ ੧੧੧॥

ਚੌਪਈ

ਖੁੱਚੀਂ ਘੱਟਾ ਛਾਣਿਆਂ ਤੁੱਧਾ। ਆਪਨੇ ਤਨ ਦੀ ਨਾਹੀਂ ਸੁੱਧ॥

ਭਾਰ ਗਠੜੀਆਂ ਦਾ ਨਾ ਬੇੜਾ। ਜਿਸਨੇ ਸਿਰ ਮੌਛਾ ਹੈ ਰੋੜਾ॥
 ਕਿੱਥੋਂ ਦੀ ਹੈ ਕਰੀ ਰਿਆਗੀ। ਉੱਜੜ ਚੱਲੇ ਵਾਂਗ ਬਿਗਾਗੀ॥
 ਅਰ ਇਹ ਇੱਕ ਭਰਾਈ ਬੱਗਾ। ਲਾਵੇ ਪੁਸ਼ ਚੋਲ ਨੂੰ ਡੱਗਾ॥
 ਕਿਆ ਹੈ ਛਿੰਡ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਪਾਈ। ਮਾਲੀ ਉਪਰ ਕਰੀ ਚੜ੍ਹਾਈ॥
 ਸੱਚੇ ਸੱਚ ਸੁਣਾਵੇ ਸੂਅਰਾ। ਇਹ ਕਿਆ ਕੀਤਾ ਹੈ ਵਰਤਾਰਾ॥
 ਨਾਲ ਤੀਵੀਆਂ ਮਾਰੀ ਝੁੰਮਾ। ਰਹੀਆਂ ਬੈਠ ਰੋਇਕੇ ਗੁੰਮਾ॥
 ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਘਰ ਤੇ ਆਂਦਾ। ਓਥੇ ਰਿਹਾ ਨ ਸੀ ਕਿਆ ਜਾਂਦਾ॥੮੮॥

ਸੁਲਤਾਨੀਏ

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੁਣੋ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕੇ ਬਕੇਵੇਂ ਤੰਗ॥
 ਅਸੀਂ ਸਭੇ ਮਿਲਕੇ ਚਲੇ ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸੰਗ॥ ੮੯॥

ਚੌਪਈ

ਪੀਰ ਭਾਈ ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕੱਠੇ। ਸਰਵਰ ਦੇ ਪੂਜਣ ਨੂੰ ਨੱਠੇ॥
 ਇਹ ਨਾਰਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਨਾਲ। ਪੀਰ ਭੈਣਾਂ ਹਨ ਸਾਡੀ ਭਾਲ॥
 ਸੁਖਾਂ ਸੁੱਖ ਲਈਆਂ ਸਨ ਬਹਿਕੇ। ਪੂਰੀ ਕਰੀਏ ਦੁਖ ਸੁੱਖ ਸਹਿਕੇ॥
 ਨਹੀਂ ਪੀਰ ਜਦ ਗੁਸੈ ਰੋਉ। ਸਾਨੂੰ ਜੜਾਂ ਮੂਲ ਤੇ ਧੋਉ॥
 ਮੁੜੇ ਧੀਆਂ ਡੰਗਰ ਮਾਹੂ। ਵਸਦਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਚਾਇ ਉਜਾਹੂ॥
 ਇਸ ਭਰ ਸਭੇ ਨਗਾਰੇ ਚੱਲੇ। ਲੰਮੇਂ ਸਭਨਾਂ ਰਸਤੇ ਮੱਲੇ॥੯੦॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਿਰਾ

ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਰਚਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਮੈਨੂੰ ਲਾਇ॥
 ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪੀਰ ਦੀ ਗਲ ਪਾ ਲਈ ਬਲਾਇ॥ ੯੧॥

ਚੌਪਈ

ਸਿਰੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿੱਸਨ ਕੇਸ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਚੰਗਾ ਭੇਸ॥

ਫਿਰ ਕਿਆ ਭੁੱਲ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਗੀ। ਭੈੜੀ ਵਾਉਂ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਲਗੀ॥
 ਸ਼ਕਲੋਂ ਚੰਗੇ ਦਿਸੋ ਸਾਰੇ। ਅਕਲੋਂ ਦੂਜੇ ਅਹਮਕ ਭਾਰੇ॥
 ਜਾਣ ਲਿਆ ਅਸਲੀ ਹੈ ਵੱਕੜ। ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਧੱਕੜ॥
 ਗੁਰ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਤਿਆਗੀ ਭੈੜੇ। ਅੰਝੜ ਰਸਤੇ ਪਏ ਅਵੈਤੇ॥
 ਕਰੋ ਪੀਰ ਜੇ ਗੁਸੋ ਹੋਊ। ਸਾਨੂੰ ਜੜਾਂ ਮੂਲ ਤੇ ਥੋਊ?
 ਪਿ੍ਗ ਅਕਲ ਦਿਸਦੀ ਹੈ ਭਾਈ। ਹੋ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਲੋਗ ਸੁਦਾਈ॥
 ਧਾ ਮਲਵਈ ਅਕਲ ਤੇ ਖਾਲੀ। ਸੈਨ ਦੁਆਬੀਏ ਪਏ ਕੁਚਾਲੀ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਹੈ ਕਮਜ਼ੇਰ। ਸਰਵਰ ਦੇ ਬਣ ਬੈਠੇ ਢੋਰ॥
 ਗਿਰਦੇ ਜੇ ਰਨ ਸਿੰਘ ਤੁਮਾਰੇ। ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਆ ਰਹੋ ਸੁਖਾਰੇ॥
 ਨਹੀਂ ਸੁਲਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੇੜੇ। ਭਰਦਾ ਮੂਲ ਨ ਆਵੇ ਨੇੜੇ॥ ੯੨॥

ਦੌਹਿਰਾ

ਤੁੱਧ ਜਿਹਾ ਨਾ ਦੇਖਿਆ ਜਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਤਾ॥
 ਆਇ ਜਿਨਾਂ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਸਰਵਰ ਵਾਲਾ ਭੂਤਾ॥ ੯੩॥

ਚੌਪਈ

ਜਾਓ ਉੱਠ ਸਵੇਰੇ ਘਰ ਤੇ। ਕਿਉਂ ਚੱਲੇ ਮੰਨਣ ਹੋ ਭਰ ਤੇ॥
 ਲਵੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਿਜਾਵਾਂ। ਸਰਵਰ ਵਾਲੀ ਅਲਖ ਚੁਕਾਵਾਂ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਮੂਲ ਨ ਨੇੜੇ ਆਉ। ਤੌਰ ਦੇਖ ਜਿਉਂ ਕਾਗ ਉਡਾਉ॥
 ਸਿੰਘਾਂ ਵਾਲੇ ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ। ਰਹਿਣੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹਸਦੇ ਢੋਲੇ॥
 ਸੋ ਇਲਾਜ ਇਹ ਹੈ ਸੁਣ ਪਿਆਰੇ। ਦੇਸ ਤੁਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰੇ॥
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ। ਜੈਕਾਰੇ ਘਰ ਜਾਹੁ ਗਜਾਕੇ॥
 ਪਹਿਲੇ ਮੌਗੇ ਪਾਸ ਪਧਾਰੇ। ਅਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਚਾਇ ਸੁਧਾਰੋ॥
 ਭਾਈ ਕੀ ਭਰੈਲੀ ਨਾਉ। ਉਸ ਜਾਗਾ ਇੱਕ ਅਹੇ ਗਰਾਊ॥
 ਜਿੱਥੇ ਬਣਦੇ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ। ਲੈਣ ਬੁਲਾਇ ਤੁਸਾਂ ਕਰ ਆਦਰ॥
 ਉਸ ਨਗਰੀ ਮੈਂ ਬਹੁ-ਗੁਰਦੁਆਰੇ। ਨਾਲ ਨਸਾਨਾਂ ਵਜਨ ਨਗਾਰੇ॥
 ਜਾਇ ਛਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਨ ਮਾਹੀਂ। ਫੇਰ ਪੀਰ ਛੇੜੇਗਾ ਨਾਹੀਂ॥ ੯੪॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਖਰਚ ਕਰਨ ਜੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਰੋ ਟਹਿਲ ਉਸ ਜਾਇ॥
ਮਸਤਾਨੇ ਗੁਰ ਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇਵੇ ਠੀਕ ਬਣਾਇ॥ ੪੫॥

ਚੌਪਈ

ਵੇਰ ਜਾਉ ਮਹਿਰਾਜ ਮਝਾਗੀ। ਪੰਡ ਉਤਾਰ ਪੀਰ ਦੀ ਭਾਗੀ॥
ਦਰਬਨ ਕਰੋ ਗੁਰੂ ਸਰ ਕੇਰਾ। ਜਿੱਥੇ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰ ਦਾ ਡੇਰਾ॥
ਗਰਿਣ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰ ਪਿਆਰੇ। ਛਕੇ ਜਾਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੁਮ ਸਾਰੇ॥
ਜਿਸਤੇ ਮੀਆਂ ਜੋ ਸੁਲਤਾਨ। ਨੌਸੂ ਲੈਕੇ ਆਪਣੇ ਪਾਨ॥
ਨਹੀਂ ਜੀਵੰਦਾ ਮੁੱਖ ਦਿਖਾਉ। ਮੁੱਢੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹਿ ਖਾਉ॥
ਸੱਤ ਸਿਗੀ ਅਕਾਲ ਗਜਾਕੇ। ਜਾਓ ਘਰ ਸੁਲਤਾਨ ਭਜਾਕੇ॥
ਇਸਦੀ ਛੱਟੀ ਚਾਇ ਉਤਾਰੋ। ਸਿੰਘਾਂ ਵਾਲਾ ਫਿਰ ਬਲ ਧਾਰੋ॥
ਫੇਰ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ। ਯੁਧ ਕਰੋ ਸਤਿਗੁਰ ਜਿਹ ਭਾਰੇ॥
ਜਾਓ ਉਸ ਦਰਬਾਰ ਮਝਾਗੀ। ਜਾਵੇ ਕਾਣ ਪੀਰ ਦੀ ਸਾਗੀ॥
ਛੱਡੇ ਸਖੀ ਸਰਵਰ ਦੇ ਪੱਲੇ। ਗੁਰ ਸਰਨੀ ਪੇ ਰਹੋ ਸੁਖੱਲੇ॥
ਖੱਡੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰ ਪਾਨ। ਸੁਖੀ ਕਰੋ ਅਪਣੇ ਸੜ ਪਾਨ॥
ਹੋਰ ਦਮਦਮੇ ਦੇ ਜੋ ਵਾਸੀ। ਕਰੋ ਸਖੀ ਸਰਵਰ ਨੂੰ ਹਾਸੀ॥
ਕਹੋ ਜਾਹ ਮੀਆਂ ਜੀ ਐਥੋਂ। ਸਾਨੂੰ ਕੁੱਝ ਨ ਲੈਣਾ ਤੈਥੋਂ॥
ਅਸੀਂ ਸਿੰਘ ਗੁਰ ਦੇ ਹਾਂ ਪੱਕੇ। ਤੈਨੂੰ ਕਢੇ ਦੇ ਕਰ ਪੱਕੇ॥
ਮੁੜ ਕੇ ਫੇਰ ਨ ਐਥੇ ਆਈਂ। ਨਾਤ੍ਰ ਖੇਵੇਂ ਜਾਨ ਅਜਾਈਂ॥
ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਆ। ਤੇਰਾ ਦੀਵਾ ਵੱਟੀ ਕੀਆ॥
ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਦੇਵੇ ਤੌਰ। ਐਉ ਨੌਸੂ ਜਿਊ ਦਿਨ ਦੇ ਚੌਰ॥
ਐਸੇ ਕਈ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ। ਦੇਸ ਮਾਲਵੇ ਵਿੱਚ ਅਪਾਰੇ॥
ਪੁਨਹਿ ਨਗਰ ਦੀ ਜੋ ਧਰਮਸਾਲਾ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜਿਸ ਮਾਹਿ ਵਿਸਾਲਾ॥
ਸਿੰਘ ਭੁਜੰਗੀ ਜਿਥੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਗੁਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸ। ਗੁਰ ਅਗੇ ਕਗੋਓ ਅਰਦਾਸ॥
ਹੋ ਸਤਿਗੁਰ ਰੈਂਲਏ ਬਚਾਇ। ਦਿੱਤਾ ਸਿਦਕ ਅਸਾਂ ਮਨ ਪਾਇ॥ ੮੬॥

ਦਵੈਯਾ

ਇਸ ਕਾਰਜ ਦੇ ਕੀਤਿਆਂ ਭਾਈ ਸਰਵਰ ਮੁੜ ਨਾ ਆਵੇ॥
 ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭੁਲ ਕਦੇ ਨਾ ਅਪਣਾ ਮੁੱਖ ਦਿਖਾਵੇ॥
 ਘੋੜਾ ਬੈਲ ਉਠਨੀ ਗਊਆਂ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਸਾਰੇ॥
 ਆ ਕੇ ਕਦੇ ਦੁਖਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੁੰਮਾਂ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰੇ॥ ੯੭॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਮੈਨ ਦੁਆਬੇ ਵਾਲਿਓ ਕਿਉਂ ਖੋਈ ਹੈ ਮੱਤਾ।
 ਮੁੜਦੇ ਸਾਰੇ ਹੋ ਗਏ ਖਾ ਸੱਠੀ ਦਾ ਭੱਤ॥ ੯੮॥

ਚੌਪਈ

ਜਾਓ ਘਰੀਂ ਨ ਭਟਕੇ ਐਵੇਂ। ਕਿਆ ਵਰ ਸਰਵਰ ਕੋਲੋਂ ਛੈਵੇਂ॥
 ਦੇਖੋ ਦੇਸ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰਾ। ਬਨੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਕੈਸੇ ਮੰਦਰ॥
 ਓਥੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੋ ਨਿਸੰਗ। ਪੀਰ ਨ ਮੁੜਕੇ ਕਰਸੀ ਤੰਗ॥
 ਜਾ ਚਮਕੋਰ ਦੌਰ ਕਰ ਸਾਰੇ। ਸਰਨ ਪਰੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਿਆਰੇ॥
 ਫੇਰ ਛਤਿਹਗੜ੍ਹ ਦੇਖੋ ਜਾਈ। ਸਰਹੰਦ ਬਾਉਠੀ ਖੇਰ ਰੁਲਾਈ॥
 ਇੱਟ ਇੱਟ ਜਿਨ ਚਾਇ ਉਖੋੜੀ। ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ਚਾ ਛੋਥੀ ਬੇੜੀ॥
 ਉਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਵੇ। ਨਿਰਤੈ ਹੋ ਕਰ ਜਗ ਮਹਿ ਜੀਵੇ॥
 ਨਾ ਸੁਲਤਾਨ ਕਦੇ ਮੁੜ ਆਉ। ਪੀਰ ਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਉ॥
 ਦੇਖ ਲੇਹੁ ਅਜਮਾਇਸ ਕਰਕੇ। ਕਿਉਂ ਬੈਠੇ ਹੋ ਐਵੇਂ ਭਰਕੇ॥
 ਭਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਛੱਡ੍ਹ ਭਾਈ। ਗੰਢਿਆਂ ਵਾਂਗਰ ਲਉ ਚਬਾਈ॥
 ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਿੰਘ ਬਣ ਗਏ। ਦਸਵੇਂ ਗੁਰ ਦੀ ਸਰਨੀ ਪਏ॥
 ਫਿਰ ਮੁੜ ਮੁਸਕ ਪੀਰ ਨਹਿ ਲੇਉ। ਚੁਪਕਾ ਛੱਡ ਦੇਸ ਨੂੰ ਦੇਉ॥
 ਜੇ ਮੁੜ ਕੇ ਉਹ ਆਵੇ ਯਾਰ। ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਚਿੰਮੇਵਾਰ॥ ੯੯॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਕਾਲੀ ਕੰਬਲ ਵਾਲਿਓ ਛੋਧਿਆ ਤੁਸੀਂ ਦੁਆਬ॥
 ਮੁਸਲਮਾਨ ਇੱਕ ਪੀਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਭਏ ਖਰਾਬ॥ ੧੦੦॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਣੀ ਨਿਗਾਹੀਏ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ। ਲਈ ਪੀਰ ਤੇ ਕਿਆ ਹੈ ਭੱਲਾ॥
ਦੱਸ ਪੀਰ ਦੀ ਕੁਝ ਕਰਤੂਤ। ਜਿਸ ਪਰਹੈਂ ਤੂੰ ਭੱਲਿਆ ਉਤ॥੧੦੧॥

ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨੀਏਂ ਦੋਹਿਰਾ

ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪੀਰ ਦੀ ਕਰਮਾਤ ਦਾ ਅੰਤ।
ਕਿਨੇ ਨ ਪਾਇਆ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਇ ਸਾਧ ਯਾ ਸੰਤ॥ ੧੦੨॥

ਚੌਪਈ

ਆਖਣ ਉਸਦੀ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ। ਜੋ ਸਰਵਰ ਦੇ ਹੈਨ ਪਰਾਣੀ॥
ਚਾਰ ਭਰਾਉ ਉਸਦੇ ਹੋਰ। ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਹਿੱਕ ਦਾ ਜ਼ੋਰ॥
ਵੇਡ ਜਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਤੀ। ਚੰਗੀ ਆਪ ਸਾਂਭ ਜਿਨ ਛਿੱਤੀ॥
ਜੋ ਖਰਾਬ ਸੀ ਢੇਰ ਰਹਾਈ। ਸੋ ਸਰਵਰ ਦੇ ਰਿੱਸੇ ਆਈ॥
ਪਰ ਜਦ ਪੇਲੀ ਬੀਜੀ ਸਾਰੀ। ਜੰਮ ਪਈ ਤਦ ਇਤਨੀ ਭਾਰੀ॥
ਸਭਨਾਂ ਭਾਈਆਂ ਕੋਣੋਂ ਦਾਣੇ। ਬਹੁਤੇ ਉਸਦੇ ਹੋਏ ਜਾਣੇ॥
ਜਦ ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਏਹ। ਮਿਲ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅੰਦਰ ਖੇਹ॥
ਛਿਰ ਤਿਰ ਚਾਲਾ ਹੋਰ ਬਣਾਇਆ। ਮੰਗਤਿਆਂ ਤਦ ਸੱਦ ਬੁਲਗਿਆ॥
ਕਹੀ ਜਾਹੁ ਸੁਲਤਾਨ ਬੁਲਾਵੇ। ਦਾਣੇ ਚਾਇ ਰੂਸਾਂ ਵਰਤਾਵੇ॥
ਗਏ ਮੰਗਤੇ ਮੰਗਨ ਸਾਰੇ। ਅਲੀ ਅਲੀ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਮਾਰੇ॥
ਤਦ ਸੁਲਤਾਨ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ। ਦਾਣੇ ਦਿੱਤੇ ਸਭ ਹੂੰ ਭਾਲ॥
ਨਾ ਮੁੱਕੇ ਫਿਰ ਭੀ ਇਹ ਭਾਈ। ਕਰਮਾਤ ਇਹ ਵੱਡੀ ਗਾਈ॥
ਏਹੋ ਜੇਹਾ ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ। ਅਸੀਂ ਸੁੱਖਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਚਾਲਾ॥ ੧੦੩॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਦੋਹਿਰਾ

ਸੱਚੋਂ ਮੁੱਚ ਦੁਆਬੀਓ ਕਾਲੀ ਕੰਬਲੀ ਨਾਲ।

ਕਾਲੀ ਹੋਈ ਬੁੱਧ ਤੁਧ ਬਣ ਗਏ ਛੇਟੇ ਬਾਲ੍॥ ੧੦੮॥

ਚੌਪਈ

ਇਹ ਕਸਾ ਕਰਮਾਤ ਹੈ ਦੱਸੀ। ਪਾਣੀ ਪਾਈ ਵਧਾਈ ਲੱਸੀ॥
 ਖੱਬੋਂ ਕਾਉਂ ਬਨਾਇਆ ਚੁੱਕ। ਦਾਣੇ ਉਸਦੇ ਗਏ ਨ ਮੁੱਕ॥
 ਇਹ ਤਾਂ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਹੈ ਨੇੜੇ। ਜਿਸ ਪਰ ਇਤਨੇ ਕਰੋ ਬਖੜੇ॥
 ਭਾਈ ਉਸਦੇ ਸੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰ। ਇਹ ਮਰੇਆ ਸਮਝ ਗੁਵਾਰ॥
 ਲੀਡੀ ਆਪ ਜਿਮੀਂ ਜੋ ਬਹਿੰਦੀ। ਇਸਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਬਾਕੀ ਗਰੰਦੀ॥
 ਪਰ ਇਸਨੇ ਛੜ ਹਲ ਦਾ ਮੁਨਾ। ਵਾਹੀ ਖੂਬ ਨ ਮਨ ਵਿਚ ਕੁੰਨਾ॥
 ਉਹ ਬੰਜਰ ਜਰ ਕਰਕੇ ਖੇਤ। ਬੀਜੀ ਚਾਇ ਗੁਵਾਕੇ ਰੇਤ॥
 ਤਦ ਉਹ ਜੋਗਾਵਰ ਸਨ ਖੱਤੇ। ਹਰੇ ਭਰੇ ਚਾ ਜੋਮੇਂ ਪੱਤੇ॥
 ਇਸ ਤੇ ਖੇਤੀ ਬਹੁਤੀ ਹੋਈ। ਕਰਮਾਤ ਨਹਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ॥
 ਜਿਮੀਂਦਾਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਜਾਨਣ। ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਜੋ ਗਾਲਨ॥
 ਦੇਖੋ ਬਾਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਜਾ ਕੇ। ਹਲ ਉਸ ਅੰਦਰ ਖੂਬ ਵਗਾ ਕੇ॥
 ਤੇਗੀ ਇਸ ਪੇਲੀ ਤੇ ਭਾਈ। ਕਿਤਨੀ ਦੁਗਨੀ ਲੁਉ ਜਮਾਈ॥
 ਫਿਰ ਇਹ ਕਰਮਾਤ ਕਿਆ ਹੋਈ। ਕੇਹੜੀ ਸੰਢ ਪਕੜ ਕੇ ਚੋਈ॥
 ਅਰ ਜੋ ਗਏ ਮੰਗਤੇ ਮੰਗਨ। ਮੰਗਦੇ ਹੋਏ ਮੂਲ ਨ ਸੰਗਨ॥
 ਦਸ ਮਨ ਭੀ ਜੋ ਵੰਡੇ ਚਾਇ। ਸੌ ਛਕੀਰ ਨੂੰ ਦੇਇ ਰਜਾਇ॥
 ਫਿਰ ਮੁੱਕਣ ਦਾ ਹੈ ਕੀ ਢੰਗ। ਜੋ ਤੈਂ ਬਕਿਆ ਪੀ ਕੇ ਭੰਗ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਤੂੰ ਮੁੜ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਈਂ। ਕਰਮਾਤ ਪਰ ਨਾ ਭਟਕਾਈਂ॥
 ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਸੌਚ ਇੱਕ ਹੋਰ। ਐਵੇਂ ਕਿਉਂ ਬਣਦਾ ਹੈਂ ਚੋਰ॥
 ਦੱਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਇਆਂ ਦਾ ਰਿੱਸਾ। ਤੈਂ ਕੁਛ ਲੀਤਾ ਮਿੱਸਾ ਰਿੱਸਾ॥
 ਜਿਸਤੇ ਤੂੰ ਉਸਦੇ ਗੁਣ ਗਾਂਦਾ। ਯਾਦ ਕਰੋਂ ਨਾ ਮੂਲ ਭੁਲਾਂਦਾ॥
 ਜੇ ਨਾ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕੁਝ। ਤਾਂ ਦਿਲ ਅਪਣੇ ਅੰਦਰ ਬੁੱਝ॥
 ਲਹਿਣੇਹਾਰ ਗਏ ਲੈ ਘਰ ਨੂੰ। ਤੂੰ ਫੜਿਆ ਹੈ ਉੱਲ੍ਹ ਛਰ ਨੂੰ॥
 ਨਾ ਤੈਂ ਲਈ ਨ ਦੇਖੇ ਦਾਣੇ। ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਲਾਵੇਂ ਚੋਰ ਪਿਗਾਣੇ॥

ਜੇ ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਨਾ ਉਹ ਜਾਣਾ। ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਨਾਹਾ॥
 ਅੰਵੇਂ ਬਕ ਬਕ ਮੂੰਹ ਹਿਲਾਵੇਂ। ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਬੁੱਕਾਂ ਪਾਵੇਂ॥
 ਮੁੜ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਘਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ। ਬੈਠੋ ਅੰਦਰ ਭਾਈ ਚਾਰੇ॥
 ਅਰ ਇਨ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਪਰ ਭਾਈ। ਕਹੋ ਤੁਸਾਂ ਕਿਆ ਬਿਪਤਾ ਪਾਈ॥
 ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਪਏ ਹਨ ਛਾਲੇ। ਪੀਰ ਜਿਲਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਾਲੇ॥
 ਇੱਕ ਇਹ ਗੁੱਡ ਗੁੱਡ ਕੇ ਗੋਡੀ। ਹੋਈ ਕਮਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਡੀ॥
 ਦੂਜਾ ਚੱਕੀ ਚਾਇ ਚਲਾਉਣ। ਦੋ ਧੜੀਆਂ ਨਿਤ ਪੌਸ ਦਿਖਾਉਣ॥
 ਫਿਰ ਢੰਗਰ ਵੱਡੇ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ। ਮੋਹਾ ਕੂੜਾ ਕਰ ਘਰ ਬੰਮੁਣ॥
 ਮਹੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾ ਨਿੱਤ ਚਰਾਉਣ। ਰੋਟੀ ਦੇਨੋ ਵਕਤ ਪਕਾਉਣ॥
 ਘਾਹ ਖੋਤਕੇ ਪੰਡ ਬਣਾਈ। ਸਿਰ ਪਰ ਚੁੱਕ ਓਸਨੂੰ ਛਿਆਈ॥
 ਇਤਨੇ ਢੰਗ ਦੀਆਂ ਬਹੁ ਕਾਰਾਂ। ਕਰਨ ਦੁਆਬੇ ਦੀਆਂ ਨਾਰਾਂ॥
 ਅਜੇ ਤੁਸਾਨੂੰ ਤਰਸਨ ਆਇਆ। ਸਰਵਰ ਦਾ ਸਿਆਪਾ ਗਲ ਪਾਇਆ॥
 ਕਈ ਸੈਆਂ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਕਰ ਕੇ। ਫਿਰ ਆਉਣ ਮੁੜ ਘਰ ਨੂੰ ਮਰ ਕੇ॥
 ਪਾਇ ਪੀਰ ਦਾ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪੁਆੜਾ। ਤੁਸਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੀ ਦਿਲ ਸਾੜਾ॥
 ਔਰਤ ਨੂੰ ਚੱਲਨ ਐਉਂ ਰਾਹੁ। ਜਿਉਂ ਡੈਸੇ ਨੂੰ ਰੁੰਦਾ ਗਾਹੁ॥
 ਕਿਉਂ ਥੇ ਦਰਦੀ ਕਰਕੇ ਮਰਦੇ। ਇਸ ਪਾਪੋਂ ਭੀ ਨਾਹੀਂ ਭਰਦੇ॥
 ਅਗੇ ਹੀ ਦੁਆਬੇ ਦੀਆਂ ਨਾਰਾਂ। ਪਈਆਂ ਨਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰਚਾਰਾਂ॥
 ਫਿਰ ਦੁੱਖਾਂ ਪਰ ਇਹ ਦੁਖ ਪਾਇਆ। ਮੇਡੇ ਸਰਵਰ ਚੁੱਕ ਚੜ੍ਹਾਇਆ॥
 ਬੱਸ ਕਰੋ ਹੁਣ ਹੋਈ ਬਹੁਤੀ। ਇਹ ਫਰਿਆਦ ਰੱਖ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ॥
 ਜਿਸਤੇ ਉਸਨੇ ਤੁਸੀਂ ਛੁਡਾਏ। ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਚੱਲਕੇ ਆਏ॥
 ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਪੈਖੜ ਪੀਰ। ਪੈਰੋਂ ਲਾਹ ਕਰ ਸੁਖੀ ਸਰੀਰ॥
 ਬਣੋ ਸਿੰਘ ਸੜ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ। ਵੱਡੇ ਸੂਰਮੇ ਭਨ ਬਲਕਾਰੀ॥
 ਪਾਸ ਤੁਸਾਡੇ ਗੁਰਪੁਰ ਭਾਰਾ। ਜਾ ਕਰ ਕਗੀਓ ਓਸ ਦਿਦਾਰਾ॥
 ਨਾਮ ਅਨੰਦਪੁਰੀ ਵਡ ਭਾਰੀ। ਦਸਮੋਂ ਪਾਰਿਸ਼ਾਹ ਕਲਿਧਾਰੀ॥
 ਜਿਥੇ ਅਪਣਾ ਤਖਤ ਬਣਾਇਆ। ਤੁਰਕਾਂ ਦਾ ਖੁਰ ਖੋਜ ਮਿਟਾਇਆ॥
 ਪਾਰਿਸ਼ਾਹ ਚਵਗੱਤ ਨ ਕੇਰਾ। ਯੁੱਧ ਜੰਗ ਕਰ ਕਰਾ ਨਿਬੋਰਾ॥

ਤਿਸ ਗੁਰਦਾਰੇ ਜਾਵੇ ਸਾਰੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਬੋਲੋ ਜੈਕਾਰੇ॥
 ਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਪਣੇ ਕਰ ਲੇਵੇ। ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਬਿਨ ਹੋਰ ਨ ਸੇਵੇ॥
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਫਤਿਹ ਗਜਾਵੇ। ਕਰ ਕੜਾਰ ਸਭ ਕੋ ਵਰਤਾਵੇ॥
 ਪਾਠ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਕੀਜੇ। ਸਰਵਰ ਨਾਮ ਭੂਲ ਨਾ ਲੀਜੇ॥
 ਜਦ ਹੋ ਜਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਅਜੇਹੇ। ਦੇਖੋ ਪਰੇਮ ਤੁਸਾਰੇ ਬੇਰੇ॥
 ਮੁਖ ਤੇ ਫਤਿਹ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਾਰ। ਨਸੂ ਸਰਵਰ ਕੇਸ ਹਜ਼ਾਰ॥
 ਜਿਸਤੇ ਤੁਸੀਂ ਰਾਤ ਦਿਨ ਡਰਦੇ। ਦੁਖ ਦੇ ਮਾਰੇ ਹਰ ਹਰ ਕਰਦੇ॥
 ਸੇ ਫਿਰ ਡਰੇ ਤੁਸਾਂ ਤੇ ਏਹਾ। ਬਾਬੋਂ ਤਿੱਤਰ ਭਰਦਾ ਜੇਹਾ॥
 ਤੋਬਾ ਤੋਬਾ ਕਰਦਾ ਜਾਓ। ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਨ ਮੁੱਖ ਦਿਖਾਉ॥ ੧੦੫॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆਂ ਪੀਰ ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਦੇ ਦੁਖ ਆਇ।
 ਤਾ ਤੂੰ ਚਿੱਠੀ ਪਾਇਕੇ ਮੈਨੂੰ ਲਈ ਬੁਲਗਇ॥ ੧੦੬॥

ਚੌਪਈ

ਮੈਂ ਵੜ ਭੇਗ ਉਸਦੀ ਝਾੜੂੰ। ਸਭ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਪਾਜ ਉਘਾੜੂੰ॥
 ਪੁੱਛੂੰ ਉਸਤੇ ਕਿਉਂ ਤੂੰ ਆਇਆ। ਕਿਆ ਏਹ ਲਗਦਾ ਤੇਰਾ ਤਾਯਾ॥
 ਮੈਂ ਹਾਂ ਸਿੰਘ ਆਪ ਤੂੰ ਮੀਆਂ। ਤੇਰੇ ਬੈਠੇ ਨੌਰ ਨ ਪੀਆਂ॥
 ਸਾਡਾ ਤੇਰਾ ਮੇਲ ਨ ਕੋਈ। ਇਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨ ਤੈਡੀ ਢੋਈ॥
 ਹਾਂ ਜੇ ਸਿੱਖ ਬਨਣ ਤੂੰ ਚਾਹੋਂ। ਪੀਰ ਪੁਣੇ ਦੀ ਆਕੜ ਲਾਹੋਂ॥
 ਤਾਂ ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਾਇ ਬਣਾਵਾਂ। ਪੰਜ ਭੜਜੰਗੀ ਚਾਇ ਬੁਲਾਵਾਂ॥
 ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਚਾ ਸਿੰਘ ਸਜਾਉਣ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਫਤਿਹ ਸਖਾਉਨ॥
 ਜਿਉ ਮੁਲਤਾਨਾ ਸਿੰਘ ਸੁਹਾਵੇ। ਰਿਉ ਸੁਲਤਾਨਾ ਸਿੰਘ ਕਹਾਵੇ॥
 ਫਿਰ ਸਾਡਾ ਭਾਈ ਹੈਂ ਪੱਕਾ। ਅਸੀਂ ਨ ਦੇਈਏ ਤੈਨੂੰ ਪੱਕਾ॥
 ਅਰ ਜੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਘੁੰਮੜ। ਪੀਰ ਪੁਣੇ ਦਾ ਕਰੋਂ ਪੱਕਾ॥
 ਤਾਂ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਅਪਣੇ ਵੱਸੀਂ। ਸਿੰਘਾਂ ਕੋਲੋਂ ਝਬਦੇ ਨੱਸੀਂ॥
 ਇਤਨੀ ਸੁਣਕੇ ਦੇਰ ਨ ਲਾਉ। ਜਿਥੋਂ ਆਇਆ ਉਥੋਂ ਜਾਓ॥ ੧੦੭॥

ਸਰਵਰੀਏ
ਦੋਹਿਰਾ

ਤੂੰ ਰਾਂ ਭਾਵੇਂ ਆਪਦਾ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤਿ ਨ ਕਾਇ॥
ਕਰਾਮਾਤ ਇੱਕ ਉਸਦੀ ਤੈਨੂੰ ਕਹਾਂ ਸੁਣਾਇ॥ ੧੦੮॥

ਚੌਪਈ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾ ਸੁਲਤਾਨ । ਘੁੰਨਾ ਹਾਕਮ ਸ੍ਰੀ ਮੁਲਤਾਨ॥
ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਘੋੜੀ। ਅਰ ਲੀਤਿਆਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਜੋੜੀ॥
ਜਿਸਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਘਰ ਆਇਆ। ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਇੱਕ ਖੇਲ ਰਚਾਇਆ॥
ਭੁੱਖੇ ਕਈ ਫਕੀਰ ਸੁ ਆਏ। ਸਰਵਰ ਅਗੇ ਸੁਆਲ ਕਰਾਏ॥
ਉਸਦੇ ਪਾਸ ਨ ਸ੍ਰੀ ਕੁਛ ਆਟਾ। ਘਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਨ ਦਾ ਘਾਟਾ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਕਹੀ ਫਕੀਰੇ ਜਾਓ। ਮੇਰੀ ਘੋੜੀ ਨੂੰ ਵੱਡ ਖਾਓ॥
ਅਰ ਮੇਰੇ ਕੱਪੜੇ ਚਾ ਪਾੜੋ। ਅਪਣੇ ਤਨ ਉੱਪਰ ਲੈ ਚਾੜੋ॥
ਸੁਣਕੇ ਇਹੀ ਫਕੀਰਾਂ ਕੀਤਾ। ਘੋੜੀ ਨੂੰ ਝਬਦੇ ਵੱਡ ਲੀਤਾ॥
ਖਾਇ ਗਏ ਹਾਂਡੀ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ। ਲੀਤਿਆਂ ਦੇ ਲੀੜੇ ਸਭ ਸੁਆ ਕੇ॥
ਪਹਿਰ ਲਏ ਤਨ ਅਪਣੇ ਕੱਜੇ। ਨੰਗੇ ਭੁੱਖੇ ਕੱਜੇ ਰੱਜੇ॥
ਪਰ ਇਹ ਖਬਰ ਉਸਦੇ ਭਾਈਆਂ। ਸੁਣੀ ਜਦੋਂ ਉਨ ਉਤ ਸੁਦਾਈਆਂ॥
ਸਰਵਰ ਉੱਪਰ ਦੋਬਲ ਲਗਾਇਆ। ਘੋੜੀ ਵਾਲਾ ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ॥
ਉਸਦੇ ਲੋਹੂ ਘੜੇ ਭਰਾਏ। ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰ ਮੁਲਤਾਨ ਪੁਚਾਏ॥
ਘੁੰਨੂੰ ਹਾਕਮ ਅਗੇ ਜਾਕੇ। ਥੋੜੇ ਉਸਦੇ ਪਾਸ ਪੁਚਾਕੇ॥
ਕਹੀ ਤੁੱਧ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਘੋੜੀ। ਅਰ ਲੀਤਿਆਂ ਦੀ ਅੱਛੀ ਜੋੜੀ॥
ਸੋ ਸੁਲਤਾਨ ਪਕੜ ਕਰ ਖੋਈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰੋਣ ਸਭ ਕੋਈ॥
ਘੋੜੀ ਵੱਡ ਫਕੀਰਾਂ ਖਾਧੀ। ਲਈ ਪੁਸ਼ਾਕ ਵੰਡ ਕਰ ਆਧੀ॥
ਅਸੀਂ ਆਪ ਨੂੰ ਖਬਰ ਪੁਚਾਈ। ਅਗੇ ਕਗੀਏ ਜੋ ਮਨ ਆਈ॥ ੧੦੯॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਉਸਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਕੋਧ।

ਘੁੰਨੂੰ ਕਰਨੇ ਲਗਿਆ ਸਰਵਰ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ॥ ੧੧੦ ॥

ਚੌਪਈ

ਸੱਦ ਸਿਪਾਹੀ ਏਹ ਸੁਣਗਿਆ। ਜਿਸਦੇ ਰਗਸਨ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ॥
ਜਾਵੇ ਸਰਵਰ ਦੇ ਝੁਮ ਕੋਲਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਖੋ ਮੇਰਾ ਬੋਲਾ॥
ਉਹ ਘੋੜੀ ਅਰ ਉਹੋ ਪੁਸ਼ਟਾਕਾ। ਮੇੜ ਦੇਹੁ ਨਾ ਰੱਖੋ ਸ਼ਾਕ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਤੁਰੇ ਸਿਪਾਹੀ ਆਏ। ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸ ਬਠਾਏ॥
ਪੁੱਛੀ ਕਹੋ ਕੰਮ ਕਿਆ ਭਾਈ। ਸਾਰਾ ਆਖੋ ਚਾ ਸਮਝਾਈ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਕਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋ ਪੀਰ। ਅਸੀਂ ਪਠਾਏ ਤੇਰੇ ਰੀਰ॥
ਓਹ ਘੋੜੀ ਅਰ ਬਸੜ ਸਾਰੇ। ਘੁੰਨੂੰ ਖਾਂ ਮੰਗੇ ਹਤਿਆਰੇ॥
ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਪੀਰ ਭਰਾਇਆ। ਅਪਣਾ ਸਾਬੀ ਤੁਰਤ ਬੁਲਗਿਆ॥
ਕਹੀ ਹੱਡੀਆਂ ਜਾ ਕੇ ਲਿਆਓ। ਸਭਨਾਂ ਉੱਪਰ ਚਾਦਰ ਪਾਓ॥
ਨਾਮ ਨਥੀ ਦਾ ਲੈ ਕੇ ਫੇਰ। ਮੈਨੋਂ ਅੱਲ੍ਹਾ ਕਰੋ ਨ ਦੇਰ॥
ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਕੀਤੀ ਕਾਰ। ਅੱਲ੍ਹਾ ਅੱਗੇ ਹਾਲ ਪੁਕਾਰ॥
ਉੱਠ ਖੜੀ ਘੋੜੀ ਤਦ ਉਹ ਸੀ। ਘੁੰਨੂੰ ਪਾਸੋਂ ਲੀਤੀ ਜੇ ਸੀ॥
ਅਰ ਲੀਤੇ ਭੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ। ਬੋੜੇ ਭੀ ਨਾ ਉਸ ਤੇ ਖੇਏ॥
ਜਦ ਲੈਕਰ ਘੁੰਨੂੰ ਪਹਿ ਗਏ। ਦੈਨੋਂ ਤੋਹਫੇ ਜਾ ਧਰ ਦਏ॥
ਤਦ ਤਿਨ ਉੱਠ ਸਲਾਮ ਬੁਲਾਈ। ਸਰਵਰ ਦੀ ਅਤਿ ਕਰੀ ਵਡਾਈ॥
ਕਿਆ ਇਹ ਕਰਮਾਤ ਹੈ ਬੋੜੀ। ਜਿੰਦੀ ਕੀਤੀ ਮੁਰਦਾ ਘੋੜੀ॥ ੧੧੧ ॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇਹਿਰਾ

ਵਾਹਿ ਵਾਹਿ ਇਹ ਟੋਟਕਾ ਖੂਬ ਸੁਣਗਿਆ ਚਾਇ॥
ਮੁਰਦਾ ਘੋੜੀ ਪੀਰ ਨੇ ਲੀਤੀ ਫੇਰ ਜਿਵਾਇ॥ ੧੧੨ ॥

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲੇ ਤਾਂ ਇਹ ਮੁੱਢੇ ਝੁਠ। ਯਿੱਲੀ ਦਾ ਚਾ ਕੀਤਾ ਉਠ॥
ਘੁੰਨਾ ਹਾਕਮ ਜੋ ਸੁਲਤਾਨ। ਬਾਪਿਆ ਏਹੋ ਕਿਨ੍ਹੇ ਤੁਢਾਨ॥

ਵਿੱਚ ਤਾਰੀਖ ਕਿਸੇ ਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਕਦ ਜੰਮਿਆ ਅਰ ਕਦ ਹੈ ਰੜ੍ਹਿਆ॥
 ਫਿਰ ਘੋੜੀ ਜੇ ਪੀਰ ਜਿਵਾਈ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਰੱਖੀ ਚਿੰਦੀ ਮਾਈ॥
 ਜਿਸ ਦੇ ਪੇਟੋਂ ਓਹ ਸੀ ਜਾਇਆ। ਬੱਤੀ ਧਰਾਂ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਇਆ॥
 ਕਰਮਾਤ ਜੇ ਰਖਦਾ ਆਪਾ। ਮਹਨੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂ ਉਨ ਬਾਪ॥
 ਮਾਇ ਬਾਪ ਸਨਮੁਖ ਮਰਵਾਏ। ਉਹ ਨਾ ਮਰਦੇ ਮੂਲ ਬਚਾਏ॥
 ਕਰਮਾਤ ਘੋੜੀ ਪਰ ਲਾਈ। ਮਾਧਿਆਂ ਵੇਲੇ ਚਾਇ ਲੁਕਾਈ॥
 ਅਰ ਉਹ ਭਾਈ ਜੇ ਦੁਖਿਆਰੇ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਮਾਤ ਲਾ ਮਾਰੇ॥
 ਅਰ ਉਨ ਘੋੜੀ ਕਿਉਂ ਮਰਵਾਈ। ਫਿਰ ਪੁਸ਼ਾਕ ਕਿਉਂ ਪਾੜ ਗੁਵਾਈ॥
 ਦਾਣੇ ਘਰ ਕਿਉਂ ਨਾਹਿ ਮੰਗਾਏ। ਆਰ ਨਾ ਲੀੜੇ ਨਵੇਂ ਸਵਾਏ॥
 ਕਰਮਾਤ ਦਾ ਲਾ ਕੇ ਜੋਰ। ਦਾਣੇ ਲੀੜੇ ਕਰਦਾ ਹੋਰ॥
 ਜਿਸਤੇ ਘੋੜੀ ਥੀ ਬਚ ਰਹਿੰਦੀ। ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਨਾ ਖਲਕਤ ਕਹਿੰਦੀ॥
 ਨਾ ਫਰਿਧਾਦੀ ਜਾਂਦਾ ਕੋਈ। ਇਤਨੀ ਅਕਲ ਨ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਈ॥
 ਅਤੇ ਆਪ ਕਿਉਂ ਜਾਨ ਗਵਾਈ। ਕਰਮਾਤ ਕੁਛ ਕੰਮ ਨ ਆਈ॥
 ਯਾ ਅੱਲ੍ਹਾ ਨੇ ਮੂਲ ਨ ਮੰਨੀ। ਨਬੀ ਸੁਣੀ ਫਰਮਾਦ ਨ ਕੰਨੀ॥
 ਇਸ ਦਾ ਭੀ ਕੁਛ ਦੇਰ ਜੁਵਾਬ। ਕਰਮਾਤ ਦੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕਿਤਾਬ॥
 ਝਾਈ ਇਹ ਹਨ ਸਭ ਗਪੋੜੇ। ਸੁਣ ਸੁਣ ਮੂਖ ਜਿਨ ਕੋ ਦੌੜੇ॥
 ਰਾਜੀ ਹੁੰਦੇ ਸੁਣ ਸੁਣ ਐਸੇ। ਖਿੱਲਾਂ ਉੱਪਰ ਬੰਦਰ ਜੈਸੇ॥
 ਪਰ ਤੂੰ ਸਿਆਣਾ ਬਿਆਣਾ ਆਪ। ਕਿਥੋਂ ਲੱਗਾ ਤੁੱਧ ਸਰਾਪ॥
 ਇਹ ਤਾਂ ਕਰਮਾਤ ਨਾ ਕਾਈ। ਨਿਗੀ ਬਣਾਵਟ ਕਿਨ੍ਹੇ ਬਣਾਈ॥
 ਪਰ ਜੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕੁਝ ਹੋਰ। ਉਹ ਭੀ ਦੱਸ ਲਗਿਕੇ ਜੋਰ॥ ੧੧੩॥

ਸਰਵਰੀਏ ਦੇਹਿਰਾ

ਜੇ ਇਸ ਪਰ ਅਤਬਾਰ ਨਾ ਤਾਂ ਸੁਣ ਲੈ ਇੱਕ ਹੋਰ॥
 ਸਰਵਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਰੇ ਨਚਾਏ ਮੋਰ॥ ੧੧੪॥

ਚੌਪਈ

ਕਰਮਾਤ ਘੁੰਨੇ ਨੇ ਦੇਖ। ਜਾਗੇ ਜਿਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਲੇਖ॥

ਜਾਨ ਪੀਰ ਸੱਚਾ ਉਸ ਫੇਰ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਰੰਚ ਨ ਦੇਰ॥
 ਅਪਣੀ ਕੁਆਗੀ ਲੜਕੀ ਪਾਈ। ਪੀਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਕੁੜਮਾਈ॥
 ਫਿਰ ਸੁਲਤਾਨ ਬਿਆਹੁਨ ਆਯਾ। ਵੱਡਾ ਭਾਰਾ ਠਾਠ ਬਨਾਯਾ॥
 ਜਦ ਮੁਲਤਾਨ ਜੰਥ ਉਸ ਆਈ। ਘੁੰਨੂੰ ਖੋਹ ਹਾਕਮ ਘਰ ਜਾਈ॥
 ਕਈ ਲੱਖ ਜਾਈਂ ਸ੍ਰੀ ਜੁੜਿਆ। ਪੀਰ ਦੇਵਤਾ ਕੋਈ ਨ ਮੁੜਿਆ॥
 ਹਨੂਮਾਨ ਭੈਰੋਂ ਭੀ ਆਏ। ਵਲੀ ਐਲੀਏ ਸਭ ਬੁਲਾਏ॥
 ਘੁੰਨੂੰ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਹੈਰਾਨ। ਦੇਖ ਜੰਥ ਨੂੰ ਬਲ ਬਲ ਜਾਣ॥
 ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਣਾ ਬੂਬ ਪਕਾਇਆ। ਤਦੋਂ ਜੰਥ ਨੂੰ ਚਾਇ ਬੁਲਾਇਆ॥
 ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਇੱਕ ਪਿਆ ਬਥੇਲਾ। ਜਿਉਂ ਗੁਲੇਲ ਤੇ ਪਵੇ ਗੁਲੇਲਾ॥
 ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਤਦ ਰੋਚਾ। ਘੁੰਨੂੰ ਨੇ ਨਾ ਸ੍ਰੀ ਉਹ ਖੋਜਾ॥
 ਅਰ ਇੱਕਾਦਸੀ ਸ੍ਰੀ ਦਿਨ ਓਸੇ। ਵਰਤ ਰੱਖਿਆ ਜਿਨ ਨਿਰਦੇਸੇ॥
 ਓਧਰ ਉਹ ਭੋਜਨ ਪਕਵਾਉਣ। ਏਧਰ ਏਹ ਨ ਖਾਣਾ ਖਾਉਣ॥
 ਇਸ ਪਰ ਭਾਗੀ ਪਿਆ ਪੁਆੜਾ। ਦੌਨੀਂ ਤਰਫ਼ੀਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸਾੜਾ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਲੜਕੀ ਵਾਲੇ ਆਏ। ਖਾਣੇ ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਘਬਰਾਏ॥
 ਸਰਵਰ ਨੂੰ ਆਖਣ ਹੁਣ ਦੱਸ। ਤੈਂ ਸਿਰ ਸਾਡੇ ਪਾਈ ਭੱਸ॥
 ਖਾਣਾ ਕੀਤਾ ਚਾਇ ਖਰਾਬ। ਦੱਸੇ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰੋਂ ਜਨਾਬ॥
 ਇਸ ਪਰ ਸਰਵਰ ਸੌਰਣ ਲੱਗਾ। ਸੁਣ ਰਾਨੇ ਮੁੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਬੱਗਾ॥
 ਹਨੂਮਾਨ ਭੈਰੋਂ ਤਦ ਸੱਦੇ। ਜੋ ਭੁਖੇ ਸਨ ਬੈਠੇ ਕੱਦੇ॥
 ਕਹੀ ਸੁਣੋ ਜੀ ਮੱਦਦ ਕਰੀਏ। ਇਹ ਬਿਪਦਾ ਮੇਰੀ ਕੁਣ ਹਗੀਏ॥
 ਲੱਜਾ ਰਖੋ ਮੇਰੀ ਅੱਜਾ। ਖਾਵੋ ਭੋਜਨ ਸਾਰਾ ਰੱਜ॥ ੧੧੫॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਹਨੂਮਾਨ ਭੈਰੋਂ ਸੁਣੀ ਜਦ ਸਰਵਰ ਦੀ ਗੱਲ।
 ਹਮ ਕਗੀਂ ਆਖੀ ਤੁੱਧ ਦੀ ਰਖ ਲਏਂਗੇ ਭੱਲ॥ ੧੧੬॥

ਚੌਪਈ

ਓਸੇ ਵਕਤ ਉਨ ਭੁਰ ਪਏ। ਘੁੰਨੂੰ ਦੇ ਘਰ ਖਾਣੇ ਗਏ॥

ਖਾਇ ਗਏ ਸਾਰਾ ਉਹ ਖਾਣਾ। ਜੇ ਕੁਛ ਸੀ ਉਸਨੇ ਪਕਵਾਣਾ॥
 ਅਰ ਮਠਿਆਈ ਖਾਧੀ ਸਾਰੀ। ਸਭ ਕੁਛ ਖਾ ਬੈਠੇ ਰੱਬ ਝਾਰੀ॥
 ਖਾ ਪੀਕੇ ਮੰਗਨ ਕੁਝ ਹੋਰ। ਜੀਭ ਰਣਾਉਨ ਹੱਥ ਮਰੋਰ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਘੰਨ੍ਹੁੰ ਚਾ ਸ਼ਰਮਾਇਆ। ਰੱਖ ਜੋੜ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਾਇਆ॥
 ਖਾਣਾ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਹੈ ਸਾਰਾ। ਰਖੋ ਪੜਦਾ ਅੱਜ ਹਮਾਰਾ॥
 ਇਹ ਸਰਵਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਗੱਲ। ਕਰਾਮਾਤ ਕਰ ਲੌਤੀ ਭੱਲ॥
 ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਾਹਿੰ ਮਨਾਈਏ। ਪੀਗੀ ਚਾਲੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜਾਈਏ॥੧੧੭॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਦਵੈਯਾ

ਇਹ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਕਰਾਮਾਤ ਤੈਂ ਸੈਨ੍ਹੁੰ ਰਾਇ ਸੁਣਾਈ।
 ਜਿਸਤੇ ਖਾਣੇ ਨੇ ਸੀ ਉਸਦੀ ਸਾਰੀ ਹੋਸ਼ ਭੁਲਾਈ॥
 ਹਨੂਮਾਨ ਭੈਰੋਂ ਨੂੰ ਕਰਿਕੇ ਅਪਣੀ ਰੱਖੀ ਲੱਜਾ।
 ਖਾਕੇ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਉਸਦਾ ਸਾਰਾ ਪੜਦਾ ਕੱਜਾ॥੧੧੮॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਓਥੇ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਰੱਖੀ ਉਸਦੀ ਲਾਜ॥
 ਜੇ ਉਹ ਨਾਲ ਨ ਆਵੇਂਦੇ ਉੱਘੜ ਜਾਂਦਾ ਪਾਜ॥੧੧੯॥

ਚੌਪਈ

ਇਸ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦਸ ਕਿਆ ਭਈ। ਕਰਾਮਾਤ ਸੀ ਕਿਥੇ ਗਈ॥
 ਹਨੂਮਾਨ ਤੇ ਮਦਤ ਮੰਗੀ। ਆਇ ਬਣੀ ਜਦ ਭਾਗੀ ਤੈਗੀ॥
 ਭੈਰੋਂ ਜਾਂਦੀ ਕੰਮ ਬਣਾਇਆ। ਜਦ ਸਰਵਰ ਤੇ ਨਾ ਬਣ ਆਇਆ॥
 ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਰਾਮਾਤ ਜੇ ਭਾਗੀ। ਹਨੂਮਾਨ ਭੈਰੋਂ ਦੀ ਸਾਰੀ॥
 ਸਰਵਰ ਦਾ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹਿੰ ਹਿੱਸਾ। ਤੈਂ ਜੇ ਕੁਠਾ ਆਖਿਯਾ ਕਿੱਸਾ॥
 ਜਗ ਸੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਛ ਨਾਹੀਂ। ਸਮਝ ਦੇਖ ਆਪਣੇ ਮਨ ਮਾਹੀਂ॥
 ਪਰ ਜੇ ਅਸਲੀ ਸੱਚ ਪੁਢਾਵੇਂ। ਐਵੇਂ ਪੜਦਾ ਨਾਹਿੰ ਫਿਧਾਵੇਂ॥

ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਗੱਪ ਹੈ ਸਾਰੀ। ਸਰਵਰੀਆਂ ਨੇ ਜੋਇ ਉਚਾਰੀ॥
 ਭਲਾ ਦੱਸ ਤੁਰਕਾਂ ਦਾ ਖਾਣਾ। ਹੁਮਾਨ ਨੇ ਸੀ ਕਦ ਪਾਣਾ॥
 ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਛੱਤ੍ਰੀ ਦਾ ਦਾਸ। ਸਦਾ ਰਿਹਾ ਜੋ ਉਸਦੇ ਪਾਸ॥
 ਸੋ ਕਿਉ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਦਾ ਸੰਗੀ। ਹੋਵੇ ਧਰਮ ਆਪਣਾ ਬੰਗੀ॥
 ਅਰ ਭੈਰੋ ਜੋ ਜਤੀ ਵਿਚਾਰਾ। ਤੁਰਕਾਂ ਤੇ ਜੋ ਰਹੇ ਨਿਆਰਾ॥
 ਸੋ ਖਾਣਾ ਕਦ ਉਨ ਕਾ ਖਾਉ। ਧਰਮ ਆਪਣਾ ਚਾਇ ਗੁਵਾਉ॥
 ਇਹ ਸਾਰੀ ਗੱਪਾਂ ਹਨ ਭਾਈ। ਸੁਣ ਸੁਣ ਰਾਜੀ ਹੋਣ ਸੁਦਾਈ॥
 ਤਾਂਤੇ ਸਭ ਘਰ ਨੂੰ ਤੁਰ ਜਾਵੇ। ਐਵੇਂ ਕਜੀਆਂ ਨਾ ਗਲ ਪਾਵੇ॥
 ਲੈ ਕੇ ਅਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨਾਰਾਂ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਕਰੋ ਬਹਾਰਾਂ॥
 ਕੋਈ ਸਰਵਰ ਪੀਰ ਨਾ ਭਾਈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਰਮਾਤ ਨਾ ਕਾਈ॥
 ਇਹ ਤਾਂ ਹੈ ਸਭ ਭਰਮ ਕਹਾਣੀ। ਜਿਸ ਪਰ ਤੁਮਗੀ ਉਲੜੀ ਤਾਈ॥
 ਜੋ ਘਰ ਗਏ ਤੁਰਾਨੂੰ ਪੀਰ। ਕਰਮਾਤ ਦਾ ਮਾਰੂ ਤੀਰ॥
 ਤਾਂ ਮੇਨੂੰ ਚਾ ਸੱਦ ਬੁਲਾਓ। ਇਹ ਹੱਥਾਂ ਪੁਰ ਸਰ੍ਹੇ ਜਮਾਓ॥
 ਦੇਖੋ ਕਿੱਕਰ ਪੀਰ ਭਜਾਉ। ਹਰਨੀ ਵਾਂਗਰ ਅਗੇ ਲਾਉ॥
 ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਬਬਦਾਂ ਨਾਲ। ਦਿਆ ਭਰਮ ਦਾ ਬੇੜਾ ਗਾਲ॥
 ਫਰਿਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ। ਜਾਊ ਪੀਰ ਸਮੁੰਦਰੋ ਪਾਰ॥
 ਫਿਰ ਜਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜਗ ਮਾਰੀਂ। ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਗੁਪਤ ਕੁਛ ਨਾਹੀਂ॥
 ਤਾਂ ਭਰ ਕਹੋ ਤੁਸਾਂ ਕੀ ਪਿਆਰੇ। ਸੱਚ ਜਾਣੋ ਬਚਨ ਹਮਾਰੇ॥ ੧੨੦॥

ਸੁਲਤਾਨੀਏ

ਦੇਹਿਰਾ

ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਮੁੰਹ ਤੇ ਆਖੋ ਕੁਝ।
 ਕਰਮਾਤ ਪਰ ਓਸ ਦੀ ਗੁੱਝੀ ਨਾਹੀਂ ਕੁਝ॥ ੧੨੧॥

ਚੌਪਈ

ਉਸਨੂੰ ਪੁਜਨ ਹਿੰਦੂ ਸਾਰੇ। ਸੇਠ ਸੁਦਾਗਰ ਜੋ ਹਨ ਭਾਰੇ॥

ਸਵਾ ਸਵਾ ਮਨ ਰੋਟ ਪਕਾਉਣ। ਹੋਰ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਕਈ ਚੜ੍ਹਾਉਣ॥
 ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਖੜੀ ਸੀ ਇੱਕ। ਪਈ ਕੰਮ ਉਦੇ ਵਿੱਚ ਫਿੱਕ॥
 ਤਦ ਉਨ ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸੇਵਿਆ। ਜਦ ਉਹ ਬਿਜਲੀ ਵਾਗਰ ਖੇਵਿਆ॥
 ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਸਵਾਰਿਆ ਸਾਰਾ। ਛੁਥਦਾ ਬੇੜਾ ਉਸ ਦਾ ਤਾਰਾ॥
 ਸਾਰੇ ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਨਰ ਨਾਰ। ਮੰਨ ਪੀਰ ਨੂੰ ਉਤਰੇ ਪਾਰ॥
 ਤੁਸੀਂ ਨਵੀਂ ਹੀ ਗੱਲ ਚਲਾਵੇ। ਸਰਵਰ ਪੁਜਣ ਅਸਾਂ ਹਟਾਵੇ॥
 ਜੇ ਕੁਛ ਕਰਾਮਾਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕਿਉਂ ਜਗਤ ਖਲੋਵੇ॥
 ਕਿਆ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਸਭ ਇਆਣੇ। ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਖ ਹੀ ਰਹੇ ਸਿਆਣੇ॥੧੨੨॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇਹਿਰਾ

ਚੁੱਪ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਕਦੇ ਮੁੜਕੇ ਲਈਂ ਨ ਨਾਉਂ॥
 ਇਹਨਾਂ ਅਪਣੇ ਧਰਮ ਦਾ ਕਿਤੇ ਨ ਛਡਿਆ ਬਾਉਂ॥੧੨੩॥

ਦਵੈਯਾ

ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਤ ਮਾਰੀ॥
 ਜਣੇ ਕਣੇ ਦੇ ਜਿਸਤੇ ਹੋ ਗਏ ਹਿੰਦੂ ਲੋਗ ਵਿਗਾਰੀ॥
 ਇਲਾਂ ਕਾਉਂ ਸੱਪ ਏਹ ਪੁਜਨ ਸਮਝ ਦੇਵਤੇ ਚੰਗੇ॥
 ਕਿੱਕਰ ਪਿੱਪਲ ਸੁਆਹ ਦੇ ਪਿੰਨਜਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵਰ ਇਨ ਮੰਗੇ॥੧੨੪॥
 ਵਿਰ ਗਧਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਦੇਵਤੇ ਪੱਥਰ ਰੱਬ ਬਨਾਉਣ॥
 ਸਾਲਗਰਾਮ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਇਹ ਖੀਰਿਆ ਵਿੱਚ ਜਮਾਉਣ॥
 ਬਾਂਦਰ ਕਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਇਨਕੇ ਪੂਜਨ ਕਾਰਨ ਰੋਏ॥੧੨੫
 ਕਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹਿੰਦੂ ਪਾਣੀ ਪੂਜ ਪੂਜ ਕਰ ਸੋਏ॥
 ਹੋਰ ਗੱਲ ਕਿਆ ਤੁੱਧ ਸੁਣਾਵਾਂ ਜੇ ਕੁਛ ਇਨ ਨੇ ਕੀਤਾ॥
 ਰੱਬ ਕੇਲ ਤੇ ਕਿਸੇ ਜਨਮ ਦਾ ਬਦਲਾ ਇਨ ਹੈ ਲੀਤਾ॥
 ਸੂਰ ਬਣਾਏ ਓਸਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਵਿਰ ਚਾ ਮੱਛ ਸਣਾਇਆ॥
 ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਅਵਤਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਰਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਨਚਾਇਆ॥੧੨੬॥

ਇਸ ਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਇਨਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਲਗਇਆ॥
 ਪਰ ਇਨ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਭੀ ਆਪਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਬਣਗਇਆ॥
 ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ਪੁਜ-ਪੁਜ ਕਰ ਬੈਦੇ ਹੋ ਗਏ ਸਾਰੇ॥
 ਜਨੇ ਖਣੇ ਨੇ ਟੱਟੂ ਵਾਂਗਰ ਕਰਕੇ ਜੌਰ ਪਲਾਰੇ॥
 ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ ਰਾਜੇ ਦੇਸ ਝੁਕਾਇਆ॥
 ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਚਾ ਅਪਣਾ ਖਾਸ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਇਆ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਭਰਦੇ ਤੁਰਕਾਂ ਤੇ ਇਹ ਲਗੇ ਪੀਰ ਬਨਾਉਣ॥
 ਸੁੱਖਾਂ ਸੁਖ ਦਵਾਉਣ ਟਾਹਰਾਂ ਚਾਲੇ ਲਗੇ ਜਾਉਣ॥ ੧੨੦॥

ਚੌਪਈ

ਇੱਕ ਗੱਲ ਮੈ ਹੋਰ ਸੁਣਾਵਾਂ। ਹਿੰਦੂ ਲੋਗਾਂ ਹਾਲ ਬਚਾਵਾਂ॥
 ਜਦ ਤੁਰਕਾਂ ਦਾ ਸੀ ਵੱਡ ਜੋਰ। ਕੀਰਾ ਕੰਮ ਤਦੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ॥
 ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੋਇਆ। ਚਾਹਿਆ ਧਰਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੋਇਆ॥
 ਦਿੱਤਾ ਹੁਕਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਈਂ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਸ ਗਏ ਏਹੁ ਅਜਾਈਂ॥
 ਚੁੱਕ ਤਾਜੀਏ ਚਾਇ ਕਢਾਏ। ਇਹ ਭੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਪਿਟਾਏ॥
 ਸੋ ਹੁਣ ਰੱਕ ਇਨ ਛਕਿਆ ਨਾਹੀਂ। ਕੱਢ ਨ ਦਹੇ ਮੁਰੱਗ ਮਾਰੀਂ॥
 ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਤੁਰਕ ਮਿਟ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਸਭ ਨੂੰ ਕਿਆ॥
 ਤਾਂ ਭੀ ਅੱਜ ਤੀਕ ਇਹ ਹਿੰਦੂ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨਹਿੰ ਸਗਿੰਦੂ॥
 ਕੱਢਣ ਦਹੇ ਬਹੇ ਇਸ ਰੇੜ। ਧਰਮ ਆਪਣਾ ਦਿੱਤਾ ਬੋੜ॥
 ਫਿਰ ਕਿਆ ਇਨ ਕੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਵੇ। ਇਨ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਆਪ ਗੁਵਾਵੇ॥ ੧੨੧॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਉਂ ਗਲ 'ਦੇ ਹੋ ਆਪ॥
 ਸੁਖ ਪਾਵੇ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਤਜ ਤੇਈਏ ਦਾ ਤਾਪ॥ ੧੩੦॥

ਦਵੈਯ

ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਰਕਾਂ ਨੇ ਸੀ ਪਾਇਆ ਗਲਦੇ ਵਿੱਚ ਪੁਆੜਾ॥

ਜਿਸਦੇ ਪਿਛੇ ਲੱਗ ਤੁਸੀਂ ਹੈ ਅਪਣਾ ਧਰਮ ਵਿਗਾੜਾ॥
ਪਰ ਹੁਣ ਏਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਉਂ ਹੈ ਛੜੀ ਗੁਲਾਮੀ॥
ਛੱਡ ਧਰਮ ਅਪਨੇ ਨੂੰ ਮੰਨੋ ਪੀਰ ਜਾਨ ਇਸਲਾਮੀ॥ ੧੩੧॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਲਾਰੋ ਏਸ ਬਲਾਇ ਨੂੰ ਗਲ ਥੋੜੇ ਹੋਇ ਦਲੇਰਾ।
ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਿੰਘ ਹੋ ਗਰਜੇ ਸਮਸਰ ਬੇਗ॥ ੧੩੨॥

ਚੌਪਈ

ਕਰਾਮਾਤ ਉਸਦੀ ਸਭ ਝੂਠ । ਕੀਤਾ ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਚਾ ਉਠਾ॥
ਹੁਣ ਮੈਂ ਦੱਸਾਂ ਸਾਰਾ ਹਾਲ। ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਹੋਹੁ ਨਿਹਾਲ॥
ਕਰਾਮਾਤ ਦਾ ਬੁਗਚਾ ਸਾਰਾ। ਭੁਬਿਆ ਅਟਕ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਾ॥
ਕੁਛ ਕੁ ਕਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਵਾਂ। ਹੈ ਸੱਚੀ ਨਾ ਗੱਪ ਲਗਾਵਾਂ॥
ਸੰਗ ਹੋਇ ਸਰਵਰ ਦਾ ਕੱਠਾ। ਜਾਂਦਾ ਪਿਆ ਨਿਗਾਹੇ ਨੱਠਾ॥
ਗਏ ਅਟਕ ਦੇ ਜਦੋਂ ਕਨਾਰੇ। ਗਾਜੀ ਖਾ ਦੇ ਤੇਹਰੇ ਸਾਰੇ॥
ਪਈ ਰਾਤ ਰਬ ਵਿੱਚ ਬਰੇਤੀ। ਉਤਰੀ ਭੀੜ ਉਥਾਹੋ ਤੇਤੀ॥
ਲਏ ਵਿਛਾਇ ਖੇਸ ਰਿਸ ਜਾਗ੍ਯਾ। ਟਾਹਰ ਦੇਨ ਬੇਖ ਜਦ ਲਾਗਾ॥
ਸਭ ਦੋ ਮੁੰਹੋਂ ਪੀਰੋ ਪੀਰ। ਸੁਣਦਾ ਸੀ ਹਰ ਇੱਕ ਸਰੀਰ॥
ਇਤਨੇ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗ ਜਾ ਆਈ। ਵਾਂਗ ਕੰਧ ਦੇ ਸਿਰ ਤਲਵਾਈ॥
ਪਰਲੋਂ ਕਾਲ ਵਾਂਗ ਉਹ ਪਾਣੀ। ਆਯਾ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਅਨਜਾਲੀ॥
ਸੁਣੀ ਉਸਦੀ ਜਦੋਂ ਅਵਾਜ਼। ਲੱਗੀ ਪੈਨ ਸੰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਜ॥
ਪਰ ਉਹ ਕਿਥੇ ਜਾਣ ਵਿਚਾਰੇ। ਪਾਣੀ ਦਿਸੇ ਵਗਦਾ ਸਾਰੇ॥
ਉੜਕ ਉੱਠੇ ਭਰਾਈ ਲਗੇ। ਢੋਲਾਂ ਉੱਪਰ ਮਾਰਨ ਛੱਗੇ॥
ਦੇਵਨ ਟਾਹਰਾਂ ਵਾਹਰਾਂ ਪਾਉਣ। ਪੀਰਾਂ ਰੱਖ ਪਏ ਕੁਰਲਾਉਣ॥
ਪਰ ਉਹ ਸੁਣੇ ਵਿਚਾਰਾ ਕਿੱਥੇ। ਵਗਦਾ ਠਾਠਾਂ ਪਾਣੀ ਜਿੱਥੇ॥
ਸਭ ਦੇ ਸਭ ਤੁੜ੍ਹ ਕੇ ਮਾਰੇ। ਗਏ ਅਟਕ ਦੀ ਮਲੀ ਧਾਰੇ॥
ਮਰ ਗਏ ਜਾਨ ਮਾਲ ਸਭ ਥੋੜੇ ਕੇ। ਪਿਛਲਿਆਂ ਸਿਰ ਖੇਹੇ ਘਰ ਰੋ ਕੇ॥

ਕਰਮਾਤ ਨਾ ਆਈ ਯਾਦ। ਸੁਣੀ ਨ ਭੜਕਿਆਂ ਦੀ ਵਹਿਆਦ॥
 ਕਿਉਂ ਨਾ ਚੇਲੇ ਚਾਇ ਬਚਾਏ॥ ਭੜਕੇ ਪਕੜ ਨ ਥੰਨੇ ਲਾਏ॥
 ਜਦ ਸੁਲਤਾਨ ਕੰਮ ਨ ਆਇਆ। ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨਾਹਿ ਬਚਾਯਾ॥
 ਕਰਮਾਤ ਫਿਰ ਕਿੱਥੇ ਲੋੜੇ। ਰਗੜ ਲਗਾਓਂਗੇ ਤੁਮ ਢੋੜੇ॥
 ਲੈ ਹੁਣ ਸੁਣ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਖੁਬੀ। ਹੈ ਇਹ ਹਿੰਮਰ ਵਡੀ ਅਜੂਬੀ॥
 ਪਲਟਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੀ ਓਥੇ। ਦੇਖ ਪੀਰ ਦੇ ਪੌਰਖ ਥੋੜੇ॥
 ਨੱਠੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਚਾਵਨ ਕਾਜ। ਦਿੱਤਾ ਸਭ ਨੂੰ ਚਾਇ ਅਵਾਜ਼॥
 ਤਕੜੇ ਰਹੇ ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਆਏ। ਕਿਆ ਬਣਦਾ ਹੈ ਹੁਣ ਘਬਰਾਏ॥
 ਇਤਨਾ ਸੁਣਕੇ ਪੁਰਖਾ ਨਾਰ। ਕੂਕਾਂ ਮਾਰਨ ਹੱਥ ਉਭਾਰ॥
 ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਛੜੇ ੨ ਉਹ ਸਾਰੇ। ਉਪਰ ਚਾਇ ਕਿਨਾਰੇ ਮਾਰੇ॥
 ਕਿਤਨੇ ਮਰਦ ਨਾਗੀਆਂ ਹੋਰ। ਕਿਤਨੇ ਬਾਲਕ ਦੇ ਕੇ ਜੋਰ॥
 ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆਂਦੇ। ਲਏ ਬਚਾਇ ਜਹੰਨਮ ਜਾਂਦੇ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਰਾਤ ਬਿਤਾ ਕੇ ਸਾਰੀ। ਲਏ ਬਚਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਲਹਾਰੀ॥
 ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸਭ ਟੇਕਣ ਮੱਥੇ। ਆਖਨ ਆਹੂ ਸਾਡੇ ਲੱਖੇ॥
 ਦੱਸ ਉਸ ਭੋਜਲ ਤੇ ਭਾਈ। ਸਰਵਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ॥
 ਗੁਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਕੇ ਸੁਲਤਾਨ। ਨਾਲ ਧਰਮ ਦੇ ਸੱਚ ਵਖਾਨ॥
 ਜੇ ਉਹ ਸੰਗ ਬਚਾਇ ਨ ਸੱਕਾ। ਤਾਂ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ ਹੈਂ ਧੱਕਾ॥
 ਐਵੇਂ ਆਸ ਉਸਦੀ ਰੱਖੇਂ। ਸੁਆਦ ਚੂਗਮੇਂ ਦਾ ਚਾ ਚੱਖੇਂ॥
 ਮੁੜ ਕੇ ਘਰ ਦੀ ਕਰੋ ਤਿਆਰੀ। ਐਵੇਂ ਨਾ ਚਾ ਬਣੋ ਵਗਾਰੀ॥
 ਕੋਈ ਕਰਮਾਤ ਨਾ ਪਈਏ। ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਰੋਟ ਉਸ ਦੇ ਦਈਏ॥ ੧੩੮॥

ਸੁਲਤਾਨੀਆਂ

ਦੇਹਿਰਾ

ਹਾਂ ਇਹ ਅਗੇ ਭੀ ਸੁਣੀ ਜੋ ਤੈਂ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ।
 ਭੜ ਗਿਆ ਸੰਗ ਕੁਰਲਾਵੰਦਾ ਪੀਰ ਨ ਲੀਰੀ ਸਾਰ॥ ੧੩੯॥

ਚੌਪਈ

ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ ਸਾਰੀ। ਜੇ ਸਰਵਰ ਦੀ ਕਰੇ ਖੁਆਰੀ॥

ਕਿਆ ਉਹ ਅੱਲ੍ਹਾ ਦਾ ਭੁਮਾਨ। ਮੇਟਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਸੁਲਤਾਨ॥
 ਚਾਹੀ ਰੱਬ ਉਹੋ ਸੀ ਕਰਨੀ। ਇਤਨੀ ਖਲਕਰ ਸੀ ਤਦ ਮਰਨੀ॥
 ਜਿਸਨੂੰ ਪੀਰਨ ਰੱਖਣ ਆਇਆ। ਹੁਕਮ ਖੁਦਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਟਾਇਆ॥
 ਪਰ ਜੋ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਭਾਗੀ। ਆਖ ਰਹੀ ਹੈ ਖਲਕਰ ਸਾਗੀ॥
 ਸੇਕਿਊ ਤਸੀਂ ਭੁਲਾਵੇ ਆਪ। ਸਰਵਰ ਨੂੰ ਦਸਦੇ ਹੋ ਤਾਪ॥ ੧੩੫॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦੇਹਿਰਾ

ਹਸ ਕੇ ਆਖੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਣ ਹੋ ਭੌਦੂ ਗੱਲ।
 ਬੇਮਹਾਰੇ ਬੁਰਰ ਜਿਊ ਐਵੇਂ ਪਿਆ ਨਾ ਚੱਲ॥ ੧੩੬॥

ਚੌਪਈ

ਲੈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਣਾਵਾਂ ਬਾਤ। ਕੰਬ ਜਾਇ ਸੁਣ ਰੇਗ ਗਾਤ॥
 ਜਿਸਦੀ ਜਾਰਤ ਕਰਨੇ ਜਾਵੈ। ਨਾਮ ਨਗਾਹਾ ਓਸ ਬਤਾਵੈ॥
 ਪੈਰ ਪਿਆਦੇ ਨੰਗੇ ਪੈਗੀਂ। ਮੰਗੇ ਸਰਵਰ ਤੇ ਚਾ ਥੈਗੀਂ॥
 ਓਸ ਨਗਾਹੇ ਦਾ ਜੋ ਰਾਲ। ਹੋਇਆ ਸੁਣ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ॥
 ਇੱਕ ਵੇਰ ਜੋ ਹੈਨ ਮਜ਼ੌਗ। ਹੁੱਕਾ ਪੀਂਦੇ ਲਾਕੇ ਦੌਰ॥
 ਭਰ ਭਰ ਚਿਲਮਾਂ ਚਾਇ ਉਡਾਵਨ। ਇੱਕ ਸਿੱਠਨ ਤੇ ਦੂਜੀ ਪਾਵਨ॥
 ਧੂੰਏਂ ਨਾਲ ਘੁੰਮ ਸਿਰ ਗਏ। ਜਾਇ ਬਿਸਤਿਆਂ ਉਪਰ ਪਏ॥
 ਓਸ ਨਗਾਹੇ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ। ਕੁੱਡਾ ਲਗਇਆ ਨਾਲ ਅਵਾਜ਼ੇ॥
 ਏਧਰ ਏਹ ਨੀਂਦ ਨੇ ਘੇਰੇ। ਓਪਰ ਕਾਰਨ ਭਇਆ ਸਵੇਰੇ॥
 ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਪੀਰ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ। ਕਿਨ੍ਹੇ ਨ ਛਿੱਠਾ ਆ ਕੇ ਦਰ ਨੂੰ॥
 ਛੂਕੀ ਛੱਤ ਚੇਦੋਏ ਵਾਲੀ। ਗਿਰਦੇ ਕੜੀਆਂ ਕੀਤੀ ਖਾਲੀ॥
 ਜਲ ਗਏ ਕੋਲੇ ਜੈਸੇ ਲਾਲ। ਗਿਰਕੇ ਮਿਲ ਗਏ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ॥
 ਸੜ ਗਿਆ ਕਬਰ ਚੰਦੋਆ ਸਾਰਾ। ਧੂੰਆਂ ਉਠਿਆ ਚਾਇ ਗੁਬਾਰਾ॥
 ਲੰਬਾਂ ਨਿਕਲ ਜਦੋਂ ਚਮਕਾਈਆਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਦ ਚਾਂਗਾਂ ਪਾਈਆਂ॥
 ਜਾਗੇ ਤਦੋਂ ਮਜਾਵਰ ਸਾਰੇ। ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਨੱਠੇ ਲਲਕਾਰੇ॥

ਭਰ ਭਰ ਘੜੇ ਲਿਆਉਣ ਪਾਣੀ। ਜਿਵੇਂ ਜੁਲਾਰੀ ਤਣਦੀ ਰਾਣੀ॥
 ਤੇਬਾ ਤੇਬਾ ਮਚੀ ਪੁਕਾਰ। ਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਮਰਦ ਹਜ਼ਾਰ॥
 ਲਈ ਬੁਝਾਇ ਅੱਗ ਫਿਰ ਸਾਰੀ। ਰੋਦੇ ਪਥੇ ਮਜ਼ੌਰ ਦੁਖਾਰੀ॥
 ਫਿਰ ਤਿਨ ਨਵਾਂ ਬਨਾਉਣਾ ਚਾਰਿਆ। ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਚੰਦਾ ਉਗਰਾਹਿਆ॥
 ਫੇਰ ਛੱਤ ਮੁੜਕੇ ਚਾ ਪਾਈ। ਕਗੀ ਸੁਫੈਦੀ ਰਾਜ ਲਗਾਈ॥
 ਇਹ ਸੀ ਰਾਲ ਪੀਰ ਦਾ ਹੋਇਆ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਮਾਤ ਨੂੰ ਢੋਇਆ॥
 ਘੋੜੀ ਮੁਰਦਾ ਜ਼ਿੰਦੀ ਕੀਤੀ। ਅਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਖਬਰ ਨ ਲੀਤੀ॥
 ਤਾਂਤੇ ਐਵੇਂ ਨਾ ਝਖ ਮਾਰੋ। ਅਪਣਾ ਧਰਮ ਨ ਚਾਇ ਵਿਸਾਰੋ॥
 ਜਦ ਇਹ ਸਿੰਘ ਸੁਣਾਇਆ ਹਾਲ। ਸੁਣਕੇ ਮਨ ਮਹਿ ਪਇਆ ਭੁਚਾਲ॥
 ਸਮਝ ਲਿਆ ਸਰਵਰ ਹੈ ਗੱਪ। ਅਹਮਕ ਲੋਕਾਂ ਲੀਤਾ ਬੱਪ॥
 ਕਿਉਂ ਨਾ ਸਿੰਘ ਅਸੀਂ ਰੇ ਜਾਈਏ। ਇਸ ਮੀਏਂ ਦੀ ਅਲਖ ਚੁਕਾਈਏ॥
 ਇਤਨਾ ਮਨ ਮਹਿ ਪੰਚ ਵਿਖੁਆ। ਕਹਿਆ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਏਹ ਬਿਲਾਸ॥ ੧੩੭॥

ਸੁਲਤਾਨੀਏ
ਦੇਹਿਰਾ

ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਸ ਗਿਆ ਜੋ ਇਹ ਹੈ ਉਪਦੇਸ਼॥
 ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹ੍ਯੇ ਅਸਾਡੇ ਲੇਸ਼॥ ੧੩੮॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਦੌਰਾ ਕਰਦਾ ਸਿੰਘ ਉਹ ਆਇਆ ਮਾਝੇ ਵਿੱਚ।
 ਦੇਖ ਕਿਤਨੇ ਲੋਗ ਉਨ ਪੌਕਲ ਕੀਤੇ ਜਿੱਚ॥ ੧੩੯॥

ਚੌਪਈ

ਕਿਤਨੇ ਲੋਗ ਮਝੈਲ ਵਿਚਾਰੇ। ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕਰਾਰੇ॥
 ਸਿਰ ਪਰ ਕੇਸ ਸਿੰਘ ਜਿਨ ਨਾਉਂ। ਵਸਦੇ ਜਿਨ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਗਰਾਊਂ॥
 ਪਰ ਉਹ ਹਾੜ੍ਹ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ। ਭਾਵੀ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਕੇ ਖਿੱਚ॥
 ਨੌਜੇ ਰਾਵੀ ਵੱਲੇ ਜਾਣ। ਜੱਟ ਸਿੰਘ ਅਰ ਕਈ ਰੁਖਾਨ॥

ਤਦ ਇਸ ਸਿੰਘ ਦੇਖ ਕਰ ਆਖੀ। ਕਿਆ ਖੜ ਗਈ ਢਗੀ ਹੈ ਲਾਖੀ॥
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਢੂੰਬਨ ਚੱਲੇ ਸਾਰੇ। ਡਾਂਗਾ ਹੱਥ ਪੁੱਧ ਦੇ ਮਾਰੇ॥
 ਪਰਸੀਨਾ ਪਿੜੇ ਤੇ ਵਗਦਾ। ਮੁੜ ਜਿਊਂ ਲਾਲ ਗੜੋਦ ਲਗਦਾ॥
 ਕਿੱਧਰ ਦੀ ਬਿਪਤਾ ਇਹ ਆਈ। ਜਿਸਨੇ ਭਾਜੜ ਇਤਨੀ ਪਾਈ॥
 ਕਿਊਂ ਬੋਧਾ ਸਿੰਘੁ ਦੱਸੀ ਬੇਲੀ। ਤੈਂ ਕਿਊਂ ਜਾਨ ਟਕਾਏ ਬੇਲੀ॥
 ਏਹੀ ਧੁੱਪਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਪੈਰੀਂ ਜੋੜਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਪਾਦਾ॥ ੧੪੦॥

ਮਝੈਲ ਸੁਲਤਾਨੀਏ ਦੇਹਿਰਾ

ਧੌਕਲ ਦੇ ਮੇਲੇ ਚੱਲੇ ਸਰਵਰ ਜਿਸਦਾ ਨਾਊ॥
 ਉਸਨੂੰ ਹੀ ਹੈ ਮੇਨਦਾ ਸਾਡਾ ਸੱਭ ਗਰਾਊ॥ ੧੪੧॥

ਚੌਪਈ

ਜਿਨ੍ਹ ਸਨ ਸੁੱਖੀਆਂ ਸੁੱਖਾਂ ਭਾਰੀ। ਹੁਣ ਚੜ੍ਹਾਇ ਆਵਨਗੇ ਸਾਰੀ॥
 ਪੀਰ ਪੁਰਖ ਹਨ ਡਾਢੇ ਭਾਈ। ਆਕੜ ਛੁੱਡਨ ਮੂਲ ਨ ਰਾਈ॥
 ਭਰਦੇ ਹਰ ਹਰ ਕਰਦੇ ਜਾਂਦੇ। ਮਤ ਕਰ ਦੇਵੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਂਦੇ ॥
 ਮਾਝੇ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ ਹਨ ਬਹੁਤੇ। ਅਕਾਲ ਰਖਤ ਜੋ ਜਾਸਨ ਪਹੁਤੇ॥
 ਉਹ ਨਾ ਮੇਨਣ ਸਰਵਰ ਪੀਰ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਮਾਰੇ ਤੌਰ॥ ੧੪੨॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇਹਿਰਾ

ਹਾਇ ਮਝੈਲੋ ਸੁਣੋ ਬੇ ਤੁਸੀਂ ਬਹਾਦਰ ਲੋਗ।
 ਪਰ ਇਹ ਲੱਗਾ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਧੌਕਲ ਵਾਲਾ ਰੋਗ॥ ੧੪੩॥

ਚੌਪਈ

ਤੁਸੀਂ ਸੂਰਮੋਂ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ। ਫੌਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਦਰ॥
 ਇਸ ਸੂਬੇ ਦੀ ਹੋ ਤੁਮ ਜਾਨ। ਮਾਰੇ ਛੜ ਛੜ ਤੁਸਾਂ ਪਠਾਨ॥
 ਕਾਬਲ ਅਤੇ ਕੰਧਾਰ ਨਿਵਾਏ। ਨਾਮ ਲਏ ਪਰਬਤ ਭਰ ਜਾਏ॥

ਘਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤੁਸਾਂ ਸਰਦਾਰ। ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਅਰ ਮਹਾਂ ਉਦਾਰ॥
 ਦਸਵੇਂ ਗੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ। ਇਹ ਕਾਾ ਕਰਦੇ ਕੰਮ ਨਿਕਾਰੇ॥
 ਤੁਰਕ ਪੀਰ ਦੀਆਂ ਸੁੱਖਾਂ ਸੁੱਖਾਂ। ਰੱਬੁ ਇਹ ਤੁਸਾਨੂੰ ਦੇਖੋ॥
 ਜੇ ਹੈ ਨਿਰਥਲ ਮੀਆਂ ਕੋਈ। ਸਿੰਘਾਂ ਰੱਖ ਉਸਦੀ ਹੋਈ॥
 ਸ਼ਰਮ ਕਰੋ ਗੁਰ ਕੋਲੋਂ ਡਰੋ। ਐਵੇਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋਇ ਨ ਮਰੋ॥
 ਜਿਸ ਗੁਰ ਨੇ ਕੀਤੇ ਸਰਦਾਰ। ਲਿਆ ਰਾਜ ਤੁਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ॥
 ਉਸੇ ਗੁਰ ਦੀ ਸ਼ਰਨੀ ਜਾਵੋ। ਧੋਕਲ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਭਟਕਾਵੋ॥
 ਜੇ ਮੇਲੇ ਦੇਖਣ ਦਾ ਚਾਉ। ਘਰ ਬੈਠਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੁਭਾਉ॥
 ਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾਓ ਭਾਈ। ਦਿਵਾਲੀ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਆਈ॥
 ਦਰਸਨ ਕਰੋ ਗੁਰੂ ਦਾ ਆਕੇ। ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ॥
 ਫੇਰ ਅਕਾਲ ਤੁਖਤ ਪਰ ਆਓ। ਸਭ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਿਲ ਛਕੈ ਛਕਾਓ॥
 ਫੇਰ ਅਮਾਵਸ ਆਵੇ ਜਥੇ ਹੀ। ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਮਹਿ ਜਾਵੇ ਤਥੇ ਹੀ॥
 ਕਰੋ ਜਾਇ ਦਰਸਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ। ਪੜ੍ਹਤ ਬਥਦ ਸੁਣ ਪਾਪ ਨਿਵਾਰੇ॥
 ਬਹੁਤ ਖੜ੍ਹੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ। ਘਰ ਨੂੰ ਆਵੋ ਦੁੱਖ ਮਿਟਾ ਕੇ॥
 ਗੋਇਦਵਾਲ ਜਾਇ ਕਰ ਭਾਈ। ਇੱਛ ਪੁੰਨੇ ਸਗਲੀ ਮਨ ਆਈ॥
 ਜਦ ਮਾਝੇ ਮਹਿ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ। ਦਰਸਨ ਕਰਤ ਦੇਸ ਆਸਾਰੇ॥
 ਵਿਰ ਧੋਕਲ ਕੀ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ। ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਕੁਛ ਖਿਆਲ ਨ ਅਗਿਆ॥
 ਚਲੋ ਮੁੜੋ ਘਰ ਕਰੋ ਅਗਾਮ। ਧੋਕਲ ਦੇ ਨਾ ਬਨੋ ਗੁਲਾਮ॥
 ਅਪਨੇ ਗੁਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਦਾਵੋ। ਧੋਕਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕਦੇ ਨਾ ਜਾਵੋ॥੧੯੪੪॥

ਦਵੈਯਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਿੰਘ ਸਦਾਵੇ॥
 ਪੀਰਾਂ ਮੀਰਾਂ ਅੱਗੇ ਮੁੜਕੇ ਕਦੇ ਨ ਸੀਸ ਝਕਾਵੇ॥
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾਕੇ ਮੜ੍ਹੀ ਮਸਾਨ ਉਠਾਓ॥
 ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰੋ ਨਿਤ ਬਾਣੀ ਮੌਂ ਮਨ ਲਾਓ॥੧੯੪੫॥
 ਪੀਰ ਮੱਤ ਕੀ ਦੇਸੀ ਭਾਈ ਹੁੱਕਾ ਪਾਣੀ ਸਿਖਾਉ॥

ਯਾ ਕੈਂਚੀ ਕੇ ਨਾਲ ਉਸਤਰੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਚੁੱਕ ਮੁਨਾਉ॥
 ਯਾ ਹਲਾਲ ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਆਖੁ ਕੈ ਨਸਵਾਰ ਤਮਾਕੁ॥
 ਯਾ ਲੈ ਢੋਲ ਸੇਖ ਘਰ ਤੇਰੇ ਉੱਲ੍ਹ ਵਾਂਗਰ ਝਾਕੁ॥ ੧੪੬॥
 ਏਹ ਮਝੈਲਾਂ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਚਾਲਾ ਮੂਲ ਨਾ ਭਾਈ॥
 ਏਹ ਵਿਗਾਰ ਕਮੀਣਾਂ ਵਾਲੀ ਜੇ ਗਲ ਤੁਸਾਂ ਪਵਾਈ॥
 ਸਿੰਘ ਹੋਇਕੇ ਗਧਿਆਂ ਵਾਂਗਰ ਐਵੇਂ ਭਾਰ ਉਠਾਇਆ॥
 ਪੌਕਲ ਮੀਏਂ ਨੇ ਫੜਗਰਦਨ ਲਾਦੀ ਤੁਸਾਂ ਬਨਾਇਆ॥ ੧੪੭॥
 ਸਰਵਰ ਮੀਏਂ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਠੀਕ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਆਈ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਨਵੇਂ ਪੇਂਚ ਨੇ ਅਪਣੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਚਾ ਕਰਗਈ॥
 ਹੱਥ ਮੇਚਨਾਂ ਕੈਚੀ ਰੱਖਣ ਖੜਕੇ ਪੱਟ ਮੁਨਾਉਨ॥
 ਥਾਪ ਦਾਦਿਆਂ ਵਾਲੀ ਚਾਲੀ ਖਾਰੇ ਖੂਹ ਛੁਬਾਉਨ॥ ੧੪੮॥

ਸੁਲਤਾਨੀਏ

ਦੇਹਿਰਾ

ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਠੀਕ ਸੁਝਾਈ ਗੱਲ॥
 ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੌਕਲ ਬੈਠਾ ਮੱਲ॥ ੧੪੯॥

ਚੌਪਈ

ਦੇਖ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਕੀ ਹਾਂ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਮੀਏਂ ਤੇ ਕਦੇ ਨ ਫਰਦੇ॥
 ਏਸ ਸੇਖ ਭੈੜੇ ਨੇ ਆ ਕੇ। ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਢੋਲ ਬਜਾਕੇ॥
 ਪਰ ਹੁਣ ਸਿੱਧਾ ਕਰਸੈਂ ਠੀਕ। ਨੱਕ ਨਾਲ ਕਢਵਾ ਕੇ ਲੀਕ॥
 ਦੇਖੋ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਵਿਗਾੜਾ। ਪੌਕਲ ਮੋਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਚਾੜਾ॥
 ਹੁਣ ਤਕ ਸਾਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਨ ਕੋਈ। ਜੇ ਕੁਛ ਦੁਰਗਰ ਸਾਡੀ ਹੋਈ॥
 ਮਾਝਾ ਲੈਸਾਂ ਅਸਾਂ ਸੁਧਾਰਾ। ਪਰ ਤੂੰ ਜਾ ਕੇ ਰਾਵੀ ਪਾਰ॥
 ਓਧਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਮਝਾਈਂ। ਪੌਕਲ ਦੀ ਚਾ ਅਲਖ ਚੁਕਾਈਂ॥
 ਇਤਨੀ ਸੁਣ ਕੇ ਪੌਰਜ ਆਈ। ਆਖੀ ਸਿੰਘ ਮਝੈਲੋਂ ਭਾਈ॥
 ਠੀਕ ਤੁਸਾਂ ਤੇ ਹਈ ਉਸੇਦਾ। ਪੌਕਲ ਦੀ ਛੱਡੋਗੇ ਕੈਦ॥

ਅਰ ਮੈਂ ਜਾਕੇ ਰਾਵੀ ਪਾਰ । ਕਰਸਾਂ ਲੋਕਾਂ ਪਰ ਉਪਕਾਰ॥ ੧੫੦॥

ਦੇਹਿਰਾ

ਫਿਰ ਉਸ ਸਿੰਘ ਦਲੇਰ ਨੇ ਜਾ ਰਾਵੀ ਤੇ ਪਾਰ॥
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਗੀ ਸਹਵਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ॥ ੧੫੧॥
ਰਾਵੀ ਅਤੇ ਝਨਾਊਂ ਦੇ ਜੋ ਰਹਿੰਦੇ ਵਿਚਕਾਰ॥
ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਧੌਕਲ ਨੇ ਫੜ ਮਾਰ॥ ੧੫੨॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਚੌਪਈ

ਸੁਣ ਕੇ ਸਿੱਖ ਤਦੋਂ ਹੀ ਧਾਇਆ। ਰਾਵੀ ਪਾਰ ਗਿਆ ਸੁਖ ਪਾਇਆ॥
ਉਥੇ ਦੇਖੋ ਲੋਗ ਵਿਚਾਰੇ। ਪਕੜ ਪੀਰ ਨੇ ਜੋ ਸੇ ਮਾਰੇ॥
ਲੱਗਾ ਬਹਿਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਸਾ। ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਚਹੀਏ ਜੈਸਾ॥
ਮੁਨਹੁ ਬਾਤ ਮਨ ਲਾ ਕੇ ਭਾਈ। ਕਿਉਂ ਬਣ ਬੈਠੇ ਤੁਸੀਂ ਸੁਦਾਈ॥
ਧਰਮ ਕਰਮ ਅਪਣੇ ਸੜ ਛੋਡੇ। ਕਰੇ ਦਮਾਗ ਅਪਣੇ ਬੋਡੇ॥
ਕਿਆ ਧੌਕਲ ਦੇ ਧੱਕੇ ਚੜ੍ਹਕੇ। ਮਰ ਜਾਨਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਹੜ ਕੇ॥
ਕਿਥੋਂ ਦਾ ਇਹ ਪੀਰ ਬਣਾਇਆ। ਜਿਸ ਪਰ ਐਡਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇਆ॥
ਮੜ੍ਹੀਆਂ ਕੌਲੇ ਭਰਦੇ ਫਿਰਦੇ। ਚਿੰਦੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਅਗੇ ਗਿਰਦੇ॥
ਲੱਜਾ ਵੇਚ ਤੁਸੀਂ ਹੈ ਖਾਧੀ। ਪਾਈ ਗਲ ਵਿੱਚ ਏਹੁ ਉਪਾਧੀ॥ ੧੫੩॥

ਸੁਲਤਾਨੀਏ

ਦੇਹਿਰਾ

ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਮੰਨਦੇ ਆਏ ਸਾਰੇ ਲੋਗ।
ਪਿਰਾ ਪਿਰਾਮਾਂ ਜੋ ਕਰੇ ਸੇ ਕਰਨੇ ਜੋਗ॥ ੧੫੪॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦਵੈਯਾ

ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਭਾਈ ਇਹ ਤੁਰਕਾਂ ਦਾ ਚਾਲਾ॥

ਅਪਣੋ ਮੁਰਦੇ ਪੀਰ ਬਣਾਕੇ ਪੂਜਨ ਤੁਮੋਂ ਸਿਖਾਲਾ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ਜੋ ਕਬਰਾਂ ਕਿਉਂ ਪੂਜਨ ਨ੍ਹੁੰ ਜਾਵੇ॥
 ਅਪਨੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕਿਉਂ ਨਾਦਰਸਨ ਪਾਵੇ॥ ੧੫੫॥
 ਨਨਕਾਣਾ ਜੋ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਤੀਰਥ ਹੈ ਵਡ ਭਾਰਾ॥
 ਰੇੜੀ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਤਿਸੀ ਦੇ ਮੇਲਾ ਭਰੇ ਅਪਾਰਾ॥
 ਸਿਆਲ ਕੋਟ ਵਿੱਚ ਬਾਬੇ ਦੀ ਜੋ ਬੇਰ ਕਹਾਵੇ ਭਾਈ॥
 ਉਸਦੇ ਮੇਲੋਂ ਜਾਓ ਪਿਆਰੇ ਜਨਮ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਈ॥ ੧੫੬॥
 ਜਦ ਏਹੋ ਜੇਹੋ ਗੁਰ ਦੁਆਰੇ ਦੇਸ ਤੁਸਾਡੇ ਅੰਦਰ॥
 ਮੇਲੇ ਭਰਨ ਸੰਗਤਾਂ ਆਵਣ ਪਰਸਨ ਗੁਰ ਦੇ ਮੰਦਰ॥
 ਤਾਂ ਸਰਵਰ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕਿਉਂ ਪੈ ਅਪਣਾ ਭੁਰਬ ਗਵਾਓ॥
 ਏਥੋ ਪਰਮ ਗੁਵਾਇ ਮੁਰਖੋਂ ਅਗੇ ਦੌੜਕ ਜਾਓ॥ ੧੫੭॥

ਸੁਲਤਾਨੀਏ

ਚੌਪਈ

ਪਰ ਇਹ ਲੋਕ ਵਡਾਈ ਕਰਦੇ। ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਕਹਿ ਕਹਿ ਮਰਦੇ॥
 ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਚਾਇ ਭੁਲਾਯਾ। ਐਝੜ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਪਾਯਾ॥
 ਆਖਨ ਓਰ ਸੀ ਵਡਾ ਅਮੀਰ। ਲਾਲਾ ਰੱਖ ਦਾ ਭਾਢਾ ਪੀਰ॥
 ਸੱਯਦ ਸੀ ਸਭ ਦਾ ਸਰਦਾਰ। ਉੱਤਮ ਸੀ ਉਸਦਾ ਵਿਵਹਾਰ॥
 ਏਹੋ ਜੇਹੋ ਸੁਣਕੇ ਢੰਗੇ। ਅਸੀਂ ਗੁਲਾਮ ਬਣੇ ਬਿਨ ਮੰਗੇ॥
 ਪਰ ਜੋ ਤੈਂ ਹਨ ਬਚਨ ਸੁਣਾਏ। ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲ ਸਾਮਝਾਏ॥
 ਇਸਕੇ ਸੁਣ ਮਨ ਭਏ ਆਨੰਦ। ਅਗੇ ਚਾਲਾ ਕੀਤਾ ਬੰਦ॥
 ਬੇਸਕ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਇਹ ਦੇਸ਼। ਬਹੁਤ ਹੈਨ ਜੋ ਹਰਨ ਕਲੇਸ਼॥
 ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਹਰ ਨਗਰੀ ਬੀਚ। ਤਾਰਨ ਹਾਰਾ ਉਚਰ ਨੀਚ॥
 ਉਸਦੇ ਸੁਣ ਕਰ ਇਥਦ ਪਿਆਰੇ। ਸੀਤਲ ਹੁੰਦੇ ਚਿੱਤ ਹਮਾਰੇ॥
 ਅਰ ਦਸਵੋਂ ਗੁਰ ਦੀ ਜੋ ਕਥਾ। ਕਰੈ ਜੁੱਧ ਤੁਰਕਨ ਸੋਂ ਯਥਾ॥
 ਪੁਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੌਂਉ। ਹਰਨ ਕਲੇਸ਼ ਰਿਦੇ ਦਾ ਸੌਂਉ॥

ਸੌ ਸਾਨੂੰ ਆਇਆ ਹੈ ਯਾਦ। ਸੁਣੀ ਰੱਬ ਸਾਡੀ ਫਰਿਆਦ॥
 ਪੀਰ ਦੀ ਸੰਦੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ। ਉਸਤੇ ਸਾਰੇ ਬਾਹਿਰ ਆਂਦੇ॥
 ਸਾਥੋਂ ਤੂੰ ਹੁਣ ਰੱਖ ਉਮੇਦਾ। ਛੱਡੀ ਅਸਾਂ ਪੀਰ ਦੀ ਕੈਦ॥
 ਪਰ ਹੁਣ ਕਰਕੇ ਪਰ ਉਪਕਾਰ। ਲੰਮੇ ਨੂੰ ਭੀ ਜਾਇ ਸੁਧਾਰ॥
 ਛੇਹਰੇ ਗਾਜੀ ਖਾਂ ਦੀ ਵੱਡਾ। ਝਬਦੇ ਜਾਹੁ ਅੱਜ ਯਾ ਕੱਲ॥
 ਉਸ ਜਾਗਾ ਦੇ ਜੋ ਹਨ ਲੋਗ। ਸਮਝਣ ਨਾਹੀਂ ਜੋਗ ਅਜੋਗ॥
 ਸਾਥੋਂ ਭੀ ਵਧ ਕੇ ਉਹ ਸਾਰੇ। ਇਸੀ ਸਖੀ ਸਰਵਰ ਨੇ ਮਾਰੇ॥
 ਰੋਣ ਆਵੰਦਾ ਜਿਨ ਕੇ ਦੇਖ। ਛੁੱਟ ਗਏ ਭੈਤਿਆਂ ਦੇ ਲੇਖ॥
 ਕਰ ਉਪਕਾਰ ਜਾਇ ਕਰ ਓਥੇ। ਦੇਹੁ ਛੁਡਾਇ ਕੰਮ ਸਭ ਧੋਥੇ।
 ਇਤਨਾ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿੰਘ ਦਲੇਗ। ਗਿਆ ਤੁਰਤ ਹੀ ਜਿਉਂ ਕਰ ਸ਼ੇਰ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਦੇਖਿਆ ਜਦ ਉਨ ਜਾਇਕੇ ਲੰਮੇ ਦਾ ਸਭ ਹਾਲ॥
 ਹਿੜ੍ਹ ਲੋਕਾਂ ਮੁਰਖਾਂ ਲਿਆ ਧਰਮ ਨਿਜ ਗਾਲ॥੧੫੮॥

ਚੌਪਈ

ਤੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਦੇ ਸਲਵਾਰਾਂ। ਤੱਬਜਾਂ ਵਾਂਗਰ ਘੋਰੇ ਦਾਰਾਂ॥
 ਖਾਣ ਹਲਾਲੀ ਲੱਜਾ ਗਾਲੀ। ਸਿਰ ਪਰ ਟੋਪੀ ਛੁੱਮਣ ਵਾਲੀ॥
 ਹੁੱਕੇ ਪਾਪੀ ਬੈਠੇ ਪੁੱਕਨ। ਗੁਲਢੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਮੂਲ ਨ ਮੁੱਕਨ॥
 ਅਰ ਜਦ ਮੁੰਡਨ ਕਰਨ ਜਨੋਊ। ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਜੇਕਰ ਕੇ ਦੇਊ॥
 ਤਾਂ ਸਰਵਰ ਦੇ ਜਾਇ ਨਗਾਹੇ। ਝੰਡ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਚਾ ਲਾਹੇ॥
 ਕਿਤਨੇ ਦੇਗਾਂ ਪਏ ਪਕਾਊਨ। ਬੈਠ ਮਜ਼ੌਰਾਂ ਚਾਇ ਖਲਾਊਣ॥
 ਸਾਈਂ ਜੀਵੇਂ ਮੰਗ ਦਵਾਇ। ਪੀਰ ਅਸਾਂ ਪਰ ਤੁੱਠੇ ਚਾਇ॥
 ਮੁੰਡੇ ਪਿੰਨ ਅਸਾਹਾਂ ਲਿਆਏ। ਫਿਰ ਮੁੜ ਵੱਡੇ ਪੀਰ ਮਨਾਏ॥
 ਦੇਖ ਮਜ਼ੌਰ ਕਹਿਣ ਹੋ ਹਿੜ੍ਹ। ਤੁਮ ਕਾਫਰ ਹੋ ਨਹੀਂ ਪਸੰਦ੍ਹ॥
 ਕਰ ਸਲਾਮ ਆਕੇ ਇਸ ਜਾਗ੍ਰਾਪਾ ਲੈ ਅਪਣੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਧਾਗਾ॥
 ਇਹ ਜੋ ਭਾਂਡੇ ਮਿੱਟੀ ਵਾਲੇ। ਮੁਧੇ ਪਏ ਨ ਕੋਇ ਸਮਾਲੇ॥

ਕੁੱਤੇ ਮੂਤਨ ਜਿੱਬੇ ਜਾਇ। ਤੇਰੇ ਭਾਈ ਗਏ ਟਕਾਇ॥
 ਅਰ ਜੋ ਠੁੰਡੇ ਪਏ ਹਜ਼ਾਰਾਂ। ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਲਾਇ ਕਤਾਰਾਂ॥
 ਕੁੱਤੇ ਹਗਦੇ ਜਿਨ ਪਰ ਚਾਇ। ਘਿੰਨ ਵੰਦ ਸਭ ਲੇਹੁ ਉਠਾਇ॥
 ਚਾਇ ਮਸਕ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ। ਸੱਭੇ ਬਾਸਨ ਲਈ ਘੰਗਾਲ॥
 ਕਰ ਲੈ ਰੋਟੀ ਟੁਕਰ ਬੈਠ। ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੀ ਨਾ ਖੋਈ ਪੈਠ॥
 ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਸਭ ਜੂਠੇ ਫੇਰ। ਰੱਖੀ ਜਾ ਕੇ ਓਸੇ ਢੇਰ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਆਉਨ ਹੋਰ। ਵਰਤਨਗੇ ਬਾਕੀ ਦਾ ਖੋਰ॥
 ਇਤਨਾ ਸੁਣਕੇ ਓਸ ਕਰਾੜ। ਲੌਤੀ ਹਾਂਡੀ ਚੁੱਕ ਉਖਾੜ॥
 ਧੋਇ ਧਾਇ ਕੇ ਅੰਨ ਪਕਾਇਆ। ਪਹਿਲੇ ਚੁੱਕ ਮਜ਼ੌਰਾਂ ਖਾਇਆ॥
 ਪਿਛੋਂ ਅਪਣੇ ਗੱਡੇ ਲਾਏ। ਛੂਤ ਛਾਤ ਪਰ ਪੋਚੇ ਪਾਏ॥
 ਪਿਛੋਂ ਮੁੰਡਨ ਕੀਤਾ ਚਾਇ। ਪਾਸ ਕਬਰ ਸਰਵਰ ਦੇ ਜਾਇ॥
 ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀ ਕਬਰੋਂ ਸਾਰੇ। ਦੇਖੋ ਹਿੰਦੂ ਬਣੇ ਨਕਾਰੇ॥੧੫੯॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਦੇਖ ਸਿੰਘ ਇਸ ਹਾਲ ਨੂੰ ਗਰਜਿਆ ਵਾਂਗਰ ਸੇਰ।
 ਬੋਲਨ ਲੱਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋ ਕੇ ਖੂਬ ਦਲੇਰ॥੧੬੦॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਣੋ ਗੁਵਾਰੋ ਤੁਸੀਂ ਕਰਾੜੋ। ਅਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਪੇਜ ਵਿਗਾੜੋ॥
 ਕਿੱਥੇ ਗਈ ਤੁਸਾਡੀ ਗੰਗਾ। ਕਿਆ ਫਲਗੂ ਹੈ ਹੋ ਗਿਆ ਲੰਗਾ॥
 ਹੋਰ ਤੁਸਾਡੇ ਤੀਰਥ ਸਾਰੇ। ਹਰ ਗਏ ਬਲ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਮਾਰੇ॥
 ਫਿਰ ਜੋ ਇਤਨੇ ਠਾਕਰੁ ਦੁਆਰੇ। ਦਹਿ ਗਏ ਮੂਲ ਨ ਤੁਸਾਂ ਚਿਤਾਰੇ॥
 ਕਿੱਥੇ ਗਏ ਪਰੋਹਤ ਪਾਂਦੇ। ਪਾਉਣ ਮੈਰ ਨ ਤੁਮਰੇ ਭਾਂਡੇ॥
 ਦਸੋਂ ਤੁਸਾਂ ਧਰਮ ਕਿਉਂ ਹਾਰਾ। ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੇ ਤੁੱਧ ਵਿਸਾਰਾ॥੧੬੧॥

ਲੰਮੋਂ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨੀਏ

ਦੋਹਿਰਾ

ਸਾਈਂ ਜੀਵੇਂ ਤੁੱਧ ਜੋ ਅਸਾਂ ਸੁਣਾਈ ਬਾਤ॥

ਸੱਚੀ ਮਨ ਨੂੰ ਲੱਗਦੀ ਧਰਮ ਅਸਾਡਾ ਜਾਤਾ॥ ੧੬੨॥

ਚੌਪਈ

ਪਰ ਕਿਆ ਕਰੀਏ ਗੀਤ ਅਸਾਡੀ। ਜੁਲੀ ਆਵੰਦੀ ਏਹਾ ਭਾਡੀ॥
 ਹਿੰਦੂ ਜਿਤਨੇ ਅਸਾਂ ਕਰਾੜਾ। ਸੁੱਖ ਸਖੀ ਸਰਵਰ ਦੀ ਚਾੜੀ॥
 ਰਸਮ ਅਪਣੀ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ। ਏਹੋ ਕਹਿਣ ਪਰੋਹਤ ਘਰਦੇ॥
 ਸੋ ਭੀ ਸਾਨੂੰ ਨਾਹਿ ਹਟਾਂਦੇ। ਸਗੋਂ ਵਲ ਵਲ ਏਥੇ ਲਿਆਂਦੇ॥
 ਪਰ ਮਨ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਇਹ ਚਾਹੇ। ਲਹਿ ਜਾਵਨ ਇਹ ਗਲ ਤੇ ਫਾਹੇ॥
 ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਕੁਝ ਹੈਗਾ ਚਾਉ। ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਦੱਸ ਉਪਾਉ॥
 ਜਿਸਤੇ ਅੱਗੇ ਰਸਮ ਹਟਾਈਏ। ਏਥੇ ਮੁੜਕੇ ਛੇਰ ਨ ਆਈਏ॥ ੧੬੩॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਦੋਹਿਰਾ

ਹਿੰਦੂ ਰਹਿਕੇ ਪੀਰ ਦੀ ਚੁੱਕੇ ਅਲਖ ਨਾ ਮੂਲਾ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਕੱਚੇ ਧਰਮ ਪਰ ਨਿਸਚਾ ਕਰੋ ਨ ਭੂਲ॥ ੧੬੪॥

ਚੌਪਈ

ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋ ਹੀ ਇਹ ਆਖਨ। ਕੱਚਾ ਧਾਗਾ ਹਿੰਦੂ ਭਾਖਨ॥
 ਫਿਰ ਇਹ ਕੀਕੁਰ ਤੁੱਧ ਛਡਾਉਣ, ਜੋ ਐਥੇ ਆ ਸਿਰ ਮੁੰਡਵਾਉਣ॥
 ਲੈ ਹੁਣ ਸੁਣੋ ਮਨ ਲਾਇ। ਗਲ ਤੇ ਲਾਹਾਂ ਪੀਰ ਬਲਾਇ॥
 ਮੁੜ ਕੇ ਕਦੇ ਨ ਐਥੇ ਆਓ। ਨਾ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਮੁੰਡਵਾਓ॥
 ਪਹਿਲੇ ਅਪਣੀ ਜੋ ਸੰਤਾਨ। ਸਿੰਘ ਸਜਾਓ ਤੁਰਤ ਮਹਾਨ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਮੁੰਡਨ ਜੰਝ ਦੋਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਦੇ ਸਾਰ ਭਬੋਏ॥
 ਫਿਰ ਕਿਸ ਕੰਮ ਨਿਗਾਹੇ ਜਾਣਾ। ਠੂਠਿਆਂ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਖਾਣਾ॥
 ਛੱਡ ਹਲਾਲੀ ਕਟਕਾ ਖਾਓ। ਕਰਦਾਂ ਕੱਢ ਕੜੇ ਪਹਿਰਾਓ॥
 ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਗੁਣਕੇ ਬਾਣੀ। ਛੱਡੋ ਪੂਜਾ ਮੜ੍ਹੀ ਮਸਾਣੀ॥
 ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦੀ ਫਤਿਰ ਗਜਾਓ। ਮੁੜਕੇ ਪੀਰ ਨ ਦੇਖਣ ਆਓ॥
 ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਹਾਂ ਕਾਰ। ਪੀਰ ਜਾਇਗਾ ਕੋਸ ਹਜਾਰ॥

ਹੋ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ ਪੂਰੇ । ਗਰਜੇ ਰਣ ਮਹਿੰ ਹੋ ਕਰ ਸੂਰੇ॥
ਆਪੇ ਸਰਵਰ ਹੋਸੀ ਦੂਰਾ ਮੁੜ ਨਾ ਆਊ ਤੁੱਧ ਹਜ਼ੂਰ॥ ੧੯੫॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਜਦੋਂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਰਸਤਾ ਅਤਿ ਸੁਖ ਦਾਇ॥
ਸਭ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੱਚ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨ ਕਾਇ॥ ੧੯੬॥

ਚੌਪਈ

ਹੁਣ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਜਾਓ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਭ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਛਕਾਓ॥
ਜਿਸਤੇ ਧਰਮ ਖਾਲਗਾ ਧਗੀਏ। ਇਸ ਮੀਥੇ ਤੇ ਮੂਲ ਨ ਡਗੀਏ॥
ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਖਬਰ ਨ ਕੋਈ। ਕਿੱਕੁਰ ਇਸਦੀ ਮੰਨਤ ਹੋਈ॥
ਕਰਮਾਤ ਕਿਆ ਏਸ ਦਿਖਾਈ। ਜਿਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖਲਕਤ ਆਈ॥
ਜੇ ਕੁਛ ਇਸ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਧਾਦ। ਦੇਇ ਸੁਣਾਇ ਮਨ ਫਰਯਾਦ॥
ਇਤਨੀ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਬੋਲਿਆ ਦੇ ਕੇ ਉਨ ਕੇ ਆਦਰ॥ ੧੯੭॥

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਿਰਾ

ਮੈਂ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਦੱਸਦਾ ਥੋੜਾ ਜੇਹਾ ਹਾਲਾ।
ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣ ਲੈਣਾ ਦਿਲ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ॥ ੧੯੮॥

ਦਵੈਯਾ

ਜੈਨੁੱਲਦੀਨ ਮਰਦ ਇੱਕ ਉਸ ਦਾ ਬਾਪ ਪਛਾਨੋਂ ਭਾਈ॥
ਉਸ ਦੇ ਗਰਿਣੇ ਦੀ ਜੋ ਜਾਗ੍ਰਾ ਸੀ ਗੜ੍ਹ ਕੌਟ ਠਰਾਈ॥
ਬਾਰਾਂ ਕੋਹ ਸ਼ਹਿਰ ਮੁਲਤਾਨੋਂ ਜੋ ਹੈ ਵਸਦੀ ਨਗਰੀ॥
ਓਥੇ ਓਹ ਗਰਿੰਦਾ ਸੀ ਮੀਆਂ ਆਪੇ ਖਲਕਤ ਸਗਰੀ॥ ੧੯੯॥
ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤ ਸਖੀ ਸਰਵਰ ਜੋ ਭੇਡਾਂ ਚਾਰਣ ਜਾਂਦਾ॥
ਪਰ ਮਰਗੇਆਂ ਪਾਈਆਂ ਨੂੰ ਓਹ ਨਾ ਸੀ ਮੂਲ ਸੁਖਾਂਦਾ॥
ਜਿਸ ਤੇ ਨਿੱਤ ਲੜਾਈ ਗਰਿੰਦੀ ਫੇਰ ਜਿਮੀਂ ਚਾ ਵੰਡੀ॥

ਹੋਇ ਵੱਖਰੇ ਬੈਠੇ ਸਾਰੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਦੇ ਨ ਭੰਡੀ॥ ੧੨੦॥
 ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਓਰ ਤੁਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਲੰਮੇ ਜਾਕੇ ਮੋਇਆ॥
 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਛੜ ਪੀਰ ਬਣਾਇਆ ਲਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਗੋਇਆ॥
 ਏਹੋ ਗੱਲ ਏਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚਾਈ॥
 ਸੇਰ ਮਾਰਿਆ ਦਾਨੀ ਜੱਟੀ* ਉਸ ਬੋਂ ਬੱਚਾ ਜਾਈ॥ ੧੨੧॥
 ਏਹੋ ਜੇਰੇ ਮਾਰ ਗਪੋੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਇਆ॥
 ਅਕਲੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਗੰਢੋਂ ਪੂਰੇ ਕਾਬੂ ਚੁੱਕ ਕਰਾਇਆ॥
 ਪੀਰ ਪੀਰ ਕਹਿ ਭੜਕੁ ਪਾਊਣ ਘਰ ਨੂੰ ਚਾਇ ਲੁਟਾਊਣ॥
 ਧਰਮ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਖੋ ਉੱਤ ਭੁਲਾਊਣ॥ ੧੨੨॥

ਸੁਲਤਾਨੀਆਂ ਦੋਹਿਰਾ

ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਸਮਝਿਆ ਲੱਥਾ ਸਾਡਾ ਚਾਉ।
 ਹੁਣ ਉਸਤੇ ਬਚ ਜਾਣ ਦਾ ਗਸਤਾ ਕੁੱਝ ਬਤਾਉ॥ ੧੨੩॥

ਚੌਪਈ

ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਜੇਹਾ ਦੱਸ ਜਿਸਤੇ ਸਰਵਰ ਜਾਵੇ ਨੱਸ॥
 ਸਰਨ ਉਸ ਦੀ ਪੈਣੇ ਨਾਲ। ਗਲੇ ਨ ਸਰਵਰ ਦੀ ਕੁਝ ਦਾਲ॥
 ਸਾਨੂੰ ਭਰਮ ਅਜੇ ਹੈ ਭਾਰਾ। ਜੋ ਸਰਵਰ ਤੇ ਕਰੇ ਕਿਨਾਰਾ॥
 ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਦੱਬੇ ਆਇ। ਵਾਗੂੰ ਸੇਰ ਲਏ ਮਤ ਖਾਇ॥
 ਫਿਰ ਉਸ ਤੇ ਚਾ ਕਉਨ ਛੁੜਾਊ। ਸਰਵਰ ਮੁਸਕਾਂ ਧੰਨ੍ਹ ਬਠਾਊ॥
 ਤਾਂਤੇ ਸਾਨੂੰ ਏਹ ਸਮਝਾਓ। ਚੰਗੇ ਰਸਤੇ ਕਿਸੇ ਲਗਾਓ॥
 ਉਸਤੇ ਡਾਢਾ ਕੋਈ ਬਬਤਾ ਕੇ। ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਓ ਗਸਤੇ ਪਾ ਕੇ॥ ੧੨੪॥

* ਇਸ ਦਾਨੀ ਜੱਟ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨ ਨੇ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਆੜਾ ਪੜ ਸਰਵਰ ਨੂੰ
 ਮੌਨਣਾ ਛੋਡਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਖਾਲਸਾ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪ ਚੁਕਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਦੋਹਿਰਾ

ਇਹ ਤਾਂ ਨੇੜੇ ਗੱਲ ਹੈ ਕੁਝ ਨ ਲਗਦਾ ਮੁੱਲਾ।
ਦੱਸਾਂ ਜੋਧਾ ਇੱਕ ਮੈਂ ਜਿਸ ਦੇ ਹੋਰ ਨ ਤੁੱਲਾ॥੧੭੫॥

ਦਵੈਯਾ

ਸਾਰੀ ਗਲੋਂ ਜਿਸ ਦਾ ਜਗ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਰਤਾਪ ਸਵਾਇਆ॥
ਰਿੜੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਹੱਥੀਂ ਜਿਸਨੇ ਫੜਕੇ ਬਾਜ਼ ਤੁੜਾਇਆ॥
ਤੇਗ ਪਕੜ ਜਿਨ ਜੁਲਮ ਧਰਾ ਤੇ ਮੇਟ ਸੁਖੀ ਜਗ ਕੀਆ॥
ਭੁਜ ਬਲ ਦੀ ਤਰਸੂਲ ਮਾਰ ਜਿਨ ਦੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਖ ਦੀਆ॥੧੭੬॥
ਦਸਵਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ ਸੱਚਾ॥
ਜਿਸਦੇ ਅਗੇ ਠਹਿਰ ਨ ਸਕਦਾ ਕੋਈ ਸਰਵਰ ਕੱਚਾ॥
ਉਸਦੀ ਸ਼ਰਨ ਪਵੇ ਭਰ ਖੋ ਕੇ ਬਣੋ ਸਿੰਘ ਵੱਡ ਸੂਰੇ॥
ਫਿਰ ਸੁਲਤਾਨ ਤੁਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਸਦਾ ਰਹੇਗਾ ਢੂਰੇ॥ ੧੭੭॥
ਹੁਣ ਮੈਂ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਸੁਣਾਵਾਂ॥
ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੁਲਤਾਨ ਪੀਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖੌਫ ਉਠਾਵਾਂ॥
ਪਹਿਲੇ ਉਸਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਹੈ ਭਾਗੀ ਇਹ ਸਮਰੱਥਾ॥
ਛਕਦੇ ਸਾਰ ਜਿਸੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਜੱਥਾ॥੧੭੮॥
ਜਿਸਦੇ ਪੀਤੇ ਕਾਇਰ ਭੀ ਜਗ ਸੂਰਬੀਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ॥
ਜਿਥੇ ਜਾਵੇ ਨਾਲ ਤੇਗ ਦੇ ਤੁਰਤ ਫਤਿਹ ਹੈ ਪਾਂਦਾ॥
ਗੀਨ ਮਗੀਨ ਜਾਇ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਫਤਿਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਈ॥
ਕਾਬਲ ਅਤੇ ਕੰਧਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਲ ਨੇ ਚਾਇ ਕੰਬਾਈ॥੧੭੯॥
ਮਿਸਰ ਜਾਇ ਜਿਨ ਸਰ ਹੈ ਕੀਤਾ ਫਿਰ ਚਤਰਾਲੀ ਲੜਾਈ॥
ਮਾਰ ਮਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਦੁਸ਼ਮਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂਨੇ ਲਈ ਵਡਾਈ॥
ਕਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਹੈ ਇਹ ਅੱਗੇ ਧਰ ਲੈਂਦਾ॥
ਭੁੱਖ ਸੇਰ ਨਾਲ ਬਲ ਜੰਮੇ ਮਿਗਾਂ ਉਪਰ ਪੈਂਦਾ॥ ੨॥

ਫਿਰ ਇਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਜੋ ਸ਼ਬਦੀ ਤੁਧ ਸੁਣਾਵਾਂ ਪਿਆਰੇ॥
 ਛਕਦੇ ਸਾਰ ਬਨਣ ਸਭ ਭਾਈ ਪਿਛਲੀ ਜਾਤ ਵਿਸਾਰੇ॥
 ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਹੋਇ ਛੱਡ੍ਰੀ ਪੁੱਤ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪੂਰਾ॥
 ਮੜ੍ਹੀ ਮਸਾਣੀ ਗੁੱਗਾ ਮੀਗਾਂ ਪੀਗਾਂ ਦਾ ਕਰ ਚੂਰਾ॥ ੧੯੧॥
 ਰੰਕੋਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਇੱਕ ਲਹੇਮ ਦੇ ਮਾਹੀਂ॥
 ਇਤਨੀ ਸ਼ਬਦੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਾਹੀਂ॥
 ਫਿਰ ਕਲਗੀਧਰ ਨੇ ਜੋ ਕੀਤੇ ਇਸ ਜਗ ਪਰਉਪਕਾਰੇ॥
 ਸੋ ਭੀ ਸੁਣੋ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਭਾਈ ਕੈਸੇ ਪਕੜ ਉਭਾਰੇ॥ ੧੯੨॥
 ਭੂਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਜੱਟ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਲਗੀਧਰ ਨੇ ਕੀਤੇ॥
 ਆਹਲੂਵਾਲੀਏ ਭੂਪ ਭਏ ਧਰ ਇਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਪੀਤੇ॥
 ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ ਰਾਮ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਵਾਲੀ॥
 ਹੋਇ ਗਏ ਲੈ ਗੁਰ ਕੀ ਸ਼ਬਦੀ ਚਾਇ ਜੰਗੀਰ ਸੰਭਾਲੀ॥ ੧੯੩॥
 ਨਾਈ ਛੀਬੇ ਮਹਿਰੇ ਭੀ ਛਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘ ਸਜਾਏ॥
 ਸੇ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ ਜਗ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਮਰਾਤਬ ਪਾਏ॥
 ਇਹ ਤਾਂ ਬਾਤ ਰਹੀ ਇੱਕ ਵੱਲੇ ਚੂਹੜੇ ਤੇ ਚਮਿਆਰੀ॥
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕਰ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰ ਦਾ ਗਿਣੇ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰਾਂ॥ ੧੯੪॥
 ਫਿਰ ਕਹੁ ਇਸ ਤੇ ਵਧ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਕਿਆ ਸਮਰੱਥਾ ਦੱਸਾਂ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਮੈਂ ਸੁਲਤਾਨੇਂ ਛੜ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਏਧਰ ਖੱਸਾਂ॥
 ਸੇਵਾਦਾਰ ਪੀਰ ਦਾ ਹੋ ਕੇ ਕੁੜੇ ਦਾ ਫਿਰ ਕੁੜਾ॥
 ਹੁੱਕਾ ਪੀ ਕੇ ਮੁੰਹ ਮੁਨਾਵੇਂ ਸਿਰ ਪਰ ਪਾ ਕੇ ਧੂੜਾ॥ ੧੯੫॥
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣੇ ਬੁੱਝੇ ਅਰ ਨਾ ਮੰਨੇ ਕੋਈ॥
 ਦਸਵੇਂ ਗੁਰ ਦੀ ਕਿਪਾ ਤੇ ਜਗਾ ਉਨ੍ਹ ਕੀ ਇੱਜਤ ਹੋਈ॥
 ਫਿਰ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਰਮ ਹੋ ਕਰਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਾਂ ਭਰਦੇ॥
 ਤੁਰਕ ਪੀਰ ਦੀ ਖਾਇ ਸ਼ੀਰਨੀ ਪਾਪੀ ਹੋ ਕੇ ਮਰਦੇ॥ ੧੯੬॥
 ਹੁਣ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਰ ਸੁਣਾਵਾਂ ਭਾਈ॥
 ਦੇਖੋ ਜਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਇ ਜਿਨ ਕੇ ਹੀ ਧੂਮ ਮਚਾਈ॥

ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਤੇਗ ਕਰ ਲੈਕੇ ਐਸੇ ਜੰਗ ਕਰਾਏ ॥
 ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਰ ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਦਲ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਏ ॥ ੧੯੭ ॥
 ਸਵਾ ਸਵਾ ਮਣ ਤਦੋਂ ਜਨੇਉ ਫੜਕੇ ਤੁਰਕ ਉਤਾਰਨਾ ॥
 ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨਾਬਾਂ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਫੜ ਫੜ ਐਵੇਂ ਮਾਰਨਾ ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਤਗਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਖਾਪਾ ਐਸੀ ਤੇਗ ਉਠਾਈ ॥
 ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ਸਾਗੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਪਲ ਅੰਦਰ ਪਲਟਾਈ ॥ ੧੨੨ ॥
 ਫਿਰ ਜਿਨ੍ਹੁ ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ਗੁੱਗਾ ਭੈਰੋਂ ਪੱਥਰ ਪੂਜਾ ॥
 ਸਭੇ ਹਟਾਇ ਕਿਹਾ ਬਿਨ ਕਰਤੇ ਹੋਰ ਨ ਪੁਜੋ ਦੂਜਾ ॥
 ਸਰਵਰ ਦਾ ਕੋ ਨਾਮ ਨ ਲੇਵੋ ਫਤਿਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਹਿਕੇ ॥
 ਗਜੇ ਜੈਕਾਰਾ ਜਿਸ ਜਾਗਾ ਪਰ ਪੀਰ ਕੁਰੂ ਕੀ ਰਹਿਕੇ ॥ ੧੯੯ ॥
 ਫਿਰ ਜੋ ਬਚਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖੇ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ॥
 ਸੋ ਭੀ ਇੱਕ ਦੋਇ ਸੌਂ ਕਹਿਕੇ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸਾਂ ਪਿਆਰੇ ॥
 ਇਹ ਸਰਹੰਦ ਰਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਘੱਟੇ ਨੀਵਾਂ ਚਾਇ ਪੁਟੇਸੀ ॥
 ਸੋ ਹੁਣ ਜਾਕੇ ਦੇਖ ਸਾਫ਼ਨੇ ਇੱਟਾਂ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸੀ ॥ ੧੯੦ ॥
 ਨੀਵਾਂ ਪੁੱਟ ਦੇਖ ਸਰਹੰਦੋਂ ਬਚਨ ਭਯਾ ਗੁਰ ਪੂਰਾ
 ਸਾਰੇ ਆਖਨ ਰੱਤੀ ਭੀ ਨਾ ਰਹਿਆ ਕੁੱਝ ਅਧੂਰਾ ॥
 ਫਿਰ ਮਲੇਗੀਆਂ ਦੀ ਜੋ ਗੱਦੀ ਹਰੀ ਅੱਜ ਤਕ ਆਈ ।
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਠਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਗੁਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਿਆ ਬਚਾਈ ॥ ੧੯੧ ॥
 ਫੇਰ ਮਾਲਵੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਹੀ ਵਗੇਗਾ ਪਾਣੀ ॥
 ਕਣਕ ਅੰਬ ਇਸ ਜਾਗਾ ਹੋਸਣ ਇਹ ਗੁਰ ਮੁਖੋਂ ਬਖਾਣੀ ॥
 ਸੋ ਹੁਣ ਜਾਕੇ ਦੇਖ ਨਹਿਰ ਨੇ ਕੈਸੀ ਛਹਿਬਰ ਲਾਈ ॥
 ਜਿੱਥੇ ਮੋਠ ਬਾਜਗੀ ਹੁੰਦੀ ਓਥੇ ਕਣਕ ਜਮਾਈ ॥ ੧੯੨ ॥
 ਕਿਆ ਇਹ ਸੁਣੇ ਨਹੀਂ ਤੈਂ ਦੇਖੇ ਜੋ ਮੈਂ ਭਾਖ ਸੁਣਾਏ ॥
 ਫਿਰ ਤੁਮ ਲੋਗ ਹੋਏ ਮਤ ਹੀਨੇ ਕਿਉਂ ਐਵੇਂ ਭਟਕਾਏ ॥
 ਛਕੋ ਸਭੇ ਮਿਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੁਰ ਦਾ ਅਮਰ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਓ ॥
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਬਨੋਂ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾਓ ॥ ੧੯੩ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੁਣਕੇ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੜ ਸਰਵਰ ਦਾ ਛੋੜਾ
 ਅਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣੇ ਨੂੰ ਪੜੇ ਸਭ ਹਥ ਗੁਰੂ ਪੈ ਜੋੜ॥ ੧੯੪॥
 ਬਣੇ ਭੁਝਗੀ ਸਿੰਘ ਸਭ ਤਜ ਮੀਆਂ ਸੁਲਤਾਨ॥
 ਛੱਡ ਨਗਾਹੇ ਜਾਵਨਾ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਨੂੰ ਜਾਨ॥ ੧੯੫॥
 ਮੁੜਕੇ ਫਿਰ ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਮੁੱਖ॥
 ਦਿੱਤ ਹਨੀ ਘਰ ਮੌ ਰਗੀ ਸਦ ਹੀ ਤਿਨਕੇ ਸੁੱਖ॥ ੧੯੬॥

ਸਵੈਯਾ

ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਿ ਨਾਮ ਸੁਣੇ ਸਭ ਪੀਰ ਪਕੱਬਰ ਭਾਗਤ ਐਸੇ॥
 ਸਿੰਘ ਕੇ ਬੋਲ ਸੁਨੇ ਮਿਗਾਵਲ ਭਾਜਤ ਹੈ ਬਨ ਭੀਤਰ ਜੈਸੇ॥
 ਜਿਨ ਓਟ ਗਹੀ ਦਸਮੇਂ ਗੁਰ ਕੀ ਭਰ ਔਰ ਰਹੇ ਤਿਨਕੇ ਮਨ ਕੈਸੇ॥
 ਕਵਿ ਦਿੱਤ ਹਨੀ ਮਨ ਭਾਵਨ ਸੇ ਨਰ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਸੀਘਰ ਲੈਸੇ॥ ੧੯੭॥

ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਆੜਾ

ਕਿਤ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਜਾਨੀ ਸਮਾਪਤੰ

